

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave a úrovni výchovy a vzdelávania
v školách a školských zariadeniach
v Slovenskej republike
v školskom roku 2014/2015

Bratislava november 2015

Obsah

Úvod	6
1 Kontrolné zistenia ŠŠI	8
1.1 Materské školy	8
1.1.1 Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania	8
1.1.2 Výchova a vzdelávanie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	13
1.1.3 Stav realizácie výtvarnej výchovy	14
1.1.4 Kontrola plnenia opatrení	16
1.1.5 Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie	17
1.1.6 Podnety a odporúčania	18
1.2 Základné školy	20
1.2.1 Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania	20
1.2.2 Vytváranie predpokladov na zabezpečenie inkluzívneho vzdelávania pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia	31
1.2.3 Vzdelávanie v školách mimo územia SR – osobitný spôsob plnenia školskej dochádzky	34
1.2.4 Rozvíjanie finančnej gramotnosti	34
1.2.5 Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka	36
1.2.6 Kontrola plnenia opatrení	36
1.2.7 Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie	37
1.2.8 Podnety a odporúčania	38
1.3 Stredné školy	40
1.3.1 Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania na gymnáziu	40
1.3.2 Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v strednej odbornej škole	48
1.3.3 Stav materiálno-technického a priestorového zabezpečenia výučby študijného a učebného odboru v strednej odbornej škole	61
1.3.4 Rozvíjanie finančnej gramotnosti na gymnáziu	65
1.3.5 Externá časť a písomná forma internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu a v strednej odbornej škole	67
1.3.6 Ústna forma internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu	70
1.3.7 Ústna forma internej časti maturitnej skúšky – praktickej časti odbornej zložky v strednej odbornej škole	71
1.3.8 Ústna forma internej časti maturitnej skúšky – teoretickej časti odbornej zložky v strednej odbornej škole	73
1.3.9 Realizácia prijímacieho konania na gymnázium a do študijných odborov na strednú odbornú školu	75
1.3.10 Realizácia záverečnej skúšky v strednej odbornej škole	79
1.3.11 Kontrola plnenia opatrení na gymnáziu a v jazykovej škole	81
1.3.12 Kontrola plnenia opatrení v strednej odbornej škole	83

1.3.13	Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie v stredných školách	84
1.3.14	Podnety a odporúčania	85
1.4	Školy pre deti/žiacov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	89
1.4.1	Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v praktickej škole	89
1.4.2	Implementácia podpory zdravia a zdravého životného štýlu žiakov v praktickej škole v rámci ŠkVP	99
1.4.3	Kontrola plnenia opatrení v špeciálnych školách	100
1.4.4	Kontrola plnenia opatrení v špeciálnych výchovných zariadeniach	102
1.4.5	Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie v špeciálnej škole a v špeciálnom výchovnom zariadení	104
1.4.6	Podnety a odporúčania	104
1.5	Základné umelecké školy	107
1.5.1	Správa o stave a úrovni organizačného a personálneho zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu	107
1.5.2	Kontrola plnenia opatrení	108
1.5.3	Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie	109
1.5.4	Podnety a odporúčania	109
1.6	Školské zariadenia	110
1.6.1	Podmienky a výchovno-vzdelávacia činnosť v školskom klube detí	110
1.6.2	Kontrola plnenia opatrení v školskom klube detí	111
1.6.3	Kontrola plnenia opatrení v centre voľného času	112
1.6.4	Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie v školských zariadeniach	113
1.6.5	Podnety a odporúčania zo zistení v školských zariadeniach	113
2	Podania vybavované Štátnou školskou inšpekciou	114
3	Prílohy	120
3.1	Počet vykonaných inšpekcií z hľadiska zriaďovateľa a druhu inšpekcie	120
3.2	Prehľad o počte hospitácií	121
3.3	Uplatnené opatrenia a počet následných inšpekcií	122
3.4	Kritériá hodnotenia	123
3.5	Oblasti a kritériá hodnotenia pri komplexných inšpekciách	128

Použité skratky

BOZ	bezpečnosť a ochrana zdravia
CLIL	integrované vyučovanie vo vyučovaní všeobecných predmetov
CVC	centrum voľného času
CPPPaP	centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
CŠPP	centrum špeciálnopedagogického poradenstva
EČ	externá časť
EÚ	Európska únia
IKT	informačno-komunikačné technológie
MPC	Metodicko-pedagogické centrum
MRK	marginalizované rómske komunity
MS	maturitná skúška
MŠ	materská škola
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
NŠFG	Národný štandard finančnej gramotnosti
NÚCEM	Národný ústav certifikovaných meraní a vzdelávania
OH	odpoveďový hárok
PFIČ	pisomná forma internej časti
PMK	predmetová maturitná komisia
SOŠ	stredná odborná škola
SR	Slovenská republika
SZP	sociálne znevýhodnené prostredie
ŠKD	školský klub detí
ŠkVP	školský vzdelávací program
ŠMK	školská maturitná komisia
ŠŠI	Štátna školská inšpekcia
ŠVP	štátny vzdelávací program
ŠVVP	špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby
ÚFIČ	ústna forma internej časti
VaV	výchova a vzdelávanie
VP	vzdelávací program
VVČ	výchovno-vzdelávacia činnosť
VVP	výchovno-vzdelávací proces
ZŠ	základná škola
ZUŠ	základná umelecká škola
ZZ	zdravotné znevýhodnenie
ŽSR	žiacka školská rada

Úvod

Na základe zistení **Štátna školská inšpekcia** spracovala v zmysle § 7 písm. a) vyhlášky č. 137/2005 Z. z. o školskej inšpekcii výsledky inšpekčnej činnosti na účely Správy o stave výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach za školský rok 2014/2015.

Predkladaná správa je **16.** v poradí, z hľadiska štruktúry obsahuje **zistenia** zo školskej inšpekcie, **závery** z vybavovania sťažností a **prílohy**.

Správu o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v školskom roku 2014/2015 v zmysle § 12 ods. 3 písm. b) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **predkladá hlavná školská inšpektorka ministromi školstva** k 30. novembru 2015.

Správa je zdrojom informácií o aktuálnom stave a úrovni pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v školách a v školských zariadeniach. **Inšpekčná činnosť** sa realizovala na základe schváleného **plánu** inšpekčnej činnosti, na základe návrhov úloh MŠVVaŠ SR, požiadaviek NÚCEM, zriaďovateľov a na základe podnetov.

- » Zistenia v správe vychádzajú z **1 637** vykonaných inšpekcií. Kontrolovaných bolo **1 421** štátnych škôl, **113** cirkevných a **103** súkromných (*tabuľka č. 23*).
- » V školách s vyučovacím jazykom národností sa realizovalo **217** inšpekcií.
- » Z celkového počtu inšpekcií bolo vykonaných **285** inšpekcií v materských školách, **512** v základných školách, **484** v stredných školách, **73** v školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, **22** v základných umeleckých školách, **3** v jazykových školách, **231** v školských kluboch detí a **27** v centrách voľného času.
- » Školskí inšpektori uskutočnili **570** inšpekcií zameraných na kontrolu odstránenia zistených nedostatkov a ich príčin. Skontrolovali plnenie **4 031** uplatnených opatrení, z ktorých riaditelia škôl a školských zariadení splnili **88,7 %** (*tabuľka č. 25, 26*).
- » Vykonalo sa **10 843** hospitácií, z toho bolo **2 487** v materských školách, **5 403** v základných školách, **1 220** na gymnáziách, **708** v stredných odborných školách, **491** v praktických školách a **534** v školských kluboch detí (*tabuľka č. 24*).
- » Na inšpekčnom výkone a pri riešení sťažností sa podieľalo **159** školských inšpektorov a **48** odborníkov z praxe, **3** osoby na základe poverenia príslušnej cirkvi.
- » V európskych školách vykonávali inšpekčnú činnosť **2** školské inšpektorky.
- » Školskí inšpektori zaslali **98** upozornení zriaďovateľom škôl a školských zariadení.
- » Hlavná školská inšpektorka podala MŠVVaŠ SR **1** návrh na vyradenie školy zo siete škôl a školských zariadení.
- » Školskí inšpektori boli delegovaní do **323** rád škôl na účely výberového konania na obsadenie funkcie riaditeľa.
- » Štátnej školskej inšpekcii bolo doručených **515** podaní, z nich bolo **302** klasifikovaných ako sťažnosť, prešetrených bolo **140** sťažností.

Pozornosť aj v tomto školskom roku bola zameraná na **odborné vzdelávanie**. Cieľom školskej inšpekcie bolo zistiť, ako sa plnia požiadavky na profil absolventa. Nedostatky sa vyskytli v 30 % kontrolovaných odborov, ktorých materiálno-technické i prístrojové

vybavenie neumožňovalo žiakom v priebehu štúdia dosiahnuť kompetencie vymedzené obsahovými a výkonovými štandardami deklarovanými v príslušných štátnych vzdelávacích programoch. Úroveň preukázaných vedomostí žiakov na viacerých hodinách predmetov všeobecného vzdelávania aj odborného teoretického vzdelávania bola nízka, výrazným nedostatkom sa javila i pasivita žiakov.

Štátna školská inšpekcia **oslovila fyzické a právnické osoby**, na pracoviskách ktorých sa realizoval odborný výcvik pre najpočetnejšie skupiny žiakov kontrolovaných subjektov na základe vyhotovených dohôd. Cieľom kontaktu bolo zistiť rozsah, obsah i úroveň školou poskytovaného odborného vzdelávania vo vzťahu k požiadavkám, ktoré firmy definovali ako budúci možní zamestnávateľia žiakov. Spätnú väzbu poskytlo z 25 oslovených firiem 10, pričom podľa ich vyjadrení žiakom zo všeobecných kompetencií najviac chýbali komunikačné a prezentačné schopnosti, ale aj základné pracovné návyky týkajúce sa dodržiavania pracovného času, jeho efektívneho využívania a organizovania.

V 77 % školských vzdelávacích programov **stredných odborných škôl** neboli akceptované rámcové učebné plány. Komparáciou učebných plánov a rozvrhov hodín sa ďalej zistilo, že v **niektorých odboroch sa výchovno-vzdelávací proces nerealizoval v súlade so školským vzdelávacím programom (67 %)**. V učebných plánoch sa nachádzali predmety, ktoré sa v škole nevyučovali. V iných prípadoch sa vyučovali také, ktoré do plánov neboli zaradené.

V **základných a stredných školách** nevypracovanie učebných osnov, prípadne ich nedostatočné rozpracovanie patrilo k pretrvávajúcim **nedostatkom školských vzdelávacích programov**. Spoločným pozitívom vzdelávacích programov bolo stanovenie vlastných cieľov výchovy a vzdelávania vychádzajúcich z tradícií škôl, analýzy školského prostredia a spoločenských potrieb. V **materských školách** v porovnaní s predchádzajúcim školským rokom vo vypracovaní vzdelávacích programov a školských poriadkov nastalo zlepšenie.

Málo účinným článkom riadenia vo všetkých druhoch a typoch škôl sa už niekoľko rokov javí **vnútorný systém kontroly a hodnotenia**, ktorého nízka efektivita často negatívne vplývala na skvalitňovanie procesov výchovy a vzdelávania.

Na **priestorovú segregáciu** rómskych žiakov poukázala školská inšpekcia v **3 základných školách**. Riaditeľom škôl uložila opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, informáciu o zisteniach zaslala Poradni pre občianske a ľudské práva a Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva.

Školskí inšpektori cielene kontrolovali mieru zapracovania Národného štandardu finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov. Z celkového počtu kontrolovaných **gymnázií** pozornosť implementácii stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a v oblasti manažmentu osobných financií **vôbec nevenovalo** 10,3 % škôl a z celkového počtu **základných škôl** Národný štandard finančnej gramotnosti **nezapracovalo** do svojich materiálov 20 % subjektov.

V **9** kontrolovaných **praktických školách** sa **48** žiakov, čo predstavuje 9 % žiakov všetkých praktických škôl, **vzdelávalo v rozpore so zákonom**. Dôvodom bolo ich prijatie do praktickej školy bez splnenia podmienok na prijatie.

Kontrolované **školské kluby detí** svoju hlavnú úlohu plnili, zabezpečovali pre deti výchovno-vzdelávaciu činnosť zameranú na ich prípravu na vyučovanie a na oddych v čase mimo vyučovania a v čase školských prázdnin.

Na požiadanie MŠVVaŠ SR boli vykonané **2** inšpekcie v **jazykových školách** s cieľom overiť plnenie podmienok na získavanie oprávnenia vykonávať štátne jazykové skúšky.

1 Kontrolné zistenia ŠŠI

1.1 Materské školy

1.1.1 Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania

Kontrolovaných bolo **185** materských škôl, čo predstavuje 6,4 % z celkového počtu materských škôl v SR. Z nich bolo **170** štátnych, **9** cirkevných a **6** súkromných škôl. S vyučovacím jazykom slovenským bolo **153**, s vyučovacím jazykom maďarským **25** škôl a s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským bolo **7** škôl. Na podnet iného subjektu boli vykonané **2** komplexné inšpekcie.

V **454** triedach bolo predprimárne vzdelávaných **9 019** detí, z toho bolo **41** so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. S informovaným súhlasom zákonných zástupcov bolo v bežných triedach začlenených **39** detí so zdravotným znevýhodnením. Odložené plnenie povinnej školskej dochádzky malo **285** detí vrátane **2** zo sociálne znevýhodneného prostredia. Dodatočne odložené plnenie povinnej školskej dochádzky mali **2** deti.

Inšpekčné zistenia vychádzali najmä z **2 287** hospitácií, z rozhovorov s pedagogickými zamestnancami a so zástupcami zriaďovateľov, z informačného dotazníka pre riaditeľa materskej školy, z prehliadky vnútorných a vonkajších priestorov a z analýzy dokumentácie kontrolovaných škôl. Súvislých hospitácií organizačných foriem v **dopoludňajšom** čase bolo **2 150** a **popoludní 137**.

Komplexné inšpekcie boli zamerané na hodnotenie oblastí riadenie školy, podmienky výchovy a vzdelávania a priebeh výchovy a vzdelávania. Kritériá a indikátory hodnotenia jednotlivých oblastí sú uvedené v časti 3 Prílohy v tabuľke č. 27.

Riadenie školy

Školské vzdelávacie programy súviseli so zameraním a s reálnymi podmienkami škôl. Vlastné ciele výchovy a vzdelávania (93 %), vzťahová nadväznosť jednotlivých obsahových celkov, tém, podtém a výkonových štandardov boli predpokladom komplexného podporovania rozvoja **kľúčových kompetencií** detí (87 %). Dopĺňané boli mnohorakými školskými **aktivitami** vrátane **krúžkovej činnosti** aj v rámci **projektov** (70 %) súvisiacich so smerovaním a edukáciou škôl. Vzhľadom na internú dohodu v pedagogickej rade učitelia prispôbovali učebné osnovy rozvojovým možnostiam detí zväčša týždenným plánovaním výchovno-vzdelávacej činnosti. Premysleli si napr. postupnosť, nadväznosť, špecifickosť predkladaných poznatkov a ponúkaných činností deťom, ich časovú dĺžku, organizáciu, konkrétne stratégie výchovy a vzdelávania a učebné pomôcky.

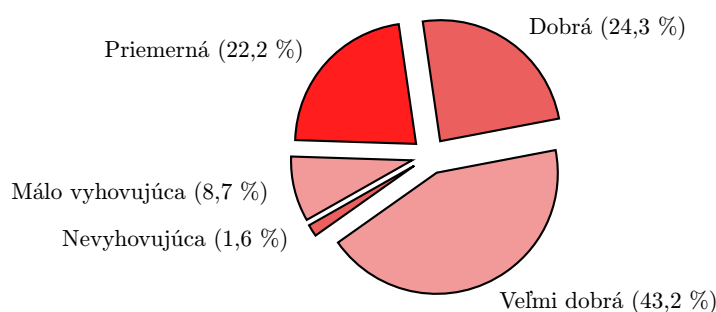
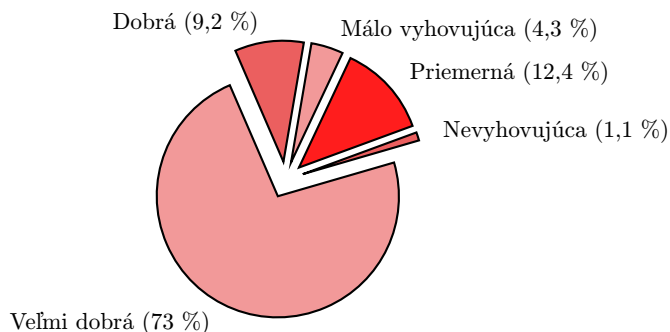
Pozitívne zistenia

- »» deklarovanie vlastných cieľov výchovy a vzdelávania
- »» oboznámenie zainteresovaných s obsahom školského vzdelávacieho programu a jeho zverejnenie

Negatívne zistenia

- »» formálnosť v spracovaní školských vzdelávacích programov

Graf 1 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti riadenie školy**Graf 2** Výsledky hodnotenia školských vzdelávacích programov

Riaditelia **rozhodovali** v súlade s právnymi predpismi (87 %). Pri prijímaní dieťaťa do MŠ dodržiavali **princípy rovnoprávnosti** prístupu k výchove a vzdelávaniu a **zákazu** všetkých foriem diskriminácie. Spolupracovali s **poradnými orgánmi** na skvalitňovaní predprimárneho vzdelávania. V zápisniciach z ich rokovania nie vždy boli zaznamenané prerokované problémy, názory a podnety zúčastnených. Prevažovali inštrukcie týkajúce sa organizovania plánovaných rôznorodých športových, kultúrno-spoločenských aktivít škôl. Podobne ako v predchádzajúcom období je žiaduci účinný podiel poradných orgánov na zlepšení výučby učiteľov aj v poznaní detí prostredníctvom tzv. **pedagogickej diagnostiky** a uplatňovaním poznatkov z rôznych foriem vzdelávania. Krátkodobé ciele, úlohy **národných projektov** a usmernenia **pedagogicko-organizačných pokynov** boli akceptované internými pokynmi a rozpracovaním v príslušnej dokumentácii. Ich konkrétna realizácia bola v súlade so ŠkVP a smerovaním koncepcného zámeru rozvoja školy. Vyskytli sa školy, ktoré ich neakceptovali. Nastavenie **vnútorného systému kontroly a hodnotenia** (78 %) nebolo vedúcimi pedagogickými zamestnancami naplno zabezpečené, najmä následná kontrola zameraná na odstránenie zistených nedostatkov vo výchove a vzdelávaní (38 %). **Záznamy z hospitačnej činnosti** boli často opisné, nekonkrétne, s formálnymi a neúčinnými závermi, ktoré učiteľov profesijne neposúvali. Očakáva sa, ako v predchádzajúcich obdobiach, pravidelné, dôsledné, adresné realizovanie vnútroškolskej kontroly. **Triedne knihy a osobné spisy detí** boli prevažne vedené trvalým spôsobom, na tlačivách podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva.

Zamestnanci prosociálnym a korektným konaním, ústretovosťou, vzájomným podporovaním sa, a poskytovaním rôznorodých služieb (83 %) prispievali k pozitívnej **klíme a kultúre** školy (98 %). **Spolupracovali** so zákonnými zástupcami, samosprávami, s inými školami, poradenskými zariadeniami, inštitúciami, nadáciami. **Informovali** zákonných zástupcov, podľa potreby, o napredovaní a výchovno-vzdelávacích problémoch ich detí. Aktivity a úspechy detí školy zväčša **prezentovali** na svojich webových sídlach či v regionálnych médiách.

Príspevok určený na výchovu a vzdelávanie detí, ktoré mali jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky, bol podľa vyjadrenia väčšiny riaditeľov **využitý** na nákup učebných pomôcok a spotrebného materiálu, ktorými učitelia podporovali rozvoj najmä kognitívnych, komunikatívnych kompetencií, grafomotorických a manipulačných zručností detí. Vyskytli sa zriaďovatelia, ktorí neposkytli školám príspevok v celej výške, prípadne

o jeho využití rozhodovali sami.

Pozitívne zistenia

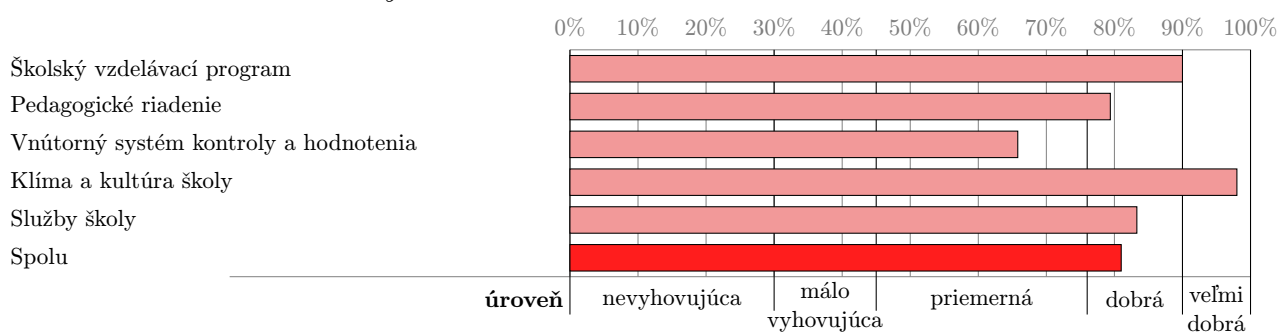
- » rozhodovanie riaditeľov
- » podporovanie rozvíjania profesijných kompetencií učiteľov
- » kontakty a spolupráca s rôznymi subjektmi
- » rôznorodé aktivity súvisiace s výchovno-vzdelávacou činnosťou a so zameraním škôl

Negatívne zistenia

- » formálnosť v spracovaní dokumentácie a v kontrolnej činnosti
- » chýbajúca dokumentácia
- » krúžková činnosť realizovaná osobami z externého prostredia (70 %)

Riadenie škôl dosiahlo celkovo dobrú úroveň.

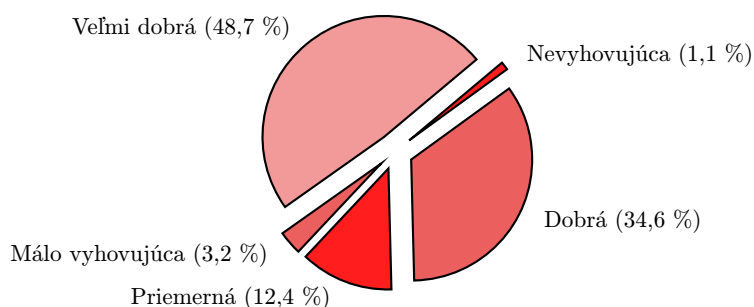
Graf 3 Riadenie materských škôl

Podmienky výchovy a vzdelávania

Pedagogickí zamestnanci spĺňali **kvalifikačné predpoklady** a osobitné kvalifikačné požiadavky na výkon pedagogickej činnosti v MŠ (90 %) a podmienky na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca (86 %). **Ročný plán kontinuálneho vzdelávania** prevažne rešpektoval ich profesionálny záujem, zábery a možnosti školy (87 %). Učitelia prispeli k príjemným, výzdobou a zariadením inšpirujúcim, priebežne udržiavaným **priestorom** škôl, ktoré boli náležite využívané počas priamej výchovno-vzdelávacej činnosti a aktivít s ňou súvisiacich. Školy boli vybavené pomerne obsiahlym spektrom **učebných pomôcok** (89 %) vrátane **digitálnych technológií**, odbornej a deťom rozmanite žánrovo voľne dostupnej **literatúry** (85 %), v maďarskom jazyku v školách a triedach s vyučovacím jazykom maďarským.

Graf 4 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti podmienky výchovy a vzdelávania

Podmienky na predprimárne vzdelávanie vytvárali aj **denné poriadky** oznamujúce vyvážené striedanie činností s pevne stanoveným časom životosprávy detí a **školské poriadky** (92 %), ktorých nastavené pravidlá účastníci výchovy a vzdelávania dodržiavali a vzájomne dbali na **bezpečnosť a ochranu zdravia** (89 %). Občas chýbali informované súhlasy zákonných zástupcov detí, písomný záznam o príprave, priebehu podujatia a o poučení zúčastnených osôb o bezpečnosti a ochrane zdravia. Nedostatky sa ojedinele vyskytli v dodržiavaní pravidiel realizácie odpočinku. Pitný režim bol deťom voľne dostupný v triedach i na pobyte na školskom dvore (86 %).

Pozitívne zistenia

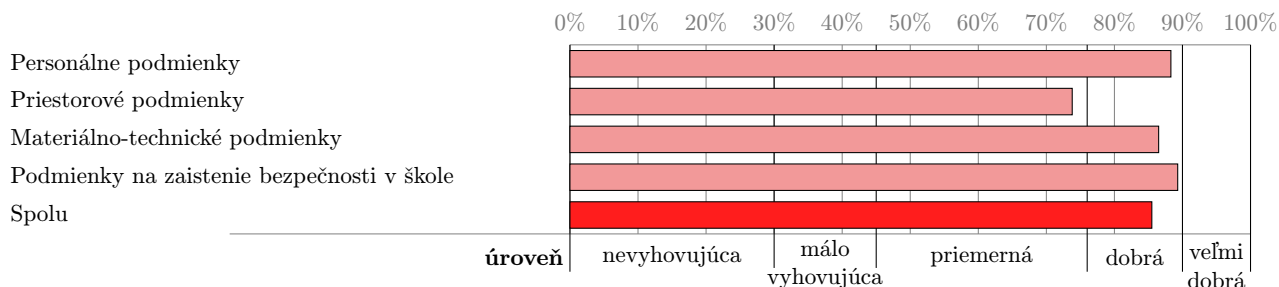
- »» spĺňanie kvalifikačných predpokladov na výkon pedagogickej činnosti
- »» spĺňanie podmienok na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca
- »» účelné využívanie priestorov
- »» vybavenie učebnými pomôckami, didaktickou technikou a ich využívanie vo výchovno-vzdelávacej činnosti
- »» stanovenie pravidiel, ich dodržiavanie

Negatívne zistenie

- »» absentujúca bezbariérovosť

Podmienky výchovy a vzdelávania boli v MŠ na dobrej úrovni.

Graf 5 Podmienky výchovy a vzdelávania

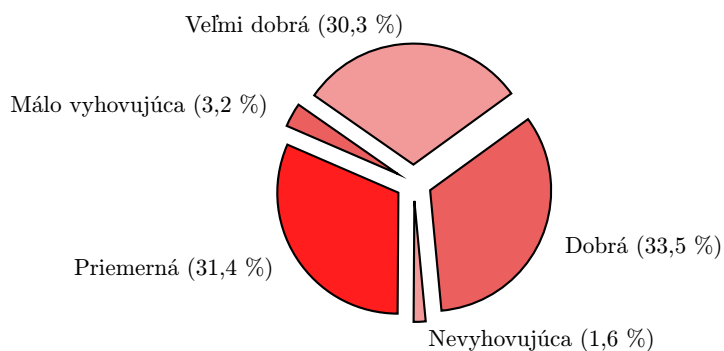
Stav a úroveň vyučovania a učenia sa

Učitelia aktivitami, ktorých obsah a postupy smerovali k dosiahnutiu stanovených cieľov, vytvárali deťom priestor pre **nadobúdanie a využívanie** získaných poznatkov, spôsobilostí, hodnôt a postojov. Podporili ich aj interaktívnymi učebnými situáciami, **zážitkovým učením** sa (80 %), experimentovaním a zmysluplnými spontánnymi hrami detí. **Partnerstvo**, podporu, uznávanie sa, asistovanie si detí (78 %) a **atmosféru** v triedach (92 %) ovplyvňovali ústretovým, lojálnym prístupom a vlastným vzorom konania. Rešpektovali ich **individuálne tempo, výchovno-vzdelávacie potreby** (79 %).

Niektorí učitelia opomenuli individuálne špecifiká výkonovej a rozvojovej úrovne detí, oceňovanie a dôvodenie ich napredovania. Primeraným spôsobom exponovali pozornosť detí, **riešenie úloh** vyplývajúcich z učebných problémov a v závislosti od voľby aj ich prípadné variácie (60 %). Vytváranie príležitostí pre individuálnu tvorivú invenciu detí si vyžaduje zlepšenie. Učitelia iniciovali deti k **spisovnému dorozumievaniu** sa (84 %), ako aj k prepájaniu slovenčiny a maďarčiny v jazykovo zmiešaných lokalitách. Rôznorodými činnosťami a obmenami úkonov ich motivovali k **dodržiavaniu pravidiel a postupov** (83 %) a k aktívnemu **pohybovaniu** sa (85 %). Napomáhali ich **sebaobsluže** (88 %), ojedinele boli nedôslední, čo sa odzrkadlilo najmä na upravenosti zovňajšku detí. Poskytovali deťom **spätnú väzbu** (80 %), uplatňovali priebežné aj súhrnné **hodnotenie** (65 %). Zlepšenie si opätovne vyžaduje podporovanie detí vo vyjadrovaní názorov a v hodnotení prežitého. Využívaním špecifických metód, rôznorodých učebných pomôcok, digitálnych technológií, materiálov, nástrojov (75 %) a výzdobou interiérov učitelia napomáhali nielen predčitateľskej, informačnej, digitálnej, či grafomotorickej **gramotnosti** detí. Počínanie a výkony detí ovplyvnili zväčša všeobecne sformulované **požiadavky** učiteľmi (74 %), nie vždy dostatočné **časové možnosti**, vhodne zvolené **výučbové stratégie** a uplatnené známe **didakticko-metodické postupy**. Tiež dominancia učiteľov, frontálne formy ich výučby. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch málo boli realizované edukačné aktivity s hudobno-pohybovým a telovýchovným zameraním, čo si vyžaduje zlepšenie. Zväčša však učitelia rôznorodosťou podnetov, učebných pomôcok, zdrojov (64 %) a situácií napomáhali sebazdokonaľovaniu, sebakontrolu, sebaúcte, vytrvalosti a aktívnemu angažovaniu sa detí. Ich úsilie smerovalo k rovnomernému rozvíjaniu kognitívnych a konatívnych spôsobilostí detí (77 %).

Edukačným zadaniam deti rozumeli a vzájomne si pomáhali. Zväčša ich úspešne spracovali a dokončili, čo posilňovalo ich vieru v samých seba a v druhých. Zvládali labyrinty, hádanky, dopĺňovačky, vystrihovačky a pod. Spontánne vzájomne komunikovali, diskutovali v činnostiach podľa ich záujmu. Najmä v riadených činnostiach odpovedali učiteľom jednoduchými vetami, v menšej miere rozvitými, či súvetiami. Svojskú kreativitu, fantáziu a zručnosti preukázali hlavne v manipulácii s hračkami, vo voľnom kreslení, pri konštruovaní, hudobno-

Graf 6 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu

pohybových improvizáciách. Ak mali možnosť, tak aj pri pozorovaní, pri experimentovaní s rôznymi materiálmi, v rannom kruhu, či v činnostiach s digitálnymi technológiami. Tiež uplatňovali vlastné skúsenosti v námetových a rolových hrách. Rešpektovali všeobecné spoločenské a vzájomne dohodnuté pravidlá. Vedeli výstižne dôvodiť opodstatnenosť a význam ich dodržiavania. Náležite, vzhľadom na zámer učebných situácií, reagovali na verbálne pokyny, vizuálne i sluchové signály, na názorné ukážky učiteľov a spoluhráčov, rozumeli telovýchovnej i technickej terminológii, obsahu komunikácie, interpretovaných rôznorodých textov, identifikovali niektoré znaky písma a číslíc, všeobecne známe piktogramy a aplikácie, geometrické tvary a pod.

Pozitívne zistenia

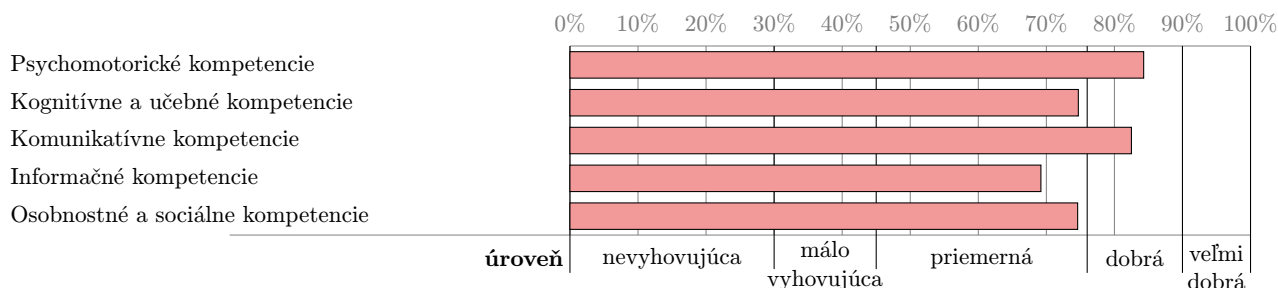
- »» podporovanie dodržiavania pravidiel deťmi
- »» napomáhanie zautomatizovanej sebaobsluhy detí
- »» podporovanie aktívneho komunikovania detí
- »» inšpirovanie detí k uplatneniu skúseností
- »» vytváranie priaznivej atmosféry v triedach

Negatívne zistenie

- »» obmedzené hodnotenie detí učiteľmi (44 %)

Stav a úroveň vyučovania boli na dobrej úrovni.

Graf 7 Rozvíjanie kľúčových kompetencií detí

1.1.2 Výchova a vzdelávanie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Kontrolované školy výkonom práv detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami neobmedzili práva ostatných detí vo výchove a vzdelávaní. Avšak nie všetky, ktoré prezentovali (19 %) edukačné príležitosti pre deti so ŠVVP, ich aj reálne vzdelávali. V **454** triedach bolo zaradených **9 019** detí, z toho bolo **41** (0,5 %) so ŠVVP. Škola Trenčianskeho kraja evidovala **2** deti s odloženým plnením povinnej školskej dochádzky zo **sociálne znevýhodneného prostredia**. Riaditeľ školy dal podnet na konanie k nariadeniu ústavnej starostlivosti vzhľadom na nezabezpečenie ich optimálnej starostlivosti a životných podmienok zákonnými zástupcami.

V **26** MŠ bolo v bežných triedach s informovaným súhlasom zákonných zástupcov začlenených **39** detí so **zdravotným znevýhodnením**. Po záveroch z vyšetrení poradenských

zariadení prostredníctvom individuálneho vzdelávacieho programu boli **20** deťom **upravené učebné osnovy a organizácia** výchovy a vzdelávania, **13** bolo **prispôsobené edukačné prostredie**, u **26** detí boli využívané **špecifické metódy a formy** výchovy a vzdelávania a pre **12** detí bolo potrebné zabezpečenie **kompENZAČNÝCH a špeciálnych učebných pomôcok**.

Riaditelia pri prijímaní detí so zdravotným znevýhodnením do MŠ a učitelia počas výchovno-vzdelávacej činnosti boli k ich individuálnym a špecifickým výchovno-vzdelávacím potrebám ústretoví. Vytvárali im otvorené spoločensko-edukačné zázemie zabezpečujúce ich práva vrátane rovnakého prístupu k výchove a vzdelávaniu s eliminovaním diskriminácie a nežiaducich predsudkov. Evidovali príslušnú dokumentáciu o deťoch a spolupracovali so zákonnými zástupcami a s poradenskými zariadeniami. Školy, ktoré nemali bezbariérovú úpravu, obmedzovali deti so závažnejším ZZ v mobilite a samostatnosti. Podobne ako v predchádzajúcom období sporadickú internú odbornú starostlivosť deťom so ZZ vyvážila invencia a aktivita zákonných zástupcov, ktorí zabezpečovali kompenzačné pomôcky a sami, prípadne inou osobou, poskytovali asistenciu svojmu dieťaťu. Zabezpečenie nápomocnej internej pedagogickej a odbornej starostlivosti v nemalej miere súviselo aj s nedostatkom financií zriaďovateľov škôl. Pedagogickí zamestnanci konštatovali, že im chýbali, napriek samoštúdiu, poznatky o metódach, formách a spôsoboch ich vzdelávania. Vzdelávacie výsledky detí ovplyvnili individuálny prístup učiteľov, vyvážené striedajúce sa rôznorodé činnosti s relaxom i nie vždy ich pravidelná dochádzka do MŠ. Deti boli aktívne a bezproblémovo, v rámci svojich možností, zvládali zadávané edukačné úlohy vrátane nastavených požiadaviek ich rozvoja v individuálnom vzdelávacom programe. Vzdelávanie integrovaných detí so ZZ s intaktnými v bežných triedach obojstranne pozitívne vplývalo na ich osobnostný rozvoj a vzájomné vzťahy.

Výrazne pozitívne zistenia

- » rešpektovanie a dodržiavanie princípov výchovy a vzdelávania a práv detí
- » eliminovanie nežiaducich javov a predsudkov týkajúcich sa výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- » zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením asistentom učiteľa, príslušným interným odborným zamestnancom a bezbariérovou úpravou priestorov škôl
- » vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením
- » zohľadnenie špecifických potrieb detí so zdravotným znevýhodnením v prístupe učiteľov

1.1.3 Stav realizácie výtvarnej výchovy

Vytvorené podmienky pre výchovu umením a rozvoj výtvarnej tvorivosti signalizovali **portfóliá** detí v **142** MŠ, výstavy ich tvorby, angažovanie sa učiteľov vo výzdobe interiérov MŠ a ojedinelé návštevy múzeí, galérií. Uskutočňovanie výchovno-vzdelávacej činnosti s výtvarným a grafomotorickým zameraním podporilo **50** MŠ **vlastnými cieľmi** výchovy a vzdelávania, nastavené **pravidlá 44 školských poriadkov**, závery z rokovani

poradných orgánov riaditeľa 80 MŠ, obsahová konkretizácia v ročnom pláne kontinuálneho vzdelávania 83 MŠ a iná dokumentácia 67 škôl. V oblasti výtvarnej výchovy a rozvíjania grafomotorických spôsobilostí detí sa **vzdelávalo 200 učiteľov z 91 MŠ**, čo sa odzrkadlilo v ich cieľavedomejšom prístupe vo výchovno-vzdelávacej činnosti, tiež pri tvorbe metodických materiálov a vzájomnom usmerňovaní sa. Niektorí učitelia vychádzajúc z vlastných potrieb si rozširovali vedomostný obzor z dostupnej odbornej a podpornej **literatúry** z pomerne vhodného spektra **125 učiteľských knižníc**. Učitelia v **132 MŠ** umožňovali deťom uplatňovať svoje umelecko-expresívne predstavy a estetické cítenie v rôznorodých **aktivitách** (71 %). **Prezentovali výsledky detskej tvorby** najmä na miestnej a regionálnej úrovni. Minimálne podporovali kreativitu a talent detí krúžkovou činnosťou. Ich realizáciu prenechávali osobám z externého prostredia.

Činnosti s **výtvarným a grafomotorickým** zameraním mali v predprimárnom vzdelávaní nezastupiteľné miesto. Obsahovo najčastejšie súviseli s témou týždňa. Prostredníctvom nich deti vyjadrovali nadobudnuté poznatky, svoje umelecko-expresívne predstavy, estetické cítenie a zručnosti najmä klasickými výtvarnými technikami. **Plánovane** boli realizované zväčša **týždenne** v rámci hier a hrových činností a edukačných aktivít. Zaznamenané boli počas **1 835** hospitácií (78 %).

Učitelia primerane vzhľadom na obsah a cieľ činností dodržiavali všeobecne známe metodické postupy (60 %). Označili očakávané výsledky detí (62 %) a zväčša ich hodnotili pochvalou. Zadefinovali pravidlá a postupy, ktoré deti bezproblémovo dodržiavali (86 %). Realizovali s nimi prípravné cvičenia (55 %) a umožňovali im podieľať sa na organizácii výučbového prostredia (50 %). Málo akceptovali záujmové sebarealizovanie sa detí, ich názory, predstavy, fantáziu, rozvojové a výkonové možnosti a učebné tempo (43 %). Striktné príkazy a zásahy učiteľov mali dopad na tvorivosť, sebadôveru, samostatnosť detí a konečnú podobu výsledku ich tvorby. Naopak, vyskytli sa učitelia, ktorých konanie bolo v uvedenej oblasti nasledovaniahodné. Deti mali voľný prístup k materiálom a nástrojom počas 1 220 hospitácií (66 %). Primerane s nimi manipulovali a zvládali ponúkané postupy a techniky (69 %). Vzhľadom na situáciu a rozvojový potenciál adekvátne skĺbili zmyslové vnímanie s pohybom na predložených plochách. Všeobecne vhodne mali nadobudnuté zásady sedenia, úchopu grafického materiálu, polohy podkladového formátu a vzdialenosti očí od podložky. Deti boli zväčša usádzané učiteľmi k stolom. Menej boli uskutočňované činnosti v stoji, kľaku a v ľahu detí, napr. na bruchu na vhodnej podložke. Výrazne boli zastúpené šablónové produkty, v ktorých deti nemali možnosť preukázať vlastnú originalitu a tvorivosť. Šablóny svojou zmenšenou plochou obmedzovali koordináciu oka a ruky detí, nutkali ich k zvýšenému tlaku rúk na hrot pastelky či štetiny štetca a k tzv. minimalizmu.

Pozornosť bola venovaná precvičovaniu *horizontálnej, lomenej, krúživej a vertikálnej línie, oblúkom, vlnovkám, slučkám, osmičkám* v rôznych obmenách a následnom dotváraní. Získané skúsenosti deti postupne uplatňovali a zdokonaľovali aj vo výtvarnej tvorbe. Najčastejšie ponúkanými formátmi boli A4, A5, menej A3 a väčšie plochy bez ohľadu na vek detí a ich rozvojový potenciál, výtvarnú techniku a grafomotorický vzor. Deti na spracovanie zadaných tém využívali *kresbu farebnými ceruzami, masným pastelom, tušom, temperovými i vodovými farbami, kolorovanú kresbu, maľbu temperovými farbami, odtlačanie dlaní, tvorbu rôznych útvarov raziacimi formami, modelovanie z plastelíny a kinetického cesta, plošné a priestorové stvárňovanie papiera i plastu strihaním, lepením, skladaním a ich kombinovanie s maľbou či kresbou*.

Pozitívne zistenia

- » spektrum výtvarného a grafického materiálu
- » vedenie portfólií detí
- » prezentovanie výsledkov detskej tvorby
- » spektrum odbornej literatúry
- » vzdelávanie sa učiteľov

Negatívne zistenia

- » realizácia krúžkov s výtvarným zameraním externými lektormi
- » obmedzenie záujmu, originality a tvorivosti detí predkladaním vopred pripravených šablón/makiet
- » ojedinelé využívanie portfólií a výstav tvorby detí v rámci diagnostických nástrojov

1.1.4 Kontrola plnenia opatrení

Následné inšpekcie boli vykonané v **100** materských školách. Z toho bolo **82** po *komplexnej*, **14** po *následnej* inšpekcii a **4** po *opakovanej následnej* inšpekcii. Kontrolovaných bolo **94** štátnych, **5** súkromných a **1** cirkevná škola. S vyučovacím jazykom slovenským bolo **84**, s vyučovacím jazykom maďarským **13** škôl a s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským boli **3** školy.

Na odstránenie zistených nedostatkov bolo uplatnených **941** opatrení: **492** odporúčaní, **112** opatrení uložených školskou inšpekciou a **337** opatrení prijali riaditelia kontrolovaných škôl. Akceptovaných a splnených bolo **782** opatrení, neaktuálnych bolo **7** a nedalo sa hodnotiť **14** opatrení.

Tabuľka 1 Uplatnené opatrenia

Prehľad uplatnených opatrení						
Spolu	941					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené školskou inšpekciou	
Počet	492		337		112	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	376	77,1	306	93,9	100	94,3
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	2		3		2	
nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		
2		8		4		

Nedostatky zistené pri inšpekciách boli prevažne v/vo:

- » štruktúre/obsahu a aktuálnosti informácií školského vzdelávacieho programu,
- » obsahu a aktuálnosti informácií školského poriadku,
- » dodržiavaní právnych predpisov v dokumentácii školy a v rozhodovaní riaditeľa,
- » organizovaní/forme predprimárneho vzdelávania a v jeho zabezpečení príslušným počtom striedajúcich sa učiteľov,

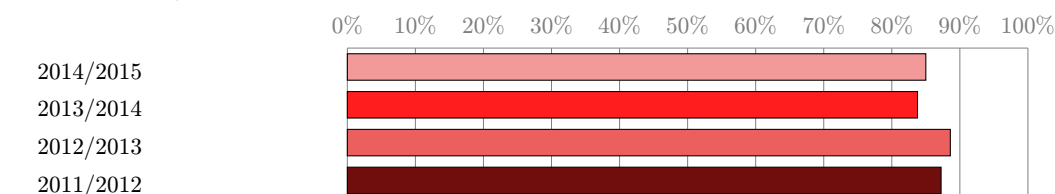

- » účinnosti vnútornej kontroly školy,
- » zohľadňovaní výchovno-vzdelávacích potrieb detí, ich rozvojových a výkonových možností,
- » napomáhaní rozvoja kľúčových kompetencií detí,
- » zabezpečení realizovaných aktivít školy a krúžkovej činnosti,
- » participácii poradných orgánov riaditeľa na pedagogickom riadení a internom vzdelávaní učiteľov,
- » rešpektovaní kvalifikačných predpokladov a osobitných kvalifikačných požiadaviek pedagogických zamestnancov, v stanovení ich základného úväzku a rozsahu povinností.

Akceptovanie a splnenie odporúčaní a opatrení celkovo ovplyvnilo obsahovú, vecnú i formálnu úroveň ŠkVP a školských poriadkov. Vzťahová nadväznosť zákonom stanovených jednotlivých častí vytvárala predpoklad komplexného podporovania rozvoja kľúčových kompetencií detí a nastavenia pravidiel chodu školy a organizácie výchovno-vzdelávacej činnosti. Napomohlo k tomu stanovenie vlastných cieľov výchovy a vzdelávania, strategických zámerov rozvoja školy, pravidelnosť, adresnosť a prerokovávanie zistení z vnútroškolskej kontroly, interných materiálov a dohôd v pedagogickej rade. Denné a školské poriadky s nastavenými pravidlami vytvárali podmienky na predprimárne vzdelávanie s ohľadom na zabezpečenie fyziologických, psychohygienických potrieb detí, zamestnancov, ostatných účastníkov výchovy a vzdelávania. Celkovo bolo zaznamenané zlepšenie úrovne pedagogického riadenia, uplatňovania základných funkcií poradných orgánov a prípravy učiteľov na priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť.

Neakceptovaním opatrení pretrvávali nedostatky v účinnosti vnútroškolskej kontroly s dôrazom na úroveň a tiež inovatívnu výučbu, v stave materiálno-technického vybavenia, vo formálnosti a neúplnosti príslušnej dokumentácie, v menšej miere v pedagogickom riadení a spĺňaní kvalifikačných predpokladov na výkon pedagogickej činnosti v MŠ.

Graf 8 Akceptované/splnené opatrenia za ostatné štyri školské roky

1.1.5 Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie

Výrazne pozitívne zistenia

- » rešpektovanie a dodržiavanie princípov výchovy a vzdelávania a práv detí
- » eliminovanie nežiaducich javov a predsudkov týkajúcich sa výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- » zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením asistentom učiteľa, príslušným interným odborným zamestnancom a bezbariérovou úpravou priestorov škôl
- » vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením
- » zohľadnenie špecifických potrieb detí so zdravotným znevýhodnením v prístupe učiteľov
- » špecifikovanie výtvarných a grafomotorických činností detí s rozdielnou náročnosťou vzhľadom na ich rozvojové, výkonové možnosti a momentálny potenciál
- » eliminovanie šablón/makieta vzhľadom na napomáhanie rozvoju vizuomotoriky a tvorivosti detí
- » uplatnenie vhodnej/správnej telesnej schémy detí v činnostiach
- » podporovanie a napomáhanie tvorivosti a samostatnosti detí rešpektovaním ich predstáv, fantázie, názorov
- » využívanie vhodných veľkostí plôch s ohľadom na rozvojový potenciál detí
- » vyhodnotenie dosiahnutia očakávaných výsledkov detí učiteľmi
- » vytvorenie priestoru deťom pre komentovanie a hodnotenie výsledkov vlastnej, kamarátovej tvorby

1.1.6 Podnety a odporúčania

Riaditeľom škôl

- » kontrolovať a hodnotiť pravidelne, dôsledne, adresne spôsoby vyučovania učiteľov s dôrazom na rovnomerné rozvíjanie kľúčových kompetencií detí, na využívanie hry a učebných pomôcok, tiež na realizovanie odpoľudňajších činností vrátane odpočinku detí
- » spolupracovať s poradnými orgánmi na pedagogickom riadení, skvalitňovaní výchovno-vzdelávacej činnosti a profesijnom rozvoji učiteľov
- » zabezpečovať krúžkovú činnosť učiteľmi materskej školy
- » rešpektovať informáciami a nastavenými podmienkami predprimárneho vzdelávania zákonom stanovenú obsahovú štruktúru školského vzdelávacieho programu a školského poriadku
- » zamerať interné vzdelávanie pedagogických zamestnancov aj na oblasť výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením
- » zabezpečiť, v spolupráci so zriaďovateľom, asistenta učiteľa, interného odborného zamestnanca a bezbariérové úpravy priestorov škôl pre predprimárne vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením
- » zintenzívniť spoluprácu s poradenskými zariadeniami vzhľadom na optimálne nastavenie podmienok a prístupy učiteľov pre predprimárne vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením
- » využívať portfóliá detí a evalvaciu učiteľov ako diagnostický nástroj v posudzovaní napredovania detí

- » monitorovať systematicky prispôbovanie činností vzhľadom na rozdielne výchovno-vzdelávacie potreby a individuálne možnosti detí, dodržiavanie postupnosti a časového harmonogramu nácviku grafomotorických vzorov, využívanie získaných skúseností zo vzdelávania učiteľov v priamej výchovno-vzdelávacej činnosti

Zriaďovateľom

- » dodržať požadovaný počet pravidelne sa striedajúcich kvalifikovaných učiteľov; rešpektovať kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti učiteľa v materskej škole a požiadavky na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca; nezasahovať do kompetencií riaditeľov škôl
- » rozširovať kapacitné podmienky materských škôl vzhľadom na stúpajúci počet detí
- » poskytovať školám v plnej výške príspevok na výchovu a vzdelávanie detí, ktoré majú jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky a rešpektovať zákonom stanovené možnosti (účel) ich využitia
- » zabezpečovať optimálne materiálno-technické vybavenie škôl
- » podporovať v spolupráci s riaditeľom profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov
- » podporovať predprimárne vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením zabezpečením asistenta učiteľa, príslušného interného odborného zamestnanca a debarierizácie priestorov školy

Metodicko-pedagogickému centru

- » rozšíriť ponuku vzdelávacích programov pre učiteľov materských škôl o modul zameraný na získavanie skúseností vhodne voliť a aplikovať hodnotiace nástroje s dôrazom na hodnotenie a sebahodnotenie detí

1.2 Základné školy

1.2.1 Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania

Inšpekcie s cieľom zistiť stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu, podmienok výchovy a vzdelávania sa vykonali v **165** základných školách (7,7 % z celkového počtu ZŠ v SR), z nich bolo **152** štátnych, **10** cirkevných a **3** subjekty boli súkromné. Vyučovací jazyk slovenský malo **139** škôl, vyučovací jazyk maďarský **22** a vyučovací jazyk slovenský a maďarský mali **4** subjekty.

Kritériá a indikátory hodnotenia jednotlivých oblastí sú uvedené v časti 3 Prílohy v tabuľke č. 28.

Riadenie školy

Výchova a vzdelávanie sa v školách realizovali podľa **školských vzdelávacích programov**, ktoré v **65** subjektoch boli vypracované na veľmi dobrej úrovni, v **35** na dobrej, v **49** na priemernej úrovni. Málo vyhovujúcu úroveň mali vzdelávacie programy vyhotovené v **9** subjektoch a nevyhovujúcu v **7** ZŠ.

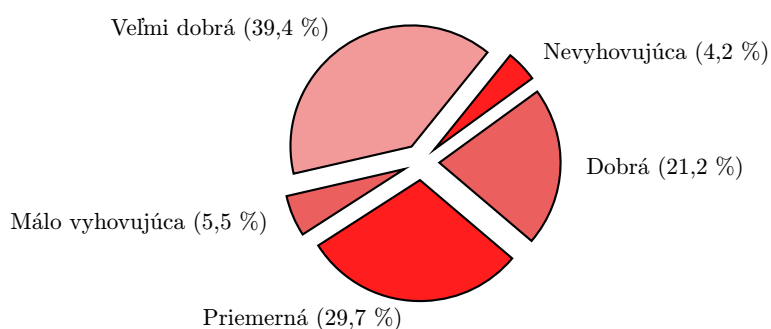
Pozitívne zistenia

- » stanovenie reálne splniteľných cieľov smerujúcich k vytváraniu podmienok kvalitného vzdelávania žiakov
- » modifikovanie učebných plánov prostredníctvom disponibilných hodín v súlade so zameraním a profiláciou škôl
- » sprístupňovanie školských vzdelávacích programov a prezentovanie zámerov škôl zákonným zástupcom žiakov, širšej verejnosti prostredníctvom aktualizovaných webových sídel

Negatívne zistenia

- » dodržiavanie stanovenej štruktúry školského vzdelávacieho programu a jeho aktualizovanie
- » rozpracovanie učebných osnov vyučovacích predmetov v súlade s obsahom príslušného vzdelávacieho štandardu, v rozsahu stanovenom učebným plánom školy
- » akceptovanie poznámok rámcového učebného plánu, vypracovanie vlastných poznámok
- » dôsledné definovanie stratégií, špecifických foriem a metód edukácie žiakov vrátane žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Graf 9 Výsledky hodnotenia školských vzdelávacích programov

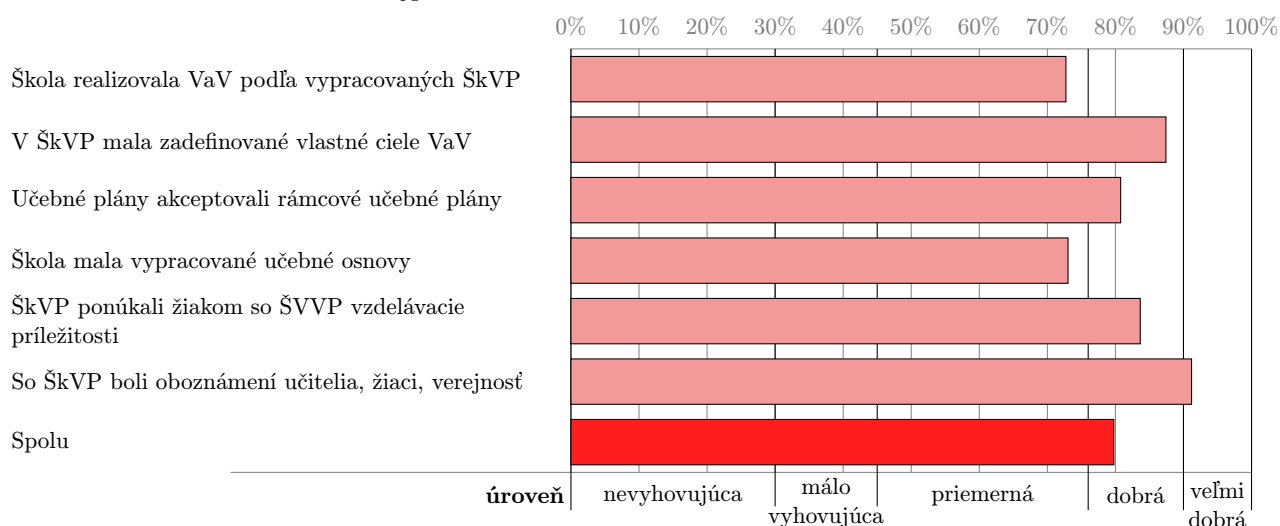
Školské vzdelávacie programy boli v 67 % škôl spracované v súlade s ustanoveniami školského zákona a úroveň ich vypracovania umožňovala realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a všeobecnými cieľmi vzdelávania. Stanovenú štruktúru programu nedodržala takmer tretina škôl, ojedinele ich spracovanie nezodpovedalo statusu strategicky významného dokumentu. K výrazným pozitívam viacerých ŠkVP patrilo vymedzenie vlastných cieľov výchovy a vzdelávania na základe dôslednej analýzy silných i slabých stránok a reálnych podmienok škôl. Ciele boli prevažne orientované na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov. V 16 % programov stanovenie vlastných cieľov absentovalo, prípadne boli ciele koncipované formálne a nezodpovedali personálnym či materiálno-technickým podmienkam škôl. V prevažnej väčšine subjektov ŠkVP prerokovali v pedagogickej rade, v rade školy. Súčasťou väčšiny programov (90 %) boli vypracované **učebné plány** pre primárne a pre nižšie stredné vzdelávanie, ktoré akceptovali rámcový učebný plán príslušných ŠVP. **Disponibilné hodiny** boli využité v súlade s profiláciou škôl na zavedenie nových alebo na posilnenie časovej dotácie povinných predmetov.

Učebné osnovy predmetov primárneho i nižšieho stredného vzdelávania malo 78 % škôl vypracované, 3 školy ich nepredložili ku kontrole a v ďalších subjektoch neboli rozpracované v súlade so vzdelávacím štandardom alebo učebným plánom školy, prípadne v nich neakceptovali inovácie vzdelávacích štandardov. Učivo **prierezových tém** tvorilo integrálnu súčasť vzdelávania obsahovo príbuzných predmetov alebo novo zaradených vyučovacích predmetov, ojedinele nebol v ŠkVP uvedený spôsob realizácie ich obsahu.

Pre žiakov so ŠVVP bola v dokumentoch zapracovaná ponuka špecifických úprav obsahu, foriem a metód edukácie s ohľadom na druh zdravotného znevýhodnenia, nadanie alebo sociálne znevýhodnenie žiaka. V kooperácii s odbornými zamestnancami CPPPaP alebo CŠPP zabezpečovali v subjektoch externý odborný servis aj školský psychológ alebo špeciálny pedagóg, asistent učiteľa.

Stav a úroveň vypracovania predložených školských vzdelávacích programov dosiahli celkovo dobrú úroveň.

Graf 10 Celková úroveň vypracovania ŠkVP

V oblasti **riadenie školy** sa kontrola cielene zameriavala na pedagogické riadenie, na vnútorný systém kontroly a hodnotenia, na služby i na klímu a kultúru školy. Oblasť riadenia dosiahla v **74** subjektoch veľmi dobrú úroveň, v **43** dobrú, v **39** priemernú, v **8** málo vyhovujúcu a v **1** ZŠ bola zistená nevyhovujúca úroveň.

Pozitívne zistenia

- » vytváranie priaznivej klímy školy
- » zapájanie žiakov, vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, do rozmanitej ponuky neformálneho vzdelávania
- » zabezpečenie aktívneho výchovného poradenstva
- » podporovanie odborného rastu pedagógov

Negatívne zistenia

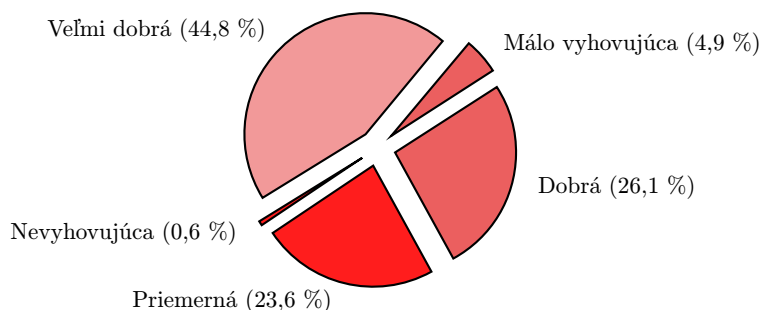
- » vypracovanie školského vzdelávacieho programu
- » zefektívnenie vnútorného systému kontroly
- » vypracovanie a vedenie komplexnej dokumentácie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- » zabezpečovanie interných vzdelávacích aktivít metodickými orgánmi školy

Pedagogické riadenie dosiahlo v školách celkovo dobrú úroveň. Výkon štátnej správy v prvom stupni v štátnych školách a rozhodovanie v súkromných alebo v cirkevných subjektoch sa nie vždy realizoval v súlade s ustanoveniami zákona. Kontrolou vydaných rozhodnutí sa zistili viaceré negatívne skutočnosti súvisiace s ich vydaním, prípadne nevydaním. Rozhodnutie o úplnom alebo čiastočnom oslobodení od vzdelávania v predmete telesná výchova/telesná a športová výchova vydali riaditelia škôl 524 žiakom (2 % z celkového počtu žiakov) na základe žiadosti rodičov a odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast.

Pedagogickú dokumentáciu a ďalšiu dokumentáciu súvisiacu s procesom výchovy a vzdelávania, s organizáciou a s pedagogickým riadením mala väčšina subjektov (81 %) vypracovanú v súlade s požiadavkami stanovenými všeobecne záväznými právnymi predpismi a prerokovanú v pedagogickej rade. V štvrtine subjektov boli v predloženej pedagogickej dokumentácii zistené aj závažné nedostatky. Vzdelávanie začlenených žiakov sa v **11 %** škôl nerealizovalo podľa vypracovaných individuálnych výchovno-vzdelávacích programov.

V riadiacej činnosti riaditeľov škôl možno pozitívne hodnotiť snahu podporovať ďalší odborný rast pedagogických zamestnancov. **Ročný plán kontinuálneho vzdelávania** mali takmer všetky ZŠ vypracované. Učitelia absolvovali vzdelávanie cez akreditované programy, národné projekty zamerané na modernizáciu edukácie. Pedagogické rady, metodické združenia a predmetové komisie svojou činnosťou prispievali ku koordinácii jednotného postupu školy v oblasti riadenia. Funkčnosť metodických orgánov v 7 % subjektov bola na nižšej úrovni, neparticipovali na riadiacej a hospitačnej činnosti, ich práca sa zameriavala na organizáciu predmetových aktivít, projektov, súťaží.

Graf 11 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti riadenie školy

Vypracovaný **vnútorný systém kontroly a hodnotenia** v 86 % škôl mal zväčša jasne stanovené ciele zamerané na skvalitňovanie všetkých oblastí výchovno-vzdelávacej činnosti školy, stanovený obsah, zásady a formy realizácie kontroly. Vyskytli sa aj školy, v ktorých kvalita vypracovanej a realizovanej vnútornej školskej kontroly dosiahla málo vyhovujúcu alebo nevyhovujúcu úroveň. Systém kontroly zameraný na hodnotenie a klasifikáciu žiakov bol v 82 % škôl vypracovaný v súlade s príslušnými metodickými pokynmi na hodnotenie a klasifikáciu, bol prerokovaný, odsúhlasený v pedagogickej rade i v metodických orgánoch škôl. Žiaci aj rodičia boli so spôsobmi a formami hodnotenia a klasifikácie preukázateľne oboznámení. V 90 % škôl mali dôsledne vypracovaný aj systém kontroly a hodnotenia pedagogických zamestnancov. Súčasťou systému bol vypracovaný plán hospitačnej činnosti na aktuálny školský rok. Dôsledne, v súlade s vypracovaným systémom kontroly, sa vykonávala kontrolná činnosť v 62 % škôl.

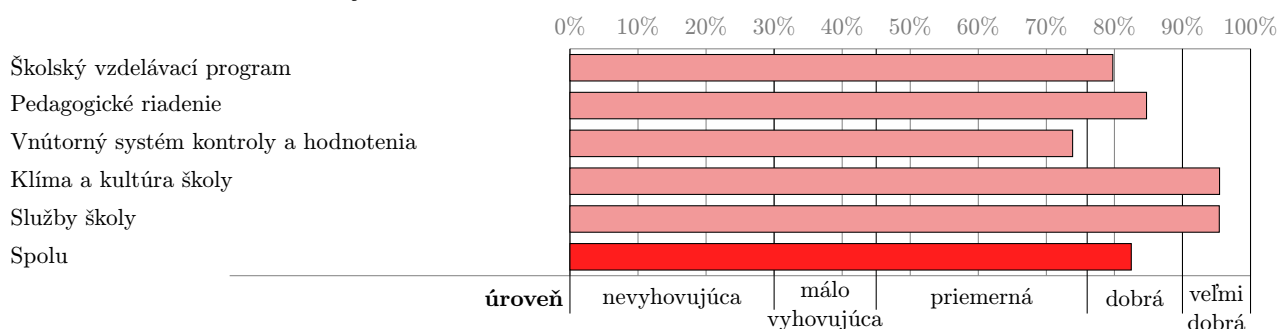
Silnými stránkami v riadení škôl boli poskytované **služby, klíma a kultúra** školy. Obe oblasti dosiahli veľmi dobrú úroveň vo všetkých sledovaných ukazovateľoch. Klímu a kultúru školy charakterizovali pedagogickí zamestnanci 89 % subjektov ako otvorenú s participatívnym štýlom riadenia a súdržnosťou pedagogických kolektívov, v ktorých prevládala vzájomná dôvera, angažovanosť. V 11 % škôl viazla spolupráca vedúcich pedagogických zamestnancov s pedagogickým kolektívom a rovnako spolupráca so zákonnými zástupcami žiakov. Názory žiakov na klímu a kultúru školy sa zisťovali zadaním anonymného dotazníka. Bezpečne sa v škole cítilo 80 % žiakov a 73 % členov žiackej školskej rady konštatovalo spokojnosť so správaním spolužiakov v priebehu vyučovania a súhlasilo so spôsobom, ktorý učitelia volili na udržanie disciplíny v triede. K najčastejšie uvádzaným dôvodom nevhodného správania spolužiakov patrili nerešpektovanie učiteľov (58 %), nezaujímavé vyučovacie hodiny (27 %) a nedôsledné uplatňovanie napomenutí a pokarhaní za nevhodné správanie žiakov (21 %).

Pedagógovia vytvárali v školách priaznivé podmienky pre činnosť rozmanitých záujmových útvarov, organizovali kultúrne akcie, športové súťaže. O úspechoch žiakov v súťažiach, o realizácii vzdelávacích projektov sa verejnosť dozvedala z článkov zverejnených v tlači, z informácií zverejnených v školských časopisoch i na webových sídlach.

Väčšina škôl (96 %) prostredníctvom aktívneho systému výchovného poradenstva poskytovala žiakom a ich zákonným zástupcom poradenskú a osvetovú činnosť. Zodpovednosť za plnenie úloh v systéme poradenstva bola zvyčajne rovnomerne rozdelená medzi triednych učiteľov, výchovného poradcu, koordinátora prevencie, asistenta učiteľa alebo asistenta vychovávateľa.

Riadenie škôl dosiahlo celkovo dobrú úroveň.

Graf 12 Riadenie školy

Podmienky výchovy a vzdelávania

Plniť ciele stanovené v ŠkVP umožňovalo školám vytvorenie dobrých **personálnych, priestorových, materiálno-technických podmienok** a primeraných **podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia** žiakov i pedagogických zamestnancov. Viacerým subjektom boli pri realizovaní zmien nápomocní zriaďovatelia alebo aktívne sa zapájajúce rady rodičov do riadenia chodu školy. V niektorých školách vypracovali úspešné projekty na rekonštrukciu vonkajších priestorov, na dobudovanie odborných a multimediálnych učební alebo sa pedagogické kolektívy zapojili do vzdelávacích projektov, prostredníctvom ktorých získali moderné materiálno-technické vybavenie.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli v **70** kontrolovaných subjektoch zabezpečené na veľmi dobrej úrovni, v **61** na dobrej, v **31** subjektoch na priemernej. Na málo vyhovujúcej úrovni boli v **1** subjekte a na nevyhovujúcej úrovni v **2** školách.

Pozitívne zistenia

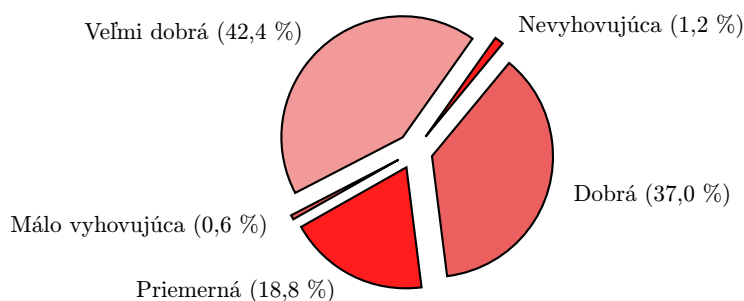
- » zapájanie škôl do vzdelávacích projektov s priamym dopadom na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu a materiálno-technického vybavenia
- » dobudovanie priestorových podmienok a získanie nových priestorov pre zriadenie odborných učební
- » realizovanie preventívnych systémových aktivít v synergetickej spolupráci s členmi žiackych školských rád a koordinátorov prevencie
- » účelné využívanie priestorov škôl na realizáciu činností neformálneho vzdelávania

Negatívne zistenia

- » zabezpečenie vyučovania učiteľmi spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky na výkon pedagogickej činnosti v nultom ročníku, v špeciálnych triedach a v predmetoch informatická výchova, informatika, občianska náuka, svet práce, fyzika, výtvarná výchova, hudobná výchova
- » realizovanie monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov, vyhodnocovanie zistení a v prípade zistených negatívnych príznakov neodkladné prijímanie primeraných opatrení na ich riešenie
- » dôsledné oboznamovanie žiakov s obsahom a významom školského poriadku, zapájanie členov žiackych školských rád do jeho tvorby a úpravy

Predpokladom zabezpečenia dobrých **personálnych podmienok** v školách bola skutočnosť, že väčšina vedúcich pedagogických zamestnancov spĺňala kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie (okrem 12 riaditeľov a 7 zástupcov riaditeľa). Výchovno-vzdelávací proces bol v 88 % škôl zabezpečený na dobrej úrovni prevažne učiteľmi

Graf 13 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti podmienky výchovy a vzdelávania

spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky. Dôvodom jeho nezabezpečenia v primárnom i nižšom strednom vzdelávaní bola najmä nevhodná štruktúra pedagogických kolektívov súvisiaca s absenciou kvalifikovaných pedagógov na vyučovanie niektorých predmetov, ojedinele vyučovali predmety učitelia s neukončeným požadovaným stupňom vzdelania. ZŠ mali prevažne dobre vybudované **vnútorné i vonkajšie priestory**, primerané k počtu žiakov a umožňovali realizovať stanovené výchovno-vzdelávacie ciele. Školské budovy boli rozsiahlejšími alebo čiastočnými renováciami upravené, dobudovali triedy, odborné učebne, školská knižnica, priestory pre ŠKD. K skvalitneniu edukácie telesnej a športovej výchovy prispela úprava vonkajších areálov. Temer 29 % škôl nedisponovalo dostatočným množstvom tried alebo odborných učební, niekde chýbala telocvičňa, školská jedáleň, prípadne boli školské budovy v zlom technickom stave. V 3 školách Košického kraja prebiehalo vyučovanie v dvoch zmenách z dôvodu vysokého počtu žiakov a nedostatku vhodných priestorov na zriadenie tried. Bezbariérové prostredie bolo vybudované len v tretine kontrolovaných subjektov.

Vybavenie **učebnicami** a učebnými textami schválenými ministerstvom školstva bolo dostatočné. Ojedinele v školách (8 %) učebnice chýbali z dôvodu omeškania objednanej ústrednej zásielky. Nespokojnosť s kvalitou učebníc vyjadrili učitelia Banskobystrického kraja. Takmer všetky subjekty mali v kabinetných zbierkach dostatok učebných pomôcok, kompenzačných pomôcok pre žiakov so ŠVVP, funkčnú **didaktickú techniku** vrátane IKT a zriadenú najmenej jednu odbornú učebňu výpočtovej techniky s prístupom na internet. V 16 % kontrolovaných subjektov nebolo zabezpečené primerané materiálno-technické vybavenie.

Vytvorené priaznivé **podmienky** na zaistenie **bezpečnosti a ochrany zdravia** vypracovaním školských poriadkov a spracovaním ďalšej dokumentácie súvisiacej s príslušnou tematikou malo 84 % subjektov. **Školské poriadky** upravovali základné pravidlá vnútorného režimu školy, boli prerokované v pedagogických radách i s orgánmi školskej samosprávy. K zisteným nedostatkom v 18 % školských poriadkov patrilo nezpracovanie opatrení proti šíreniu legálnych a nelegálnych drog či podmienok na zaistenie ochrany pred diskrimináciou, násilím a šikanovaním. Z údajov uvedených v informačných dotazníkoch pre riaditeľov škôl vyplynulo, že žiaci vymeškali v sledovanom období celkovo **62 369** neospravedlnených vyučovacích hodín. Viac ako 15 vyučovacích hodín neospravedlnenej absencie v mesiaci malo **376** žiakov. Riaditelia škôl zaslali príslušným orgánom štátnej správy a obce 201 oznámení. Exkurzie, kurzy a výlety organizovali školy v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a súčasťou predloženej dokumentácie bol aj informovaný súhlas zákonných zástupcov žiakov. V 96 % ZŠ bola zabezpečená aktívna **ochrana** žiakov pred vplyvmi negatívnych **sociálno-patologických javov**. **Koordinátori prevencie** žiakom a ich zákonným zástupcom poskytovali informácie na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia, organizovali aktivity k prevencii šikanovania a agresivity, spolupracovali s mimovládnyimi organizáciami, políciou, odbornými zamestnancami poradenských centier. V 68 % ZŠ realizovali monitoring zameraný na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov a príznakov šikanovania. Nedostatkom bolo, že jeho vyhodnoteniu nevenovali väčšiu pozornosť. Vedúci pedagogickí zamestnanci škôl zistené negatívne prejavy v správaní žiakov riešili individuálnym rozhovorom s agresorom a s jeho zákonným zástupcom, využívali konzultácie s odborníkmi z poradenských centier. Prostredníctvom dotazníka sa k téme šikanovanie vyjadrilo **4 824** žiakov 5. až 8. ročníka. Z odpovedí vyplynulo, že **74 %** respondentov nebolo nikdy šikanovaných, **15 %** bolo šikanovaných raz, **11 %** viackrát. Svedkami šikanovania bolo **42 %** žiakov. Samotné šikanovanie sa takmer v polovici prípadov odohralo v školskom

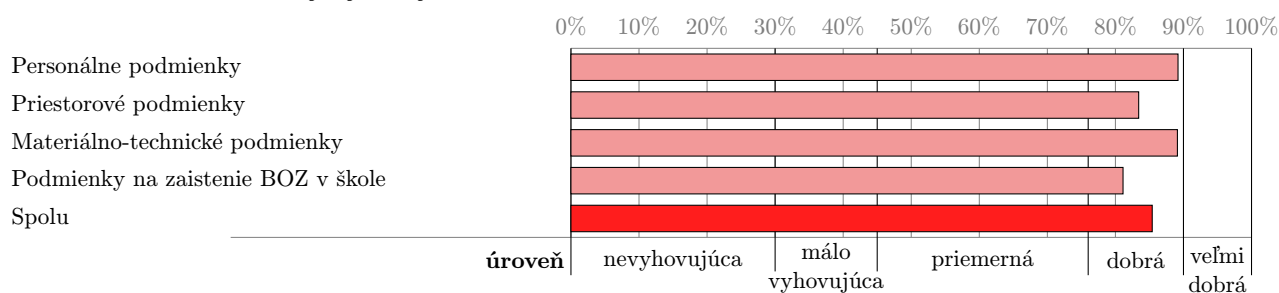
prostredí a najčastejšie sa prejavovalo urážaním, zastrášaním (33 %), telesným napadnutím (17 %). So svojou skúsenosťou so šikanovaním sa respondenti zverili rodičom (23 %), triednym učiteľom (18 %), spolužiakovi (14 %). Riaditeľa školy by informovalo necelých 5 % žiakov, výchovného poradcu rovnako ako psychológa 1 % a nikomu by sa o skúsenosti so šikanovaním nezverilo 10 % opýtaných. Viac ako polovica (55 %) žiakov potvrdila, že školský poriadok rieši aj problematiku násilia a šikanovania, tretina opýtaných túto problematiku nedokázala posúdiť. Obsah školského poriadku nepoznalo 45 % žiakov aj napriek skutočnosti, že s ním boli na začiatku školského roka oboznámení.

Žiacka školská rada bola ustanovená v 39 školách, čo predstavuje 24 %. V Nitrianskom a v Prešovskom kraji nebola zriadená ani v jednom z kontrolovaných subjektov. V dotazníku na otázku, či bol niekto z členov ŽŠR prizvaný pedagogickými zamestnancami k riešeniu výchovných problémov spolužiakov, nevedela takmer polovica respondentov odpovedať (45 %). Spoluprácu vylúčilo 33 % a potvrdilo 21 % opýtaných. Naopak, kooperáciu s koordinátorom prevencie pri riešení problémov súvisiacich so šikanovaním potvrdilo 48 % opýtaných. Až 71 % z celkového počtu **328** respondentov vyjadrilo v dotazníku tvrdenie, že sa väčšina žiakov školy aktívne zapájala do podávania návrhov a podnetov na zlepšenie činnosti školy. Žiacke námety, návrhy a pripomienky boli vedúcimi pedagogickými zamestnancami akceptované a do školských poriadkov zapracované v 29 % škôl. Čiastočne boli zapracované v 36 % škôl a vôbec neboli akceptované v 36 % subjektov. Negatívnu sa javí najmä skutočnosť, že tretina z členov ŽŠR nevedela, kto z pedagogických zamestnancov je koordinátorom prevencie.

Organizácia vyučovania a vypracované rozvrhy hodín prevažne rešpektovali základné fyziologické, psychické a hygienické zásady a požiadavky. V 26 % škôl nebola dodržaná dĺžka vyučovacích hodín, prestávok, určený počet hodín v jednom dni. Ďalšie zistené závažné nedostatky sa týkali nedelenia triedy na skupiny, nedodržania počtu žiakov v skupinách, prekročenia počtu žiakov v triedach so začlenenými žiakmi, v špeciálnych triedach.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli v ZŠ na dobrej úrovni.

Graf 14 Podmienky výchovy a vzdelávania

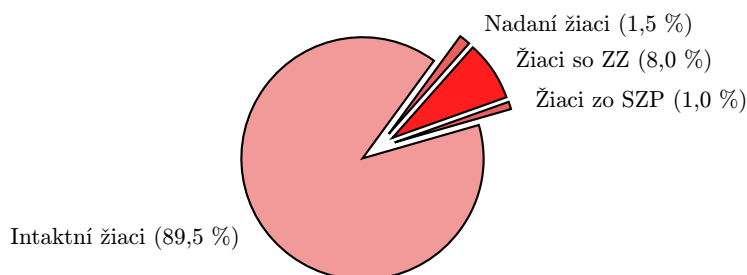

Priebeh výchovy a vzdelávania

Kontrolované subjekty evidovali celkovo **29 198** žiakov. Osobitným spôsobom v školách mimo územia SR sa vzdelávalo, na základe rozhodnutia riaditeľa školy, **481** žiakov a osobitným spôsobom formou individuálneho vzdelávania **9** žiakov primárneho vzdelávania.

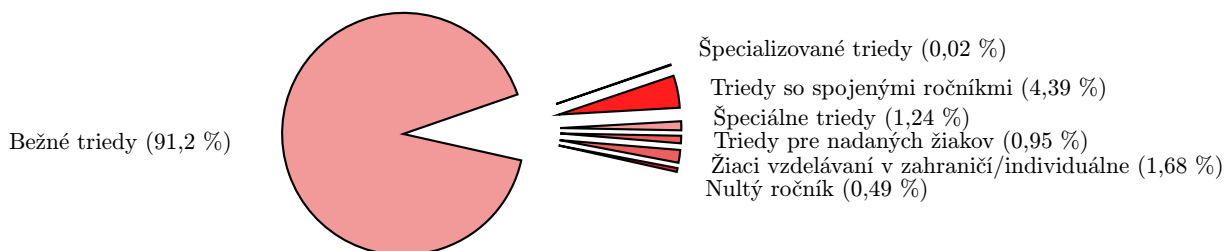
Edukácia **3 080** žiakov so ŠVVP sa realizovala v bežných triedach formou začlenenia **1 983** žiakov so ZZ a **165** nadaných žiakov, formou inklúzie **144** žiakov zo SZP.

Graf 15 Percentuálne zastúpenie žiakov vrátane žiakov so ŠVVP

Bežné triedy navštevovalo **26 636** a triedy so spojenými ročníkmi na primárnom stupni **1 282** žiakov. V zriadených 11 triedach nultého ročníka sa vzdelávalo **144** žiakov zo SZP, v 43 špeciálnych triedach **362** žiakov so ZZ, v špecializovanej triede **6** žiakov a v 15 triedach sa vzdelávalo **278** nadaných žiakov.

Graf 16 Organizácia vzdelávania – percentuálne zastúpenie žiakov v triedach

Hodnotenie úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu a posudzovanie procesov a javov vo vyučovaní smerujúcich k rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov sa realizovalo hospitáciami na vyučovacích hodinách predmetov **vzdelávacích oblastí** jazyk a komunikácia, matematika a práca s informáciami, príroda a spoločnosť, človek a príroda, človek a spoločnosť, umenie a kultúra, zdravie a pohyb.

Celkovo bolo vykonaných **5 355** hospitácií, z toho na prvom stupni **2 461** (z nich 10 v nultom ročníku), na druhom stupni **2 822** hospitácií a **72** v špeciálnych triedach.

Vyučovanie učiteľom a učenie sa žiakov dosiahli v kontrolovaných predmetoch celkovo dobrú úroveň, z toho v **1** subjekte boli na veľmi dobrej úrovni, v **93** na dobrej a v **69** na priemernej úrovni. Málo vyhovujúca úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu bola v **2** ZŠ.

Pozitívne zistenia

- » vytváranie bezpečnej pracovnej atmosféry vyučovania
- » uplatňovanie pozitívneho verbálneho hodnotenia ako motivácie k napredovaniu
- » podporovanie rozvíjania pracovných návykov a zručností žiakov
- » rozvíjanie komunikačných kompetencií na vyučovacích hodinách predmetov vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia

Negatívne zistenia

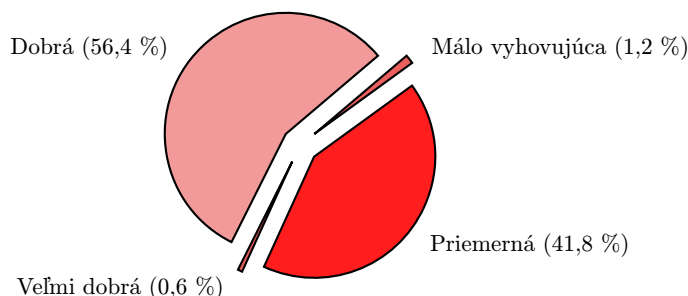
- » stanovenie špecifických cieľov vyučovania konzistentne formujúcich osobnosť žiaka, rešpektujúcich taxonómie cieľov vyučovacieho procesu
- » zadávanie úloh podporujúcich rozvíjanie vyšších myšlienkových procesov
- » uplatňovanie foriem kooperatívneho vyučovania
- » rozvíjanie spôsobilostí smerujúcich k formovaniu uvedomelého postoja žiaka k celoživotnému učeniu sa

Spoločným charakteristickým znakom edukačnej činnosti učiteľov bolo na väčšine hospitovaných hodín vytváranie pozitívnej a motivujúcej atmosféry empatickým prístupom k žiakom, zohľadňovaním sociálnych i kultúrnych rozdielov a osobitostí jednotlivcov. K vytváraniu priaznivej atmosféry hodín prispievalo v primárnom vzdelávaní dynamické striedanie činností, zaradenie pohybových didaktických aktivít a v ročníkoch nižšieho stredného vzdelávania najmä prejavovanie záujmu o prácu každého jednotlivca a pozitívne verbálne hodnotenie jeho výkonu.

Vyučujúci prevažne jasne a primeraným spôsobom oboznamovali žiakov s **kognitívnym cieľom** vyučovacích hodín, oboznámili ich s obsahom učiva, opísali formy práce, prípadne pomenovali činnosti, ktoré budú žiaci vykonávať. **Absentovalo** oznámenie **afektívnych** či **psychomotorických cieľov** hodín. Formulovanie cieľa bolo len málokedy komplexné, zväčša neobsahovalo informáciu o očakávaných výsledkoch učenia sa žiakov. Spätná väzba, najmä v súvislosti s plnením kognitívnych cieľov, bola uplatňovaná vo fáze opakovania učiva, utvrdzovania nového učiva a v závere hodín.

Zohľadňovanie vzdelávacích potrieb žiakov bolo pozorovateľné takmer na polovici hodín. Učitelia v malej miere prispôbovali obsah, formuláciu alebo obťažnosť úloh a činností individuálnym učebným schopnostiam, zručnostiam jednotlivcov alebo s ohľadom na špecifické rozdiely v štýle ich práce. Na vyučovacích hodinách v nultých ročníkoch, v špeciálnych triedach a v bežných triedach, v ktorých sa vzdelávali aj začlenení žiaci, rešpektovali ich špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby najmä zadávaním vhodne volených a primerane náročných

Graf 17 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti priebeh výchovy a vzdelávania

úloh, poskytovaním dlhšieho časového limitu na riešenie zadaní. Na viacerých hodinách jednotlivcom efektívne pomáhal aj asistent učiteľa.

V priebehu vyučovacích hodín sa **materiálne prostriedky** vyučovacieho procesu účelne využívali. Základným zdrojom informácií boli pre žiakov učebnice a doplnkovým zdrojom pre lepšie pochopenie učiva rozmanité učebné texty. Rovnako účelne a vhodne sa používali rôznorodé učebné pomôcky i špeciálne kompenzačné pomôcky s cieľom zmierniť bariéry zdravotného znevýhodnenia žiakov. Menej efektívne bola vo vyučovacom procese uplatnená didaktická technika. Audiovizuálnu techniku najčastejšie používali učitelia na hodinách jazykového vyučovania.

Rozvoj **kompetencií žiakov k celoživotnému učeniu** sa nebol na väčšine hodín dostatočne podporovaný. Hodnotenie a klasifikácia žiakov sa realizovala v súlade s metodickými pokynmi na hodnotenie a klasifikáciu a v súlade s kritériami hodnotenia zadanými v ŠkVP. Vyučujúci najčastejšie využívali priebežné verbálne hodnotenie, ktoré malo motivačný, povzbudzujúci charakter a poskytovalo jednotlivcom okamžitú spätnú väzbu na ich výkon. Zriedka uplatnili klasifikáciu známku (39 % hodín) a slovné hodnotiace výroky pri klasifikovaní nie vždy úplne a objektívne informovali žiakov o úrovni ich výkonu. Len na polovici z hospitovaných hodín v triedach primárneho a rovnako v triedach nižšieho stredného vzdelávania bolo vedenie žiakov k formovaniu pozitívnych postojov k sebe samému, k posúdeniu úspešnosti vlastného výkonu alebo výkonu spolužiaka cieľavedomé a systematické. Na ostatných hodinách sa podnecovanie k sebareflexii vyskytlo sporadicky, náhodne alebo výrazne absentovalo. Žiaci v nižších ročníkoch zvládali prevažne kontrolu správnosti výsledkov, žiaci vo vyšších ročníkoch sa nedokázali stotožniť s rolou hodnotiteľa vlastného učenia sa, nevedeli poukázať na svoje silné a slabé stránky, ich hodnotiace výroky boli málo výpovedné, nerozhodné, neopierali sa o znalosť kritérií a postupov hodnotenia.

Vytváranie predpokladov pre rozvoj **poznávacích kompetencií** zabezpečovali vyučujúci uplatňovaním zrozumiteľného, primeraného prístupňovania poznatkov zadávaním úloh zameraných na aplikáciu a uvedomelé uplatňovanie získaných poznatkov. Charakteristickými znakmi hodín bolo vytváranie správnych predstáv v súlade s vedeckým poznaním, vedenie žiakov k aktívnemu využívaniu osvojených pojmov, postupov, algoritmov, zabezpečovanie dostatočnej rôznorodosti výkladu a precvičovania učiva. Väčšina zadávaných úloh a činností bola zameraná na rozvoj zapamätania, porozumenia. K pozitívnym javom vyučovania patrilo uplatňovanie zadaní s cieľom aplikovať vedomosti v iných kontextoch s využitím medzipredmetových vzťahov alebo vhodného učiva prierezových tém. Vo vyšších ročníkoch výklad, riadený rozhovor spestrili učitelia vhodnou počítačovou prezentáciou, zaradením situačnej scény či využitím metódy CLIL (Content and Language Integrated Learning). Hodiny prírodovedného zamerania oživilo uplatnením bádateľských aktivít a v primárnom vzdelávaní aj zaradením zážitkového učenia, hrových aktivít. Tvorivé, divergentné úlohy zadávali sporadicky, schopnosti žiakov hľadať, zovšeobecňovať, posudzovať či samostatne formulovať závery boli rozvíjané nedostatočne.

Cieľavedomé podporovanie rozvíjania **komunikačných kompetencií** bolo pomerne silnou stránkou temer všetkých (87 %) hospitovaných hodín. V **nultom ročníku** vyučujúci zaraďovali činnosti, ktoré rozvíjali formálnu i obsahovú stránku reči, elementárne grafické zručnosti, vytvárali priestor na rozvoj aktívnej rečovej komunikácii. Žiaci poskytnuté príležitosti spontánne využili aj napriek tomu, že ich komunikačné zručnosti boli pomerne slabé. Najmä málo rozvinutá aktívna slovná zásoba im spôsobovala problémy pri tvorbe súvislých odpovedí. Aj v **špeciálnych triedach** učitelia cieľavedome viedli žiakov k pochopeniu čítaného textu, k precvičovaniu písomného prejavu. Kladením primeraných

otázok počas riadeného rozhovoru či výkladu a vyžadovaním celistvých odpovedí pozitívne ovplyvňovali rozvoj aktívnej slovnej zásoby žiakov. V **bežných triedach** na hodinách takmer všetkých vyučovacích predmetov primárneho i nižšieho stredného vzdelávania (88 %) boli komunikačné kompetencie rozvíjané podnecovaním k aktívnej verbálnej komunikácii, k tvorbe dialógov, k ústnej prezentácii výsledkov riešení úloh. Rovnako na hodinách dominovala práca s učebnicou, so súvislým/nesúvislým textom. Učitelia okrem osvedčených klasických foriem práce zameraných najmä na nácvik a osvojenie techniky čítania a počúvania s porozumením využívali aj iné rozmanité aplikačné a interpretačné interaktívne formy práce, ktorými cielene podporovali rozvíjanie čitateľskej gramotnosti. Žiaci primárneho vzdelávania reagovali spontánne, rozumeli bežným pokynom a otázkam, dokázali tvoriť vety, otázky na danú tému a prerozprávať krátky súvislý text. Vo vyšších ročníkoch na otázky a pokyny (kladené v slovenskom, v maďarskom či v inom cudzom jazyku) prevažne pohotovo reagovali, viedli dialóg, argumentovali. Vyskytli sa aj hodiny, na ktorých (18 %) boli odpovede žiakov neucelené, strohé, nedokázali identifikovať základné informácie, dostatočne interpretovať či analyzovať text, pracovali zväčša iba s pomocou učiteľa.

Rozvíjanie **pracovných návykov a zručností** bolo výrazne silnou stránkou vyučovania predmetov všetkých sledovaných vzdelávacích oblastí. Činnosti boli zväčša plánované a organizované tak, aby si žiaci v optimálnej miere rozvíjali, osvojovali a utvrdzovali správne pracovné návyky a zručnosti. Patrilo k nim predovšetkým riešenie praktických a aplikačných úloh, manipulácia s rôznymi učebnými pomôckami, vykonávanie činností v odborných učebniach. Vyučujúci vyžadovali dodržiavanie stanovených pracovných postupov a dokončenie zadaných úloh v dohodnutom čase. Žiakov priebežne kontrolovali, usmerňovali, v prípade potreby korigovali chyby v ich činnosti. Počas vyučovacích hodín nabádali jednotlivcov k osobnej zodpovednosti za dodržiavanie bezpečného správania sa a ochrany svojho zdravia.

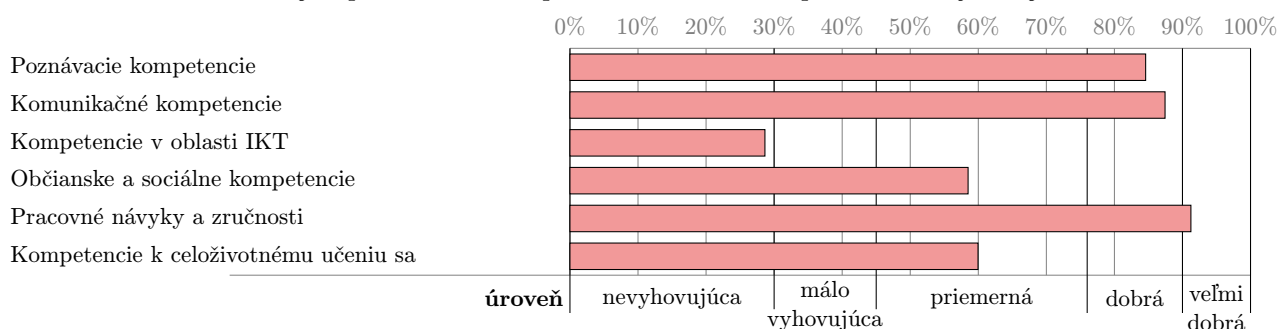
Vytváranie podmienok pre rozvíjanie parciálnych **občianskych a sociálnych kompetencií** bolo v priebehu vyučovania menej výrazné, malo priemernú úroveň. Vyučujúci na viac ako polovici (64 %) sledovaných hodín jazykového vyučovania, dejepisu a občianskej výchovy, prírodovedných predmetov zreteľne prispievali k formovaniu spoločensky akceptovateľných občianskych postojov žiakov, ale len vo vzťahu k preberanej učebnej téme. V prevažnej miere išlo o vyjadrenia hodnotových postojov, stanovísk alebo obhájenia riešenia konkrétneho zadania. Na tretine vyučovacích hodín boli príslušné spôsobilosti rozvíjané zväčša náhodne, nepremyslene, čo úzko súviselo s jednoznačným zameraním edukácie na kognitívne procesy učenia a s nezadefinovaním konkrétneho afektívneho cieľa. V organizácii vyučovacích hodín prevládali málo dynamické frontálne formy vyučovania, ktoré nedostatočne motivovali žiakov k uvedomenému aktívnemu zapájaniu sa do edukačného procesu. Systematické rozvíjanie prosociálneho správania a kooperácie žiakov uplatňovaním niektorej z foriem skupinového vyučovania bolo možné sledovať na 53 % hodín. Pri práci vo dvojici alebo v skupine žiaci spolupracovali, boli k sebe tolerantní, vedeli sa vzájomne kontrolovať a opravovať chybné riešenia, dokázali spoločne prezentovať výsledky skupiny. Výrazne sa v skupinách presadzovali komunikatívnejší jednotlivci, ostatní zväčša plnili požadované úlohy alebo boli pasívnymi členmi skupiny.

Väčšina z kontrolovaných subjektov vytvorila primerané priestorové podmienky a zabezpečila materiálno-technické vybavenie prostriedkami IKT pre rozvíjanie digitálnych zručností žiakov. Napriek tomu rozvíjanie **kompetencií** žiakov v oblasti využívania **IKT** dosiahlo na hospitovaných hodinách **nevyhovujúcu** úroveň. Na 14 % hodín najmä vyučovacích predmetov cudzí jazyk, biológia, prírodoveda, fyzika, geografia, matematika, informatická výchova a informatika pracovali žiaci v odbornej učebni s výukovými programami z digitálnej

knižnice Zborovňa, Planéta vedomostí, s informáciami sprístupnenými pomocou prezentácie v programe PowerPoint alebo s dátami a údajmi získanými z bezpečných internetových stránok. Učitelia sprístupňovali nové učivo veku primerane s dôrazom na správny algoritmus postupov pri práci s IKT a zadávané úlohy mali charakter praktického využitia. Ojedinele sa vyskytli hodiny, na ktorých neboli splnené stanovené výchovno-vzdelávacie ciele, činnosť žiakov bola neefektívna, netýkala sa preberanej témy. Na 10 % z hospitovaných hodín vytvorili vyučujúci niektorým jednotlivcom priestor na prezentáciu vypracovaného projektu, domáce úlohy pomocou IKT. Samotní vyučujúci využili možnosť efektívnejšej interpretácie nového učiva prezentáciou prostredníctvom spätného projektoru, interaktívnej tabule na 27 % hodín, ale žiakov do aktívnej činnosti s prostriedkami IKT nezapájali.

Vyučovanie učiteľom a učenie sa žiakov dosiahli v kontrolovaných predmetoch primárneho a nižšieho stredného vzdelávania celkovo dobrú úroveň.

Graf 18 Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch na prvom a druhom stupni základnej školy

1.2.2 Vytváranie predpokladov na zabezpečenie inkluzívneho vzdelávania pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Stav vytvárania podmienok inkluzívneho vzdelávania pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia sa kontroloval v 57 ZŠ, z nich bolo 53 štátnych a 4 školy boli cirkevné. Vyučovací jazyk slovenský malo 46 škôl, vyučovací jazyk maďarský 10 a vyučovací jazyk slovenský a maďarský 1 škola. V subjektoch evidovali 12 794 žiakov, z toho 1 808 žiakov zo SZP z marginalizovaných rómskych komunít, ktorí sa prevažne vzdelávali v bežných triedach. Povinnú školskú dochádzku osobitným spôsobom v školách mimo územia SR plnili 82 žiakov zo SZP, pričom najviac v Košickom kraji (63).

Kritériami, na základe ktorých sa posudzoval stav vytvárania podmienok inkluzívneho vzdelávania, bolo vypracovanie školských vzdelávacích programov, definovanie výchovno-vzdelávacích cieľov a stratégií, vypracovanie učebných plánov škôl zohľadňujúcich špecifické potreby vzdelávania žiakov zo SZP.

V 40 % školských vzdelávacích programov smerovali stanovené výchovno-vzdelávacie ciele k vytváraniu podmienok pre reálne uskutočniteľnú integráciu žiakov so ŠVVP a inklúziu žiakov zo SZP do procesu vzdelávania. V ďalších subjektoch boli ciele definované formálne, všeobecne, prípadne nezodpovedali reálnym podmienkam škôl. V učebných plánoch boli disponibilnými hodinami posilnené povinné vyučovacie predmety zo vzdelávacích oblastí *jazyk a komunikácia, matematika a práca s informáciami, človek a svet práce* alebo zavedené nové predmety podporujúce socializáciu a rozvíjanie pracovných návykov a zručností žiakov.

Žiadna z kontrolovaných škôl nevyužila možnosť zaradiť do učebného plánu rómsky jazyk alebo ho používať vo výchove a vzdelávaní ako pomocný jazyk. Charakterizovanie podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP z marginalizovaných rómskych komunít v školských programoch bolo zamerané na opis vzdelávacích bariér vyplývajúcich z chudoby a sociálneho vylúčenia rodín a absencie predškolskej prípravy detí v materskej škole. Konkrétne opatrenia na eliminovanie uvedených bariér väčšinou neboli v dokumentoch uvedené. Edukačné problémy žiakov so zdravotným znevýhodnením boli riešené ich vyčlenením z hlavného prúdu vzdelávania a zaradením najmä do špeciálnych tried.

Výchovno-vzdelávací proces zaisťovali v školách učitelia, ktorí spĺňali kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky, 56 asistenti učiteľa a 4 asistenti vychovávateľa. Rómsky jazyk v písomnej aj v ústnej podobe ovládalo 5 asistentov učiteľa. Ojedinele v školách s vyšším počtom žiakov so ZZ nebolo systematizované miesto špeciálneho pedagóga. K pozitívnym zisteniam patrilo aktívne zapájanie pedagógov do ďalšieho vzdelávania cez národné projekty zamerané na výchovu a vzdelávanie žiakov zo SZP a vedúce k skvalitneniu edukačného procesu. Nedostatky sa zistili v činnosti niektorých metodických združení a predmetových komisií, v ktorej absentovali aktivity zacielené na interné vzdelávanie reagujúce na riešenie aktuálnych výchovno-vzdelávacích problémov žiakov. Priestorové podmienky škôl boli prevažne vyhovujúce a primerané počtu žiakov, ojedinele chýbala v neplnoorganizovaných školách telocvičňa. Bezbariérovú úpravu zrealizovalo popri stavebných rekonštrukciách školských budov 28 % subjektov.

Príspevok na skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP (1 365 žiakov) sa využíval na nákup edukačných pomôcok, na nákup základných hygienických potrieb, na vytvorenie postu asistenta učiteľa, na dotáciu stravy. Niekde poskytovali žiakom bezplatnú starostlivosť v ŠKD, alebo znížili príspevok na čiastočnú úhradu nákladov za poskytovanú starostlivosť v školskom zariadení. Z 57 kontrolovaných škôl sa do zavedenia **celodenného výchovného systému** zapojilo 9. Ostatné subjekty ponúkali žiakom primárneho vzdelávania oddychové relaxačné činnosti a možnosť pravidelnej prípravy na vyučovanie v oddeleniach ŠKD. Školský klub detí navštevovalo len 19 % žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z MRK. Pre žiakov nižšieho stredného vzdelávania bola v rámci neformálnej výchovy vypracovaná široká ponuka aktivít v záujmových útvaroch. V ponuke chýbali útvary orientované na rozvoj komunikačných spôsobilostí či technických zručností žiakov.

Žiaci v 2. polroku školského roka 2013/2014 vymeškali **21 800** neospravedlnených hodín a **8 762** hodín v 1. polroku školského roka 2014/2015. Príčiny ich záškoláctva spočívali v zlej finančnej situácii rodín, v nízkej motivácii žiakov k učeniu sa, v ľahostajnom prístupe rodičov k plneniu povinností súvisiacich s pravidelnou dochádzkou detí do školy alebo s ich domácou prípravou na vyučovanie. Záškoláctvo riešili učitelia aj v spolupráci s príslušnými orgánmi štátnej správy a s obcou. K efektívnym opatreniam na zlepšenie **dochádzky** žiakov patrilo jej pravidelné monitorovanie, domáce návštevy asistentov učiteľa v rodinách, realizovanie individuálnych rozhovorov so žiakmi, so zákonnými zástupcami. Povinnú školskú dochádzku v nižšom ako 9. ročníku v predchádzajúcom školskom roku ukončilo **102** žiakov zo SZP, najviac v Košickom a v Banskobystrickom kraji. Zväčša absolvovali 10 rokov vzdelávania, dosiahli fyzický vek 16 rokov a nemali žiadnu motiváciu pokračovať v štúdiu na strednej škole.

Organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z MRK

V bežných triedach sa vzdelávalo **1 527** žiakov. **Nultý ročník** bol zriadený len v 1 škole pre **8** žiakov a rovnako len v 1 ZŠ bola zriadená **špecializovaná trieda** pre **6** žiakov, ktorí nezvládli obsah vzdelávania 1. ročníka a potrebovali vlastný rozvojový výchovno-vzdelávací program. **Špeciálne triedy** navštevovalo **110** žiakov s diagnostikovaným ľahkým a stredným stupňom mentálneho postihnutia. V 2 školách Banskobystrického kraja zriadili 3 špeciálne triedy len pre **32** žiakov z MRK. Ich zaradenie do tried bolo v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona.

Priebeh výchovy a vzdelávania

V bežných triedach bolo realizovaných **1 248** hospitácií (na prvom stupni **502** a na druhom stupni **746**) vo vybraných predmetoch takmer zo všetkých vzdelávacích oblastí.

Vytvorené edukačné prostredie poskytovalo žiakom rovnaké podnety na rozvoj osobnosti v sociálnej i v kognitívnej oblasti. Učitelia prihliadali na kultúrnu identitu, jazykové zručnosti, osobité potreby žiakov z MRK. Hendikepy jednotlivcov s nižšou mierou manuálnej zručnosti alebo väčším vedomostným deficitom eliminovali využívaním osvedčených klasických vyučovacích metód, poskytovali žiakom predĺžený doplňujúci výklad a dostatok času na premyslenie odpovede i na písomné riešenie úloh. Na hodinách boli uplatňované aj hrové formy práce, dramatizácia, zážitkové učenie. Výber foriem a metód vyučovania prevažne rešpektoval vekové osobitosti žiakov, ich schopnosti a možnosti, ale aj obmedzenia vyplývajúce zo ZZ. Na viacerých hodinách boli prítomní asistenti učiteľa, ktorí poskytovali jednotlivcom individuálnu pomoc. Rómski žiaci rovnako, ako ich majoritní spolužiaci, manipulovali s učebnými i kompenzačnými pomôckami, pracovali s učebnicami. V triedach primárneho vzdelávania z dôvodu málo rozvinutej slovnej zásoby bol ich jazykový prejav na nižšej úrovni. Vo vyšších ročníkoch záujem týchto žiakov o učenie zreteľne klesal aj napriek výraznej pozitívnej stimulácii učiteľov, verbálnemu hodnoteniu a oceneniu pokrokov v učení. Pri interaktívnych činnostiach jednotlivci navzájom komunikovali, spolupracovali a akceptovali sa bez prejavov intolerancie. Požiadavky vyučujúcich plnili, prejavy odmietania a neochoty sa vyskytli len zriedka.

Iné zistenia

V **31** ZŠ nebolo možné z dôvodu vysokého zastúpenia žiakov z marginalizovaných rómskych komunit (70 % až 100 %) posudzovať vytváranie podmienok inkluzívneho vzdelávania. Zistenia z týchto škôl však úzko súvisia so sledovanou problematikou. Z **2 662** žiakov z MRK evidovaných v školách bolo 402 žiakov so ZZ a 112 žiakov zo SZP. Povinnú školskú dochádzku osobitným spôsobom v školách mimo územia SR plnilo v aktuálnom školskom roku 106 žiakov.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli v subjektoch zabezpečené prevažne na primeranej úrovni. K zisteným nedostatkom patrilo najmä nespĺňanie kvalifikačných predpokladov a požiadaviek riaditeľov 4 škôl na výkon vedúceho pedagogického zamestnanca a v 9 subjektoch nezabezpečenie vyučovacieho procesu pedagogickými zamestnancami, ktorí spĺňali kvalifikačné požiadavky a osobitné kvalifikačné predpoklady. Rómsky jazyk asistenti učiteľa (38) či vychovávateľa pôsobiaci v subjektoch neovládali. V 3 školách prebiehalo vzdelávanie žiakov v dvoch zmenách v dôsledku nedostatočných priestorov pre zriadenie klasických učební, v 10 subjektoch nebola zriadená telocvičňa, 3 školy nemali vybudovanú školskú jedáleň.

Nultý ročník zriadený v 10 školách navštevovali **96** žiaci. V **22 špeciálnych** triedach

sa vzdelávali **187** žiaci so ZZ. Zaradenie žiakov do nultého ročníka bolo realizované v súlade s ustanoveniami zákona. Vo viacerých subjektoch Banskobystrického a Košického kraja boli v súvislosti so vzdelávaním žiakov v špeciálnych triedach zistené viaceré závažné nedostatky.

K negatívnym zisteniam vo vytváraní podmienok inkluzívneho vzdelávania pre žiakov zo SZP prináležia zistenia z 2 ZŠ v Košickom kraji. V 1 ZŠ vzdelávali **84** žiakov z marginalizovaných rómskych komunít v **7 oddelených triedach** v samostatnej budove. V ďalšej ZŠ vzdelávali **83** žiakov z MRK v **6 vyhradených triedach**, v ktorých sa vzdelávali aj 10 žiaci s diagnostikovaným ľahkým stupňom mentálneho postihnutia.

Školská inšpekcia posúdila zistený stav v oboch školách ako neopodstatnené vylúčenie rómskych žiakov z hlavného vzdelávacieho prúdu vytváraním vyhradených tried a nezabezpečením vzdelávania v triedach spolu s majoritnou populáciou.

1.2.3 Vzdelávanie v školách mimo územia SR – osobitný spôsob plnenia školskej dochádzky

Cieľom inšpekcie v **165** ZŠ bola kontrola stavu zabezpečenia podmienok osobitného spôsobu plnenia povinnej školskej dochádzky žiakov. V **90** z kontrolovaných subjektov evidovali **522** žiakov, ktorí navštevovali školy v zahraničí (najviac v Košickom kraji – v 10 ZŠ/183 žiakov a v Prešovskom kraji – v 6 ZŠ/44 žiakov), z nich prevažovali žiaci primárneho vzdelávania.

Výkon štátnej správy v prvom stupni v štátnych školách a rozhodovanie v súkromných alebo v cirkevných subjektoch sa realizovali v súlade s platnými právnymi predpismi.

Riaditelia škôl vydali **204** rozhodnutí o povolení vykonať komisionálne skúšky na základe podaných písomných žiadostí zákonných zástupcov žiakov. Niektorí rodičia požiadali o zmenu termínu skúšky alebo o jej vykonanie raz za dva roky, iní využili možnosť požiadať o vykonanie skúšky za všetky ročníky po ukončení 4., prípadne 9. ročníka ZŠ. Príprava a realizácia skúšok bola v subjektoch uskutočnená v zmysle ustanovení právnych predpisov. Zákonní zástupcovia i žiaci boli spravidla s obsahom a priebehom skúšok vopred oboznámení. Školy zväčša nezabezpečovali doučovanie, konzultácie či inú prípravu na skúšky, žiakom poskytovali na aktuálny školský rok potrebné učebnice. Výsledky komisionálnych skúšok zapisovali pedagógovia do príslušnej pedagogickej dokumentácie, následne žiakovi, ktorý úspešne vykonal skúšku z určených predmetov, vydali vysvedčenie a zaradili ho do ročníka podľa dosiahnutých výsledkov. Žiakov, o ktorých mali školy nepotvrdené informácie o vycestovaní do zahraničia, naďalej evidovali v celkovom počte žiakov školy a ich neprítomnosť vykazovali od údajného dátumu ich odchodu ako neospravedlненú absenciu.

Z kontroly triednych výkazov a katalógových listov vyplynulo, že žiaci zo SZP z marginalizovaných rómskych komunít sa komisionálnych skúšok zúčastňovali len ojedinele a po dovŕšení 16-ich rokov boli vyradení z evidencie žiakov kmeňovej školy.

1.2.4 Rozvíjanie finančnej gramotnosti

Cieľom inšpekcií v **165** ZŠ (152 štátnych, 10 cirkevných, 3 súkromné) bolo zistiť mieru zapracovania Národného štandardu finančnej gramotnosti do základného pedagogického dokumentu školy. V prevažnej väčšine kontrolovaných škôl (80 %) **implementovali** obsah, ciele a jednotlivé témy finančnej gramotnosti v zmysle odporúčaných pokynov metodiky

pre zapracovanie **NŠFG** vydanéj ministerstvom školstva do **ŠkVP** primárneho a nižšieho stredného vzdelávania. V 40 % škôl mali NŠFG primerane a vhodne rozpracovaný vo vzdelávacom programe školy alebo význam stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a v oblasti manažmentu osobných financií zdôraznili vyhotovením samostatného dokumentu. Výber tém zohľadňoval špecifické potreby a vekové osobitosti žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania. Do učebných osnov príslušných predmetov boli podrobne zapracované vybrané témy a rovnako podrobne rozpracované celkové a čiastkové kompetencie, ktoré by mal žiak v tejto oblasti získať, stanovené boli aj očakávané úrovne osvojenia poznatkov a získania adekvátnych zručností. V ďalších 40 % škôl malo rozpracovanie NŠFG vo vzdelávacom programe prevažne všeobecný charakter. Z dôvodu neustanovenia koordinátora finančnej gramotnosti alebo z dôvodu málo efektívnej spolupráce učiteľov v metodických orgánoch nedokázali príslušné témy primerane zapracovať do učebných osnov predmetov. Pedagogickí zamestnanci len ojedinele využili možnosť tvorivo pristupovať k spracovaniu obsahu NŠFG a navrhnuť do učebných osnov niektorého z predmetov aj ďalšie témy. Obsah **NŠFG neimplementovalo do ŠkVP** a ani **nerozpracovalo ako samostatný dokument 20 % ZŠ**. Podpora rozvíjania vzdelávania vo finančnej oblasti a v oblasti manažmentu osobných financií bola v týchto školách málo premyslená, nesystematická. Vedúci pedagogickí zamestnanci nedelegovali na metodické orgány kompetenciu rozpracovať obsah NŠFG do učebných osnov vybraných predmetov. Zodpovednosť za implementovanie vhodných tém do vzdelávacieho procesu a zodpovednosť za výber primeraných metód a foriem prevzali prevažne samotní učitelia.

Riaditelia škôl zabezpečovali interné aj externé **vzdelávanie pedagogických zamestnancov** zamerané na oboznamovanie učiteľov s aktualizovaným NŠFG, s príslušnou metodikou a s vypracovaným slovníkom základných pojmov NŠFG. Využívali najmä ponuky poskytovateľov akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania pre oblasť finančnej gramotnosti. Vzdelávacie a finančné inštitúcie poskytovali školám rôznorodé propagačné i metodické materiály a na webových stránkach množstvo informácií pre učiteľov, zaujímavé súťaže a projekty pre žiakov. Vybavenie škôl názornými učebnými pomôckami a metodickými materiálmi stimulujúcimi rozvoj tejto gramotnosti bolo vhodné a primerané. Prejavený vyšší záujem učiteľov o získavanie informácií pozitívne ovplyvnil aj kvalitu vyučovania jednotlivých tém. Poznatky z oblasti finančnej gramotnosti sprístupňovali uplatnením inovatívnych metód a foriem vyučovania a tiež prostredníctvom didaktického softvéru či internetových vzdelávacích stránok, online textov.

Ustanovení **koordinátori** mali vo svojej kompetencii usmerňovanie postupov pri implementácii NŠFG, zabezpečovanie vzdelávacích aktivít pre učiteľov, rozmanitých činností a workshopov pre žiakov a ich zákonných zástupcov. Rozvíjanie gramotnosti bolo v školách podporované zapájaním žiakov do súťaží, projektov, organizovaním výletov, exkurzií, realizovaním činností v oddeleniach ŠKD, v záujmových útvaroch. Zákonných zástupcov žiakov zväčša koordinátori do prípravy či priebehu aktivít nezapájali. Podrobnejšie informácie o pripravovaných podujatiach, charitatívnych zbierkach boli zverejňované na webových sídlach škôl. S konkrétnymi cieľmi a úlohami NŠFG boli rodičia žiakov oboznamovaní najmä prostredníctvom zverejnených ŠkVP.

1.2.5 Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka

Kontrola stavu zabezpečenia a realizácie T9-2015 a dodržania pokynov k administrácii testov vypracovaných Národným ústavom certifikovaných meraní vzdelávania sa vykonala v **126 ZŠ**. Testovania sa zúčastnilo **4 197** žiakov 9. ročníka, z nich bolo **290** žiakov so **ZZ**. Neúčast' 116 žiakov bola ospravedlnená, dôvod neprítomnosti 5 žiakov zákonní zástupcovia vopred neoznámili.

Riaditelia väčšiny škôl pristupovali k organizačnému zabezpečeniu testovania a k výberu **156** koordinátorov, **536** administrátorov i **18** asistentov pre žiakov so **ZZ** zodpovedne. Zásielky testov boli do škôl doručené včas, boli neporušené a kompletne. Otváranie jednotlivých zásielok prebiehalo za prítomnosti riaditeľov škôl, koordinátorov, školských administrátorov, niekde aj za prítomnosti nestranných pozorovateľov – zástupcov odboru školstva okresného úradu v sídle kraja a zástupcov rady školy. Koordinátori a administrátori zabezpečili prípravu **454** učební, vytvorili v nich primerané pracovné podmienky, pripravili zasadacie poriadky žiakov zadelených do skupín, vrátane zasadacích poriadkov žiakov so **ZZ** zaradených do skupín podľa stupňa obmedzenia a druhu postihnutia. Za dodržanie objektivity celého priebehu testovania zodpovedal aj externý dozor, ktorý tvorilo 409 delegovaných učiteľov z iných základných, niekde aj stredných škôl. Administrácia testov v **85 %** kontrolovaných škôl prebiehala v súlade s určenými pravidlami a pokynmi. V **15 %** subjektov boli v práci koordinátorov, administrátorov i v činnosti externého dozoru zistené viaceré negatívne skutočnosti, ktoré poukazovali na ich nedôsledný prístup k organizácii a k zabezpečeniu priebehu administrácie testov.

1.2.6 Kontrola plnenia opatrení

Inšpekcie sa vykonali v **220 ZŠ**, z nich bolo **208** štátnych, **8** cirkevných a **4** školy boli súkromné. Vyučovaci jazyk slovenský malo **180** subjektov, maďarský **33**, slovenský a maďarský **6** a vyučovaci jazyk slovenský, nemecký, anglický mala **1** škola. Podľa závažnosti zistení bolo voči kontrolovaným subjektom uplatnených **1 598** opatrení

Tabuľka 2 Uplatnené opatrenia

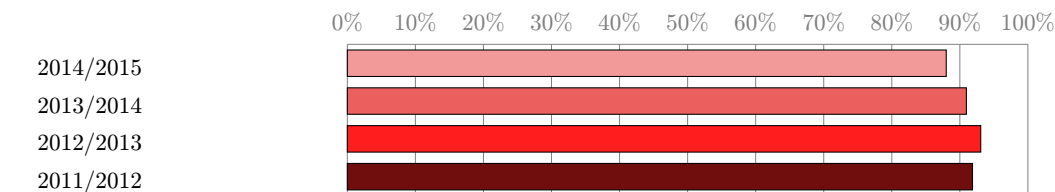
Prehľad uplatnených opatrení						
Spolu	1 598					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené školskou inšpekciou	
Počet	608		881		109	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	484	80	813	93,3	104	96,3
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	1		2		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	2		8		1	

Z celkového počtu uplatnených opatrení boli 3 neaktuálne a splnenie 11 sa nedalo z objektívnych dôvodov posúdiť.

Zistené nedostatky sa vyskytovali v/vo:

- » školských vzdelávacích programoch,
- » systéme vnútornej školskej kontroly,
- » činnosti metodických orgánov,
- » výchovno-vzdelávacom procese (nedostatočné uplatňovanie inovačných metód a foriem práce, nedôsledné rozvíjanie kľúčových kompetencií, nezohľadňovanie rozdielnych vzdelávacích schopností a zručností žiakov),
- » zaistení podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia,
- » organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu.

Zriaďovatelia 10 subjektov boli **upozornení** na skutočnosť, že vedúci pedagogickí zamestnanci nespĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie a tiež na nezabezpečenie vyučovacieho procesu učiteľmi spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky. **Akceptovaním** a **splnením** opatrení na **88 %** sa zlepšila kvalita spracovania ŠkVP, zvýšila sa účinnosť vnútornej školskej kontroly, aktivizovala činnosť metodických orgánov a zároveň sa vytvorili podmienky pre skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Zaistili sa primerané podmienky bezpečnosti a ochrany zdravia a stanovili pravidlá organizácie edukácie. **Nesplnenie** 12 % opatrení sa negatívne prejavilo v zabezpečovaní adekvátnych podmienok vzdelávania žiakov so ŠVVP a v procese nesystematickými, málo premyslenými postupmi pri rozvíjaní kľúčových kompetencií žiakov.

Graf 19 Akceptované/splnené opatrenia za ostatné štyri školské roky**1.2.7 Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie****Výrazne pozitívne zistenia**

- » v súlade so zameraním a profiláciou škôl stanovenie reálne splniteľných cieľov v školských vzdelávacích programoch smerujúcich k vytváraniu podmienok kvalitného vzdelávania
- » vytváranie priaznivej bezpečnej klímy škôl
- » účelné využívanie priestorov na realizáciu činností neformálneho vzdelávania a zapojenie žiakov, vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, do činnosti v záujmových útvaroch
- » zapájanie škôl do vzdelávacích projektov zameraných na zvyšovanie vzdelanosti žiakov z marginalizovaných rómskych komunít a odstraňovanie segregácie s priamym dopadom na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu a ich materiálno-technického vybavenia

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- »» dodržiavanie stanovenej štruktúry školského vzdelávacieho programu, akceptovanie rámcového učebného plánu, rozpracovanie učebných osnov vyučovacích predmetov v súlade s obsahom príslušného vzdelávacieho štandardu, v rozsahu stanovenom učebným plánom školy
- »» uplatňovanie účinných pedagogických stratégií, organizačných foriem, inovatívnych vzdelávacích metód i špecifických metód výchovy a vzdelávania žiakov vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- »» zabezpečenie vyučovania učiteľmi spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky na výkon pedagogickej činnosti
- »» realizovanie monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov, dôsledné oboznamovanie žiakov s obsahom školského poriadku, zaangažovanie členov žiackych školských rád do jeho tvorby a úpravy

1.2.8 Podnety a odporúčania

Riaditeľom škôl

- »» revidovať a aktualizovať obsah školských vzdelávacích programov
- »» dodržiavať rámcový učebný plán príslušného štátneho vzdelávacieho programu
- »» venovať pozornosť zapracovaniu Národného štandardu finančnej gramotnosti
- »» skvalitniť kontrolnú činnosť školy (vykonávať hospitačnú činnosť s dôrazom na plnenie učebných osnov a sledovanie úrovne rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov využívaním progresívnych metód a foriem práce)
- »» delegovať kompetencie na metodické orgány (zamerať ich pozornosť na rozvíjanie kľúčových spôsobilostí v edukačnom procese, využívať skúsenosti pri riadiacej činnosti, zintenzívniť ich vzdelávaciu funkciu)
- »» viesť pedagogickú a ďalšiu dokumentáciu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s právnymi predpismi
- »» vytvárať adekvátne podmienky výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia
- »» zabezpečiť vzdelávací proces učiteľmi a asistentmi učiteľov, ktorí ovládajú rómsky jazyk (minimalizovať využitím rómskeho jazyka komunikačné zábrany žiakov)
- »» realizovať monitoring zameraný na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov a príznakov šikanovania
- »» realizovať celodenný výchovný systém
- »» rozšíriť ponuku záujmových útvarov so zameraním na rozvoj poznávacích i technických spôsobilostí žiakov
- »» vytvárať podmienky pre dobrú spoluprácu a komunikáciu so zákonnými zástupcami žiakov v záujme zabezpečenia plnenia povinnej školskej dochádzky žiakov

Zriaďovateľom

- »» podporovať zriaďovanie nultých ročníkov a špecializovaných tried
- »» zabezpečiť pri revitalizácii školských priestorov vytváranie bezbariérového prostredia

Metodicko-pedagogickému centru

- »» zamerať vzdelávacie aktivity pre pedagogických zamestnancov na metódy a formy práce so žiakmi v oblasti rozvíjania kľúčových kompetencií

Školským zariadeniam výchovného poradenstva a prevencie

- »» kooperovať so zamestnancami úradu práce, sociálnych vecí a rodiny pri vypracovaní posudkov žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v oblasti monitorovania ich sociálneho prostredia v záujme objektívneho zisťovania príčin zaostávania žiakov

Štátnemu pedagogickému ústavu

- »» využívať skúsenosti a podnety učiteľov z praxe k navrhovaným zmenám v školských vzdelávacích programoch, v dostatočnom časovom predstihu zabezpečiť verejnú odbornú diskusiu

Národnému ústavu certifikovaných meraní vzdelávania

- »» doplniť do Pokynov pre externý dozor požiadavku súvisiacu s výkonom externého dozoru v školách s triedami s vyučovacím jazykom národností – ovládať príslušný vyučovací jazyk

MŠVVaŠ SR

- »» zriadiť odborné pracovisko, ktoré bude riešiť rozporné závery z diagnostických špeciálno-pedagogických vyšetrení
- »» zabezpečiť v spolupráci s príslušným úradom práce sociálnych vecí a rodiny jednotný systém zberu údajov o maloletých žiakoch, ktorí navštevujú školy v zahraničí
- »» vydať usmernenie pre riaditeľov škôl k zabezpečeniu jednotného postupu evidovania žiakov, ktorí sa nedostavia na komisionálne skúšky na ukončenie nižšieho stredného vzdelania po dosiahnutí veku 16 rokov
- »» dohodnúť cez príslušné orgány v Európskej únii spôsob poskytovania údajov zo škôl mimo územia Slovenskej republiky pre príslušné kmeňové školy v SR o dosiahnutých priebežných vzdelávacích výsledkoch žiakov

1.3 Stredné školy

1.3.1 Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania na gymnáziu

Stav a úroveň pedagogického riadenia, výchovno-vzdelávacieho procesu a podmienok výchovy a vzdelávania boli kontrolované komplexnými inšpekčiami v **29** gymnáziách, čo predstavuje 11,9 % z celkového počtu gymnázií v SR. Medzi kontrolovanými školami, v ktorých sa vzdelávali žiaci v štvorročnej, osemročnej a bilingválnej forme vzdelávania, bolo **1** gymnázium súkromné, **6** subjektov cirkevných, **2** gymnáziá boli s vyučovacím jazykom maďarským a **2** s bilingválnou slovensko-anglickou sekciou.

Kritériá a indikátory hodnotenia jednotlivých oblastí sú uvedené v časti 3 Prílohy v tabuľke č. 29.

Riadenie školy

V oblasti riadenie školy sa kontrolovali školské vzdelávacie programy, pedagogické riadenie, vnútorný systém kontroly a hodnotenia, klíma, kultúra a služby školy. Veľmi dobrú úroveň dosiahlo **7** gymnázií, dobrú **12**, na priemernej úrovni bolo **9** škôl a na málo vyhovujúcej bola **1** škola.

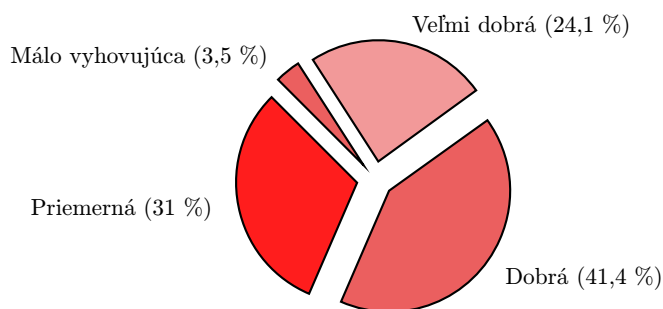
Pozitívne zistenia

- » vysoká odbornosť vyučovania vytvárajúca predpoklady pre zabezpečenie kvalitného vzdelávania a výchovy
- » priaznivá klíma a kultúra škôl
- » poskytovanie kvalitných služieb školy
- » záujem žiakov o školské a mimoškolské aktivity a veľmi dobrá úroveň ich realizácie

Negatívne zistenia

- » nízka efektivita systému vnútornej kontroly a hodnotenia zamestnancov ako výsledok nedôslednosti jej vykonávania
- » nedostatočná a často formálna práca predmetových komisií

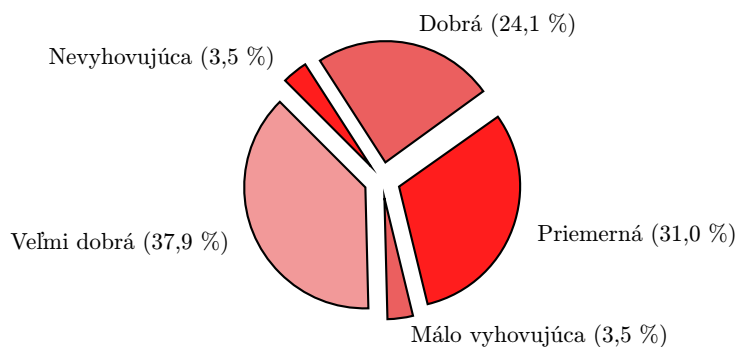
Graf 20 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti riadenie školy

Celkové hodnotenie vypracovania školských vzdelávacích programov bolo na dobrej úrovni (79,2 %). Školské vzdelávacie programy boli hodnotené ako veľmi dobré v 11 školách, ako dobré v 7 a ako priemerné v 9 subjektoch. Nevyhovujúcu úroveň malo 1 gymnázium, málo vyhovujúcu tiež 1 škola. Školské vzdelávacie programy týchto 2 škôl neumožňovali realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania.

Graf 21 Výsledky hodnotenia školských vzdelávacích programov

Pozitívne zistenia

- » stanovenie cieľov výchovy a vzdelávania vychádzajúcich z vlastných tradícií, analýzy školského prostredia a spoločenských potrieb

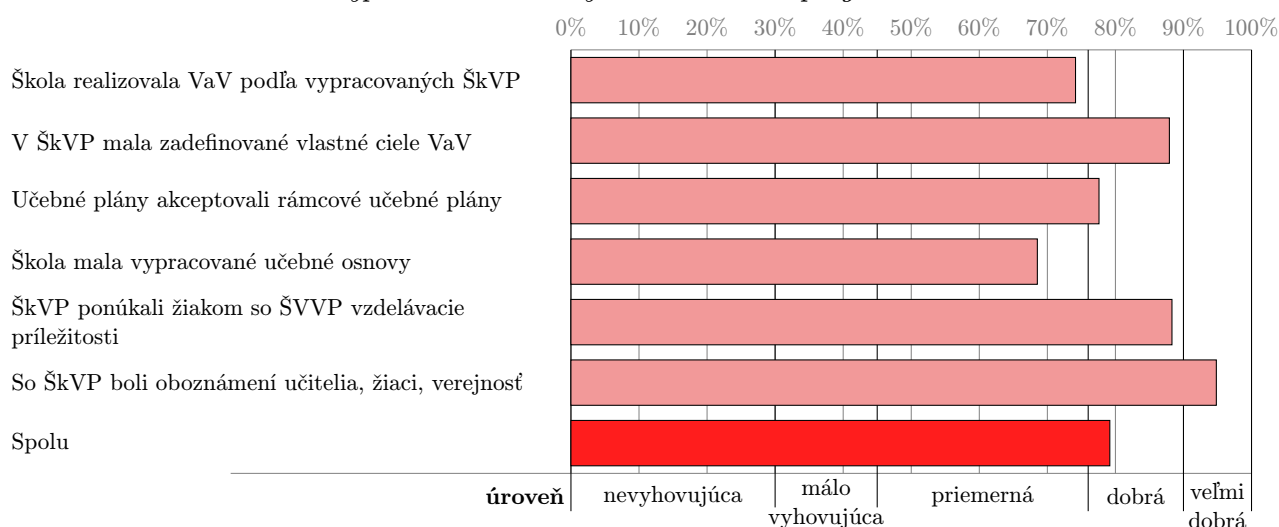
Negatívne zistenia

- » nevypracovanie učebných osnov, nedostatočné rozpracovanie učebných osnov v 45 % škôl
- » absencia vlastných poznámok k učebným plánom alebo ich nedostatočné rozpracovanie v 28 % škôl
- » nerealizácia a nezpracovanie prierezových tém do učebných osnov v 31 % subjektov

Vypracovanie ŠkVP nevyhovovalo požiadavkám na štruktúru v 8 subjektoch (27,6 %), v ktorých neboli jednotlivé súčasti v súlade so ŠVP. Ich obsah bol nekonkrétny, výchova a vzdelávanie v nich neboli v plnej miere zosúladené s požiadavkami rámcových učebných plánov a obsahových a výkonových štandardov. Najčastejšie chýbali podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania, vyskytla sa aj nekorektná informácia o náhrade maturitnej skúšky z cudzieho jazyka. V 3 školách ŠkVP svojím vypracovaním nespĺňal úlohu strategického dokumentu školy. Väčšina škôl (89,6 %) mala stanovené **vlastné ciele** výchovy a vzdelávania orientované na prípravu na ďalšie štúdium v intenciách aktuálnych trendov vo vzdelávaní. **Učebné plány** boli vypracované v súlade s rámcovým učebným plánom v 75,8 % škôl. Nedostatky sa vyskytovali v absencii/neúplnosti rozpracovania vlastných poznámok k učebnému plánu, niekedy nejednoznačnosti. Voliteľné predmety sa využívali najviac na vyučovanie cudzích jazykov a posilnenie predmetov pripravujúcich žiakov na ďalšie štúdium. Niektoré školy zaviedli nové predmety (hlavolamatika, práca s textom, podnikateľská a spotrebiteľská výchova). Negatívami niekoľkých učebných plánov bolo nedodržanie minimálneho počtu vyučovacích hodín alebo nedelenie tried na skupiny, zredukovaný počet voliteľných predmetov, neposkytnutie možnosti výberu cudzieho jazyka či nízky počet hodín informatiky a cudzích jazykov odporujúci deklarovaným vlastným cieľom. Pozitívom bol pedagógmi pripravený obsah novozavedených predmetov vyučovaných v druhom vyučovacom jazyku. Najviac nedostatkov sa zistilo v učebných osnovách. Až v 13 školách (44,8 %) neboli učebné osnovy vypracované najmenej v rozsahu vzdelávacieho štandardu daného ŠVP, prípadne celkom chýbali pre niektoré predmety a ročníky. Časté boli obsahové nedostatky (chýbajúce tematické celky), alebo učebné osnovy nezodpovedali učebným plánom školy. Takmer tretina gymnázií nemala

uvedený spôsob realizácie prierezových tém, ich zapracovanie bolo len formálne, či absentovalo a realizácia nebola v súlade so vzdelávacím štandardom alebo platnými právnymi predpismi. Školy deklarovali úpravu podmienok pre vzdelávanie žiakov so **špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami** aj zabezpečenie odborného servisu. Ponuka vzdelávania žiakov so ŠVVP bola niekedy veľmi všeobecná, nezodpovedala personálnym podmienkam škôl alebo začleneným žiakom nevypracovali individuálny výchovno-vzdelávací plán. Prerokované ŠkVP boli dostupné, spravidla na webových sídlach škôl. Ich neprerokovanie a nezverejnenie sa vyskytlo zriedkavo.

Graf 22 Hodnotenie vypracovania školských vzdelávacích programov

Úroveň vypracovania a vedenia **pedagogickej a ďalšej dokumentácie** nebola vždy dostatočná. Nedostatky (24,1 %) sa vyskytli najmä v nedôslednom vyplňaní triednych kníh, katalógových listov, niekde sa vyskytli neúplne vyplnené protokoly o komisionálnej skúške, nesúlad medzi zapísaným a vyučovaným učivom. V časti škôl bola dokumentácia v elektronickej podobe.

Pozitívnu stránkou pedagogického riadenia všetkých kontrolovaných škôl bola podpora kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov zosúladená s cieľmi školy prostredníctvom aktualizácie, inovačného a špecializačného vzdelávania. Pozitívom niektorých subjektov bolo vyhodnocovanie efektívnosti vzdelávania, jeho vplyvu na výchovno-vzdelávací proces vlastnými indikátormi kvality, inde negatívom príliš všeobecný plán vzdelávania bez zohľadnenia aktuálnych potrieb školy.

Vo výkone štátnej správy v prvom stupni a rozhodovaní v súkromných a cirkevných školách niektorí riaditelia neprejavili dostatok kompetentnosti (13,8 %). Vyskytlo sa vydanie rozhodnutí o oslobodení od vyučovania telesnej a športovej výchovy so spätnou platnosťou, jedno spoločné rozhodnutie v rovnakej veci vydané pre 25 žiakov, rozhodovanie nad rámec právomocí, či nevydanie rozhodnutí o výchovných opatreniach.

Organizácia **prijímacieho konania** bola zabezpečená podľa platných právnych predpisov (89,6 %). Kritériá prijímania, forma, rozsah a obsah prijímacej skúšky boli prerokované na zasadnutiach pedagogickej rady a po schválení počtu tried a žiakov 1. ročníkov ustanovené prijímacie komisie. Zriedkavejšie sa vyskytlo viacero nedostatkov (neprerokovanie návrhu na otvorenie triedy, rozhodnutie o počte žiakov bez súhlasu samosprávneho kraja, nestanovenie podmienky úspešného vykonania prijímacej skúšky, nejednotné a nekompletné

kritériá prijatia, či prijatie viacerých žiakov, než bolo stanovené).

Činnosť **predmetových komisií** ako poradného orgánu bola slabou stránkou riadenia škôl. V 9 školách (31 %) sa nezaoberali analýzou výchovno-vzdelávacej činnosti a neuplatňovali opatrenia, ktoré by viedli k zlepšeniu výsledkov žiakov. Viac ako polovica predmetových komisií (51,7 %) nevenovala dostatočnú pozornosť internému vzdelávaniu a vzájomnému odovzdávaniu skúseností.

Vedúci pedagogickí zamestnanci mali vypracovaný **systém kontroly a hodnotenia žiakov** v 89,6 % kontrolovaných škôl. Školská inšpekcia zistila výraznejšie nedostatky v spracovaní kritérií hodnotenia a klasifikácie vo viacerých predmetoch a málo účinnú kontrolu hodnotenia žiakov. Všetky školy v prípade výrazného zhoršenia prospechu a správania žiakov informovali zákonných zástupcov.

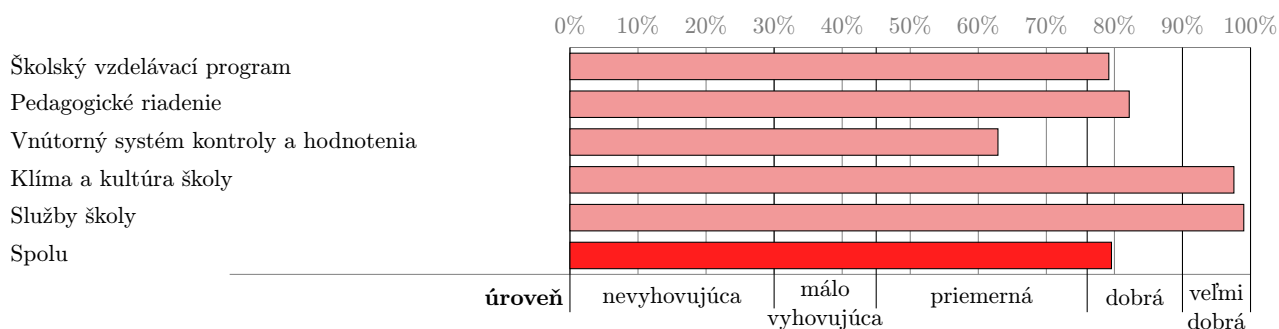
Plán **vnútorného systému kontroly a hodnotenia zamestnancov** malo 93,1 % gymnázií, činnosť vedúcich pedagogických zamestnancov však bola neefektívna, prevažne formálna a málo frekventovaná. Bola slabou stránkou až 19 škôl (65,5 %) a kontrola plnenia prijímaných opatrení absentovala v 20 školách (68,9 %). Zlepšenie si vyžaduje najmä oblasť hospitačnej činnosti s prijímaním opatrení a kontrolou ich plnenia, v niektorých školách aj stanovenie jednoznačných kritérií hodnotenia. Možno konštatovať, že **fungovanie vnútorného systému kontroly a hodnotenia** bolo spolu s činnosťou **predmetových komisií** najslabším článkom riadenia školy.

Školskú **klímu a kultúru** spoluvytvárali slušné vystupovanie žiakov, empatický prístup učiteľov, upravené prostredie škôl a vzájomná podpora a spolupráca medzi školou a rodičmi. Klímu ako dobrú hodnotilo 88,5 % učiteľov. Gymnázia ponúkali rozmanitú činnosť v čase mimo vyučovania. Rozvíjali spoločenské, kultúrne, športové a tvorivé aktivity. Zapájali sa do projektov a spolupracovali i na medzinárodnej úrovni, pričom dosiahli aj výrazné medzinárodné úspechy v geografickej a fyzikálnej olympiáde, na svetovom šampionáte National Geographic, na Eurofestivaloch súťaže Odysea mysle a vo výtvarných súťažiach.

Služby školy na veľmi dobrej úrovni tradične patrili k pozitívam riadenia. Výchovní poradcovia riešili osobnostné a výchovné problémy žiakov, zriedkavejšie sa na nich obracali zákonní zástupcovia žiakov a učители. Viedli poradenstvo v profesijnej orientácii, časť sa venovala diagnostikovaní vzťahov v triedach a sledovaniu adaptácie žiakov 1. ročníka. Ojedinele uskutočňovali psychosociálny výcvik alebo analýzu prieskumu uplatnenia absolventov. Starostlivosť o žiakov so ŠVVP sa realizovala v spolupráci s odbornými zamestnancami poradenských zariadení.

Riadenie škôl bolo celkovo na dobrej úrovni.

Graf 23 Hodnotenie oblastí riadenia školy

Podmienky výchovy a vzdelávania

Podmienky výchovy a vzdelávania umožňovali realizovať výchovno-vzdelávací proces v súlade s cieľmi zadanými ŠkVP. V 5 subjektoch boli na dobrej a v 2 na priemernej úrovni.

Pozitívne zistenia

- » personálne zabezpečenie procesu výchovy a vzdelávania
- » využitie priestorov škôl vo vyučovacom i mimovyučovacom čase
- » zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov pri výchovno-vzdelávacích činnostiach

Negatívne zistenia

- » nevyužívanie didaktickej techniky a prostriedkov IKT vo vyučovaní napriek dobrej vybavenosti škôl

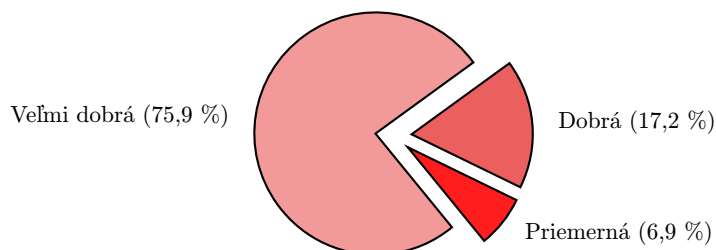
Silnou stránkou kontrolovaných škôl bolo **personálne zabezpečenie**. Všetci riaditelia a takmer všetci vedúci pedagogickí zamestnanci (87 %) spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie. Nedostatky sa týkali ustanovenia zástupkyne riaditeľa školy pri počte tried nižšom, než stanovuje právny predpis a v rozpore s právnym predpisom ustanoveného vedúceho pedagogického zamestnanca s právomocami a činnosťou zástupcu riaditeľa pri zníženej priamej vyučovacej povinnosti. Členovia pedagogického zboru len veľmi zriedkavo nespĺňali kvalifikačné predpoklady.

Kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky (odbornosť vyučovania) boli veľmi dobre zabezpečené (97,1 %). Neodborne sa zväčša vyučovali predmety výchovného charakteru a predmet technika. Príčinou bolo najmä doplnenie predmetu do úväzku učiteľa.

Vnútorne a vonkajšie priestory škôl umožňovali realizovať ciele obsiahnuté v ŠkVP. Školy disponovali klasickými aj odbornými triedami, spravidla esteticky a funkčne upravenými, menej multimediálnymi učebňami. Základné učebné priestory a odborné učebne chýbali v 2 školách, niekde si stav interiéru vyžadoval rekonštrukciu. Chýbajúce športoviská boli príčinou neúplného rozsahu vyučovania telesnej a športovej výchovy na 1 gymnáziu. Pozitívom boli moderné multifunkčné ihriská v 2 subjektoch, oddychové a relaxačné zóny v školách a účelné areály efektívne využívané na školskú i mimoškolskú činnosť. Bezbariérová úprava priestorov absentovala v 19 školách (65,5 %).

Školy mali veľmi dobré **materiálno-technické podmienky**, vybavenosť učebnicami dosahovala rovnakú úroveň (93,1 %). Žiaci používali často vlastné učebnice cudzích jazykov (štátom poskytované bezplatné učebnice nedodané, resp. ich označenie vyučujúcimi za nevyhovujúce). Pracovali aj s náhradnými učebnicami a textami, s vlastnými pracovnými listami a prezentáciami, s výukovým portálom Planéta vedomostí, s matematickým programom GeoGebra, či s elektronickým systémom VERNIER. Učebnými pomôckami (96,5 %) a funkčnou didaktickou technikou (93,1 %), vrátane prostriedkov IKT, boli školy zabezpečené

Graf 24 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti podmienky výchovy a vzdelávania

dostatočne. V 2 školách nevyhovovalo vybavenie biologických a chemických laboratórií. Kompenzačných pomôcok mali (okrem 2 škôl) žiaci so ŠVVP dostatok.

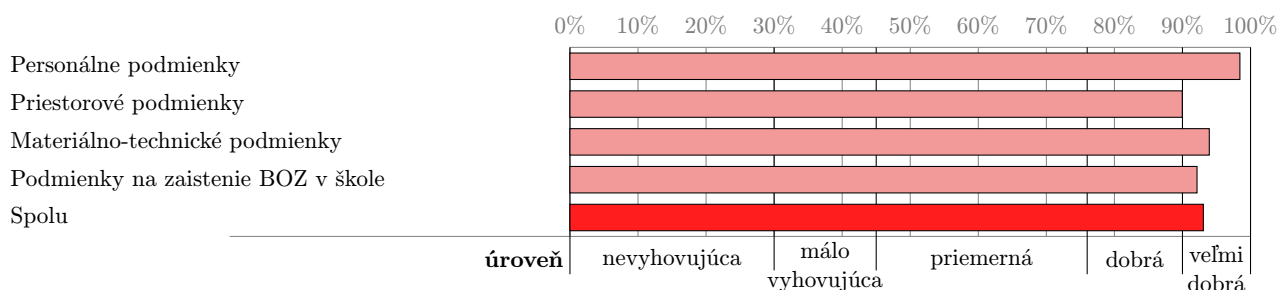
Vypracované **školské poriadky** stanovujúce pravidlá vzťahov medzi žiakmi a pedagogickým personálom, zároveň vymedzujúce práva a povinnosti žiakov a ich zákonných zástupcov, boli východiskom pre zaisťovanie **bezpečnosti a ochrany zdravia**. Neboli vždy úplne rozpracované (86,2 %), v niektorých chýbali ustanovenia o ochrane pred diskrimináciou a šikanovaním, resp. povinnosti zákonných zástupcov žiakov. Prerokované boli zverejnené v priestoroch škôl a na webových sídlach, žiakom sprístupnené aj na triednických hodinách. Riaditelia **3** gymnázií nenahlásili neospravedlненú absenciu žiakov plniacich povinnú školskú dochádzku vyššiu ako 15 hodín za mesiac. Koordinátori prevencie všetkých gymnázií pri plnení úloh národných programov postupovali podľa plánu preventívno-výchovných aktivít, organizovali podujatia a spoluprácu s mnohými inštitúciami. Pocit bezpečia v škole malo **94,7 %** žiakov z 1 606 respondentov. V **17,2 %** škôl nevykonávali monitoring správania žiakov, čo nepotvrďovalo dôslednosť práce časti koordinátorov. V dotazníkoch na otázku, či školský poriadok rieši problematiku **násilia a šikanovania**, kladne odpovedalo 53,3 % respondentov, posúdiť ju nevedelo 39,4 %. Skúsenosť so šikanovaním svojej osoby malo jedenkrát 5,4 %, viacnásobne 4,7 %, so šikanovaním spolužiaka sa jedenkrát stretlo 12,9 % opýtaných, viacnásobne 18,2 %. Najčastejšie išlo o verbálne šikanovanie – 29 % a odohrávalo sa najmä v prostredí školy. Za príčiny neprimeraného správania sa spolužiakov počas vyučovania považovalo 63,3 % respondentov nedostatočné rešpektovanie učiteľa a 49 % nezaujímavé vyučovacie hodiny.

Spolupráca riadiacich zamestnancov a **žiackych školských rád** zriadených na takmer všetkých školách bola rozvinutá rôzne. Podnety a pripomienky členov žiackych školských rád k školskému poriadku celkom akceptovali na 40,4 % gymnázií, čiastočne na 38,9 %, čo je v súčte dobrá úroveň – 79,3 % škôl. Napriek tomu 21,2 % členov žiackych školských rád nepoznalo meno koordinátora prevencie pred sociálno-patologickými javmi. Ťažiskom ich činnosti bolo organizovanie rozmanitých podujatí.

Neuspokojivým zistením bola **organizácia vyučovania** na 5 gymnáziách (17,3 %). Nezohľadňovali stanovený čas začiatku vyučovania, maximálny počet vyučovacích hodín v jednom dni alebo zaradenie obedňajšej prestávky. V školách bol zabezpečovaný pitný režim. Bezpečnosti žiakov a zamestnancov pri školských akciách venovali dostatočnú pozornosť na 89,6 % škôl.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli na veľmi dobrej úrovni.

Graf 25 Hodnotenie podmienok výchovy a vzdelávania

Priebeh výchovy a vzdelávania

Stav, úroveň a priebeh vyučovania a učenia sa kontrolovali školskí inšpektori počas **1 078** hospitácií. Sledovali rozvíjanie kľúčových kompetencií vo vyučovacích predmetoch vzdelávacích oblastí *jazyk a komunikácia* (373), *človek a príroda* (260), *človek a spoločnosť* (176), *človek a hodnoty* (9), *matematika a práca s informáciami* (243), *zdravie a pohyb* (11). Školy navštevovalo **8 481** žiakov, z nich 293 so ŠVVP (so zdravotným znevýhodnením 102, s nadaním 191). Dobrú úroveň dosiahlo **11** gymnázií, priemernú **18** škôl.

Formulovanie **vzdelávacích cieľov** (79 %) nebolo vždy jednoznačné. Individuálne vzdelávacie potreby žiakov so ŠVVP pedagógovia zohľadňovali, menej často uplatňovali diferencovaný prístup k žiakom (44,4 %). Gymnázia dosiahli najlepší výsledok v oblasti rozvíjania kognitívnych a komunikačných kompetencií, slabou stránkou bolo rozvíjanie kompetencií k tímovej práci (47,7 %) a k celoživotnému vzdelávaniu (52,5 %). Efektívnosť zvolených metód a napĺňanie cieľov pedagógovia sledovali najmä v priebehu vyučovacích hodín, kontrola dosiahnutia cieľov na konci vyučovacej hodiny vykazovala rezervy. Vo výchovno-vzdelávacom procese bolo zjavné slabé uplatňovanie prostriedkov IKT (31,8 %), čo nezvyšovalo príťažlivosť vyučovania a nerozvíjalo digitálne zručnosti žiakov. Výrazne pozitívne (90,6 %) boli žiaci vedení k dodržiavaniu poriadku a čistoty, dobrej organizácii práce a k správnym pracovným návykom.

Pozitívne zistenia

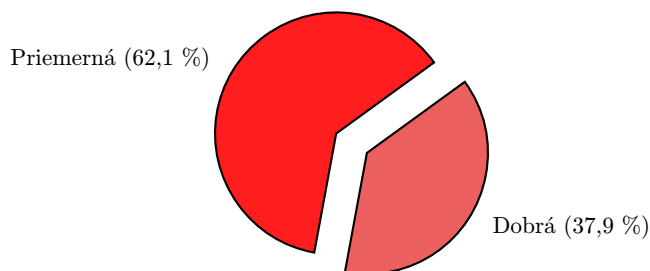
- »» rozvíjanie pracovných návykov a zručností žiakov
- »» priaznivá atmosféra a vzájomný rešpekt v interpersonálnej komunikácii
- »» aktivita a záujem žiakov

Negatívne zistenia

- »» nedostatočné rozvíjanie kompetencií v oblasti digitálnej gramotnosti
- »» nediferencovanie úloh a činností vo vzťahu k odlišným schopnostiam a učebným štýlom žiakov
- »» miera rozvíjania hodnotiacich a sebahodnotiacich kompetencií

Pri rozvíjaní **poznávacích kompetencií** (85,9 %) pedagógovia stanovovali konkrétne, vecné a podnetné ciele, zadávali úlohy rôzneho typu a náročnosti. Uplatňovali medzipredmetové vzťahy a využívali príklady z praxe. Nové učivo podávali zrozumiteľne, s dôrazom na logické súvislosti a postupnosť. Zadávali úlohy prevažne na zapamätanie, reprodukciu a aplikáciu, menej časté bolo rozvíjanie funkčnej gramotnosti (66,3 %). Zriedkavo podporovali kritické myslenie a kreativitu. Spätnú väzbu uplatňovali najviac v priebehu vyučovacej hodiny. Žiaci reprodukovali nadobudnuté vedomosti správne, využívali ich pri riešení úloh, vedeli formulovať podstatné myšlienky, zaujať stanovisko k problémom, niekedy na rozdielnej

Graf 26 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti priebehu výchovy a vzdelávania

úrovni. Prípadné chyby korigovali hľadáním správnych riešení v riadenej diskusii pod vedením pedagógov, ktorí niekedy prinášali hotové riešenia, prejavovalo sa dominantné postavenie učiteľa. Keď žiaci mohli pracovať s náročnejšími problémovými úlohami a preukázať schopnosť netradičných, tvorivých riešení, úlohy zvládali. Rozvíjanie poznávacích kompetencií oslabovalo málo uplatňované zadávanie diferencovaných úloh podľa učebných štýlov a individuálnych schopností žiakov. Vyučujúci ojedinele venovali minimálnu pozornosť žiakom so ŠVVP. V oblasti **jazyk a komunikácia** prevažovali výkladovo-ilustratívne a informačno-receptívne metódy a frontálna práca, na hodinách slovenského jazyka a literatúry analyzovali rôzne druhy textov, rozbor však nie vždy vychádzal z dobrej znalosti techník práce s textom. Na hodinách cudzích jazykov zdatnejším žiakom niekedy zadávali náročnejšie úlohy. V dejepise kládli dôraz na aplikáciu predchádzajúceho učiva pri hľadaní súvislostí príčin historických udalostí. V matematike prevažovala aplikácia naučených vzorcov, menej nasmerovanie na logické myslenie. Vyzdvihnúť možno zriedkavejšie zadávané náročné úlohy z finančnej a poistnej matematiky. Najviac bolo zastúpené využívanie učebných pomôcok a didaktickej techniky vo vzdelávacej oblasti **človek a príroda**.

Učítelia podnecovali k aktívnemu prejavu a rozvíjaniu **komunikačných kompetencií** (83,9 %) kladením stimulujúcich otvorených otázok. Komunikačným zručnostiam a čítaniu s porozumením sa prevažne venovali v oblasti jazyk a komunikácia rozvíjaním percepcie vypočutého/prečítaného textu, vyhľadávaním informácií a ich interpretáciou. Žiaci sa prezentovali v ucelených jazykových prejavoch, menej často strohými vyjadreniami. Pozitívom vo vyučovaní cudzích jazykov bolo vysvetľovanie neznámej lexiky výkladovým prekladom, dôraz sa kládol aj na fonetickú správnosť. Aktívny jazykový prejav žiakov sa rozvíjal pri žiackych prezentáciách aj komentovaním postupov úloh riešených v matematike, fyzike alebo chémii. Ojedinele ich verbálny prejav obmedzoval učiteľ uzavretými otázkami. Žiaci rozumeli pojmom, ovládali odbornú terminológiu, vyjadrovali sa prevažne aktívne (74,9 %). Kultúra rečového prejavu bola podporovaná následným hľadaním gramaticky, štylisticky i logicky správnych vyjadrení.

Príležitosti na rozvíjanie **kompetencií v oblasti využívania IKT** boli málo vytvárané – len na tretine hodín (31 %), čo nezodpovedalo vlastnej charakteristike škôl v ŠKVP (moderné vzdelávacie inštitúcie s inovatívnymi vyučovacími metódami). Primárne sa IKT uplatňovali na prezentácie nového učiva, zriedkavejšie to boli výukové softvéry a interaktívna tabuľa, ktorej funkcie žiaci ovládali a dokázali postupovať primerane rýchle. Ojedinelý bol e-learning s využitím portálov Edupage a Bezkriedy, práca s tabletami, notebookmi alebo mobilnými telefónmi. Školy zapojené do eTwinning-u popri rozvíjaní digitálnych zručností formovali aj sociálne, občianske, komunikačné a ďalšie kompetencie. Napriek nízkej frekvencii uplatňovania prostriedkov IKT boli účelne využité na niekoľkých hodinách precvičovania učiva, overovania vedomostí, pri expozícii vyučovania vo vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia, pri meraniach a ich vyhodnoteniach vo fyzike. Powerpointové prezentácie pedagógov boli niekedy len pasívnym premietaním obrázkov, ojedinele neúčelnou predlohou odpisovania informácií do zošitov.

Rezervy v zlepšovaní malo rozvíjanie **občianskych a sociálnych kompetencií** (56,9 %). Žiaci mohli nadobúdať skúsenosti a zručnosti z tímovej práce na 45,6 % vyučovacích hodín. Práca vo dvojiciach sa vyskytovala vo vyučovaní cudzích jazykov, kde bola prostriedkom dynamizácie vyučovania a aktivizácie žiakov, ktorí sa vzájomne dopĺňali. Efektivita skupinovej práce bola vo veľkej miere závislá od kvality prípravy a organizácie vyučovacej hodiny, žiaci nie vždy vedeli prakticky uplatňovať tímovú spoluprácu. Možnosti prejaviť svoj hodnotový postoj a názor poskytovali vyučujúci na 66,6 % sledovaných hodín, na ktorých sa žiaci vyjadrovali

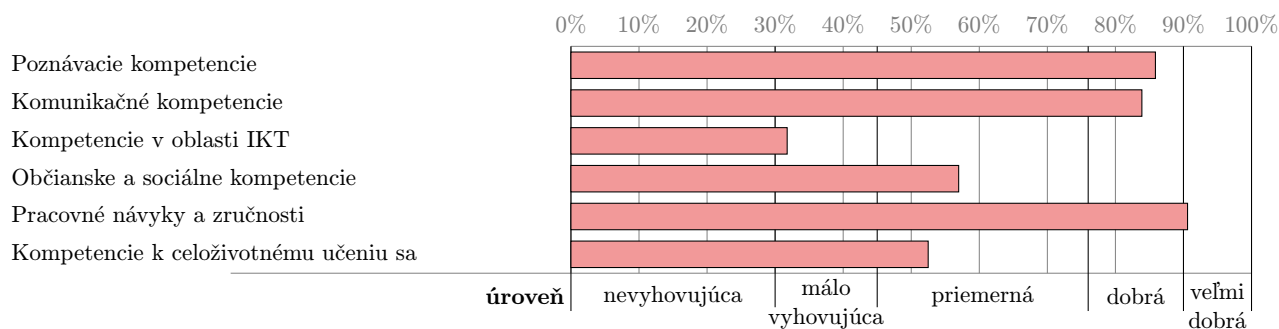
k témam širokého záberu a primerane argumentovali preukazujúc pri tom rešpekt k iným.

Pozitívom bolo rozvíjanie **pracovných návykov a zručností** vedením žiakov k efektívnemu využívaniu času a k dodržiavaniu pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia (90,6 %). Vyučujúci zdôrazňovali význam správnych pracovných postupov a dohliadali na ich realizáciu najmä pri manuálnych činnostiach na praktických cvičeniach a vyučovaní v laboratóriách. Dôležitým aspektom plánovania činností na hodinách telesnej a športovej výchovy/športovej prípravy bola bezpečnosť a ochrana zdravia. Pracovné zručnosti boli rozvíjané aj pri práci s učebnými pomôckami a digitálnou technikou.

Sebahodnotenie a hodnotenie výkonov rovesníkov nemalo na hospitovaných vyučovacích hodinách veľkú podporu (34,2 %), čo neumožňovalo formovať kompetencie žiakov k **celoživotnému vzdelávaniu**. Často nedokázali pomenovať prednosti a nedostatky svojej práce, argumentácia pri hodnotení spolužiaka bola povrchná, bez opory v reálnych výkonoch. Pedagógovia hodnotili žiakov verbálne, hodnotenie klasifikáciou bolo málo zastúpené (36,6 %).

Stav a úroveň vyučovania a učenia sa kontrolovaných predmetov boli na priemernej úrovni.

Graf 27 Hodnotenie rozvíjania kľúčových kompetencií

1.3.2 Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v strednej odbornej škole

Kontrola stavu a úrovne pedagogického riadenia, výchovno-vzdelávacieho procesu a podmienok výchovy a vzdelávania sa vykonala v **8** školách (1,8 % z celkového počtu stredných odborných škôl v SR), z nich bolo **7** štátnych, **1** súkromná a **1** subjekt mal vyučovací jazyk slovenský a maďarský. Inšpekcie sa realizovali s **akcentom na kontrolu vyučovacieho procesu a na kontrolu podmienok zabezpečených na jeho realizáciu v nadväznosti na plnenie profilu absolventa**.

Kritériá a indikátory hodnotenia jednotlivých oblastí sú uvedené v časti 3 Prílohy v tabuľke č. 30.

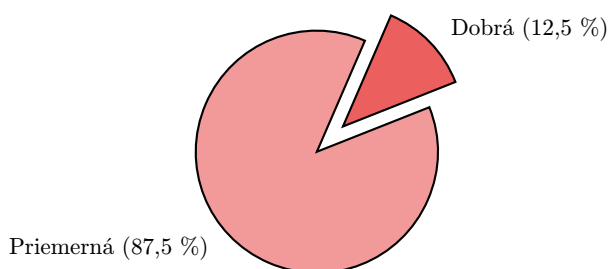
Priebeh výchovy a vzdelávania

Na teoretickom (*všeobecnom a odbornom*) vzdelávaní a na praktickej príprave sa vo výchovno-vzdelávacom procese kontrolovalo vo vyučovaní učiteľom vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií žiakov na **707** vyučovacích hodinách. Vo všeobecnom vzdelávaní sa uskutočnilo **186** hospitácií, v odbornom **521**. Subjekty navštevovalo **2 988** žiakov, z nich bolo **158** so ŠVVP (všetci patrili k žiakom so ZZ).

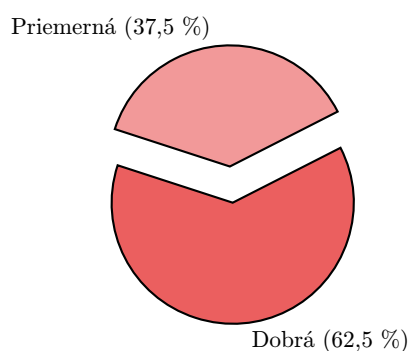

Stav a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu na **teoretickom vzdelávaní** v 1 SOŠ boli hodnotené na úrovni dobrej, v **7** na priemernej (1 škola v Trnavskom kraji dosiahla málo vyhovujúcu úroveň na teoretickom odbornom vzdelávaní). V oblasti praktickej prípravy úroveň dobrú dosiahlo **5** subjektov, **3** úroveň priemernú.

Graf 28 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti priebehu výchovy a vzdelávania (predmety všeobecného vzdelávania a teoretického odborného vzdelávania)

Graf 29 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti priebehu výchovy a vzdelávania (predmety praktickej prípravy)

Profesionálny prístup učiteľov i majstrov odbornej výchovy k žiakom, sústavná stimulácia ich učebnej činnosti, účinné eliminovanie rušivých momentov, dôraz na tolerantné správanie boli príznačné pre väčšinu hospitovaných hodín na teoretickom vzdelávaní i na praktickom vyučovaní a výraznou mierou prispievali k priaznivému, pokojnému pracovnému prostrediu, k vytváraniu **atmosféry** bezpečia a pozitívnej sociálnej klímy výučby. Vyskytovalo sa i nevhodné správanie jednotlivcov vyvolané najmä uplatňovanými neatraktívnymi metódami a formami edukácie na hospitovaných hodinách či duplicitne preberaným učivom. Celkovú atmosféru poznačili aj časté neskoré príchody žiakov na vyučovanie. Pedagógovia prevažne dôsledne dbali na dodržiavanie ochrany zdravia, životného prostredia, na správnu manipuláciu s učebnými prostriedkami a na odbornom vzdelávaní zvyčajne tiež na používanie ochranných pomôcok, predpísanej obuvi, oblečenia a **bezpečného** správania sa (85 %). Obsah preberaných učebných tém zväčša (83 %) korešpondoval s platnými učebnými osnovami predmetov. Vzdelávacie zámery edukačného procesu boli vo vzťahu k očakávaným výsledkom učenia sa žiakov najmenej zreteľne definované na predmetoch všeobecného vzdelávania (72 %), zreteľnejšie boli kognitívne i psychomotorické **ciele** formulované na predmetoch praktickej prípravy, na ktorých zároveň vyučujúci i výraznejšie podnecovali jednotlivcov k činnosti úvodnými motivačnými rozhovormi a sústavnejším overovaním plnenia čiastkových cieľov. K negatívnym javom patrilo nedocenenie významu účinnej spätnej väzby v závere vyučovacej hodiny či vyučovacieho dňa, ktorá by poskytla pedagógom ucelený a objektívny obraz o miere zvládnutia stanovených cieľov procesu, o miere pochopenia a osvojenia podstaty preberaného učiva. Chýbala najmä vo všeobecnom vzdelávaní (50 %), pričom v závere niektorých sledovaných hodín zostal i časový priestor, ktorý však nebol žiadnym spôsobom zmysluplne využitý. Absencia diferencovaných úloh (77 %) vo vzťahu k **rozdielnym schopnostiam, zručnostiam a štýlom učenia sa** žiakov na predmetoch teoretického vyučovania rovnako patrila k zisteným výrazným negatívnym skutočnostiam, poznačila aktivitu a napredovanie úspešnejších jednotlivcov. Uplatnený individuálny prístup (56 %) k žiakom so ŠVVP sústredili pedagógovia na rešpektovanie ich pracovného tempa či doplňujúci výklad, skôr ojedinele

na zabezpečenie možnosti pracovať s vopred pripravenými úlohami.

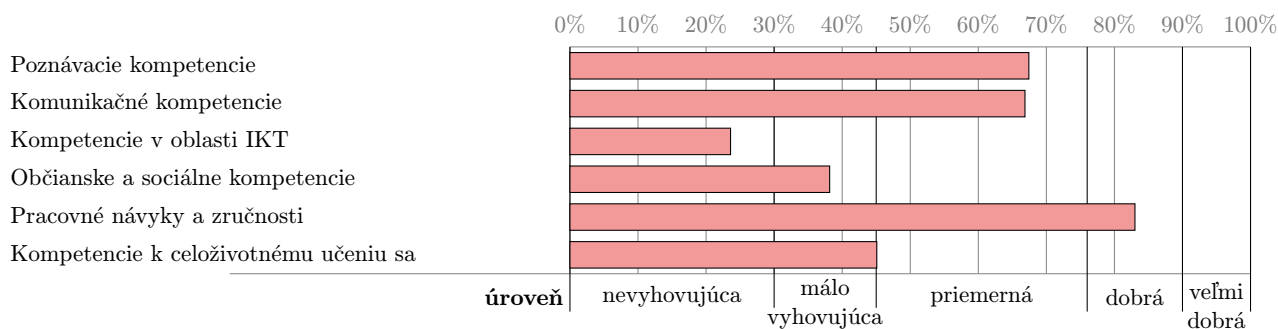
Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch všeobecného vzdelávania i odborného teoretického vzdelávania

Nové poznatky – prevažne obsahovo a logicky usporiadané – vyučujúci sprístupňovali na základe aktualizácie už osvojených vedomostí a zručností žiakov. Učivo prezentovali takmer výlučne formou riadeného rozhovoru a formou výkladu vhodne doplneného praktickými príkladmi. Rozvoj **poznávacích kompetencií** stimulovali výrazne prostredníctvom úloh na zapamätanie a pochopenie (85 %), ale aj aplikačnými úlohami (67 %), pri ktorých jednotlivci využívali skúsenosti z reálneho života, menej znalosti z iných predmetov z dôvodu neraz nízkej úrovne osvojených vedomostí. Badateľne pozitívnym spôsobom ovplyvňovali záujem o učenie zadania podporujúce rozvoj vyšších myšlienkových procesov (35 %) aj napriek tomu, že ich žiaci zvyčajne riešili len s pomocou učiteľa. Negatívnym zistením sa javila skutočnosť, že na niektorých hodinách boli nové témy prezentované v hotovej podobe – niekedy tiež s terminologickými a obsahovými nepresnosťami súvisiacimi hlavne s neodobnosťou vyučovania – žiaci si ich osvojovali mechanicky a memorovaním. Poznávacie spôsobilosti boli podporované i využívaním materiálnych prostriedkov vyučovacieho procesu, ale vo vzťahu k preberanej téme neboli vždy uplatnené vhodne, účelne, ale ani v dostatočnej miere (57 %). Najmä na odbornom vzdelávaní absentovali učebné pomôcky podporujúce názornosť edukácie a zároveň žiaci málo využívali i dostupné učebnice. Chýbajúce či neaktuálne pedagógovia nahrádzali svojpomocne zhotovenými textami zobrazovanými dataprojektorom. Moderná didaktická technika slúžila predovšetkým na prezentáciu učiva, prípadne pri jeho frontálnom opakovaní a zhrnutí. Dynamiku výučby pozitívne ovplyvnilo na viacerých sledovaných hodinách využitie variabilných funkcií interaktívnej tabule, pričom tiež žiaci prejavili pri jej používaní primerané zručnosti. Rovnako preukázali technické zručnosti aj v jazykových učebniach pri práci s počítačom alebo so školskými tabletami. Podmienky na rozvíjanie **kompetencií v oblasti využívania IKT** (s výnimkou predmetov, ktorých učebné osnovy si to vyžadovali) im boli však priamo vo vyučovacom procese vytvorené sporadicky (25 %). Učitelia uprednostňovali zadávanie domácich úloh na spracovanie rôznorodých informácií s využitím internetu, z toho dôvodu jednotlivci v malej miere mali možnosť predviesť úroveň osvojených digitálnych zručností. V priebehu väčšiny vyučovacích hodín (70 %) udržiavali pedagógovia záujem žiakov o učenie sa podnecujúcimi otázkami, povzbudzovali ich k spolupráci, k sústavnej komunikácii. Nie vždy otázky formulovali zrozumiteľne, nie vždy ich štylizácia zabezpečila primeraný čas na uvažovanie, na premýšľanie a často ich zadali spôsobom, ktorý ani nevyžadoval súvislejší prejav. Inokedy v procese jednoznačne dominovali verbálne aktivity učiteľov alebo do komunikácie boli zapájaní len niektorí, zvyčajne tí istí jednotlivci. V prípade, že vyučujúci zaistili žiakom príležitosti a primeraný priestor na komunikáciu, ich jazykové prejavy vo veľkej miere charakterizovali nízke rečové spôsobilosti, objavovali sa v nich i nárečové slová, nespisovná výslovnosť, používanie nesprávnej terminológie, ktorú niekedy uplatňovali aj učitelia. Príležitosti na rozvíjanie **komunikačných kompetencií** vytvárala aj práca so súvislým i nesúvislým textom. Na odbornom vzdelávaní bola uplatnená na polovici sledovaných hodín a zameraná najmä na pochopenie obsahu, vysvetlenie pojmov, pričom žiaci najčastejšie pracovali s textami v elektronickej podobe. Komplexnejšia bola čitateľská gramotnosť podporovaná na predmetoch patriacich do oblasti *jazyk a komunikácia* s akcentom na porozumenie textu, vystihnutie hlavnej myšlienky, sformulovanie obsahu, vyhľadávanie a spájanie základných informácií. Vytvorený priestor

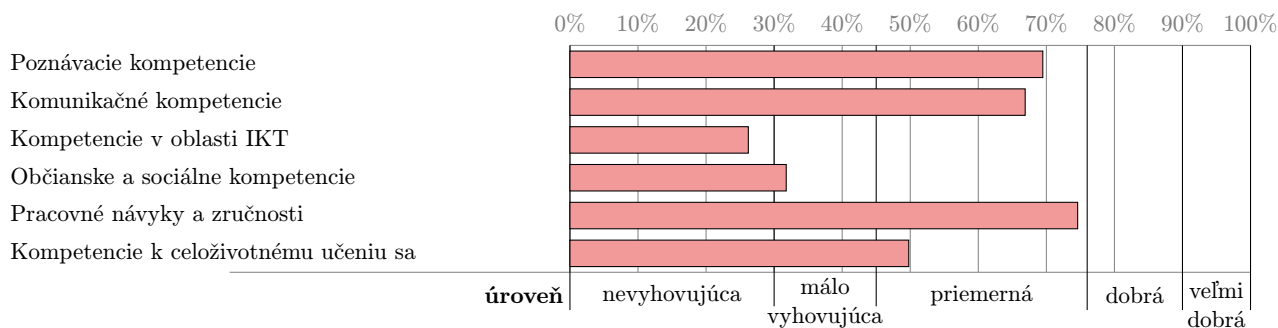
na jeho hlbšiu analýzu žiaci využili ojedinele, úspešnejší sa javili pri prepojení obsahu s vlastnými skúsenosťami. Negatívnym zistením sa javila skutočnosť, že na niektorých hodinách cudzích jazykov sa uplatnená práca s textom obmedzila na jeho vypočutie a prečítanie, prípadne reprodukciu, čo poznačilo rozvíjanie jazykových dispozícií a komunikačných zručností jednotlivcov. V dôsledku nedostatočne osvojenej slovnej zásoby a základných gramatických pravidiel mnohí, najmä v učebných odboroch, s ťažkosťami chápali obsah textu v písomnej i auditívnej podobe. Práca s textom, ale tiež premyslená voľba sprístupňovania nových tém boli účinným nástrojom na cielené formovanie osobnosti žiakov, na formovanie želateľných hodnotových postojov. Sotva na polovici hodín poskytli však učitelia žiakom príležitosti na súvislé vyjadrenie názorov, na posúdenie a zhodnotenie nových informácií, umožnili diskutovať o odlišných stanoviskách. Rozvíjanie **občianskych a sociálnych kompetencií** nepatrilo k silným stránkam edukácie aj z dôvodu, že v malej miere (27 %) volili pedagógovia takú organizáciu výučby, ktorá umožňovala uplatniť niektorú z foriem skupinového vyučovania a žiaci tak nemali vytvorené adekvátne podmienky na rozvíjanie verbálneho prejavu, kooperácie a na formovanie sociálnych zručností. Uplatnené zadania pre prácu v skupinách boli však zvyčajne jasne formulované a činnosť skupín priebežne monitorovaná. Pri plnení úloh niektorí jednotlivci neprejavili samostatnosť, zodpovednosť, čím sa primerane nerozvíjali ich poznávacie procesy a procesy socializácie. K vzájomnej spolupráci a komunikácii viedol častejšie vhodný výber úloh na aktivity vo dvojiciach, ktorý využívali učitelia cudzích jazykov. Podmienky na rozvíjanie **pracovných návykov a zručností** vyučujúci zväčša (70 %) zabezpečili premysleným usmerňovaním učebných činností žiakov, sústavnou kontrolou ich práce a manipulácie s učebnými pomôckami. Podnecovali ich k využívaniu osvojených vedomostí a zručností, menej vyžadovali aktívne komentovanie a zdôvodnenie zvoleného postupu, nie vždy vytvorili podmienky na náležité rozvíjanie požadovanej zručnosti. Pri nesprávne zvládnutých činnostiach často vyučujúci chybné postupy korigovali sami a ponúkli okamžité riešenie problému, pričom jednotlivci len mechanicky a pasívne plnili pokyny bez náležitého uvedomovania si vzájomných súvislostí s následným negatívnym dopadom na záujem o učebné činnosti. Efektívne učenie sa na väčšine hodín (74 %) podporovalo priebežné a sústavné podnecovanie žiakov k osobnému rozvoju oceňovaním ich úspechov pochvalou, pozitívnym verbálnym povzbudzovaním i motivačným rozhovorom zameraným na možnosť i spôsob zlepšenia sa. V menšej miere sa pri individuálnom skúšaní vyskytovalo hodnotenie známku. Uskutočnilo sa v súlade s kritériami hodnotenia zadanými v školskom programe, ale neraz bez náležitého zdôvodnenia najmä vzhľadom na učebný potenciál jednotlivca a bez korekcie chýb, ktorých sa dopustil. Najmenej podporované (27 %) boli **kompetencie žiakov k celoživotnému učeniu sa** prostredníctvom autoevalvácie. Vo všeobecnosti nevedli pedagógovia žiakov k súvislému a objektívnemu formulovaniu toho, čo sa naučili, čo zvládli a čo k splneniu určeného zadania chýbalo, nevytvorili im príležitosti na poznanie a pomenovanie svojich silných a slabých stránok. Schopnosti a zručnosti v posudzovaní vlastnej práce a plánovania svojho zlepšenia žiaci nemali osvojené. Na hospitovaných hodinách vecne neargumentovali, primerané hodnotiace stanoviská neformulovali.

Stav a úroveň vyučovania a učenia sa kontrolovaných predmetov teoretického vzdelávania v študijných a v učebných odboroch boli na priemernej úrovni.

Graf 30 Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch všeobecného vzdelávania

Graf 31 Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch odborného teoretického vzdelávania

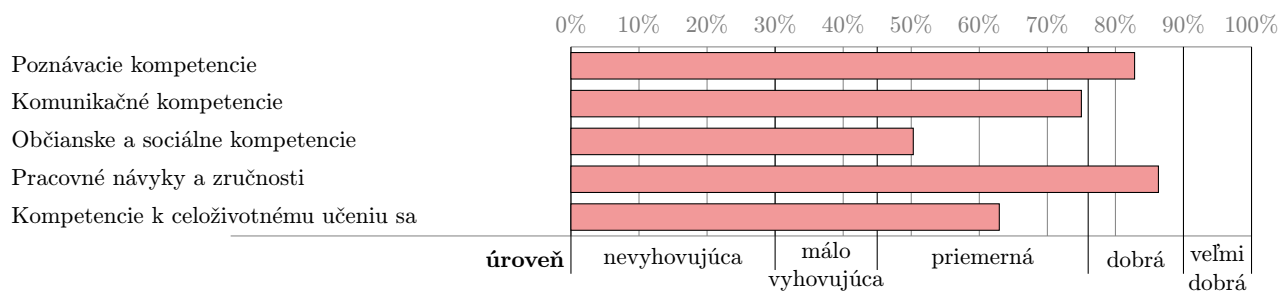
Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch praktickej prípravy

Rozvíjanie **poznávacích kompetencií** žiakov podporovalo zosúladenie obsahu praktického vyučovania s teoretickým, ktoré však nebolo vždy zabezpečené (22 %). Učitelia i majstri odbornej výchovy vhodne zvolenými otázkami v úvode učebných činností zisťovali osvojenie predchádzajúceho učiva. Často však jednotlivci i v študijných odboroch nemali zvládnuté potrebné teoretické vedomosti, čo bez dodatočného vysvetlenia znemožňovalo pokračovať v plánovaných činnostiach. Nové poznatky boli sprístupňované zrozumiteľne, v logickom slede, s dôrazom na vytváranie správnych predstáv, postupov a praktických činností (88 %) najčastejšie formou riadeného rozhovoru, ale vyskytovalo sa i prezentovanie tém výlučne formou výkladu a diktovaním poznámok. Poznávacie spôsobilosti podporovali úlohy zamerané na pochopenie, zapamätanie, a hlavne na uvedomelú praktickú aplikáciu teoretických vedomostí, v menšej miere (63 %) zadania poskytl jednotlivcom priestor na tvorivosť či podnecovali k samostatným individuálnym postupom. Efektivitu výučby najmä na niektorých hodinách praktických cvičení umocnili uplatnené inovatívne formy a metódy práce, ktoré umožňovali žiakom podieľať sa na riadení vyučovacieho procesu. Pri vhodných témach tiež majstri odbornej výchovy pripravili a ponúkli problémové úlohy, ktorých riešenie si vyžadovalo i primerané materiálne technické zabezpečenie. Názornosť edukácie zaistilo využívanie učebných pomôcok (91 %), ale aj didaktickej techniky (60 %), ktorá nebola uplatnená efektívne v prípadoch, keď žiaci z pripravenej prezentácie odpisovali súvislý text. Osvojené **digitálne kompetencie** preukázali jednotlivci predovšetkým na predmete praktické cvičenia pri práci s výukovým programom alebo tiež pri prezentovaní výsledkov svojej činnosti. V nadväznosti na špecifiká jednotlivých predmetov praktickej

prípravy mali možnosť vyhľadávať požadované informácie na internete, aktívne pracovať s mailovou komunikáciou i s rôznorodými úlohami s využitím prostriedkov IKT. V študijných i v učebných odboroch k silným stránkam procesu patrilo rozvíjanie **pracovných návykov a zručností** podporované náležitou motiváciou k činnostiam, k premyslenému aplikovaniu osvojených poznatkov. Pedagógovia viedli žiakov k zodpovednosti, k spracovaniu úloh v dohodnutej kvalite a v určenom čase (85 %), zadané úlohy priebežne kontrolovali, menej zručnejším venovali zvýšenú pozornosť, chybné pracovné postupy analyzovali a následne korigovali. Niekedy jednotlivci potrebovali pomoc aj v nadväznosti na absenciu osvojených vedomostí z niektorých predmetov. Nie vždy mali žiaci vytvorenú príležitosť na primerane samostatnú prácu a vyskytovali sa tiež skutočnosti, že iba mechanicky vykonávali činnosti na pokyn pedagóga, ktorý celý pracovný postup diktoval a sám tiež demonštroval. Inokedy obmedzovalo efektívnejšiu individuálnu činnosť opotrebované technické vybavenie alebo málo podnetné prostredie dielni s neaktualizovaným materiálno-technickým vybavením negatívne poznačilo záujem o plnenie zadaných úloh. Cieľavedomejšie rozvíjanie **občianskych a sociálnych kompetencií** chýbalo. Pri organizovaní výučby formou skupinovej práce síce jednotlivci prejavili ochotu kooperovať, nastavené pravidlá fungovania skupiny poznali, zväčša akceptovali, ale samostatne riadiť vlastnú činnosť či riešiť vzniknuté problémové situácie dokázali výnimočne. Účinnejšou sa javila práca vo dvojiciach, pri ktorej vzájomne komunikovali, pomáhali si, prejavili i požadovanú zručnosť. Učitelia i majstri odbornej výchovy prevažne (77 %) sústavne podporovali rečové aktivity jednotlivcov počas prístupňovania nových tém, v priebehu edukácie ich podnecovali k zdôvodňovaniu zvolených pracovných postupov, k vyjadreniu názorov a skúseností, zapájali ich do uvažovania na báze už získaných vedomostí a zručností. Na záver vyučovania im zväčša (73 %) ponúkli možnosť súvisle komentovať a prezentovať výsledky svojej činnosti. Stimulujúce otázky žiakov zvyčajne ale k súvislejšiemu vyjadrovaní nepodnecovali a navyše sa v prejavoch objavovali i terminologické nedostatky, používanie nespisovného jazyka, charakterizovala ho vo veľkej miere výrazná strohosť. Rozvíjanie **komunikačných kompetencií** bolo tiež podporované prácou s textom, najvýraznejšie na predmete praktické cvičenia. Žiaci boli vedení k čítaniu s porozumením, k spracovaniu základných informácií, k analýze textových úloh. Pozitívne na pracovné prostredie vplývalo priebežné motivačné hodnotenie žiakov (83 %). Verbálne pochvaly ovplyvňovali zdravé sebavedomie, zväčša viedli k dosiahnutiu lepších výsledkov, nie vždy mali vplyv na zvýšený záujem o praktické činnosti. Sporadicky boli výkony žiakov klasifikované (57 %), ale patričné zdôvodnenie uplatneného príslušného stupňa chýbalo. **Kompetencie k celoživotnému učeniu sa** neboli dostatočne rozvíjané povzbudzovaním žiakov k sebareflexii, k objektívnemu posúdeniu vlastnej práce, k adresnému posúdeniu výkonov spolužiakov (49 %). Výnimočne preukázali niektorí zručnosti v hodnotení či sebahodnotení, niektoré sebahodnotiace vyjadrenia vyžadovali značné korigovanie.

Stav a úroveň vyučovania a učenia sa kontrolovaných predmetov praktickej prípravy v študijných a v učebných odboroch boli na dobrej úrovni.

Graf 32 Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch praktickej prípravy

Vyjadrenia fyzických a právnických osôb k vedomostiam a zručnostiam žiakov absolvujúcich odborný výcvik na ich pracoviskách

Štátna školská inšpekcia oslovila fyzické a právnické osoby, na pracoviskách ktorých sa realizoval odborný výcvik pre najpočetnejšie skupiny žiakov kontrolovaných subjektov. Cieľom kontaktu bolo zistiť rozsah, obsah i úroveň školou poskytovaného odborného vzdelávania vo vzťahu k požiadavkám, ktoré firmy definovali ako budúci možní zamestnávateľia žiakov. Spätnú väzbu poskytlo z **25** oslovených firiem **10**, pričom podľa ich vyjadrení žiakom zo všeobecných kompetencií najviac chýbali komunikačné a prezentačné schopnosti, ale aj základné pracovné návyky týkajúce sa dodržiavania pracovného času, jeho efektívneho využívania a organizovania. Rozvíjanie uvedených kompetencií patrilo k slabším stránkam výchovno-vzdelávacieho procesu definovaných aj na základe výsledkov hospitácií, keďže v rámci praktického vyučovania neboli dostatočne rozvíjané verbálne komunikačné zručnosti žiakov, vrátane uplatňovania odbornej terminológie. Žiaci zároveň neboli vedení k organizovaniu vlastnej činnosti, čo poznačilo ich schopnosť riešiť vzniknuté problémové situácie, pracovať samostatne alebo naopak, pracovať tímovo.

Oslovené firmy tiež uvádzali, že pri vykonávaní praktickej činnosti neboli žiaci dostatočne dôslední, vytrvalí, flexibilní, presní ani iniciatívni. Časť z nich neprejavovala potrebnú manuálnu zručnosť v činnostiach konkrétneho odboru, ďalším chýbala vnútorná motivácia a presvedčenie, že po absolvovaní štúdia chcú pracovať v oblasti, v ktorej sa vzdelávali. Niektoré pomenované odborné kompetencie zvládnuté žiakmi na málo vyhovujúcej a nevyhovujúcej úrovni korešpondovali s hodnotením priameho výchovno-vzdelávacieho procesu školskou inšpekciou, ktorý bol negatívne ovplyvnený materiálno-technickými podmienkami a vytváraním nedostatočného priestoru pre tvorivú činnosť žiakov. Oslovené firmy zhodnotili spoluprácu so školami na dobrej úrovni.

Podmienky výchovy a vzdelávania

V súlade so stanovenými zámermi zadanými v ŠkVP vytvárali subjekty podmienky pre optimálne zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Na veľmi dobrej úrovni boli zaistené v **6** školách, v **2** subjektoch boli hodnotené na priemernej úrovni.

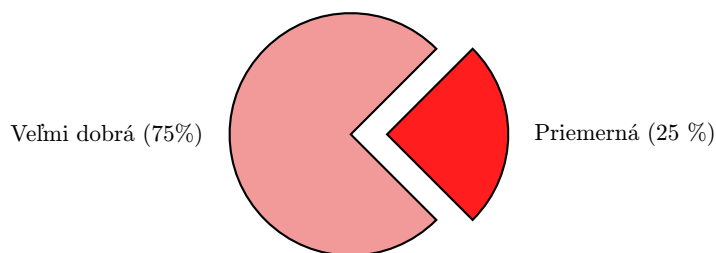
Riaditelia kontrolovaných subjektov spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacich funkcií a s výnimkou **1** SOŠ tiež ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci. Absolvovali funkčné i funkčné inovačné vzdelávanie. Ojedinele zástupca riaditeľa pre praktické vyučovanie nevykonával žiadnu priamu vyučovaciu činnosť. Veľmi dobrú úroveň **personálnych podmienok** určovalo aj zaistenie odbornosti vyučovania v oblastiach všeobecného vzdelávania (94 %) i praktickej prípravy (96 %). Nižšia úroveň odbornosti v teoretickom odbornom vzdelávaní (88 %) bola ovplyvnená jej nevyhovujúcim zabezpečením najmä v sledovaných odboroch *praktická žena* (7 %), *čaišník, servírka* (7 %), *hostinský, hostinská* (32 %), *spoločné stravovanie* (41 %), *murár* (52 %), pričom v odbore *grafický a priestorový dizajn* bola nízka nielen v teoretickom odbore vzdelávania (50 %), ale aj v praktickej príprave (33 %).

Kontrolované interiéry, exteriéry, priestory pre zabezpečenie prevádzky vytvárali priaznivé predpoklady pre realizáciu vyučovacieho procesu a stanovených aktuálnych cieľov ŠkVP. Subjekty sídlili vo vlastných budovách, patrili im telocvične, prevažne i posilňovne, školské dvory, často viacúčelové ihriská, niekde tenisové kurty, súčasťou **3** z nich bol školský internát. Stravovanie zaistovali vo vlastných jedálňach či vo výdajných školských jedálňach. Školský manažment, pedagogickí i nepedagogickí zamestnanci mali pre svoju činnosť vytvorené vhodné prostredie s primeraným vybavením. K negatívnym zisteniam prináležala skutočnosť, že **2** SOŠ nevybudovali školskú knižnicu.

Vzhľadom na počet žiakov mali školy pre **všeobecné vzdelávanie** k dispozícii dostatok univerzálnych učební, zväčša mali zriadené i učebne odporúčané a špecializované určené pre edukáciu niektorých predmetov. V kontrolovaných odboroch so schválenými normatívmi (38) realizovali subjekty **odborné teoretické vyučovanie** v stanovených **učebných priestoroch**. Často sa využívali kumulovane, slúžili pre rôzne odbory vzdelávania a rôzne predmety v rámci jedného odboru, ich systém využívania nebol vždy optimálny. Primerané priestorové prostredie vytvorili SOŠ aj pre teoretické vyučovanie sledovaných odborov bez schváleného normatívu (10). **Praktická príprava** sa realizovala v školských dielnach, odborných učebniach, laboratóriách, ktoré sa tiež využívali kumulovane. Pre vyučované odbory boli v niektorých školách zriadené i priestory odporúčané. Časť praktického vyučovania vykonávali žiaci na pracoviskách fyzických alebo právnických osôb (15 %).

Vnútorne a vonkajšie priestory sa vo vyučovacom čase využívali podľa rozvrhov hodín a vypracovaných prevádzkových poriadkov. V mimovyučovacom čase sa v nich realizovali rôzne aktivity pre žiakov i verejnosť. V **3** školách ich upravili s ohľadom na žiakov so ZZ, vytvorený bol bezbariérový prístup, vybudovaný výťah pre telesne postihnutých a v **1** sa zároveň nachádzalo moderné sociálne bezbariérové zariadenie.

Graf 33 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti podmienky výchovy a vzdelávania

Učebné priestory pre **všeobecné vzdelávanie** boli **vybavené** potrebným zariadením. Pre edukáciu v univerzálnych i v špecializovaných triedach v nadväznosti na charakter vyučovaných predmetov boli k dispozícii učebné pomôcky a zväčša i dostatok didaktickej techniky. Kontrola vyučovacieho procesu preukázala nízku mieru ich využívania. Stredné odborné školy prevažne zaisteným materiálnym, priestorovým i prístrojovým **vybavením** pre **odborné teoretické vzdelávanie** vyučovaných odborov vytvorili primerané podmienky pre vzdelávanie svojich žiakov aj napriek tomu, že dostupné vybavenie nekorešpondovalo so všetkými vymedzenými požiadavkami normatífov. Pre výučbu niektorých odborov vytvorili i nadštandardné učebné prostredie. K zisteniam ovplyvňujúcim negatívnym spôsobom organizáciu edukácie patrilo rozmiestnenie pomôcok a prístrojov vo viacerých triedach.

Negatívne zistenia v oblasti priestorového a materiálno-technického zabezpečenia odborného vzdelávania

- » **základné priestorové zabezpečenie pre praktickú prípravu** stanovené príslušnými normatívmi nebolo dodržané v 2 stredných odborných školách – v 1 študijnom a v 1 učebnom odbore (5,3 % z kontrolovaných odborov)
- » nedostatky v dodržiavaní príslušných normatífov **základného vybavenia priestorov pre teoretické odborné vzdelávanie** s negatívnym dopadom na plnenie požiadaviek na profil absolventa boli zistené v 3 školách – vo vyučovaných 2 učebných odboroch a v 3 študijných odboroch (13,2 % z kontrolovaných odborov)
- » nedostatky v dodržiavaní príslušných normatífov **základného vybavenia priestorov pre praktickú prípravu** s negatívnym dopadom na plnenie požiadaviek na profil absolventa boli zistené v 4 školách – vo vyučovaných 3 učebných odboroch a 4 študijných odboroch (18,4 % z kontrolovaných odborov)
- » nedostatky v **materiálnom, technickom i prístrojovom vybavení** zistené v 1 subjekte – vo vyučovaných 3 odboroch bez schváleného normatívu (30 % z kontrolovaných odborov) neumožňovali žiakom v priebehu štúdia dosiahnuť kompetencie vymedzené obsahovým a výkonovým štandardom deklarovaným v príslušnom ŠVP

Kontrolu priestorových podmienok i materiálno-technického zabezpečenia odborného vzdelávania vykonali školskí inšpektori za účasti **16 prizvaných odborníkov z praxe**.

Vybavenosť škôl **učebnicami a učebnými textami** bola v jednotlivých predmetoch rôzna. Výrazne absentovali učebnice pre odborné vzdelávanie, z toho dôvodu učitelia ako alternatívu najčastejšie využívali elektronické učebné texty. Nedostatok eliminovali aj používaním vhodných častí učiva zo starších učebníc, zostavením vlastných textov a pracovných listov. Odporúčanými kompenzačnými prostriedkami pre začlenených žiakov boli subjekty vybavené, ale charakter školskou inšpekciou sledovaného vyučovacieho procesu si ich použitie nevyžadoval.

Základné pravidlá vnútorného režimu s dôrazom na zaistenie bezpečnosti a ochrany žiaka definovali subjekty vo vydaných **školských poriadkoch**, ktoré prevažne (75 %) prerokovali s orgánmi školskej samosprávy i v pedagogickej rade. V elektronickej forme sa nachádzali na webových sídlach škôl, v printovej podobe na prístupných miestach v priestoroch SOŠ a len ojedinele s nimi žiaci neboli oboznámení preukázateľným spôsobom. Nie vždy sa v nich nachádzali všetky náležitosti určené právnou normou. Výrazným negatívom bolo, že v niektorých chýbali opatrenia na zaistenie ochrany pred diskrimináciou, násilím, šikanovaním či na zamedzenie šírenia drog. Len 50 % sledovaných škôl zabezpečovalo monitoring zameraný na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní sa žiakov

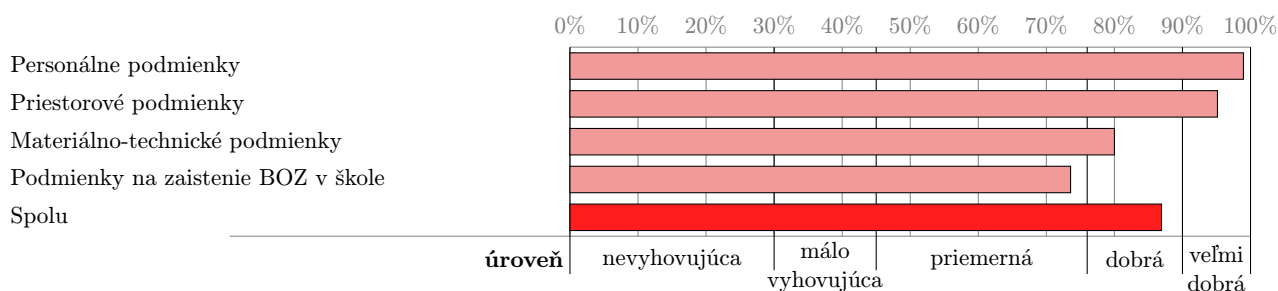
napriek tomu, že vo všetkých boli ustanovení koordinátori prevencie. V dotazníku zadanom školskou inšpekciou 5 % žiakov uviedlo, že boli v škole šikanovaní a najčastejšie (22 %) boli svedkami šikanovania počas prestávok v škole. Až 55 % respondentov sa vyjadrilo, že nevhodné správanie žiakov je vyvolané nedostatočným rešpektovaním učiteľa a 18 % uviedlo, že učitelia nedôsledne uplatňujú výchovné opatrenia v zmysle školského poriadku.

S výnimkou 1 SOŠ žiacke školské rady boli ustanovené a v zadaných dotazníkoch i v rozhovoroch členovia potvrdili, že ich aktivity a podnety sú vo veľkej miere vedúcimi zamestnancami akceptované.

Pri **organizácii vyučovania** sa často vyskytovalo nedodržovanie základných fyziologických, psychických a hygienických potrieb žiakov (50 %). Objavovalo sa nerešpektovanie stanovenej dĺžky prestávok i dĺžky vyučovania v jednom vyučovacom dni, neakceptovanie určeného začiatku vyučovania. K výrazne negatívnym zisteniam prináležalo časté nedodržovanie začiatku vyučovacích hodín zo strany žiakov, pričom vyučujúci tejto skutočnosti nevenovali dostatočnú pozornosť, zriedkavo problém riešili upozornením. Vyskytovali sa však tiež neskoré príchody pedagógov na vyučovanie. Organizácia aktivít, ktoré boli súčasťou výchovy a vzdelávania, bola zabezpečená v subjektoch v súlade s právnou normou. Vážne nedostatky pri organizovaní lyžiarskeho kurzu boli zistené v SOŠ Nitrianskeho kraja.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli v školách na dobrej úrovni.

Graf 34 Podmienky výchovy a vzdelávania

Riadenie školy

Výchova a vzdelávanie sa v subjektoch realizovali na základe vypracovaných ŠkVP. Školskí inšpektori kontrolovali ich vyhotovenie pre 48 študijných a učebných odborov vyučovaných v 8 SOŠ. V 3 školách boli vypracované na veľmi dobrej úrovni, v 2 na priemernej a v 3 (Trnavský, Nitriansky a Banskobystrický kraj) na úrovni málo vyhovujúcej.

Vyhotovené ŠkVP boli prerokované v pedagogických radách a v radách škôl, viaceré SOŠ (38 %) nedokladovali ich schválenie fyzickými alebo právnickými osobami, prípadne subjektom koordinácie odborného vzdelávania a prípravy. Na verejne prístupnom mieste nebolo zverejnených 25 % programov. Úroveň niektorých poznačilo nerozpracovanie určitých častí na konkrétne podmienky školy a odboru, tiež neprehľadne vedené záznamy o ich platnosti a revidovaní, ale i neakceptovanie (52 %) školským zákonom stanovenej štruktúry.

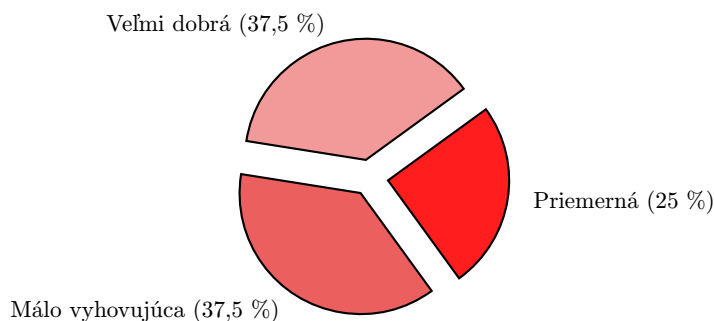
Vymedzené **vlastné ciele** výchovy a vzdelávania prevažne zohľadňovali aktuálne podmienky škôl a špecifiká sledovaných odborov (77 %), boli doplnené o SWOT analýzy, ktoré ojedinele obsahovali údaje nezodpovedajúce zisteniam školskej inšpekcie. Vo všeobecnosti v definovaných zámeroch sa dôraz kládol na kvalitnú prípravu žiakov na výkon povolania a ich úspešné uplatnenie sa na trhu práce, na formovanie želateľných názorov a postojov žiakov, na dodržiavanie etických a ľudských princípov.

Súčasťou profilu absolventa bola jeho charakteristika i zadefinované kľúčové a odborné kompetencie, ktoré však často v sledovanom vyučovacom procese pedagógovia dostatočne nerozvíjali. K negatívnym zisteniam patrilo spracovanie profilu vo vzťahu k príslušnej skupine odborov, nie ku konkrétnemu študijnému či učebnému odboru. A tiež v dôsledku toho, že jednotlivé školské programy obsahovali doslovne prevzaté časti zo štátnych programov, objavili sa v charakteristikách absolventov aj také zručnosti, ktoré v daných odboroch štúdia a v daných podmienkach školy žiaci nemohli nadobudnúť.

Uvádzané informácie o **ukončovaní štúdia**, údaje o doklade o získanom vzdelaní boli dostatočné. V školských programoch sa nachádzala ponuka **vzdelávacích príležitostí pre žiakov so ŠVVP**, deklarované boli úpravy podmienok ich výchovy a vzdelávania. Pre individuálne začlenených jednotlivcov školy pripravili individuálne výchovno-vzdelávacie programy s akceptáciou odporúčaní príslušných školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie. Niektoré boli vyhotovené na základe starších vyšetrení.

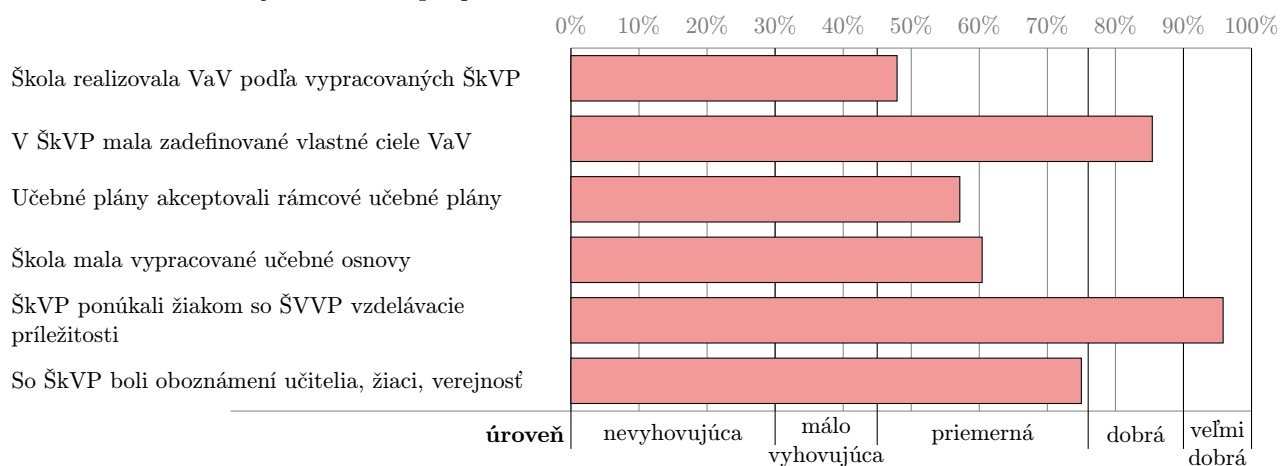
K negatívnym zisteniam, ktoré vážnym spôsobom poznačili kvalitu edukácie, patrilo predovšetkým nevypracovanie **učebných osnov** niektorých predmetov všeobecného i odborného vzdelávania, ale aj ich nerozpracovanie najmenej v rozsahu vzdelávacích štandardov (42 %) a k negatívnym javom prináležalo rovnako ich nevyhotovenie (29 %) v rozsahu hodín stanovených učebným plánom školy. Najmä v učebných osnovách odborných predmetov sa často objavovali obsahové nedostatky súvisiace so zakomponovaním tematických celkov, ktoré nevychádzali z požiadaviek na profil absolventa. Školská inšpekcia tiež zistila, že učebné osnovy niektorých predmetov v kontrolovaných školách mali identické obsahy pre rôzne ročníky a rôzne stupne vzdelania, vypracované boli aj identické obsahy pre rozdielne predmety. Výrazné nedostatky v učebných osnovách boli zistené v SOŠ Trnavského kraja a v SOŠ Nitrianskeho kraja. Na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu vplývali aj nedostatky v **učebných plánoch**, ktoré školy vyhotovili pre jednotlivé študijné a učebné odbory. Vyskytovalo sa nesprávne začlenenie predmetov do vzdelávacích oblastí predovšetkým odborného vzdelávania (spôsob zaradenia často nevychádzal z obsahu učebných osnov, z materiálno-technických podmienok, či samotnej realizácie vyučovania), čo malo vplyv na plnenie požiadaviek na profil absolventa. Plniť stanovené štandardy odborného vzdelávania neumožňovalo ani nezakomponovanie do plánov a následne nerealizovanie niektorých povinných súčastí vzdelávania (napr. odborná súvislá prax). V učebných plánoch sa nachádzali predmety, ktoré sa v škole nevyučovali. V iných prípadoch sa vyučovali také, ktoré do plánov neboli zaradené. Školská inšpekcia komparáciou učebných plánov v jednotlivých školských programoch a rozvrhov hodín overila, že v **niektorých odboroch sa výchovno-vzdelávací proces nerealizoval v súlade so ŠkVP** (67 %). Objavovali sa i fakty, že v odbore sa nerealizovala výučba predmetov stanovených rámcovým učebným plánom, absentovali učebné plány pre diaľkové vzdelávanie, názvy predmetov sa neuvádzali správne. Poznámky k učebným plánom boli niekedy len prepisom poznámok z rámcového učebného plánu ŠVP a ďalej nešpecifikovali vlastnú organizáciu vyučovania (v 77 % ŠkVP bolo zistené

Graf 35 Výsledky hodnotenia školských vzdelávacích programov

neakceptovanie rámcových učebných plánov ŠVP). Chýbala aktualizácia vo vzťahu k podmienkam školy, absentovali informácie o organizačnom zabezpečení praktického vyučovania, o delení tried na skupiny (prípadne sa stanovené delenie nedodržiavalo), pričom niektoré údaje boli zmätočné, iné nezodpovedali skutočnosti.

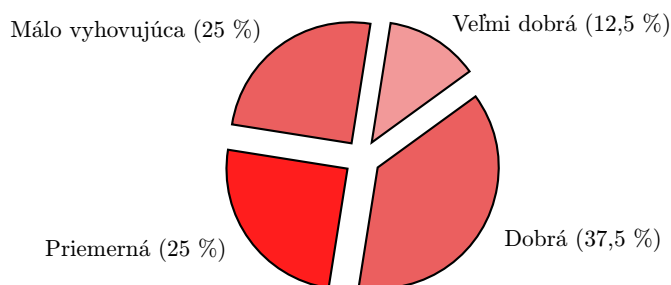
Graf 36 Školský vzdelávací program

V 8 subjektoch v oblasti **riadenie škôl** sa kontrolovali okrem *ŠkVP* aj *pedagogické riadenie, vnútorný systém kontroly a hodnotenia, klíma a kultúra školy, služby školy*. V uvedenej oblasti bol 1 subjekt (Trenčiansky kraj) hodnotený na veľmi dobrej úrovni, 3 školy na dobrej, 2 SOŠ dosiahli úroveň priemernú a 2 školy (Nitriansky a Trnavský kraj) boli hodnotené na úrovni málo vyhovujúcej.

Činnosť subjektov upravovali vyhotovené vnútorné predpisy a pokyny, ktoré vytvárali podmienky pre zabezpečenie splnenia deklarovaných cieľov v oblasti výchovy a vzdelávania žiakov. Zásadné dokumenty výrazne dôležité pre zabezpečenie náležitej úrovne **pedagogického riadenia** boli prerokované (88 %) v pedagogickej rade. Väčšina SOŠ si ponechala plány práce ako interné dokumenty, niektoré z nich ale žiadnym spôsobom neposúvali kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu z dôvodu formálne zadefinovaných a nekontrolovateľných úloh. V dohodách o zabezpečení odborného výcviku najčastejšie absentovalo vyšpecifikovanie druhu činnosti, ktorý mali žiaci na pracoviskách vykonávať, objavovalo sa tiež ich nevyhotovenie pre všetkých žiakov. Vedúci zamestnanci podporovali odborný rast pedagógov. Vypracované boli **plány kontinuálneho vzdelávania** a zaraďovanie pedagogických zamestnancov do jednotlivých druhov vzdelávania akceptovalo potreby školy. Okrem 1 školy sa **prijímacie konanie** uskutočňovalo v súlade s právnymi predpismi. V **rozhodovacom procese** sa vážnejšie nedostatky nevyskytovali. Ojedinele bolo zistené vydanie rozhodnutia o komisionálnych skúškach hromadným spôsobom alebo vydanie nesprávnych rozhodnutí (žiakom 3. ročníka externej formy diaľkového vzdelávania vydané

Graf 37 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti riadenie školy

rozhodnutia o oslobodení od povinnosti dochádzať do školy alebo rozhodnutia o povolení štúdia podľa individuálneho učebného plánu). Takmer v polovici subjektov sa v **pedagogickej** a **ďalšej dokumentácii** vyskytovali nedostatky. Závažné, ktoré súviseli s porušovaním právnych noriem, boli zistené v škole s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským.

V kontrolovaných subjektoch boli **predmetové komisie** ako poradné orgány riaditeľa školy zriadené, v niektorých v rámci tohto poradného orgánu pracovali tiež metodické komisie, metodicko-predmetové komisie, sekcie. V plánoch práce mali formulované úlohy predovšetkým s ohľadom na mimoškolské aktivity, maturitné a záverečné skúšky. Úlohy na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu boli zadefinované všeobecne. K negatívnym zisteniam patrila skutočnosť, že medzi teoretickým odborným vzdelávaním a praktickým vyučovaním nefungovala náležitá kooperácia a koordinácia, neuskutočňovali sa spoločné zasadnutia členov komisií, čo sa prejavilo aj v nezosúladení obsahu učiva praktického a teoretického vyučovania alebo i v duplicitnom preberaní tematických celkov v rámci rôznych odborných teoretických predmetov. V nízkej miere realizovanie foriem interného vzdelávania a skôr tiež ojedinelý prenos informácií zo vzdelávaní mali za následok aj slabšie rozvíjanie niektorých kľúčových kompetencií žiakov v edukačnom procese, čo potvrdili aj zistenia školskej inšpekcie. Výnimočne niektoré zriadené komisie svojou činnosťou prispeli k zvýšeniu kvality vyučovacieho procesu.

Riaditelia škôl **vnútorný systém kontroly a hodnotenia** vzdelávacích výsledkov **žiakov** po prerokovaní a odsúhlasení v pedagogickej rade a v metodických orgánoch schválili, žiaci s ním boli oboznámení (75 %). V ŠkVP sa uvádzali pravidlá hodnotenia vo všeobecnej rovine, vo vzťahu k výkonovým štandardom rôzne stupne vzdelávania nerešpektovali, detailnejšie boli kritériá rozpracované v učebných osnovách predmetov. Niektoré SOŠ v systéme hodnotenia deklarovali sebahodnotenie kľúčových kompetencií dotazníkovou formou, ktoré však nerealizovali. O mimoriadnom zhoršení prospechu a správania žiaka školy zákonných zástupcov informovali (88 %). **Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov** bol vypracovaný (75 %), obsahoval všeobecné metódy hodnotenia i vymedzené kritériá a stupne hodnotenia. Vedúci pedagogickí zamestnanci plánovanú kontrolnú činnosť nevykonávali v dostatočnej miere (50 %), opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov ukladali ojedinele (37 %) a následne ich plnenie kontrolovali výnimočne (25 %). V rámci praktického vyučovania výrazne absentovala kontrolná činnosť súvisiaca s organizáciou vyučovania na zmluvných pracoviskách. Negatívny dopad na kvalitu vyučovacieho procesu malo sporadické vykonávanie hospitácií zameraných na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov, na uplatňovanie inovatívnych metód a foriem vyučovania, na dodržiavanie kritérií na hodnotenie a klasifikáciu žiakov.

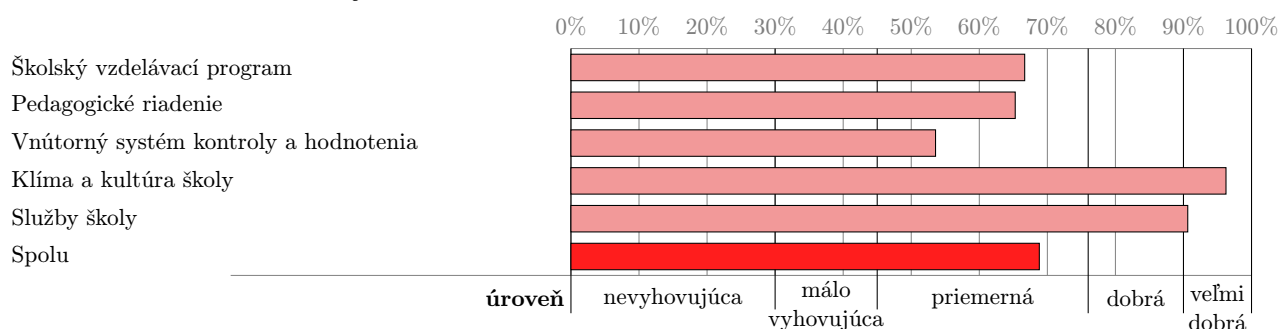
Na zväčša pozitívnej **klíme a kultúre** škôl sa podieľali ústretové vzájomné vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi, ale tiež motivujúce, esteticky upravené prostredie subjektov. Žiaci v zadaných dotazníkoch uviedli, že v škole majú pocit bezpečia (89 %). Priestor pre sebarealizáciu, sebavzdelávanie, pre formovanie kultúrnej osobnosti jednotlivcov zabezpečovali SOŠ širokou ponukou aktivít a podujatí rozmanitého charakteru mimo vyučovania. Zapájali žiakov hlavne do odborných súťaží, často i medzinárodných. Zaangažovali ich tiež do rôznych projektov, udržiavali kontakty s partnerskými školami najmä s cieľom podporovať rozvíjanie kompetencií žiakov v odbore a zlepšiť ich jazykové zručnosti. **Služby školy** boli zaistené aj prostredníctvom výchovného poradenstva, ktoré smerovalo do oblasti osobnostných a vzdelávacích ťažkostí žiakov i do oblasti kariérneho poradenstva. Činnosť ustanovených výchovných poradcov zvyčajne nemala charakter systematickej práce. Súčinnosť subjektov so zákonnými zástupcami sa sústredila na riešenie vzniknutých vzdelávacích a výchovných

problémov, orientovala sa na písomnú komunikáciu a na komunikáciu prostredníctvom internetovej žiackej knižky. Zákonní zástupcovia prevažne reagovali na podnety školy a pri vzniknutých problémoch s pedagogickými zamestnancami väčšinou spolupracovali.

K výrazne pozitívnym zisteniam v oblasti **riadenie škôl** prináležalo aktívne zapojenie pedagogických zamestnancov väčšiny SOŠ do projektov, vrátane národných i medzinárodných, s pozitívnym vplyvom na výchovno-vzdelávaciu činnosť škôl.

Riadenie školy bolo v školách na priemernej úrovni.

Graf 38 Riadenie školy

1.3.3 Stav materiálno-technického a priestorového zabezpečenia výučby študijného a učebného odboru v strednej odbornej škole

Stav materiálno-technického a priestorového zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu sa kontroloval s prizvanými odborníkmi z praxe v skupinách študijných a učebných odborov **24 Strojárstvo a ostatná kovspracúvacia výroba II** a **26 Elektrotechnika** v **47** školách (10,35 % z celkového počtu stredných odborných škôl v SR). Z nich bolo **45** štátnych, **1** bola cirkevná a **1** súkromná. Vyučovací jazyk slovenský malo **41** subjektov, vyučovací jazyk slovenský a maďarský **6**.

Plnenie normatívom stanovených základných priestorov a základného vybavenia, ale aj akceptácia základných priestorových podmienok definovaných ŠVP na realizáciu ŠkVP sa sledovali vo vybraných **4** študijných odboroch (*mechanik strojov a zariadení, programátor obrábacích a zvaracích strojov a zariadení, mechanik počítačových sietí, mechanik elektrotechnik*) a v **2** učebných odboroch (*elektromechanik – silnoprúdová technika, strojní mechanik*), pričom študijný odbor *mechanik elektrotechnik* sa vyučoval takmer vo všetkých kontrolovaných SOŠ, skôr ojedinele sa v subjektoch realizovala výučba učebného odboru *strojní mechanik*.

Tabuľka 3 Počet škôl, v ktorých sa vyučovali jednotlivé odbory – 24 Strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba II, 26 Elektrotechnika

47 kontrolovaných SOŠ	Učebný odbor	Študijný odbor	
	strojný mechanik	mechanik strojov a zariadení	programátor obrábacích a zváracích strojov a zariadení
	6	15	10
z nich počet SOŠ, ktoré vyučovali kontrolované odbory	elektromechanik – silnoprúdová technika	mechanik počítačových sietí	mechanik elektrotechnik
	14	23	35

Priestorové zabezpečenie

Pre realizáciu vyučovacieho procesu základné podmienky stanovené v ŠVP – **interiéry, exteriéry, priestory na zabezpečenie prevádzky školy** – SOŠ zaistili.

Subjekty sídlili vo vlastných budovách, prípadne v komplexe budov, ich súčasťou boli pracoviská praktického vyučovania (1 škola mala priestory pre odborný výcvik v dlhodobom bezplatnom prenájme vo výrobnéj hale podniku), v 2 sa nachádzal školský internát. Objekty boli vo veľkej miere udržiavané, viaceré zrekonštruované. Školský manažment mal k dispozícii kancelárie s potrebným vybavením, pedagogickí zamestnanci zborovňu, zväčša tiež kabinety. Vybudované knižnice slúžili pedagógom i žiakom, nechýbali šatne či vhodné skladové priestory. Prevažne subjektom patrili školské dvory aj ihriská, využívali sa na školské i na mimoškolské aktivity.

Väčšina **vyučovacích interiérov** zriadených pre teoretické vzdelávanie i praktickú prípravu umožňovala SOŠ naplňať ciele definované v ŠkVP, nie vždy umožňovala optimálnu organizáciu vyučovania.

Vzhľadom na počet žiakov počet univerzálnych učební potrebných pre výučbu **všeobecno-vzdelávacích predmetov** bol dostatočný, absenciu telocviční (6,4 %) riešili školy prenájomom vhodných priestorov. Kým v SOŠ Žilinského kraja sa predmet telesná a športová výchova dlhodobo vyučoval v nevyhovujúcom náhradnom školskom prostredí, v 2 školách Košického kraja sa realizoval vo výrazne nadštandardných vlastných priestoroch. Vo väčšine subjektov boli vybudované aj učebne odporúčané a ďalšie špecializované priestory vytvorené najmä pre vyučovanie predmetov patriacich do vzdelávacích oblastí *človek a príroda, matematika a práca s informáciami*, ale aj *jazyk a komunikácia*. Ich efektívne využívanie vytváralo predpoklady na zaistenie vyššej kvality procesu.

Odborné teoretické vyučovanie bolo zabezpečené v učebniach určených príslušným normatívom. Priestory sa z kapacitných i z ekonomických dôvodov vo veľkej miere využívali viacúčelovo, kumulovane – učebňa pre výučbu odborného predmetu fungovala zároveň ako dielňa, prípadne 1 odborná učebňa slúžila viacerým príbuzným predmetom rôznych odborov. V odboroch s malým počtom žiakov a realizovaným skupinovým vzdelávaním sa vyučovanie uskutočňovalo okrem stanovených učební tiež v univerzálnych učebniach spoločných pre viac odborných predmetov, resp. aj v dobre vybavených multimediálnych učebniach, v učebniach informačných technológií, ojedinele v klasických triedach.

Určené základné priestorové podmienky pre **praktické vyučovanie** prevažne kontrolované subjekty zaistili (s cieľom skvalitniť výučbu v nadväznosti na špecifiká príslušného odboru niektoré zriadili aj odporúčané priestory). Rovnako ako pri teoretickom odbornom

vzdelávaní boli často k dispozícii viacerým odborom. V rozpore s vymedzenými požiadavkami nezriadil kontrolovaný subjekt (Trnavský kraj) pre študijný odbor *mechanik elektrotechnik* stanovenú učebňu a pre študijný odbor *mechanik počítačových sietí* stanovenú dielňu, žiakom tak nevytvoril podmienky na plnenie učebných osnov, nezabezpečil príležitosti na získanie základných odborných kompetencií deklarovaných príslušným ŠVP. Zároveň školská inšpekcia zistila, že SOŠ praktické vyučovanie žiakov končiaceho ročníka študijného odboru *mechanik počítačových sietí* zabezpečila na základe dohôd aj na zmluvných pracoviskách, na ktorých žiaci len čiastočne alebo vôbec nevykonávali činnosti deklarované v učebných osnovách predmetu odborný výcvik. Nedostatky boli zistené aj v ďalších 2 školách Banskobystrického kraja, ktoré vzdelávali žiakov v študijnom odbore *mechanik počítačových sietí*. Upravené učebne výpočtovej techniky využívané ako dielne pre počítačové siete v malej miere umožňovali jednotlivcom získavať a prehlbovať si zručnosti pri stavbe a montáži počítačových sietí.

Žiaci nižších ročníkov vykonávali praktickú prípravu v školskom prostredí, väčšina jednotlivcov vyšších ročníkov ju vykonávala na pracoviskách fyzických alebo právnických osôb na základe vyhotovených dohôd. Pre strojárske odbory zabezpečili sledované subjekty **73 zmluvných pracovísk**, pre elektrotechnické odbory **428**. K negatívnym zisteniam patrila skutočnosť, že žiaci niektorých škôl vykonávali praktické vyučovanie počas celého štúdia v školských priestoroch bez akéhokoľvek kontaktu s reálnou praxou.

Kontrola priestorových podmienok na vybraných zmluvných pracoviskách, ktorú vykonali školskí inšpektori zväčša za účasti prizvaných odborníkov z praxe, zodpovedala požiadavkám výučby jednotlivých odborov. Niektoré disponovali nadštandardnými priestormi, zistené však boli aj hygienické nedostatky, neestetické prostredie, resp. vyčlenené priestory pre žiakov na pracoviskách absentovali.

Materiálne a prístrojové zabezpečenie

Základné **vybavenie** priestorov určených pre predmety patriace do oblasti **všeobecné vzdelávanie** spĺňalo požiadavky definované normatívom. V univerzálnych učebniach sa nachádzal stanovený školský nábytok, v nadväznosti na charakter predmetov zodpovedajúce učebné pomôcky a didaktická technika. Vážne nedostatky vo vybavenosti priestoru určeného na realizáciu predmetu telesná a športová výchova sa vyskytli v subjekte Žilinského kraja.

Stanovené **vybavenie** pre **teoretické odborné vyučovanie** prevažná väčšina subjektov zaistila. Zistené nedostatky, okrem SOŠ v Trnavskom kraji, zásadným spôsobom neovplyvňovali možnosti žiakov získať odborné kompetencie deklarované ŠVP. K nepriaznivým javom patrili skutočnosti, že základné pomôcky, prístroje či meracia technika boli rozmiestnené vo viacerých učebných priestoroch a v prípade potreby ich vyučujúci prenášali, alebo sa žiaci do tried s potrebným zabezpečením presúvali. Vybavenie pre výučbu odborných predmetov v mnohých sledovaných subjektoch bolo nad rámec definovaných požiadaviek a predovšetkým z oblasti informačno-komunikačných technológií mali žiaci i učitelia k dispozícii nadštandardné prostriedky.

Predpoklady pre rozvíjanie profesijných zručností žiakov potrebných pre ich úspešné uplatnenie sa na trhu práce vytvárala väčšina škôl zabezpečením základného **vybavenia** učebných priestorov pre **praktické vyučovanie**. Niektoré určené prvky v školských dielňach, odborných učebniach, ale tiež v laboratóriách chýbali, prípadne ich SOŠ nemali v dostatočnom množstve, iné používané nezodpovedali aktuálnym trendom. Dôvodom absencie ďalších bolo ich opotrebovanie, následné vyradenie. Požiadavkám na kvalitné odborné vzdelávanie a prípravu žiakov nevyhovovalo vybavenie, ktoré poskytovali **2** školy (Žilinský kraj) pre

výučbu študijného odboru *mechanik elektrotechnik*. Získať odborné kompetencie vymedzené príslušným ŠVP neumožňovalo tiež vybavenie pre vyučované študijné odbory *mechanik elektrotechnik* a *mechanik počítačových sietí* v 1 SOŠ (Trnavský kraj).

V školských priestoroch chýbajúce stanovené základné prvky vo vybavení niektoré subjekty riešili v súčinnosti so zmluvnými pracoviskami fyzických a právnických osôb. Preraďovacie plány, podľa ktorých sa žiaci v skupinách alebo individuálne vystriedali na dohodnutých pracoviskách, boli vyhotovené s cieľom zabezpečiť plnenie vzdelávacích štandardov príslušných odborov (*v SOŠ Nitrianskeho kraja absentovali prvky vybavenia pre praktické vyučovanie aj v škole, aj na dohodnutom zmluvnom pracovisku*).

Väčšina subjektov pre žiakov vyšších ročníkov so zámerom rozvíjať aj ich špecifické praktické návyky, zručnosti a kompetencie zabezpečovala praktickú prípravu na pracoviskách iných fyzických a právnických osôb, ktoré mali vo vlastníctve moderné materiálno-technické vybavenie. Ojedinele vykonávali jednotlivci odborný výcvik i na pracoviskách, ktoré svojim vybavením nevyhovovali požiadavkám pre výučbu príslušných odborov.

Iné zistenia

V objekte dielne SOŠ v Žilinskom kraji určenej na vzdelávanie žiakov študijného odboru *mechanik strojov a zariadení* sa nachádzalo vybavenie, ktorého využívanie pri výučbe vytváralo predpoklady na skvalitnenie odborného vzdelávania žiakov a ich prípravu v súlade so špecifickými potrebami trhu práce. Z bezpečnostných dôvodov nebolo pre vyučovací proces k dispozícii. Do učebného priestoru pretekala dažďová voda z poškodeného stropu a podľa vyjadrenia riaditeľa školy na jeho opravu nedisponovali finančnými prostriedkami.

Tabuľka 4 Počet škôl, ktoré pre vyučované odbory nedodrжали určený **NORMATÍV** pre odborné teoretické vyučovanie (OTV) a praktické vyučovanie (PV)

Počet SOŠ vyučovaný odbor	Odborné teoretické vyučovanie		Praktické vyučovanie	
	základné učebné priestory	vybavenie učebných priestorov	základné učebné priestory	vybavenie učebných priestorov
6 SOŠ UO strojný mechanik	0	1 (17 %)	0	3 (50 %)
15 SOŠ ŠO mechanik strojov a zariadení	0	0	0	3 (20 %)
10 SOŠ ŠO programátor obr. a zvár. strojov a zariadení	0	1 (10 %)	0	3 (30 %)
14 SOŠ UO elektromechanik – silnoprádová technika	0	3 (21 %)	0	6 (43 %)
23 SOŠ ŠO mechanik počítačových sietí	0	1 (4 %)	1 (4 %)	6 (26 %)
35 SOŠ ŠO mechanik elektrotechnik	0	1 (3 %)	1 (3 %)	12 (34 %)

Skratky: UO – učebný odbor; ŠO – študijný odbor.

Nedostatky zistené v dodržiavaní normatívu materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre **študijný odbor *mechanik elektrotechnik* neumožňovali plniť požiadavky na profil absolventa** v 2 školách Žilinského kraja a pre **študijné odbory *mechanik elektrotechnik* a *mechanik počítačových sietí*** v 1 škole Trnavského kraja.

1.3.4 Rozvíjanie finančnej gramotnosti na gymnáziu

Stav rozvíjania finančnej gramotnosti kontrolovali školskí inšpektori na **29** gymnáziách, z nich na **6** cirkevných a na **1** súkromnom. Cieľom bolo zistiť mieru zapracovania Národného štandardu finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov.

Pozornosť zapracovaniu aktualizovaného NŠFG venovalo **80 %** gymnázií na rozdielnej úrovni – buď **komplexne** (48,3 %), **čiasťočne** (41,4 %) alebo **vôbec** (10,3 %).

Tabuľka 5 Implementácia tém NŠFG do ŠkVP

Kraj	Počet kontrolovaných G	Zpracovanie NŠFG do ŠkVP		
		komplexne	čiasťočne	vôbec
Bratislavský	3	2	0	1
Trnavský	1	1	0	0
Trenčiansky	3	0	3	0
Nitriansky	3	1	2	0
Žilinský	5	3	2	0
Banskobystrický	6	3	1	2
Prešovský	2	2	0	0
Košický	6	2	4	0
SR	29	14	13	3

Zpracovanie tém NŠFG do školských vzdelávacích programov vychádzalo z prepojenia prechodu žiakov zo ZŠ (prvá a druhá úroveň) na gymnázium (tretia úroveň). Školy postupovali podľa *Metodiky pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do ŠkVP základných a stredných škôl* (Metodika). Pripravovali predovšetkým modelové a reálne situácie, s ktorými sa žiaci stretávali alebo budú v živote stretávať.

Väčšina kontrolovaných gymnázií (okrem 3) venovala pozornosť implementácii stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a v oblasti manažmentu osobných financií. V kontrolovaných subjektoch boli využité najčastejšie dva prístupy: boli stanovené spoločné témy, ktoré sa realizovali medzipredmetovo, alebo sa problematika finančnej gramotnosti rozčlenila na časti, ktoré sa priradili k jednotlivým predmetom. Gymnázia zapracovali NŠFG do ŠkVP formou samostatného dokumentu, do učebných osnov jednotlivých predmetov, alebo ako prierezovú tému do viacerých predmetov. Zpracovanie realizovali v predmetoch odporúčanej Metodikou, uviedli témy a k nim celkové a čiastkové kompetencie. Niektoré gymnázia zapracovali NŠFG čiastočne, učebné osnovy neobsahovali stanovené témy a nadobudnutie očakávaných poznatkov a zručností žiakmi podľa príslušných úrovní, absentovali metódy a formy rozvíjania jednotlivých tém a kompetencií. V Nitrianskom kraji nebolo ani v jednej kontrolovanej škole rozpracovanie NŠFG pre príslušný stupeň vzdelania v súlade s verziou NŠFG 1.1 platnou od 1. 9. 2014 (postupovali podľa staršej verzie 1.0). **Niekoľko škôl** (10,3 %) problematiku **NŠFG** do školských vzdelávacích programov **neimplementovalo vôbec**.

Pedagogickí zamestnanci pri výbere a **zapracovaní tém, celkových a čiastkových kompetencií** prihliadali najmä na potrebu žiakov aj absolventov gymnázií získať aktuálne poznatky, zručnosti a skúsenosti pre efektívne riadenie vlastných financií s cieľom zaistiť celoživotné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. **Spôsob zapracovania** jednotlivých tém a kompetencií do školského vzdelávacieho programu sa orientoval na rozvoj zručností a skúseností žiakov vo finančnej oblasti. V Trnavskom kraji 1 škola rozpracovala *Národný*

štandard finančnej gramotnosti ako samostatný projekt s čiastočným zapracovaním obsahu učiva do učebných osnov niektorých predmetov cez blokové vyučovanie v rámci projektu nadácie PARTNERS. Realizovalo sa v rámci *Týždňa globálneho vzdelávania* formou prednášok, na ktorom žiaci 1. – 3. ročníka 8-ročného vzdelávacieho programu absolvovali 6 hodín a žiaci posledného ročníka 4-ročného a 8-ročného vzdelávacieho programu kurz Finančná akadémia pozostávajúci zo 6 lekcí (12 hodín) praktických základov finančného hospodárenia. Školiteľmi boli odborníci zo spoločnosti Partners Group SK.

Do učebných osnov škôl bola zaradená téma č. 2 Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí – čiastková kompetencia č. 6 – Stručné zhrnutie hlavných princípov ochrany spotrebiteľov, veľmi potrebná v aktuálnych podmienkach trhového hospodárstva. Učitelia používali na vyučovacích hodinách a pri príprave na vyučovanie brožúru vydanú Európskou komisiou *Ochrana spotrebiteľa v EÚ – 10 hlavných zásad*. V Trenčianskom kraji 1 gymnázium pracovalo s materiálom *Aktivity pre spotrebiteľské vzdelávanie*, vydaným v rámci programu Comenius – Vzdelávanie učiteľov pre rozvoj spotrebiteľských kompetencií. V 2 subjektoch (Košický kraj) nebola čiastková kompetencia č. 6 cielene rozpracovaná. Napriek absencii zadenfinovania problematiky spotrebiteľskej výchovy v učebných osnovách predmetov v niektorých gymnáziách sa žiaci s touto problematikou stretávali, napr. v mediálnej výchove v 1. ročníku pri témach o médiách, reality šou a reklame. Podobne s témou uplatňovania práv spotrebiteľov v predmete umenie a kultúra v maturitnom ročníku pri témach o životnom štýle alebo trhu s umením.

V Košickom kraji zaviedli 2 gymnáziá **nový vyučovací predmet** (spotrebiteľská výchova, ekonomika). Iné gymnázium usporiadalo kurz *Správny prístup k osobným financiám* s možnosťou získať certifikát o jeho absolvovaní. V Trenčianskom kraji na 1 gymnázium vyvíjala svoju činnosť v rámci nepovinného predmetu **cvičná firma** (2009 až 2012), v ktorej získavali žiaci končiacich ročníkov praktické zručnosti z fungovania služieb, obchodu, účtovníctva a odvodu daní. Škola používala učebné osnovy neziskovej organizácie Junior Achievement Slovensko. V ďalších 2 subjektoch v tomto kraji vytvorili **novú tému** v rámci učebných osnov vyučovaných predmetov – v matematike 4. ročníka tematický celok *finančná matematika*, v predmete myslím ekonomicky novú tému o *e-shopoch* so začlenením ochrany spotrebiteľa.

Len 4 subjekty mali určeného **koordinátora** finančnej gramotnosti (Bratislavský kraj 1, Banskobystrický 3). Plánované **vzdelávanie pedagogických zamestnancov** bolo realizované ojedinele. Ani v 1 školskom vzdelávacom programe neboli požiadavky na kontinuálne **vzdelávanie** pedagogických zamestnancov zamerané na zvyšovanie odbornosti v oblasti finančnej gramotnosti. Podľa vyjadrení riaditeľov škôl boli učitelia oboznámení s aktualizovanou verziou NŠFG, ďalšie vzdelávanie malo formu samoštúdia materiálov z internetu. V časti kontrolovaných škôl prebiehalo vzdelávanie aktivitami Metodicko-pedagogického centra, niektorí pedagogickí zamestnanci sa zúčastňovali kontinuálneho vzdelávania zabezpečovaného neziskovou organizáciou Junior Achievement Slovensko. Niekoľkí učitelia matematiky prihlásení na vzdelávanie ho neabsolvovali, lebo ich MPC do vzdelávania nezaradilo, podobne iný učiteľ gymnázia (Žilinský kraj), pretože plánované vzdelávanie sa neuskutočnilo.

Na rozvíjanie finančnej gramotnosti školy využívali dostupné učebné pomôcky, študijné materiály, internetové zdroje, riadiaci zamestnanci vytvárali podmienky pre aktívnu spoluprácu s bankovými subjektmi, poisťovňami a daňovým úradom.

Gymnáziá v Nitrianskom kraji boli nedostatočne vybavené pomôckami, učebnými a metodickými materiálmi. Naopak, v Trenčianskom kraji disponovali primeraným materiálno-technickým vybavením. Netradične využívali v 1 subjekte v Košickom kraji spoločenskú

hru v dvoch jazykových mutáciách Business Master a zverejnili na svojom webovom sídle interaktívne cvičenia na jednoduché účtovníctvo, výpočet dlhov, úrokov, odvodov a daní.

Informácie k finančnej gramotnosti sprostredkovali pedagógom na pracovných poradách. Žiakom ich poskytovali cez vyučované predmety a besedami so zamestnancami bánk. Niektoré školy využili na tento cieľ prehľadne spracované nástenky. V 3 subjektoch Košického kraja nevenovali informovanosti žiakov a zákonných zástupcov žiadnu pozornosť. V ostatných školách boli rodičia na plenárnych zasadaniach oboznámení s jej zapracovaním do ŠkVP.

Školy realizovali **projekty a aktivity**, pričom 1 z kontrolovaných gymnázií zabezpečovalo viacero prínosných aktivít – prezentácia žiakov na konferencii pod záštitou MŠVVaŠ SR v Trenčíne, Biojarmok v spolupráci so Zelenou školou, Deň finančnej gramotnosti, príprava na realizáciu finančnej olympiády v škole. Všeobecná úverová banka a Slovenská sporiteľňa na gymnáziách vykonali krátke vzdelávania k osobným účtom. Partners Group SK zorganizoval cyklus prednášok a v rámci Dňa finančnej gramotnosti uskutočnili online testovanie žiakov a ojedinele uskutočnili aj prednášku a besedu s finančnou ombudsmankou. Niektorí žiaci sa zapojili do 1. kola súťaže Generácia Euro o menovej politike, eurozóne, Európskej centrálnej banke a Národnej banke Slovenska (online kvíz) alebo do projektu Poznaj svoje peniaze – manažment osobných financií.

1.3.5 Externá časť a písomná forma internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu a v strednej odbornej škole

Realizácia **externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky** bola kontrolovaná **128** inšpekciami na **50** gymnáziách a v **78** stredných odborných školách. Z toho bolo **14** cirkevných, **20** súkromných a **16** s vyučovacím jazykom národností. Na gymnáziách konalo maturitnú skúšku **20** žiakov so zdravotným znevýhodnením a v SOŠ **140**.

Školy sa **prípravovali** podľa Pokynov Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania. Žiaci, ich zákonní zástupcovia a učители boli dostatočne informovaní o organizácii maturitnej skúšky. Školskí koordinátori zabezpečili potrebný písomný materiál a rozdelili žiakov do skupín dodržiavajúc povolený počet. V súlade s Pokynmi boli zostavené 2 zoznamy žiakov a určení zapisovatelia tém písomnej formy internej časti. Pri výbere administrátorov a pomocného dozoru došlo k porušeniu Pokynov: funkciu administrátorky 1 gymnázia v Bratislavskom kraji v 3 predmetoch vykonávala tajomníčka školy, pri elektronickom testovaní v 3 skupinách žiakov boli administrátormi v matematike učители s touto aprobáciou. Aprobáciu zhodnú s testovaným predmetom mali 2 pedagógovia v pozícii pomocného dozoru v 2 iných školách (1 zároveň triedny učiteľ). Administrátori a pomocný dozor boli vyškolení, okrem 2 učiteľov 1 gymnázia. Prezenčná listina s menami zaškoloovaných a ich aprobáciou chýbala v 1 SOŠ. Ojedinele neboli učebne vybrané na testovanie vhodne pripravené, na 1 gymnáziu chýbal zoznam žiakov na dverách a v inej škole upozornenie na prebiehajúcu maturitnú skúšku.

Pre žiakov so zdravotným znevýhodnením zabezpečili upravené podmienky testovania s výnimkou 2 škôl, v ktorých nedodržali predĺženie času administrácie pre 5 žiakov. Riaditeľ 1 z nich okrem toho v rozpore s Pokynmi 4 žiakom predĺžil čas o 25 % bez ohľadu na druh postihnutia a stupeň obmedzenia a umiestnil ich do skupín spolu s intaktnými žiakmi. U žiačky so sluchovým postihnutím tiež nepostupovali podľa Pokynov (neskontrolovanie doručeného upraveného testu, poskytnutie výberu medzi štandardným a upraveným testom). V druhej škole 5 žiakom pokynom zapisovať odpovede do odpovedového hárka namiesto priamo do testu

nevytvorili stanovené podmienky pre žiakov so ZZ. V bežnej skupine žiakov na základe vlastného želania konali maturitnú skúšku 2 žiaci, pričom im škola vytvorila adekvátne podmienky.

Externá časť a PFIČ MS všetkých predmetov prebiehala podľa časového harmonogramu s vopred pripravenými materiálmi na administráciu alebo CD prehrávačmi. V 2 školách nemali dostatočný počet titulov pomocnej literatúry. Predsedovia školských maturitných komisií a predsedovia predmetových maturitných komisií boli vymenovaní v termíne v súlade s právnym predpisom. Kontrola organizácie a priebehu EČ a PFIČ MS z vyučovacích jazykov bola vykonaná v 50 školách, z cudzích jazykov v 43 a z matematiky v 35.

Tabuľka 6 Počet žiakov podľa predmetov na gymnáziu a v strednej odbornej škole a z toho počet žiakov so zdravotným znevýhodnením

Druh školy	Počet škôl	Počet žiakov podľa predmetov									Žiaci spolu	Žiaci so ZZ
		SJL	SJSL	MJL	ANJ	NEJ	RJ	FJ	SPJ	MAT		
Gymnázium	50	826	0	32	603	45	1	0	1	745	2 253	20
SOŠ	78	1 957	6	138	1 653	435	15	2	0	241	4 447	140
Spolu	128	2 783	6	170	2 256	480	16	2	1	986	6 700	160

Inšpekcia zistila viaceré nedostatky v práci školských koordinátorov a administrátorov. Po prevzatí a kontrole zásielky č. 2 predsedovia ŠMK a PMK vybrali administrátorov pre jednotlivé skupiny v súlade s Pokynmi, s výnimkou 7 škôl. Na 1 gymnáziu (Nitriansky kraj) navyše školská koordinátorka nepísala mená ňou pridelených administrátorov do zoznamov žiakov a v inej škole (Trnavský kraj) z reakcií administrátorov vyplývalo, že vopred vedeli, ku ktorej skupine budú pridelení. Predsedovia PMK dohliadali na kontrolu pripravených materiálov a overili neporušenosť obálok s testami a zvukovými nahrávkami. V 1 subjekte predsedníčka ŠMK a predsedníčky PMK skontrolovali len fóliové obaly testov a CD nosičov, pretože bezpečnostné obálky na podnet riaditeľa otvorili za ich prítomnosti už pred stanoveným časom v snahe o vytvorenie väčšieho priestoru na inštruktáž administrátorov. Administrátori sa dopustili nedostatkov pri striedavom rozdani testov na 1 gymnáziu, pri príprave prehrávača, kontrole tlače testov a kvality CD nahrávky v ďalších 2 školách. V 1 škole neskontrolovali kalkulačky žiakov, v inej museli vymeniť CD nosič kvôli nezrozumiteľnosti nahrávky.

Pri administrácii EČ MS sa vyskytli najvýraznejšie nedostatky. V 3 školách administrátori neposkytli čas na prečítanie pokynov a prezretie testu, v 2 školách neboli striedavo rozdane testy žiakom sediacim vedľa seba v susedných radoch, čo v 1 z nich nepostrehli ani kontrolu vykonávajúci predsedovia PMK. Náprava nastala po upozornení školskou inšpektorkou. Samostatnú prácu žiakov nezabezpečili v inej škole (Prešovský kraj). Úplné informácie a pokyny neposkytli žiakom SOŠ v Trnavskom kraji, v ktorej nedodržali ani postup pri zadávaní testov a časový harmonogram rozdania testov a odpovedových hárkov. V inej SOŠ v tomto kraji administrátori nevedeli podať komplexné informácie žiakom 2 skupín a nedostatkom bola aj príprava testu a materiálov žiakovi externého štúdia na lavicu pred jeho príchodom. Na 1 gymnáziu nebola predsedníčka PMK prítomná pri prepise odpovedí žiaka do odpovedového hárka (administrátor sa pomýlil, na čo ho žiak upozornil). V 4 školách došlo k zlyhaniu prehrávača a v 5 sa vyskytol problém v CD nahrávke, pričom v 1 škole opakovane. Situáciu vyriešili po konzultácii s NÚCEM a žiakom adekvátne predĺžili čas testovania v súlade s Pokynmi. Rušivými boli na 1 gymnáziu vstup a činnosť koordinátorky v čase počúvania nahrávky do učebne.

Opravu nesprávne uvedeného rodného čísla v odpovedovom hárku museli vykonať na 2 gymnáziách, pričom ju v 1 z nich nezaznamenali do protokolu. Organizácia práce pri preberaní odpovedových hárkov bola nevyhovujúca v 2 subjektoch (prevzatie materiálov koordinátorom bez kontroly a oneskorenie oddeľovania originálov a kópií odpovedových hárkov, ich nezabezpečenie počas odchodu predsedníčky ŠMK a predsedníčky PMK po zadaní PFIČ do susednej budovy – Nitriansky kraj). Originály a kópie odpovedových hárkov po oddelení nezabalili v 1 SOŠ podľa druhu do papierových obálok. V ostatných školách boli predpísaným spôsobom uložené v osobitných obálkach zaistené proti neregulárnej manipulácii na zabezpečenom mieste. Predsedovia ŠMK a predsedovia PMK si v prevažnej väčšine plnili povinnosti v súlade s Pokynmi.

Školskí koordinátori pripravili **administráciu PFIČ z vyučovacích a cudzích jazykov** podľa Pokynov. Zápis zo Slovenského rozhlasu bol problematický v 2 SOŠ, v ktorých nestihli riadne zaznamenať znenie zadaní. Koordinátorka uvedeného gymnázia v Nitrianskom kraji poverila predsedníčku ŠMK a predsedníčky PMK doručením zadaní do učebni. Školská inšpektorka v záujme dohľadu nad odpovedovými hárkami upozornila predsedníčku ŠMK, aby zotrvala v miestnosti.

Okrem 1 SOŠ v Prešovskom kraji bol harmonogram doručenia zadaní dodržaný. V tejto škole pomocný dozor (zároveň triedny učiteľ) svojvoľne prevzal témy z internetu a doniesol ich do učebne, kde ich administrátorka ihneď prečítala. Tým žiaci dostali až 30 minút na rozmyslenie a voľbu témy. Pri zadávaní pokynov žiakom v 1 SOŠ (Bratislavský kraj) predsedníčka PMK mimo rámca korektného prístupu preložila zadanie z anglického jazyka, vysvetlila jeho obsah a vonkajšiu formu. Podobne postupovala predsedníčka PMK v inej škole, kde poskytla žiakom informácie o vnútornej forme slohových útvarov. Ukončenie administrácie tejto časti MS prebehlo podľa Pokynov, s výnimkou 1 SOŠ.

Hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou EČ MS z vyučovacích a cudzích jazykov sa realizovalo podľa kľúča správnych odpovedí. Jeho rozmnoženie, odovzdanie zoznamov pomocných hodnotiteľov a neporušených obálok s originálmi OH „pero“ predsedom PMK prebehlo v súlade s Pokynmi. Pri kontrole ohodnotených odpovedových hárkov v 1 SOŠ sa zistilo, že predsedníčka PMK odobrila pomocnou hodnotiteľkou (zároveň triedna učiteľka) nesprávne ohodnotenú odpoveď.

Predsedníčky PMK prekontrolovali ohodnotenú odpovedovú hárky a v záverečnej fáze EČ a PFIČ MS postupovali striktnie podľa Pokynov okrem 1 SOŠ, kde predsedníčka ŠMK a predsedníčky PMK nespočítali odpovedové hárky oboch druhov, obálka s originálmi OH „krížik“ neumiestnená do bezpečnostnej obálky zostala uložená u riaditeľky školy, čo si vyžadovalo dodatočné riešenie v spolupráci s NÚCEM, s odborom školstva okresného úradu a s krajskou koordinátorkou MS 2015.

Iné zistenia

- »» Predsedníčka školskej maturitnej komisie a 2 predsedníčky predmetových maturitných komisií z tej istej školy boli vymenované na neďalekú SOŠ. V tejto škole došlo k nekorektnej pomoci žiakom a pokusu o uznanie nesprávnej odpovede v odpovedovom hárku.
- »» Žiak so zdravotným znevýhodnením poukázal na to, že zväčšené verzie testových hárkov z vyučovacieho jazyka a cudzieho jazyka vyžadovali frekventované listovanie z dôvodu priestorovej diferencovanosti východiskových textov. Preto pri administrácii požiadal aj o poskytnutie testov pre intaktných žiakov.

- » Na viaceré školy vymenovacie dekréty predsedov školských maturitných komisií a predsedov predmetových maturitných komisií (termín v súlade so zákonom) boli doručené až 10. 3. 2015 – v školách na území Košického samosprávneho kraja sa jav opakuje.
- » Na niektorých školách vykonávali vybraní žiaci MS online formou E-MATURITY.

1.3.6 Ústna forma internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu

Kontrola realizácie **ústnej formy internej časti maturitnej skúšky** sa vykonala na **25** gymnáziách, z ktorých bolo **18** štátnych, **3** boli súkromné a **4** cirkevné, **3** gymnáziá boli bilingválne, **1** s vyučovacím jazykom maďarským a **1** s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským.

Príprava škôl na ÚFIČ MS bola dôsledná. Termíny vymenovania predsedov školských maturitných komisií a predsedov predmetových maturitných komisií boli dodržané, riaditelia kontrolovaných škôl vymenovali skúšajúcich v súlade so školským zákonom. V 3 subjektoch pre nedostatočný počet pedagógov s príslušnou aprobáciou (7), vymenovali riaditelia v súlade s právnym predpisom skúšajúce z inej školy. Predpísaný minimálny počet maturitných zadaní schválených riaditeľmi škôl i predsedami predmetových maturitných komisií bol pripravený s uvedením všeobecných aj konkrétnych pomôcok a vzorcov na výpočet výslednej klasifikácie v predmete. Výnimkou bolo 1 gymnázium (Trenčiansky kraj), kde vzorec nebol súčasťou zadaní v predmete slovenský jazyk a literatúra. Žiakom oznámili výsledky klasifikácie EČ a PFIČ MS v určenej lehote.

Priebeh a organizácia ÚFIČ boli dobre zabezpečené. Členovia kontrolovaných PMK dodržali čas určený na prípravu a odpoveď žiakov. K zmenám v harmonograme došlo v 2 subjektoch zo zdravotných dôvodov u 2 žiačok. V inom subjekte došlo k zámene žiakom vylosovaného maturitného zadania a zadania predloženého na prípravu. Po zistení omylu poskytli žiakovi ešte raz predpísaný čas na prípravu pôvodne vyžrebovaného zadania, pričom vzniknutá situácia nemala vplyv na výborný výkon žiaka. Počet žiakov skúšaných v 1 dni zodpovedal právnemu predpisu a úprava podmienok žiakom so zdravotným znevýhodnením bola zohľadnená. Členovia PMK vytvárali pokojnú a povzbudivú atmosféru, kládli stimulačné a pomocné otázky, vytvorili dostatočný priestor na argumentáciu a vyjadrenie myšlienok. Žiaci preukázali vedomosti a zručnosti väčšinou na požadovanej úrovni, veľmi ojedinele sklzáli do prezentovania encyklopedických vedomostí, či nedokázali v cudzom jazyku tvoriť rozvinutejšie vety a dopúšťali sa základných gramatických chýb.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov sa uskutočnila v zmysle platných kritérií hodnotenia, členovia PMK klasifikovali každú časť maturitného zadania osobitne a výsledný prospech určili výpočtom váženého priemeru v súlade s právnym predpisom. Predsedníčky PMK slovenského jazyka a literatúry a cudzích jazykov prezreli práce žiakov z PFIČ MS bez pripomienok k úrovni ich hodnotenia. Hodnotenie a klasifikácia na ÚFIČ MS sa výrazne líšili od predchádzajúcich výsledkov len u 1 žiačky (Nitriansky kraj), preto PMK prihliadla na stupne prospechu v jednotlivých ročníkoch, čo bolo zaznamenané v protokole. Neúspešne vykonali MS v 1 subjekte 2 žiaci s prospechom dostatočný v ÚFIČ MS a ziskom menej ako 33 % v EČ MS. Pri kontrole náhodne vybraných prác PFIČ MS školskí inšpektori konštatovali objektívne hodnotenie. Kritériá hodnotenia, súčet bodov a prevod na hodnotu vyjadrenú v percentách, boli rešpektované, a to i v prípade žiakov neúspešných v PFIČ MS.

Predsedovia ŠMK a predsedovia PMK nemali pripomienky k priebehu a klasifikácii MS v kontrolovaných subjektoch, svoje funkcie si plnili zodpovedne.

Iné zistenia

» O náhradu maturitnej skúšky z cudzieho jazyka požiadali na základe prechodného ustanovenia právneho predpisu 7 žiaci 4 gymnázií.

1.3.7 Ústna forma internej časti maturitnej skúšky – praktickej časti odbornej zložky v strednej odbornej škole

V 24 školách (5,3 % z celkového počtu SOŠ v SR), z ktorých bola 1 cirkevná a 1 súkromná, sa kontroloval stav realizácie internej časti maturitnej skúšky v predmete *praktická časť odbornej zložky*. Vyučovací jazyk slovenský malo 23 subjektov, 1 škola bola s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským.

Pripravenosť školy na internú časť maturitnej skúšky – praktická časť odbornej zložky

Vymedzené kvalifikačné predpoklady na vymenovanie skúšajúcich členov komisií z radov pedagogických zamestnancov, s výnimkou 1 subjektu, riaditelia škôl dodržali. V termíne vydali vymenúvacie dekréty aj 7 (32 %) **delegovaným zástupcom** subjektov koordinácie odborného vzdelávania a prípravy (*pre kontrolovaný študijný odbor v 2 školách nebola určená vecná pôsobnosť príslušnej stavovskej alebo profesijnej organizácie*), ktoré im zaslali spolu s harmonogram skúšok v stanovenej lehote. Možnosť prizvať odborníka z praxe na MS využila SOŠ Bratislavského kraja (*odbor učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo*).

V príslušnom čase schválili riaditelia na návrh predmetových komisií maturitné témy pre odbornú zložku, pričom dátum súhlasu chýbal v 1 subjekte a v ďalšom ich zadefinovaný počet nebol akceptovaný. Napriek tomu, že pri témach v SOŠ Trenčianskeho kraja (*odbor učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo*) i Žilinského kraja (*odbor agropodnikanie – chov koní a jazdecko*) chýbali zoznamy učebných pomôcok, ktoré žiaci môžu pri príprave a odpovedi používať, boli schválené nielen riaditeľmi, ale aj predsedami predmetových maturitných komisií. V prevažnej miere boli vypracované v súlade s cieľovými požiadavkami kladenými na absolventov jednotlivých odborov, umožnili komplexné overenie ich vedomostí a zručností. Závažné nedostatky boli zistené v SOŠ Žilinského kraja (*odbor agropodnikanie – chov koní a jazdecko*), ktorá do tém nezpracovala úlohy z viacerých oblastí s ohľadom na profil absolventa. Obsah schválenej témy v škole Trnavského kraja (*odbor mechanik počítačových sietí*) rovnako nekorešpondoval s profilom absolventa, téma neobsahovala charakteristické činnosti, na výkon ktorých sa žiaci v odbore pripravovali.

Na vyjadrenie vecne príslušným organizáciám nepredložila témy iba škola v Bratislavskom kraji (*odbor obchodná akadémia*). Súhlasné **stanovisko** k nim doložené podpisom **zaslalo 14 (67 %) organizácií**. Vyjadrenie k obsahu chýbalo 2 SOŠ v Prešovskom kraji od Slovenskej živnostenskej komory a od Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory. Na žiadosť škôl v Banskobystrickom kraji neodpovedala Slovenská obchodná a priemyselná komora, Republiková únia zamestnávateľov a Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora. V Nitrianskom kraji nereagovala do termínu praktickej časti odbornej zložky Republiková únia zamestnávateľov a v Košickom kraji Zväz strojárenského priemyslu.

Priebeh a organizácia maturitnej skúšky z predmetu praktická časť odbornej zložky

Návrhy predmetových komisií riaditeľa SOŠ akceptovali pri určovaní formy praktickej časti odbornej zložky, pričom v kontrolovaných odboroch výrazne prevládala *praktická realizácia a predvedenie komplexnej úlohy* (455 žiakov), často sa uplatňovala *obhajoba vlastného projektu* (217 žiakov), ojedinele *obhajoba úspešných súťažných prác* (5 žiakov).

MS sa realizovali, okrem SOŠ (Trnavský kraj), v súlade so schválenými témami. Na reálne overenie získaných praktických zručností a vedomostí absolventov boli zabezpečené vhodné materiálne, technické a prístrojové podmienky. Primerané priestorové podmienky nemali vytvorené žiaci odboru *mechanik počítačových sietí* (Trnavský kraj), v dôsledku čoho realizovali niektoré činnosti v rozpore s technologickými postupmi a pravidlami bezpečnosti a ochrany zdravia. Bezpečnosť a ochranu zdravia nezaistila ani SOŠ v Žilinskom kraji (odbor *agropodnikanie – chov koní a jazdectvo*), žiaci vykonávali praktickú skúšku bez predpísanej výstroje pri jazde na koni. Ojedinele boli zistené nedostatky i v subjekte Bratislavského kraja (odbor *učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo*). Absolventky, ktoré preukazovali nadobudnuté vedomosti na MS prostredníctvom pohybových aktivít s deťmi, sa nie vždy postarali o ich náležitú ochranu.

Nedodržanie maximálneho počtu skúšaných v jednom dni sa nevyskytlo, ale vymedzený časový limit na trvanie skúšky nebol dôsledne dodržiavaný v kontrolovanej PMK v škole Trenčianskeho kraja. Z toho dôvodu niektorí žiaci nemali vytvorené rovnaké časové príležitosti na svoju odpoveď. Jednotlivcom so zdravotným znevýhodnením boli v súlade s právnou normou upravené podmienky skúšky. Celkovú dĺžku konania skúšky určili subjekty v nadväznosti na špecifiká jednotlivých odborov a náročnosť realizovaných úloh, pričom v SOŠ Banskobystrického kraja vzhľadom na stanovenú formu a charakter odboru bol vymedzený čas neprimerane dlhý (odbor *mechanik mechatronik*) a tiež značne nadhodnotený v súvislosti s rozsahom a charakterom prác bol v škole Trnavského kraja (odbor *mechanik počítačových sietí*).

Praktická časť odbornej zložky sa konala za sústavnej účasti všetkých menovaných členov PMK, s výnimkou **2** subjektov Trenčianskeho a **2** Žilinského kraja, v ktorých sa **praktickej časti skúšky nezúčastnili delegovaní a následne i riaditeľmi škôl do komisií nominovaní zástupcovia vecne príslušných organizácií.**

Predsedia i členovia komisií viedli rozhovory so žiakmi s pedagogickým taktom, v pokojnej atmosfére. Sledovali úroveň predvedenia požadovaných zručností, všimli si samostatnosť absolventov pri jednotlivých činnostiach, ich schopnosť používať učebné pomôcky. Podnecovali jednotlivcov k argumentácii, k súvislej komunikácii, zadávali stimulujúce a doplňujúce otázky, zväčša dbali i na odborné vyjadrovanie, vytvorili priestor na uvažovanie. Výrazne málo komunikovala so žiakmi komisia v škole Trenčianskeho kraja (odbor *učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo*), jej členovia zriedkavo kládli absolventom otázky k téme a niektorým v deň realizácie praktickej časti neoznámili výsledky skúšky.

Úroveň preukázaných vedomostí a zručností jednotlivcov zväčša korešpondovala s výsledkami ich hodnotenia počas štúdia. Zvyčajne žiaci dokázali aplikovať teoretické vedomosti v praktických činnostiach v súlade s požiadavkami príslušného odboru. Nízke zručnosti, ale aj nízke vedomosti z oblasti chovu koní a jazdectva preukázali absolventi v SOŠ Žilinského kraja (odbor *agropodnikanie – chov koní a jazdectvo*), ktorí zároveň z dôvodu nedostatočných praktických zručností a vedomostí ohrozovali na MS i vlastnú bezpečnosť. Rovnako nízku úroveň v základných zručnostiach a vedomostiach vo vzťahu k cieľovým požiadavkám na profil absolventa prejavili viacerí žiaci odborov *mechanik počítačových sietí a strojárstvo* (Trnavský

kraj).

Hodnotenie a klasifikácia boli v SOŠ realizované v súlade s právnym predpisom a v niektorých subjektoch i v zmysle vypracovaných vlastných kritérií hodnotenia skúšky, ktoré boli predsedami PMK rešpektované. Ojedinele neboli vyhotovené tak, aby na ich základe mohli byť výkony žiakov zhodnotené objektívne.

Predsedovia PMK v prevažnej miere stanovené úlohy plnili s náležitou zodpovednosťou a efektívne.

Iné zistenia

- » Riaditeľka školy (Bratislavský kraj) vzhľadom na neurčenie vecne príslušnej stavovskej organizácie alebo profesijnej organizácie pre skupinu odborov *učiteľstvo* požiadala o vyjadrenie k obsahu vyhotovených maturitných tém vedúcich zamestnancov 2 materských škôl, v ktorých žiaci vykonávali praktické vyučovanie (*v písomnom stanovisku jej oznámili súhlas so zvolenou formou maturitnej skúšky i s obsahom maturitných tém*).
- » Z dôvodu, že vecne príslušná organizácia (Zväz strojárenského priemyslu) na žiadosť školy v Košickom kraji nereagovala a nezaslala vyjadrenie k obsahu maturitných tém, vedúci zamestnanci SOŠ oslovili partnerov zabezpečujúcich odbornú prax žiakov školy. Firma Getrag Ford Transmission so sídlom v Kechneci k navrhovaným témam vyjadrila súhlasné stanovisko.
- » Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora sa k témam praktickej časti odbornej zložky vyhotoveným v SOŠ Žilinského kraja (odbor *agropodnikanie – chov koní a jazdectvo*) vyjadrila formálne, bez pripomienok. Vypracované témy a podtémy boli zamerané len na preukázanie vedomostí a zručností žiakov z oblasti chovu koní a jazdectva, v nadväznosti na profil absolventa chýbali úlohy z oblasti mechanizácie, rastlinnej a živočíšnej výroby. Uvedené negatívne zistenia potvrdila aj Štátnou školskou inšpekciou prizvaná odborníčka z praxe. Komora nenavrholala škole témy dopracovať (*podľa vyjadrenia riaditeľa SOŠ a vedúceho predmetovej komisie by takýto návrh rešpektovali*).
- » Slovenská živnostenská komora nevyjadrila výhrady či pripomienky k téme praktickej časti odbornej zložky vypracovanej v SOŠ Trnavského kraja pre odbor *mechanik počítačových sietí* napriek tomu, že obsah nevychádzal z profilu absolventa a nezahŕňal činnosti charakteristické pre uvedený odbor. Školská inšpekcia zároveň zistila, že žiaci pri MS nepracovali s tou témou, ktorú SOŠ komore predložila na vyjadrenie. V úlohách (na rozdiel od podpisom schválenej témy) boli formulované a presne vyšpecifikované jednotlivé kroky pracovnej činnosti absolventa, prostredníctvom ktorých sa dopracoval k úspešnému výsledku. Ďalšie vyžadovali od jednotlivcov len jednoduché, mechanické úkony.

1.3.8 Ústna forma internej časti maturitnej skúšky – teoretickej časti odbornej zložky v strednej odbornej škole

Stav realizácie internej časti maturitnej skúšky v predmete *teoretická časť odbornej zložky* sa kontroloval v **22** školách (4,8 % z celkového počtu SOŠ v SR), z nich bolo **18** štátnych, **3** súkromné, **1** cirkevná. Vyučovacia jazyk slovenský malo **21** subjektov, **1** škola bola s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským.

Pripravenosť školy na internú časť maturitnej skúšky – teoretická časť odbornej zložky

Riaditelia SOŠ daný termín na vymenovanie skúšajúcich členov komisií akceptovali, vymenúvacie dekréty však nemala k dispozícii 1 škola a v 1 ďalšej bolo zistené nerešpektovanie požadovaných kvalifikačných predpokladov pri určení skúšajúcich pedagogických zamestnancov. Väčšina riaditeľov nad rámec stanovených povinností písomne žiadala vecne príslušné stavovské organizácie alebo profesijné organizácie o nominovanie členov do komisií, napriek tomu subjekty koordinácie odborného vzdelávania a prípravy **delegovali** svojich **zástupcov** iba do 6 (32 %) subjektov – *pre kontrolovaný študijný odbor v 3 školách nebola určená vecná pôsobnosť príslušnej stavovskej organizácie alebo profesijnej organizácie*. V SOŠ Bratislavského kraja boli vymenovaní za členov 1 predmetovej maturitnej komisie (odbor *elektrotechnika*) 2 delegovaní zástupcovia Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, ktorí v subjekte pôsobili ako externí učitelia odborných predmetov. Možnosť prizvať odborníka z praxe pre odbornú zložku MS nevyužila žiadna SOŠ.

Na návrh predmetových komisií riaditelia stredných škôl a následne i predsedovia PMK schválili v termíne témy pre odbornú zložku MS, dátum schválenia chýbal v 1 subjekte. Vyhotovené boli v požadovanom počte, ale v SOŠ Banskobystrického kraja (odbor *elektrotechnika*) a Trnavského kraja (odbor *strojárstvo*) ich vypracovanie nekorešpondovalo s cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti absolventa pre príslušný študijný odbor. Viaceré nedostatky sa objavili i v maturitných témach odboru *mechanik počítačových sietí* (Trnavský kraj) – obsah jednotlivých tém nebol z hľadiska náročnosti vyvážený, niektoré neboli vypracované v súlade s cieľovými požiadavkami alebo jednoznačne formulované. Rovnako nejednoznačnosť niektorých úloh, absencia pojmovej aktualizácie sa objavila aj v kontrolovanom odbore *učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo* (Bratislavský kraj), pričom zároveň niektoré z tém boli zostavené menej komplexne vzhľadom na obsah predmetov odborného vzdelávania. Zoznamy učebných pomôcok, ktoré žiaci mohli pri príprave a odpovedi používať, chýbali pri schválených témach v 1 subjekte.

S výnimkou vedúceho zamestnanca subjektu v Žilinskom kraji riaditelia stredných škôl (18) predložili vecne príslušným organizáciám na vyjadrenie vypracované témy z predmetu maturitnej skúšky *teoretická časť odbornej zložky*. **Súhlasné stanovisko**, bez pripomienok k obsahu, dostalo 15 (83 %) SOŠ. Na žiadosť školy v Košickom kraji nereagoval Zväz strojárenského priemyslu, na žiadosť SOŠ v Žilinskom kraji a v Banskobystrickom kraji neodpovedala Republiková únia zamestnávateľov.

Priebeh a organizácia maturitnej skúšky z predmetu teoretická časť odbornej zložky

Overovanie získaných vedomostí a zručností absolventov sa realizovalo v pokojnej atmosfére, v esteticky upravenom prostredí. Kontrolované PMK mali vypracované organizačno-časové harmonogramy konania skúšok, akceptovaný v nich bol stanovený čas na prípravu a odpoveď žiaka i najvyšší povolený počet skúšaných v jeden deň. Úpravy podmienok pre vykonanie MS pre žiakov so ZZ nezpracovala do harmonogramu 1 SOŠ.

Členovia komisií zväčša vhodným spôsobom riadili rozhovory so žiakmi, kládli im doplňujúce a stimulačné otázky, umožnili používať učebné pomôcky a písomnú prípravu. S výnimkou 2 škôl v Trnavskom kraji (odbor *strojárstvo*, odbor *mechanik počítačových sietí*) im vytvorili priestor na uvažovanie, na samostatný verbálny prejav, nabádali na využitie praktických skúseností, na aplikáciu osvojených vedomostí či na vyjadrenie vlastného názoru. Nie vždy sa na skúšaní podieľali všetci členovia komisie (*delegovaný zástupca Slovenskej živnostenskej*

komory v deň kontroly nebol prítomný na ústnej skúške v škole Trenčianskeho kraja), vyskytovalo sa i kladenie otázok zameraných len na reprodukovanie elementárnych poznatkov, prípadne boli niektoré zo zadaných otázok formulované nejednoznačne alebo vyžadovali jednoslovné odpovede.

Úroveň preukázaných poznatkov jednotlivých žiakov vzhľadom na cieľové požiadavky kontrolovaných študijných odborov bola v prevažnej miere porovnateľná s výsledkami ich hodnotenia počas štúdia. K negatívnym zisteniam patrili nízke komunikačné spôsobilosti jednotlivcov, nižšia schopnosť argumentácie i nedostatky v používaní odbornej terminológie. Nevyhovujúce vedomosti a zručnosti na maturitnej skúške sa prejavili predovšetkým u žiakov kontrolovaného odboru *mechanik počítačových sietí* (Trnavský kraj), ale výrazne nízke preukázali tiež žiaci odborov *strojárstvo* (Trnavský kraj), *obchodná akadémia* (Žilinský kraj), *technické a informačné služby* (Prešovský kraj).

Hodnotenie a klasifikácia predmetu sa uskutočnili v zmysle príslušných právnych predpisov, prevažná väčšina kontrolovaných subjektov mala vypracované i vlastné kritériá na posúdenie úspešnosti jednotlivcov. Vyhotovené kritériá v SOŠ Trnavského kraja (odbor *mechanik počítačových sietí*) objektivitu výsledného hodnotenia nezabezpečovali.

Predsedia PMK si v priebehu MS stanovené úlohy plnili. K negatívnym skutočnostiam prináležalo, že niektorí bez pripomienok schválili maturitné témy, v ktorých boli zistené viaceré a niekde i vážne nedostatky.

1.3.9 Realizácia prijímacieho konania na gymnázium a do študijných odborov na strednú odbornú školu

Zabezpečenie, organizácia, priebeh a výsledky prijímacieho konania boli kontrolované na **23** gymnáziách a v **26** stredných odborných školách. Na gymnáziách plánovali prijať **2 076** žiakov a do SOŠ **1 899**. Prijímaciu skúšku na gymnáziách vykonalo **2 831** uchádzačov a prijímaciu skúšku do SOŠ **2 310** uchádzačov.

Tabuľka 7 Počet kontrolovaných gymnázií podľa krajov, zriaďovateľov a vyučovacieho jazyka

Kraj	Počet kontrolovaných škôl			z toho školy s vyučovacím jazykom národností	Spolu
	štátne	cirkevné	súkromné		
Bratislavský	2	1	0	0	3
Trnavský	1	0	0	0	1
Trenčiansky	2	1	0	0	3
Nitriansky	3	0	0	0	3
Žilinský	1	2	0	0	3
Banskobystrický	3	0	0	0	3
Prešovský	1	1	0	0	2
Košický	5	0	0	1	5
Spolu	18	5	0	1	23

Tabuľka 8 *Prehľad plánovaného počtu tried a žiakov a počtu uchádzačov, ktorí sa zúčastnili prijímacieho konania na gymnázium podľa krajov*

Kraj	Plánovaný počet				Počet uchádzačov				Prijatí		
	tried		žiakov		prihlásení do 1. ročníka		vykonali písomnú prijímaciu skúšku		bez prijím. skúšky	s prijím. skúškou	
	4-roč.	8-roč.	4-roč.	8-roč.	4-roč.	8-roč.	4-roč.	8-roč.	4-roč.	4-roč.	8-roč.
Bratislavský	6	4	180	114	374	498	304	492	30	148	28
Trnavský	3	1	93	26	182	48	144	45	23	70	26
Trenčiansky	4	2	123	50	161	36	140	36	14	108	35
Nitriansky	8	2	243	53	330	22	287	13	26	225	13
Žilinský	4	1	120	24	218	32	181	28	13	111	24
Banskobystrický	10	2	335	49	451	45	391	37	22	311	37
Prešovský	3	0	91	0	90	0	75	0	3	70	0
Košický	17	3	500	75	841	50	610	48	139	427	48
Spolu	55	15	1 685	391	2 647	731	2 132	699	270	1470	211

Skratky: 4-roč. – 4-ročné štúdium; 8-roč. – 8-ročné štúdium.

Tabuľka 9 *Počet kontrolovaných SOŠ podľa krajov, zriaďovateľov a vyučovacieho jazyka*

Kraj	Počet kontrolovaných škôl			z toho školy s vyučovacím jazykom slovenským / národnosti	Spolu
	štátne	cirkevné	súkromné		
Bratislavský	1	0	1	0	2
Trnavský	2	0	1	0	3
Trenčiansky	2	1	0	0	3
Nitriansky	3	0	0	0	3
Žilinský	3	0	1	0	4
Banskobystrický	4	0	1	0	5
Prešovský	2	0	0	0	2
Košický	3	0	1	0	4
Spolu	20	1	5	0	26

Tabuľka 10 *Prehľad plánovaného počtu tried a žiakov a počtu uchádzačov, ktorí sa zúčastnili prijímacieho konania na SOŠ podľa krajov*

Kraj	Plánovaný počet		prihlásených do 1. ročníka	Počet uchádzačov		Prijatí	
	tried	žiakov		ktorí vykonali prijímaciu skúšku		bez prijím. skúšky	s prijím. skúškou
				ústnu	písomnú		
Bratislavský	8	178	143	0	123	3	111
Trnavský	6	182	282	0	202	1	202
Trenčiansky	11	325	462	0	417	13	228
Nitriansky	10	308	512	0	474	6	296
Žilinský	7	178	284	0	264	0	174
Banskobystrický	11,5	359	466	0	407	3	311
Prešovský	5	155	219	0	191	4	144
Košický	8	214	325	14	232	2	184
Spolu	66,5	1 899	2 693	14	2 310	32	1 650

Pri príprave prijímania na vzdelávanie riaditeľa škôl po prerokovaní v príslušných školských orgánoch predložili v stanovenej lehote zriaďovateľovi návrh na počet tried 1. ročníka. Stredné školy akceptovali profilové predmety zverejnené Ministerstvom školstva,

vedy, výskumu a športu SR, nedodrжали ich v 2 študijných odboroch 1 súkromnej SOŠ. Po upozornení školskou inšpekciou škola zabezpečila konanie prijímacej skúšky v súlade s právnym predpisom. Nadobudnutím nižšieho stredného alebo primárneho vzdelania vznikol uchádzačom predpoklad prijatia na vzdelávanie na strednú školu. Niekoľko prihlášok z 1 ZŠ s viacerými chýbajúcimi údajmi riaditeľka školy po konzultácii so zriaďovateľom zaradila do prijímacieho konania. Uchádzači (3) o vzdelávanie v 8-ročnom vzdelávacom programe z tej istej ZŠ nemali prihlášky potvrdené riaditeľom školy, bola k nim priložená informácia o odmietnutí riaditeľa podpísať prihlášku. Do študijného odboru 6341 M škola podnikania – bilingválne štúdium si v rozpore s podmienkami ŠVP v inej súkromnej SOŠ podalo prihlášky aj 5 žiakov 8. ročníka ZŠ. K prihláške nepriložil potvrdenie zamestnávateľa o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania ani jeden uchádzač.

Jednotné kritériá na úspešné vykonanie **prijímacej skúšky** a ostatné podmienky prijatia na vzdelávanie boli prerokované v pedagogických radách kontrolovaných subjektov. Termín konania prijímacej skúšky s výnimkou 1 školy dodržali. Riaditeľ tu určil 3 dni na konanie prijímacej skúšky z dôvodu prebiehajúcej rekonštrukcie budovy. Školy zverejnili kritériá na svojich webových sídlach. Na základe nutnej podmienky na zaradenie žiaka do prijímacieho konania neboli 2 uchádzači 1 gymnázia pozvaní na prijímaciu skúšku v rozpore so zákonom. Riaditelia zriadili prijímaciu komisiu na posúdenie študijných predpokladov uchádzačov, organizáciu a spracovanie výsledkov prijímacej skúšky. Prijímaciu komisiu v 1 súkromnej SOŠ zriadili po overovaní špeciálnych schopností, zručností alebo nadania pre bilingválne štúdium. Žiadne záznamy o jej činnosti však neboli k dispozícii. Forma, obsah a rozsah prijímacej skúšky boli v súlade so vzdelávacími štandardmi príslušných ŠVP. Ústne sa prijímacia skúška realizovala v 1 škole. Úlohy testov vypracovali predmetové komisie, v 1 škole postupovali podľa testov 2 externých firiem.

Školy vypracovali **kritériá prijatia** v súlade s právnym predpisom. Informácia o postupe, v prípade závažných prekážok v účasti na prijímacej skúške a postupe v prípade nezapísania sa všetkých prijatých uchádzačov, absentovala v 1 SOŠ, postup pri rovnosti bodov v inej SOŠ nezohľadňoval viac možností, ktoré mohli reálne nastať.

Kritériá prijímacej skúšky prerokované pedagogickou radou boli stanovené vo všetkých subjektoch jednotne, okrem cirkevného gymnázia, kde neboli jednotné kritériá pre 4-ročný a 8-ročný vzdelávací program. V 1 súkromnej škole kritériá neboli komplexné (chýbali výsledky overovania špeciálnych schopností pre bilingválne vzdelávanie a postup pre prípad rovnosti bodov). Zároveň uvádzali započítanie bodov za prospech v 6. a 7. ročníku ZŠ, ale pravidlá na započítavanie bodov neboli stanovené. Podľa kritérií uchádzač v študijnom odbore 7237 M informačné systémy a služby okrem testu z profilových predmetov absolvoval tiež test z informatiky a v študijnom odbore 6341 M škola podnikania mal absolvovať aj test zo všeobecných študijných predpokladov. Tento nebol zrealizovaný. Minimálny bodový zisk pre úspešné vykonanie prijímacej skúšky nevymedzili v 2 školách a v ďalšej neurčili počet bodov za prospech zo ZŠ. Neprimerane nízke nároky stanovili v subjekte, kde bolo kritériom úspešnosti získanie najmenej 3 bodov za každý testovaný predmet. Školy žiakom so ŠVVP zabezpečili primerané podmienky. V 1 SOŠ uchádzači s vývinovými poruchami učenia nevyužili predĺžený čas na vypracovanie testov poskytnutý riaditeľom školy, ktorý bol o ich ŠVVP informovaný až v deň konania prijímacej skúšky.

V kontrolovaných školách bolo **bez prijímacej skúšky** prijatých na gymnáziá 270 uchádzačov (16 % z plánovaného počtu) a do SOŠ 32 uchádzačov (1,7 %) v súlade so školským zákonom. Rozhodnutia o prijatí im zaslali v stanovenom termíne, riaditeľka 1 subjektu ich odovzdala osobne až počas zápisu. V 1 SOŠ vydala riaditeľka rozhodnutie o prijatí

bez prijímacej skúšky 5 žiakom úspešným v Testovaní 9 len v 1 predmete. Po upozornení školskou inšpekciou úspešne vykonali skúšku z druhého predmetu.

Pozvanie na **prijímaciu skúšku** bolo realizované v súlade s právnym predpisom. Z dôvodu nedostatočného záujmu nezriadilo 1 gymnázium triedu 1. ročníka v 8-ročnom vzdelávacom programe a oznámilo zákonným zástupcom nekonanie prijímacej skúšky. V súkromnej SOŠ (Trnavský kraj) overujúcej špeciálne schopnosti testom z anglického jazyka sa z prihlásených 16 uchádzačov zúčastnili talentovej skúšky len niektorí. Riaditeľ zriaďovateľa poslal zákonným zástupcom „Oznámenie o výsledku 1. časti prijímacích skúšok“ s informáciou o dosiahnutom percentuálnom zisku a s pozvaním na 2. časť prijímacích skúšok. V 2 G pripravili 3 varianty testov, z ktorých bol 1 vylosovaný. Ústna skúška 14 uchádzačov prebiehala pred 3-člennou prijímacou komisiou, ktorej členom bola aj riaditeľka školy. Vo všetkých kontrolovaných subjektoch bola prijímacia skúška organizačne a odborne dobre pripravená.

Kontrola výsledkov prijímacieho konania preukázala, že hodnotenie bolo objektívne. Nedostatkom bolo nezarábanie bodov za umiestnenie v súťažiach 2 žiakom 1 cirkevného gymnázia, čo prijímacia komisia po upozornení napravila. V 2 školách neuviedli hranicu úspešnosti vykonania prijímacej skúšky vo výsledkovej listine. Testy z matematiky v 1 SOŠ boli v jednotlivých termínoch rôzne rozsahom aj náročnosťou úloh a testy zo slovenského jazyka a literatúry obsahovali úlohy odlišnej formy. Objektívitu hodnotenia v inej SOŠ znižovalo pridelenie rovnakých kódov uchádzačom a ich testovým hárkom. Riaditeľ 1 gymnázia vo výsledkovej listine namiesto kódov uvádzal rodné čísla, čím porušil školský zákon. Na tomto gymnáziu došlo ku chybe v súčte bodov u 1 uchádzača, oprava zmenila poradie, nemala však vplyv na prijatie dotknutého žiaka. Kontrolou sa zistilo, že 1 súkromná SOŠ (Trnavský kraj) nedodržala vlastné kritériá a niektorých uchádzačov (z 8. ročníka ZŠ) nezahrnula do výsledkov prijímacieho konania. Ich zákonným zástupcom riaditeľ zriaďovateľa školy oznámil, že od 1. 9. 2015 bilingválna trieda v študijnom odbore 6341 M škola podnikania nebude zriadená. Konanie riaditeľa zriaďovateľa (zároveň člena prijímacej komisie) možno považovať za nekorektné a zavádzajúce. V inej SOŠ vypracovali len 1 výsledkovú listinu bez ohľadu na študijný odbor a bez informácie, či bola prijímacia skúška vykonaná úspešne. Počet uchádzačov v oboch termínoch prevyšoval o 10 počet žiakov stanovených prijatím do 1 študijného odboru a po 1. termíne zverejnili zoznam prijatých uchádzačov bez ohľadu na úspešnosť a poradie uchádzačov v 2. termíne. V ďalšej SOŠ nezapočítali body z testu z informatiky do celkového zisku a 9 uchádzačov neodlíšili v zoradovaní pre absenciu kritéria o postupe pri rovnosti bodov. Riaditelia 2 škôl nedodržali termín vydania, resp. zaslania rozhodnutia o prijatí niektorým uchádzačom.

Iné zistenia

- »» Riaditeľka 1 SOŠ prijala do 1. ročníka v školského roka 2014/2015 (študijný odbor 6341 M škola podnikania – bilingválne štúdium) 17 žiakov. V čase konania inšpekcie bolo v tomto študijnom odbore 14 žiakov v rámci 5-ročného vzdelávacieho programu. Z nich boli 7 žiaci prijatí z 8. ročníka ZŠ, čo bolo v rozpore s príslušným ŠVP. Po konzultácii so zamestnankyňou odboru školstva okresného úradu na stretnutí so zákonnými zástupcami riaditeľstvo navrhlo, aby sa žiaci vrátili na ZŠ. Návrh akceptovali u 2 žiakov, ďalší žiak prestúpili na bilingválne štúdium na inú strednú školu. V 4 prípadoch návrh neakceptovali. Inšpekcia analýzou ŠKVP skupiny odborov 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby, podľa ktorého sa realizoval výchovno-vzdelávací proces, zistila, že je disponovaný na 5 rokov. Podľa výkonového štandardu

v ŠKVP má absolvent v druhom vyučovacom jazyku dosiahnuť úroveň B2 v zhode s požiadavkami Spoločného európskeho referenčného rámca (SERR), ale v rozpore s požiadavkou na absolventa bilingválneho štúdia – má dosiahnuť úroveň C1 SERR. V inom študijnom odbore (6341 M škola podnikania) realizovali aj externé vzdelávanie so 63 žiakmi prijatými do 3. ročníka. Len 2 z nich boli prijatí na základe zmeny študijného odboru alebo formy štúdia, 50 predtým ukončili záverečnou skúškou rôzne učebné odbory a v čase prijatia neboli žiakmi strednej školy. Ďalší 11 neukončili žiadnu strednú školu. Riaditeľka tiež prijala do 4. ročníka tohto študijného odboru 3 žiakov. Títo žiaci (64), prijatí bez prijímacej skúšky, nespĺnili podmienku prijatia, keďže uvedený študijný odbor neposkytuje v nižších ročníkoch štúdia zároveň stredné odborné vzdelanie.

- » Pre nízky záujem 1 škola neotvorila štúdium v študijných odboroch 2880 K chémia a životné prostredie, 2847 M technológia kozmetiky a chemických liečiv a v učebnom odbore 2889 H 01 chemik – chemickotechnologické procesy. Firma FORTISCHEM a. s., Nováky prejavila záujem o uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní s touto SOŠ, nezáujem uchádzačov bol príčinou neuzatvorenia zmluvy.

1.3.10 Realizácia záverečnej skúšky v strednej odbornej škole

Kontrola stavu realizácie záverečnej skúšky sa vykonala v **24** subjektoch (5,3 % z celkového počtu SOŠ v SR), z nich bolo **19** štátnych, **3** súkromné a **2** cirkevné. Vyučovaci jazyk slovenský a maďarský mali **2** zo sledovaných škôl, **1** škola bola s vyučovacím jazykom maďarským.

Príprava škôl na záverečné skúšky

Do skúšobných komisií určili riaditelia škôl stálych i ďalších členov, 2 SOŠ určenú lehotu na vymenovanie nerespektovali a v ďalšom subjekte nespĺňali 2 učitelia odborných predmetov právnou normou vymedzené požiadavky na ustanovenie za členov. Vymenúvacie dekréty i časové harmonogramy skúšok boli zaslané **delegovaným 15** (63 %) **zástupcom** subjektov koordinácie odborného vzdelávania a prípravy, daný termín zaslania nedodržali 3 školy v Trenčianskom kraji z dôvodu, že o nominovaní zástupcov ich organizácie upovedomili po stanovenej lehote. Odborníkov z praxe prizvali do komisií 2 školy, pričom len na pozvanie SOŠ v Košickom kraji reflektoval odborník z praxe.

Na jednotlivé časti skúšok boli témy vyhotovené v požadovanom počte, v 2 subjektoch chýbali však pre praktickú časť zoznamy učebných pomôcok a v 1 SOŠ návrh tém predložený predmetovou komisiou riaditeľ neschválil v určenej lehote. Nedostatky boli zistené aj vo vyhotovených úlohách pre praktickú časť v subjekte Trenčianskeho kraja (odbor *autoopravár – mechanik*) a pre ústnu časť v škole Trnavského kraja (odbor *kaderník*), ktoré v malej miere uceleným spôsobom overovali zručnosti a schopnosti absolventov stanovené požiadavkami príslušného ŠVP. V úlohách pre ústnu časť v SOŠ Banskobystrického kraja (odbor *autoopravár – mechanik*) absentovali oblasti zamerané na moderné riadiace prvky a pracovné postupy aktuálne uplatňované v praxi.

Vecne príslušným organizáciám témy na vyjadrenie nepredložila škola v Košickom kraji (odbor *hostinský/hostinská*), po stanovenej lehote požiadala o vyjadrenie SOŠ v Trenčianskom kraji (odbor *výroba úžitkového skla*). **Oslovené subjekty koordinácie odborného vzdelávania a prípravy poskytli** kontrolovaným odborom **k témam pozitívne stanovisko, pripomienky k ich obsahu alebo návrhy na zmeny či úpravy neuviedli** (niektoré

organizácie stanovenú lehotu na vyjadrenie nedodržali).

Organizácia a priebeh záverečných skúšok

Termín konania záverečných skúšok v riadnom skúšobnom období, určené poradie a čas trvania jednotlivých častí, tiež stanovený počet skúšaných absolventov v jednom dni boli akceptované. Úpravu podmienok pre žiakov so ZZ nerešpektovala 1 SOŠ.

Písomná časť skúšok sa najčastejšie realizovala formou testov, ktoré administrovali členovia komisíí, následne vykonali ich opravu a klasifikáciu podľa schválených kritérií. V 1 škole opravu a hodnotenie zabezpečili učitelia odborných predmetov, ktorí neboli členmi komisíie. Písomnej časti sa **zúčastnilo 6** (40 %) z delegovaných **zástupcov** organizácií, v 4 (17 %) SOŠ sa ich **nezúčastnili predsedovia** komisíí.

Praktická časť záverečných skúšok sa uskutočnila individuálnou i skupinovú formou v školskom prostredí alebo na zmluvných pracoviskách, na ktorých žiaci vykonávali počas štúdia praktické vyučovanie. Zúčastnení členovia komisíí priebežne kontrolovali výkony jednotlivcov, sledovali používanie učebných pomôcok potrebných pre splnenie úloh vyplývajúcich z obsahu tém, ale aj dodržiavanie pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Objektivita hodnotenia nebola zabezpečená v SOŠ Trnavského kraja (odbor *autoopravár*). Absolventi vykonávali skúšku na viacerých pracoviskách, ktoré pri posudzovaní výsledkov ich práce nepostupovali jednotne, stanovené schválené kritériá nedodržiavali a zároveň sa hodnotenie realizovalo pred neúplnou komisíiou (počas neprítomnosti triedneho učiteľa a učiteľa odborných predmetov) na návrh majstrov odbornej výchovy, ktorí neboli vymenovaní za členov skúšobnej komisíie. Aj v ďalšej z kontrolovaných škôl Trnavského kraja (odbor *kaderník*) sa na hodnotení podieľali majstri odbornej výchovy napriek tomu, že neboli členmi skúšobnej komisíie, pričom komisíia ich návrhy v plnej miere akceptovala. Na praktickej časti záverečných skúšok sa **zúčastnilo 9** (60 %) z nominovaných **zástupcov** organizácií, v 4 (17 %) SOŠ **neboli prítomní predsedovia** skúšobných komisíí.

Členovia komisíí pri **ústnej skúške** určený čas na prípravu a odpoveď žiaka sledovali a dodržiavali. Kládli jednotlivcom otázky súvisiace s témou, umožňovali im využívať písomnú prípravu i učebné pomôcky, vyžadovali používanie odbornej terminológie a vo veľkej miere tiež aplikáciu teoretických poznatkov v praxi. Úroveň preukázaných vedomostí bola zväčša porovnateľná s výsledkami dosahovanými počas štúdia, niektorí žiaci mali problém so súvislým prejavom, málo pohotovo dokázali reagovať na otázky. Hodnotenie a klasifikácia boli objektívne, uskutočnili sa podľa vopred stanovených kritérií. Takmer všetci zúčastnení zástupcovia vecne príslušných organizácií sa do procesu skúšania i hodnotenia zapájali, ich doplňujúce otázky boli zamerané predovšetkým na praktické vedomosti a zručnosti absolventov súvisiace s konkrétnym učebným odborom. Na ústnej skúške bolo **prítomných 13** (87 %) z **delegovaných zástupcov**, pričom **2** sa nezúčastnili celého trvania ústnej skúšky. Školskí inšpektori ich účasť na skúškach hodnotili ako prínos s ohľadom na napĺňanie požiadaviek organizácií týkajúcich sa prípravy žiakov učebných odborov pre potreby trhu práce. Ich prítomnosť sa prejavila pozitívne najmä pri posudzovaní úrovne vedomostí a zručností absolventov v konfrontácii s reálnou praxou, ojedinele pôsobenie niektorých bolo počas trvania skúšok výrazne formálne. K negatívnym zisteniam patrila skutočnosť, že Slovenská obchodná a priemyselná komora delegovala ako svojho zástupcu do SOŠ (Prešovský kraj) pedagogického zamestnanca školy, ktorý vykonával funkciu zástupcu riaditeľa pre praktické vyučovanie. Komora ho nominovala do 2 skúšobných komisíí pre 2 učebné odbory, v ktorých sa záverečné skúšky vykonávali paralelne. V odbore *murár*, kontrolovanom školskou inšpekciou, sa do skúšania a hodnotenia žiakov na ústnej časti záverečných skúšok nezapájal,

pretože v tom čase bol prítomný na záverečnej skúške iného odboru.

Postup pri klasifikácii jednotlivých častí záverečnej skúšky a celkovom hodnotení jej výsledku bol dodržaný.

Predsedovia komisií si stanovené povinnosti plnili, nedostatky sa vyskytli v riadení práce skúšobných komisií počas praktickej časti skúšok v 2 SOŠ (Trnavský kraj).

V dotazníku zadanom školskou inšpekciou počas priebehu záverečných skúšok oslovení zástupcovia subjektov koordinácie odborného vzdelávania a prípravy uviedli, že absolvovali odbornú prípravu za člena skúšobnej komisie, priebeh a organizáciu skúšok hodnotili kladne. Pozitívne sa vyjadrili hlavne k materiálno-technickému zabezpečeniu skúšok, k využívaniu učebných pomôcok žiakmi a v niektorých SOŠ i k preukázaným zručnostiam absolventov. Za negatívne skutočnosti viacerí považovali nízke vyjadrovacie zručnosti jednotlivcov pri ústnej časti skúšky. Podnetné pre kontrolované školy boli aj konkrétne pripomienky niektorých zástupcov organizácií počas záverečných skúšok. Delegovaný zástupca Republikovej únie zamestnávateľov v škole Nitrianskeho kraja vyjadril spokojnosť s preukázanou úrovňou odborných zručností 5 žiakov SOŠ, ktorým po celkovom hodnotení skúšok odovzdal certifikát Republikovej únie zamestnávateľov.

1.3.11 Kontrola plnenia opatrení na gymnáziu a v jazykovej škole

Kontrola stavu odstránenia nedostatkov sa vykonala na 53 gymnáziách, z ktorých bolo 11 cirkevných, 7 súkromných, 4 s vyučovacím jazykom národností a 6 bilingválnych. Následné inšpekcie sa realizovali po komplexných (24), tematických (25), následných (3) a informatívnych (1) inšpekciách. Kontrola stavu odstránenia zistených nedostatkov sa uskutočnila aj v 1 súkromnej jazykovej škole po následnej inšpekcii. Na odstránenie nedostatkov bolo uplatnených 452 opatrení.

Tabuľka 11 Uplatnené opatrenia

Prehľad uplatnených opatrení						
Spolu	452					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené školskou inšpekciou	
Počet	196		238		18	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	179	92,3	210	91,7	18	100
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	1		0		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	1		9		0	

Príčinou neaktuálnosti alebo nehodnotenia odporúčaní a opatrení prijatých kontrolovanými subjektmi boli zmeny v právnych predpisoch a reálnych situáciách, ktoré v príslušných školách nastali.

Nedostatky zistené pri inšpekciách

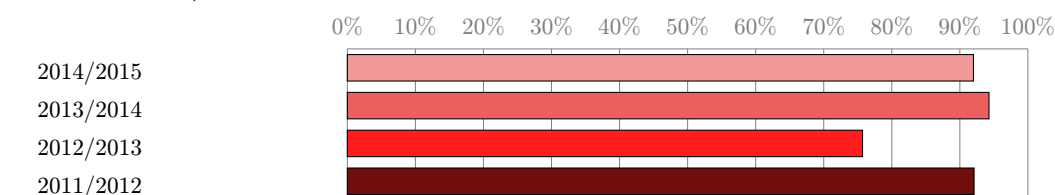
Akceptovaných a splnených bolo 407 opatrení (90 %). Uplatnené **odporúčania, opatrenia** prijaté kontrolovanými subjektmi a uložené ŠŠI smerovali k odstráneniu nedostatkov v/vo:

»» aktualizovaní, kvalite a komplexnosti vypracovania školských vzdelávacích programov,

- » kvalite a komplexnosti vypracovania učebných plánov,
- » kvalite vypracovania a realizácii učebných osnov,
- » kontrolnej činnosti riadiacich zamestnancov a predmetových komisií a využití potenciálu predmetových komisií na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu,
- » zosúladení školských poriadkov s platnou legislatívou,
- » vydávaní rozhodnutí v súlade s platnými právnymi predpismi a dodržaní právneho predpisu pri prijímaní žiakov na vzdelávanie,
- » rozpracovaní a uskutočňovaní preventívno-výchovných aktivít,
- » vytvorení podmienok pre výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a spracovaní príslušnej dokumentácie,
- » spĺňaní kvalifikačných požiadaviek na pedagogických a riadiacich zamestnancov,
- » dodržaní pokynov pre školských koordinátorov a pre administrátorov pri externej časti a písomnej forme internej časti maturitnej skúšky,
- » uvádzaní štatistických údajov o jazykových kurzoch podľa reálneho stavu a vypracovaní učebných osnov pre jazykové kurzy s neštandardným obsahom.

Akceptovaním odporúčaní, splnením opatrení prijatých kontrolovanými subjektmi a uloženými ŠŠI bola odstránená väčšina nedostatkov, čo vytvorilo predpoklad na skvalitnenie riadenia, výchovno-vzdelávacieho procesu, podmienok výchovy a vzdelávania a zosúladenie stavu s právnymi predpismi. Neprijaté odporúčania a nesplnené opatrenia mali negatívny dopad na príslušné subjekty. Školská inšpekcia na odstránenie nedostatkov opätovne uplatnila odporúčania a uložila splniť opatrenia. V 1 subjekte vrátila na prepracovanie správu o prijatých opatreniach na odstránenie nedostatkov riaditeľovi, vzhľadom na neadekvátne opatrenia uplatnené po kontrole súladu ŠkVP so ŠVP. Vedenie školy prijalo opatrenia nereflektujúce všetky zistené nedostatky (8) a viaceré z nich nezodpovedali závažnosti zistení. Predchádzajúci riaditeľ školy písomne upozornený na potrebu ich prepracovania a prijatia ďalších konkrétnych opatrení na upozornenie opakovane nereagoval. Správu o splnených opatreniach vypracoval nástupca riaditeľa pôsobiaci vo funkcii krátko, bez dostatočných informácií o výsledku inšpekcie a prijatých opatreniach, takže niektoré nedostatky neboli odstránené.

Graf 39 Akceptované/splnené opatrenia za ostatné štyri školské roky na gymnáziu

1.3.12 Kontrola plnenia opatrení v strednej odbornej škole

Následné inšpekcie boli vykonané v **70** SOŠ, z nich bolo **59** štátnych a **11** súkromných. Vyučovací jazyk slovenský malo **57** subjektov, slovenský a maďarský **11**, vyučovací jazyk maďarský mala **1** škola a rovnako tiež **1** mala vyučovací jazyk slovenský, anglický. Podľa závažnosti zistených nedostatkov uplatnila školská inšpekcia v subjektoch **324** opatrení na ich odstránenie.

Tabuľka 12 Uplatnené opatrenia

Prehľad uplatnených opatrení						
Spolu	324					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené školskou inšpekciou	
Počet	80		201		43	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	78	97,5	177	94,7	36	87,8
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		1		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
0		13		2		

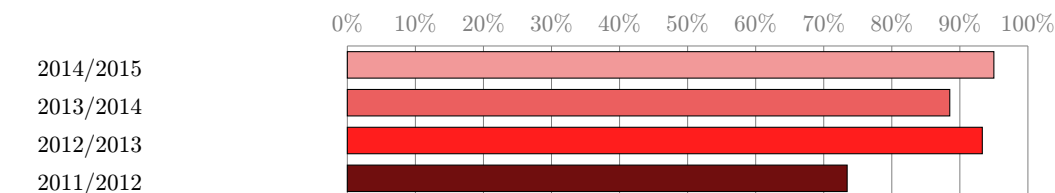
Z celkového počtu uplatnených opatrení bolo **1** neaktuálne a plnenie **15** sa z objektívnych dôvodov nedalo hodnotiť.

Zistené nedostatky sa vyskytovali v/vo:

- » školských vzdelávacích programoch (učebné plány, učebné osnovy),
- » vypracovaní dohôd v zmysle právneho predpisu,
- » zabezpečení materiálno-technických podmienok pre praktické vyučovanie,
- » organizácii vyučovania,
- » zaistení vyučovania pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky,
- » kontrolnej činnosti vedúcich pedagogických zamestnancov,
- » činnosti metodických orgánov,
- » príprave a organizácii maturitných skúšok,
- » príprave a organizácii záverečných skúšok,
- » realizácii prijímacích skúšok.

Zriaďovatelia 3 SOŠ boli upozornení na závažné nedostatky v pedagogickom riadení škôl a v zabezpečení priestorových a materiálno-technických podmienok pre praktické vyučovanie niektorých odborov.

Riaditelia SOŠ **akceptáciou** a **splnením** 90 % opatrení zabezpečili odstránenie zistených nedostatkov. Splnenie opatrení viedlo k zefektívneniu riadenia škôl, ku kvalitnejšej príprave a realizácii prijímacích, maturitných skúšok a záverečných skúšok, zlepšila sa spoluúčasť príslušných stavovských organizácií a profesijných organizácií na tvorbe ŠkVP. **Nesplnením** 5 % opatrení pretrvávali v niektorých subjektoch nedostatky, ktorých charakter výrazne ovplyvňoval objektivitu priebehu externej časti MS a písomnej formy internej časti MS.

Graf 40 Akceptované/splnené opatrenia za ostatné štyri školské roky

1.3.13 Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie v stredných školách

Výrazne pozitívne zistenia

- » zaistenie vykonávania praktickej prípravy žiakov na základe dohôd na pracoviskách iných fyzických a právnických osôb disponujúcich moderným materiálno-technickým vybavením
- » zaangažovanie žiakov do širokého spektra aktivít s cieľom podporovať rozvíjanie ich kompetencií v odbore a zlepšiť jazykové zručnosti jednotlivcov
- » zapájanie pedagogických zamestnancov do projektov, vrátane národných i medzinárodných, s pozitívnym vplyvom na výchovno-vzdelávaciu činnosť škôl najmä v oblasti materiálneho a prístrojového zabezpečenia
- » vytvorenie vhodných podmienok a priaznivého motivačného prostredia na reálne overenie získaných zručností a vedomostí absolventov počas konania ústnej časti záverečných skúšok a internej časti maturitnej skúšky z predmetu teoretická časť odbornej zložky
- » organizačné zabezpečenie prijímacej skúšky a práca prijímacích komisií
- » rôznorodosť mimoškolskej činnosti, práca záujmových krúžkov v oblasti finančnej gramotnosti a angažovanosť vyučujúcich pri plnení cieľov Národného štandardu finančnej gramotnosti svojpomocným zhotovovaním učebných pomôcok

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- » vytváranie podmienok na napredovanie jednotlivcov a na podnecovanie ich sústavného záujmu diferencovaním úloh vo vyučovacom procese s ohľadom na rozdiely vo vedomostiach a zručnostiach žiakov
- » úroveň vyhotovenia učebných osnov a učebných plánov (vrátane vlastných poznámok) ako súčasti školského vzdelávacieho programu
- » účinnosť systému kontroly a hodnotenia
- » realizovanie výchovno-vzdelávacieho procesu v súlade s vypracovaným školským vzdelávacím programom
- » zintenzívnenie činnosti a zaangažovanosť predmetových komisií smerom ku skvalitňovaniu výchovno-vzdelávacieho procesu
- » kooperácia predmetových komisií teoretického odborného vzdelávania a praktickej prípravy

- » zefektívnenie spolupráce predmetových komisií pri zaraďovaní tém finančnej gramotnosti do jednotlivých ročníkov
- » dôkladnejšie rozpracovanie celkových a čiastkových kompetencií Národného štandardu finančnej gramotnosti s dôrazom na uplatňovanie vedomostí a zručností v praxi
- » vytváranie príležitostí na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov v oblasti digitálnych zručností, sociálnych spôsobilostí a kompetencií k celoživotnému učeniu
- » úplnosť a jednotnosť kritérií na prijatie
- » dodržiavanie stanovenej organizácie vyučovania

1.3.14 Podnety a odporúčania

Riaditeľom

- » realizovať výchovu a vzdelávanie podľa príslušného štátneho vzdelávacieho programu prostredníctvom školských vzdelávacích programov (vyhotoviť učebné plány jednoznačne korešpondujúce s rámcovými učebnými plánmi príslušných štátnych vzdelávacích programov a spracovať v nich komplexne všetky aktuálne osobitosti s ohľadom na konkrétne podmienky a možnosti výučby; venovať pozornosť dôslednému vypracovaniu učebných osnov všetkých vyučovaných predmetov v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom a učebným plánom školy)
- » zaviesť kooperatívne metódy spolupráce medzi predmetovými komisiami, metodickými komisiami a vedúcimi pedagogickými zamestnancami najmä pri konštruovaní obsahu vzdelávania školského vzdelávacieho programu tak, aby bola zabezpečená nadväznosť teoretického vzdelávania a praktickej prípravy a tiež zaistená eliminácia opakovaného preberania tých istých tém v rôznych predmetoch a v rôznych ročníkoch
- » zamerať činnosť členov predmetových komisií a metodických komisií na rozvíjanie požadovaných kognitívnych, komunikačných, sociálnych a hodnotiacich kompetencií žiakov
- » získavať informácie od fyzických a právnických osôb o úrovni vedomostí a zručností žiakov absolvujúcich odborný výcvik na ich pracoviskách a na základe negatívnych zistení identifikovaných zamestnávateľmi odstrániť nedostatky vo výchovno-vzdelávacej činnosti školy
- » zefektívniť kontrolný systém zameraný na kvalitu vypracovania a realizáciu učebných osnov, na vzdelávaciu a kontrolnú činnosť predmetových komisií, na rozvíjanie občianskych, sociálnych zručností a kompetencií k celoživotnému vzdelávaniu sa a na uplatňovanie didaktickej, informačnej a komunikačnej techniky vo vyučovacom procese
- » prizývať odborníkov z praxe na záverečné skúšky najmä z firiem, v ktorých žiaci absolvovali odborný výcvik
- » využívať možnosť prizývania odborníka z praxe na praktickú časť i na teoretickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky
- » zaistiť pre žiakov končiacich ročníkov praktické vyučovanie na zmluvných pracoviskách, a tak zabezpečiť jednotlivcom kontakt s reálnou praxou
- » realizovať pravidelne monitoring zameraný na odhaľovanie negatívnych javov v správaní sa žiakov a na základe zistení prijímať účinné preventívne opatrenia

- » prijat' opatrenia na dodržiavanie stanoveného začiatku vyučovacích hodín žiakmi aj pedagogickými zamestnancami
- » venovať zvýšenú pozornosť zapracovaniu tém, celkových a čiastkových kompetencií z Národného štandardu finančnej gramotnosti do učebných osnov vyučovacích predmetov v zmysle platnej Metodiky pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov
- » zväziť ustanovenie koordinátora pre oblasť rozvíjania finančnej gramotnosti v škole a kontrolovať stav a úroveň rozvíjania finančnej gramotnosti žiakov
- » využiť možnosti poskytované inovovaným Národným štandardom finančnej gramotnosti na vytvorenie nových vyučovacích predmetov alebo nových tém v učebných osnovách

Odborom školstva okresných úradov v sídle kraja

- » nevyberať do funkcie predsedu školskej maturitnej komisie a predsedov predmetových maturitných komisií na určitú školu v jednom školskom roku pedagogických zamestnancov z jednej a tej istej školy
- » nevyberať do funkcie predsedu školskej maturitnej komisie a predsedov predmetových maturitných komisií na určitú školu tých istých pedagogických zamestnancov niekoľko rokov po sebe
- » zasielať vymenúvacie dekréty predsedov školských maturitných komisií a predmetových maturitných komisií do 1. marca kalendárneho roka

Zriaďovateľom

- » poskytovať riaditeľom škôl dostatok finančných zdrojov na obnovu a na modernizáciu priestorového a materiálno-technického vybavenia
- » racionalizovať počet stredných škôl poskytujúcich vzdelávanie žiakom v študijnom odbore mechanik počítačových sietí

Štátnemu inštitútu odborného vzdelávania

- » stanoviť do normatívo materiálo-technického a priestorového zabezpečenia (ďalej normatív) pre odbory v skupine 26 elektrotechnika medzi základné učebné priestory pre praktické vyučovanie dielňu slaboprúdových a silnoprúdových rozvodov, v ktorej by žiaci v zmysle požiadaviek príslušných vzdelávacích štandardov mohli získať praktické zručnosti pri stavbe a montáži elektrických rozvodov a počítačových sietí
- » vyradiť z normatívu pre študijný odbor mechanik počítačových sietí zo základného vybavenia učebných priestorov pre praktické vyučovanie v súčasnosti už nepotrebný prvok (navíjačka cievok) a zároveň zaradiť do normatívu nové technické zariadenia (napr. racky, patch panely, testery káblov)
- » zosúladiť normatívy pre všetky odbory v skupine 26 elektrotechnika – upraviť názvy základných učebných priestorov pre teoretické a praktické vyučovanie, prehodnotiť ich základné vybavenie v nadväznosti na nové trendy predovšetkým v študijnom odbore mechanik elektrotechnik
- » znížiť pre učebný odbor strojní mechanik normatívom stanovený počet hrotových univerzálnych sústruhov v dielni pre strojové obrábanie kovov
- » nahradiť v normatíve pre učebný odbor strojní mechanik stanovenú výdajňu náradia a meracích prístrojov príručným sklado

- »» zosúladiť v normatívoch rozdielne požiadavky na základné vybavenie telocvične

Stavovským organizáciám a profesijným organizáciám

- »» delegovať zástupcov do predmetových maturitných komisií pre praktickú časť i pre teoretickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky
- »» delegovať zástupcov pre záverečné skúšky do každej skúšobnej komisie
- »» dodržiavať povinnosť zaslať vyjadrenie k obsahu tém praktickej i teoretickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky a pri vyjadrovaní sa k obsahu tém pre jednotlivé časti odbornej zložky odstrániť formálny prístup
- »» odstrániť formálny prístup pri vyjadrovaní sa k obsahu jednotlivých častí záverečnej skúšky
- »» zabezpečiť účasť nominovaných zástupcov na všetkých častiach záverečných skúšok i maturitných skúšok
- »» nemenovať do skúšobných komisií zástupcov z radov pedagogických zamestnancov školy

Metodicko-pedagogickému centru

- »» poskytovať pedagogickým zamestnancom naďalej vzdelávanie v oblasti tvorby školských vzdelávacích programov vzhľadom na pretrvávajúce nedostatky
- »» zvýšiť ponuku programov kontinuálneho vzdelávania zameraných na inovačné prístupy vo výchovno-vzdelávacom procese a na efektívne metódy a techniky rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov
- »» zameriavať ďalšie vzdelávanie pedagógov na rozvíjanie vyučovacích techník a stratégií stimulujúcich sebareflexiu a kooperáciu žiakov
- »» realizovať naďalej vzdelávanie pre pedagogických zamestnancov v oblasti rozvoja finančnej gramotnosti

Národnému ústavu certifikovaných meraní vzdelávania

- »» uviesť do pokynov pre školských koordinátorov explicitne, že administrátor má byť pedagogický zamestnanec školy (v súčasnosti len formulácia zamestnanec školy)
- »» preformulovať text v pokynoch pre školských koordinátorov z „nemal by byť triednym učiteľom“ na podmienku „nesmie byť triednym učiteľom“ (vo funkcii administrátora, pomocného dozoru a pomocného hodnotiteľa)
- »» uviesť explicitne do pokynov pre predsedov predmetových maturitných komisií, že žiakom sa pred písomnou formou internej časti maturitnej časti a v jej priebehu neposkytujú žiadne informácie týkajúce sa vypracovania zadaní/tém (napr. preklad, informácie o vnútornej a vonkajšej forme slohových útvarov ap.)
- »» zväziť dodržanie požiadavky výberu administrátora E-Maturity v predmete matematika (administrátor nesmie mať aprobáciu z administrovaného predmetu), nakoľko technický dozor zodpovedný za funkčnosť pripojenia zabezpečujú väčšinou učitelia informatiky, spravidla s druhým aprobačným predmetom matematika
- »» zabezpečiť všetky CD nosiče rozdelením nahrávky na jednotlivé tracky, podobne ako pri CD nosičoch pre žiakov so zdravotným znevýhodnením

- » vyhotoviť pre žiakov so zdravotným znevýhodnením nahrávku z cudzích jazykov, v ktorej budú zakomponované pauzy v jednotlivých častiach nahrávky zodpovedajúce miere predĺženia času, pretože súčasný model so zastavovaním CD prehrávača a počítania dĺžky pauzy vytvára potenciál pre dezorientáciu žiaka i administrátora
- » doplniť pokyn o spôsobe opravy chybného zápisu žiakom pri administrácii písomnej formy internej časti (v zmysle pokynov pri externej časti je oprava nutná prečiarknutím, pri písomnej forme internej časti nie je spôsob opravy uvedený)

Ministerstvu školstva, vedy výskumu a športu SR

- » zosúladiť podmienky prijatia na bilingválne štúdium v štátnom vzdelávacom programe pre skupinu študijných odborov skupiny 62 Ekonomické vedy; 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I a II s § 62 ods. 3 zákona 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- » podmieniť prijatie uchádzačov na vzdelávanie v dvoch vyučovacích jazykoch (bilingválne triedy) overením špeciálnych schopností, zručností alebo nadania
- » stanoviť dĺžku bilingválneho vzdelávania pre študijný odbor 6323 K hotelová akadémia
- » vymedziť minimálny počet hodín odborných predmetov vyučovaných v druhom vyučovacom jazyku v rámcovom učebnom pláne štátneho vzdelávacieho programu pre skupiny študijných odborov 62 Ekonomické vedy; 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I a II na celé obdobie vzdelávania
- » zabezpečiť, aby v rámci Eduzberu bolo možné uviesť bilingválne triedy študijných odborov zaradených v príslušnom štátnom vzdelávacom programe ako 5-ročný študijný odbor, nakoľko v štatistických údajoch zverejňovaných Centrom vedecko-technických informácií počet takto študujúcich žiakov nie je možné identifikovať

1.4 Školy pre deti/žiacov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

1.4.1 Stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v praktickej škole

Komplexná inšpekcia s cieľom zistiť stav a úroveň pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v praktickej škole sa vykonala v **42** školách vo všetkých krajoch SR, čo predstavuje 60 % všetkých praktických škôl v SR. Vo všetkých kontrolovaných subjektoch používali vyučovací jazyk slovenský. Štátnych bolo **38** škôl, cirkevné **3**, súkromná **1** škola.

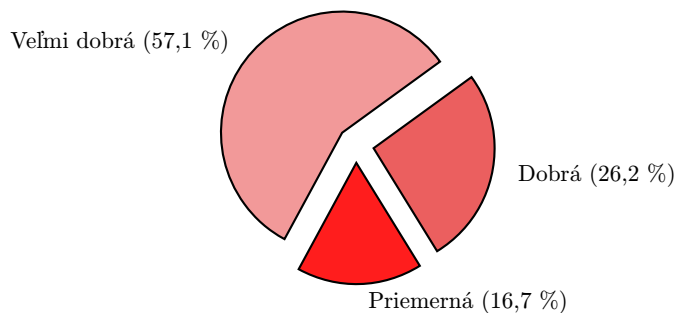
V 42 školách bolo spolu **82** tried, navštevovalo ich spolu **524** žiakov s mentálnym postihnutím, temer polovica z nich (46 %) mala viacnásobné postihnutie. Žiaci boli vo veku **15** až **36** rokov, 57 % žiakov bolo dospelých. Zo sociálne znevýhodneného prostredia pochádzalo **96** žiakov (18 %). Podľa individuálneho vzdelávacieho programu sa vzdelávalo 27 % žiakov praktických škôl.

Kritériá a indikátory hodnotenia jednotlivých oblastí sú uvedené v časti 3 Prílohy v tabuľke č. 31.

Riadenie školy

Oblasť riadenie školy dosiahla v **24** školách veľmi dobrú, v **11** dobrú a v **7** priemernú úroveň.

Graf 41 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti riadenie školy

Pozitívne zistenia

- » zapracovanie osobitostí a podmienok výchovy a vzdelávania žiakov v školskom vzdelávacom programe (94 % škôl)
- » oboznámenie zamestnancov, zákonných zástupcov žiakov a verejnosti so školskom vzdelávacom programe (96 %)
- » spolupráca riaditeľov s poradnými orgánmi školy v oblasti pedagogického riadenia, skvalitňovania výchovy a vzdelávania, dosahovania stanovených cieľov (96 %)
- » podpora odborného rastu pedagogických a odborných zamestnancov riaditeľmi škôl (100 %)
- » zapájanie žiakov s mentálnym postihnutím (primerane ich možnostiam a zdravotnému znevýhodneniu) do projektov, organizovanie školských a mimoškolských aktivít významne ovplyvňujúcich výchovno-vzdelávaciu činnosť školy s cieľom integrácie žiakov do spoločnosti (100 %)
- » prevládajúca vzájomná podpora, spolupráca a dobré vzťahy (100 %)
- » poskytovanie odborných služieb žiakom (94 %), rodičom a pedagógom

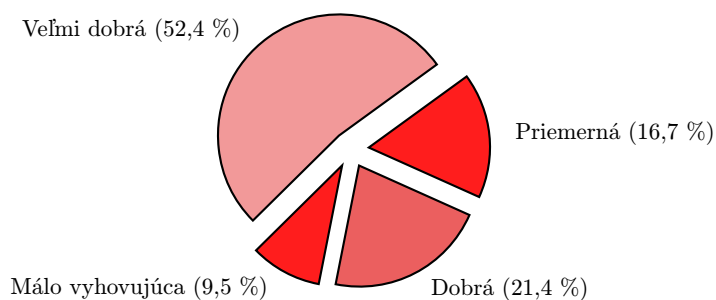
Negatívne zistenia

- » nesúlad štruktúry 21 % školských vzdelávacích programov s požiadavkou školského zákona
- » nesúlad rozpracovania učebných plánov a učebných osnov s požiadavkami rámcového učebného plánu a rámcového obsahu vzdelávania
- » nesúlad procesu prijímacieho konania (19 %) a ukončovania štúdia žiakov (17 %) s právnymi predpismi
- » formálnosť vnútorného systému kontroly a hodnotenia z hľadiska spracovania a nesystematickosť pri realizácii (13 %)
- » nedostatky vo vedení a úplnosti záznamov v pedagogickej a ďalšej dokumentácii (21 %)

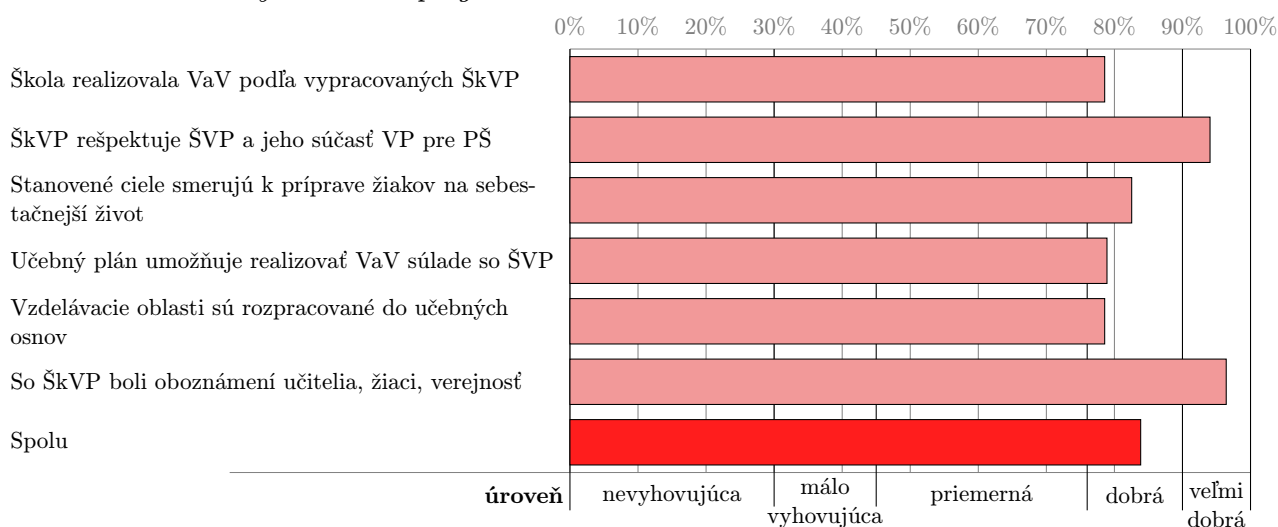
Školský vzdelávací program vypracovali v školách na dobrej úrovni (84 %). Na veľmi dobrej úrovni ho zhotovilo **22** škôl, na dobrej **9**, na priemernej **7** a **4** školy dosiahli len málo vyhovujúcu úroveň.

Základný dokument školy mali vypracovaný všetky kontrolované školy. Východiskom bol Vzdelávací program pre praktickú školu a Vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím, ktoré sú súčasťou štátneho vzdelávacieho programu. Prednosťou bolo zakomponovanie osobitostí výchovy a vzdelávania žiakov praktickej školy. So školským vzdelávacím programom sa oboznámili učitelia, žiaci, rodičia aj verejnosť.

Graf 42 Výsledky hodnotenia školských vzdelávacích programov

Graf 43 Školský vzdelávací program

Pedagogické riadenie dosiahlo celkove dobrú úroveň. Vypracované vnútorné predpisy, pokyny a usmernenia boli väčšinou aktuálne a prerokované v pedagogickej rade. Peda-

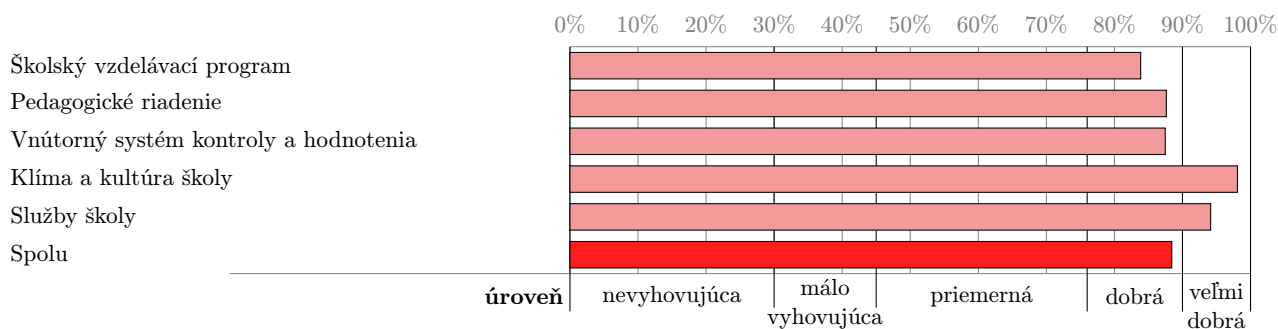
gogická dokumentácia a ďalšia dokumentácia súvisiaca s procesom výchovy a vzdelávania a organizáciou a riadením školy bola vedená trvalým spôsobom, na tlačivách podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva. Súčasťou dokumentácie každého žiaka, ktorého zdravotné znevýhodnenie vyžadovalo úpravu podmienok a obsahu vzdelávania, bol individuálny vzdelávací program. V 6 školách sa praktická príprava uskutočňovala u právnickej alebo fyzickej osoby, v 1 subjekte nebola uzatvorená dohoda v súlade so školským zákonom. Riaditelia všetkých škôl podporovali odborný rast pedagogických a odborných zamestnancov, v aktuálnom školskom roku boli pedagogickí zamestnanci frekventantmi rôznych foriem a druhov kontinuálneho vzdelávania. Realizácia výkonu štátnej správy v prvom stupni vykazovala nedostatky v 4 školách. Podmienky prijatia žiakov do praktickej školy a ukončovanie štúdia vychádzali vo väčšine škôl z podmienok stanovených v školskom zákone. V 9 kontrolovaných subjektoch sa 48 žiakov vzdelávalo v rozpore so zákonom. Dôvodom bolo prijatie bez splnenia podmienok na prijatie do praktickej školy či navštevovanie školy viac ako 3 roky. Riaditelia škôl spolupracovali s poradnými orgánmi v oblasti riadenia, skvalitňovania výchovy a vzdelávania a dosiahnutia stanovených cieľov. Viac ako polovica riaditeľov z vlastnej iniciatívy realizovala rôzne opatrenia na zlepšenie výchovy a vzdelávania v praktickej škole, týkali sa najmä zlepšenia podmienok vzdelávania.

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia bol hodnotený ako dobrý. Väčšina škôl mala vypracovaný vnútorňý systém kontroly a hodnotenia žiakov aj zamestnancov. Analýza výsledkov, prijímanie opatrení na odstránenie nedostatkov boli v plánoch vnútroškolskej kontroly vhodne zapracované, v časti škôl sa aj vzhľadom na pozitívne hodnotenie výchovno-vzdelávacieho procesu nerealizovali.

Klíma a kultúra školy mala veľmi dobrú úroveň. Pozitívne ju ovplyvnilo zapojenie žiakov do školských a mimoškolských aktivít, súťaží, záujmových útvarov. Výchova a vzdelávanie sa realizovali v podnetnom, esteticky upravenom prostredí. Priaznivú atmosféru všetkých škôl podporovali vysoko profesionálny, empatický a ľudský prístup pedagógov a odborných zamestnancov ku každému žiakovi, rešpektovanie ich zdravotného znevýhodnenia, nekonfliktná interakcia, vzájomný rešpekt, podpora, tolerancia a spolupráca. Vzťah pedagógov navzájom bol takisto založený na vzájomnej podpore a spolupráci. Vedúci zamestnanci väčšiny škôl deklarovali vzájomnú podporu a spoluprácu medzi školou a zákonnými zástupcami žiakov.

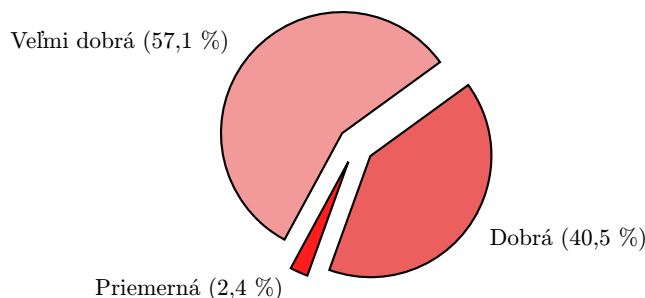
Služby školy hodnotila inšpekcia ako veľmi dobré. V prevažnej väčšine praktických škôl bolo zabezpečené výchovné poradenstvo. Školy poskytovali alebo zabezpečovali prostredníctvom externých pracovníkov svojim žiakom odborné služby: špeciálnopedagogické, psychologické, logopedické, liečebnopedagogické a rehabilitačné/fyzioterapeutické, prípadne ďalšie služby. Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva sa nachádzalo v polovici spojených škôl, poskytovalo odborné intervencie a poradenské služby i žiakom praktickej školy, ich rodičom a pedagógom. Pri 17 školách bol školský klub detí, do jeho činnosti sa zapojilo 8 % žiakov. Pri 16 školách bol školský internát, v 12 z nich bolo ubytovaných 6 % žiakov praktickej školy.

Riadenie školy bolo na dobrej úrovni.

Graf 44 Riadenie školy

Podmienky výchovy a vzdelávania

Podmienky boli v **24** školách na veľmi dobrej, v **17** na dobrej, v **1** na priemernej úrovni.

Graf 45 Výsledky hodnotenia úrovni škôl v oblasti podmienky školy

Pozitívne zistenia

- » spĺňanie kvalifikačných predpokladov a požiadaviek na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca všetkými riaditeľmi kontrolovaných subjektov, absolvovanie funkčného inovačného vzdelávania
- » spĺňanie kvalifikačných požiadaviek pedagogickými zamestnancami (92 %) a odbornými zamestnancami (99 %)
- » účelné využívanie vonkajších a vnútorných priestorov na školskú a mimoškolskú činnosť (100 %)
- » vybavenosť škôl učebnými pomôckami, didaktickou technikou, prostriedkami informačno-komunikačných technológií, kompenzačnými a relaxačnými pomôckami
- » zhotovovanie učebných textov a pracovných listov nahrádzajúcich absenciu učebníc učiteľmi

Negatívne zistenia

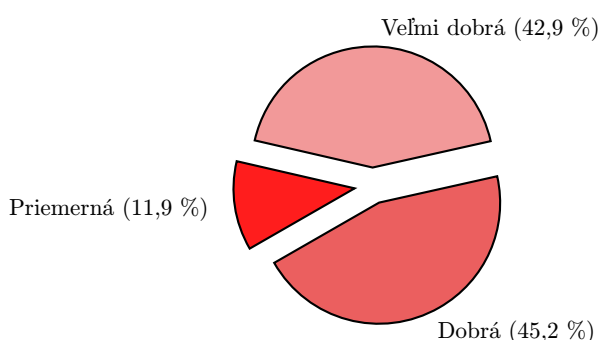
- » nevytvorenie základných učebných priestorov pre vyučovaný predmet (absencia telocvične) v 17 % škôl
- » nevydanie učebníc pre praktickú školu
- » neprerokovanie školského poriadku orgánmi školskej samosprávy a v pedagogickej rade školy (19 %)
- » nezabezpečenie monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov a príznakov šikanovania, nevyhodnocovanie situácie, neprijímanie potrebných opatrení (14 %)
- » nevyhovujúca naplnenosť tried v 12 % škôl

» nevytvorenie bezbariérového prostredia (40 %)

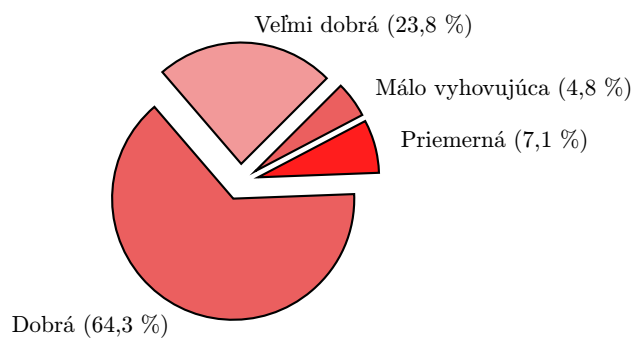
Úroveň **personálnych podmienok** možno hodnotiť ako veľmi dobrú. V praktických školách pracovalo spolu **332** zamestnancov. Pedagogických zamestnancov bolo **293**, odborných zamestnancov **39**. V **6** školách bol na vyučovaní prítomný osobný asistent žiaka. Všetci riaditelia kontrolovaných subjektov spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca. Ich zástupcovia pre praktickú školu spĺňali požadované kvalifikačné predpoklady a osobitné požiadavky (okrem 1). Vyučovacie procesy boli zabezpečené pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi vyžadované kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky, kvalifikovanosť dosiahla **92 %**. Odbornú činnosť v centre špeciálno-pedagogického poradenstva ako súčasť spojených škôl vykonávali odborní zamestnanci spĺňajúci kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky (**99 %**).

Priestorové podmienky celkovo boli na dobrej úrovni. Riaditelia škôl sami hodnotili podmienky svojej školy. Exteriér školy považovala väčšina za veľmi dobrý alebo dobrý, interiér škôl hodnotili ako prevažne dobrý.

Graf 46 Exteriér

Graf 47 Interiér

Na realizáciu ŠkVP mali všetky školy vytvorené základné priestorové podmienky. Väčšina subjektov mala k dispozícii zodpovedajúci počet kmeňových tried, ktoré, ak to umožňovali priestory škôl, boli situované oddelene od tried ostatných organizačných zložiek. Nedostatkom niektorých bol chýbajúci prívod vody v triedach či absencia telocvične.

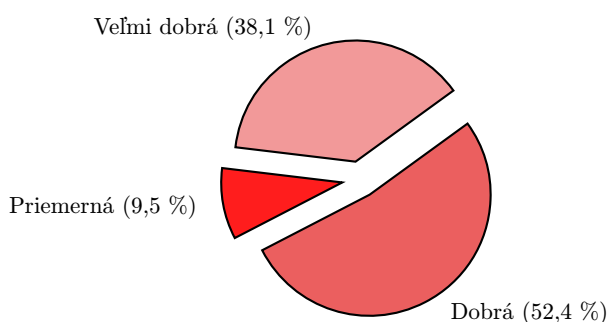
Tabuľka 13 Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby detí

Priestorové možnosti	
Školy mali k dispozícii	Percento škôl
samostatnú rehabilitačnú miestnosť s rehabilitačnými pomôckami	24
logopedickú miestnosť s vybavením	24
špeciálne vybavenú počítačovú miestnosť	86
špeciálne triedy na vyučovanie odborno-praktických predmetov	90
špeciálne triedy na vyučovanie voliteľných predmetov	71
špeciálnu miestnosť na vyučovanie telesnej výchovy	71
hygienickú miestnosť s kompletným vybavením	64
relaxačnú miestnosť	60
školský pozemok/záhradu	81

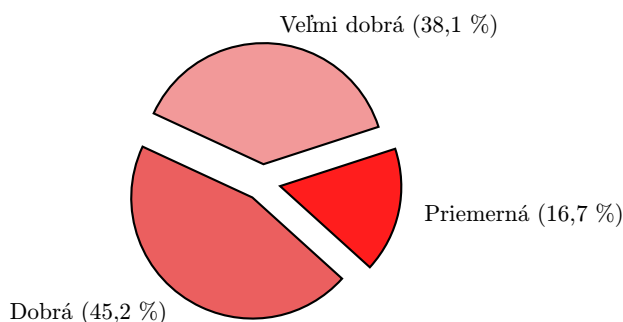
Vnútročné priestory a vonkajšie plochy sa vo všetkých praktických školách v čase vyučovania využívali podľa vypracovaných rozvrhov hodín a v súlade s prevádzkovým poriadkom, v čase mimo vyučovania sa používali na činnosť výchovných skupín a záujmových útvarov. Bezbariérové prostredie malo vytvorené 60 % škôl, z toho len čiastočne 36 %.

Dobrá úroveň dosiahli **materiálno-technické podmienky** škôl. Deficit učebníc a učebných textov schválených ministerstvom školstva, spôsobený ich nevydaním, bol nahradzaný využívaním učebníc a pracovných listov pre špeciálnu základnú školu a rôznej náučnej literatúry.

Graf 48 Zariadenie tried

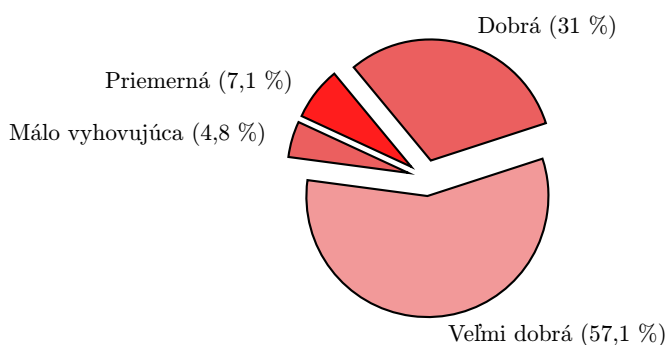

Graf 49 Vybavenosť pomôckami na vyučovanie

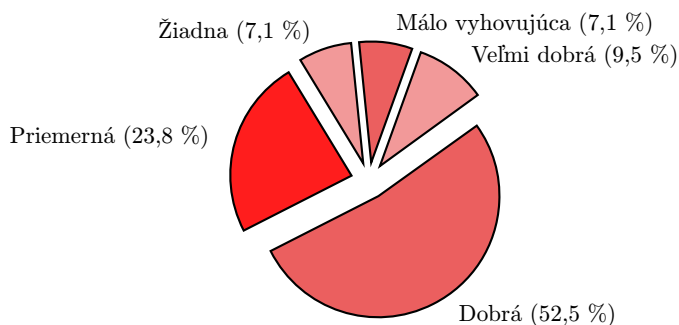

Zariadenie tried nábytkom považovali riaditelia za prevažne dobré alebo veľmi dobré. Optimálnu realizáciu ŠkVP podporovala aj veľmi dobrá vybavenosť škôl učebnými pomôckami, didaktickou technikou a prostriedkami informačno-komunikačných technológií.

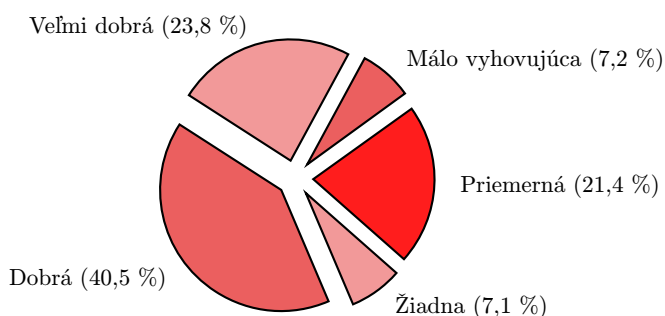
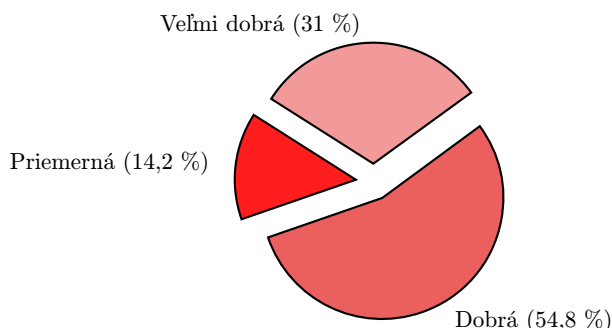
Graf 50 Vybavenosť informačno-komunikačnými technológiami pre žiakov

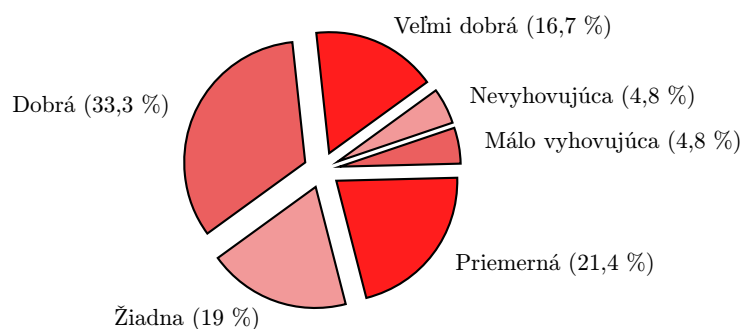
Graf 51 Vybavenosť kompenzačnými a špeciálnymi učebnými pomôckami

Zdravotné znevýhodnenie vzdelávaných žiakov vyžadovalo využívanie kompenzačných aj relaxačných pomôcok, ktorými boli takmer všetky praktické školy, podľa hodnotenia riaditeľov škôl, primerane vybavené.

Graf 52 Vybavenosť relaxačnými pomôckami**Graf 53** Vybavenosť tried na praktickú prípravu

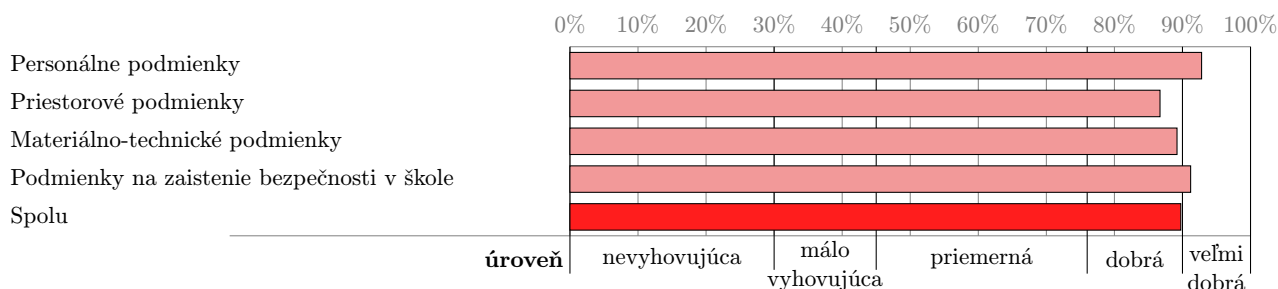
Zabezpečenie škôl pracovnými pomôckami na praktickú prípravu bolo väčšinou adekvátne.

Graf 54 Vybavenosť telocvične

Žiaci niektorých škôl mali k dispozícii veľmi dobre zariadenú posilňovňu aj telocvičňu vybavenú telocvičnými náradím a náčiním. V ďalších školách mali len základné telocvičné náradie, náčinie bolo uskladnené na chodbe. Žiadne vybavenie telocvične nemalo 19 % škôl.

Všetky školy veľmi dobre vytvárali **podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia**. Deklarovali ich v ŠkVP a podrobnejšie ich rozpracovali v školskom poriadku. Väčšina subjektov zabezpečovala monitoring zameraný na prevenciu negatívnych javov v správaní žiakov a príznakov šikanovania. Zaisťovala bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov pri výchovno-vzdelávacej činnosti. V kontrolovaných subjektoch organizácia vyučovania zohľadňovala základné psychohygienické a fyziologické potreby žiakov, v praxi bola dodržiavaná. Stanovené počty žiakov v triedach neboli dodržané v 12 % škôl.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli na dobrej úrovni.

Graf 55 Podmienky výchovy a vzdelávania

Priebeh výchovy a vzdelávania

Výchovno-vzdelávací proces z hľadiska vyučovania učiteľom a učenia sa žiakov bol kontrolovaný **491** hospitáciami, z toho **184** na všeobecno-vzdelávacích predmetoch, **201** na odbornopracovateľských predmetoch a **106** hospitáciami na voliteľných predmetoch. Na 24 % kontrolovaných vyučovacích hodín bol prítomný asistent učiteľa, na 4 % osobný asistent.

Pozitíva

- » plnenie cieľov vyučovania, overovanie ich plnenia (97 %)
- » individuálny prístup, rešpektovanie špeciálnopedagogických potrieb, osobitostí a záujmov každého žiaka (97 %)
- » priaznivá pracovná atmosféra, veľmi dobré vzťahy medzi vyučujúcimi a žiakmi (99 %)
- » využívanie učebných pomôcok, didaktickej techniky, informačno-komunikačných technológií na vyučovacích hodinách (87 %)
- » vedenie žiakov k osvojeniu si základných vedomostí, zadávanie praktických úloh (96 %)
- » motivácia, slovné povzbudzovanie žiakov (97 %)
- » rozvíjanie komunikačných schopností žiakov (89 %)
- » rozvíjanie pracovných zručností žiakov zaraďovaním zmysluplných činností
- » vedenie žiakov k dodržiavaniu pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia, hygieny, k poriadku (98 %)
- » podnecovanie žiakov k samostatnosti a sebaobsluže (81 %)
- » zamestnanosť žiakov počas vyučovacej hodiny, záujem o učenie, aktivita a chuť pracovať, disciplinované plnenie úloh (95 %)
- » výber voliteľných predmetov podľa regionálnych podmienok školy s možnosťou uplatnenia v budúcom živote aj v chránených pracoviskách

Negatíva

- » nedostatočný podiel vykonávania praktických činností žiakmi na hodinách odbornopracovateľských predmetov v niektorých školách, dôraz na teoretické poznatky
- » absencia hodnotenia žiakov v 29 % škôl, nevyužívanie priebežného vyhodnotenia pridelených úloh učiteľmi, veľmi stručné hodnotenie výsledkov práce žiakov v závere hodín
- » nedostatočné rozvíjanie sebahodnotenia žiakov
- » absencia zhrnutia učiva, zopakovania kľúčových informácií v závere vyučovacích hodín

Školskí inšpektori pri kontrole výchovno-vzdelávacieho procesu na jednotlivých vyučovacích hodinách sledovali vyučovanie učiteľom a učenie sa žiakov. Výsledky zhrnuli do 3 okruhov: zistenia z hospitácií na všeobecnovzdelávacích predmetoch, odbornopraktických a voliteľných predmetoch.

Všeobecnovzdelávacie predmety

Ciele orientované na výkony a emócie žiakov učiteľia realizovali zmysluplnými úlohami, ich plnenie priebežne overovali. Cielene uplatňovali **individuálny prístup** a rešpektovali záujmy každého žiaka. Na väčšine hodín zadávali úlohy primerané fyzickým a mentálnym schopnostiam žiakov, rešpektovali ich vlastné tempo. K pozitívam patrilo využívanie slovného povzbudenia, prívetivého oslovenia a **motivácie** žiakov k činnostiam, priaznivá pracovná **atmosféra**. **Názornosť** vyučovania bola zabezpečená veľmi dobre, žiaci vedeli pracovať s učebnými pomôckami a prostriedkami informačno-komunikačných technológií samostatne, niektorí s pomocou učiteľov a asistentov učiteľa. Učiteľia **sprístupňovali učivo** primerane schopnostiam žiakov, úlohy formulovali na zapamätanie a pochopenie, striedali rôzne **metódy** a **formy práce**, občas zaraďovali hrové aktivity. Zadávali **praktické úlohy**, rozvíjali praktické zručnosti a finančnú gramotnosť žiakov. Na väčšine hodín prebiehala **komunikácia**, učiteľia žiakov stimulovali k vyjadreniu myšlienok, vlastných názorov. Vyučovacie výsledky záviseli od mentálnej úrovne žiakov, ale aj od zdravotného stavu a momentálnej nálady. Ich ústny prejav bol neraz nezrozumiteľný, niektorí žiaci nerozprávali. Vyučujúci žiakov neustále **povzbudzovali**, chválili, tí tleskaním oceňovali úspech spolužiaka. Pri všetkých činnostiach pedagógovia podporovali **socializáciu** každého žiaka. Viedli ich k **slušnému správaniu**, dodržiavaniu **správnych postupov** pri riešení úloh, k **pravidlám bezpečnosti a ochrany zdravia** pri aktivitách aj pri práci s učebnými a pracovnými pomôckami. Po výtvarných aktivitách boli žiaci vedení k **sebaobslužným činnostiam**, udržiavaniu poriadku a čistoty. Do vyučovacích hodín zaraďovali učiteľia relaxačné prestávky a **relaxačné cvičenia** na oddych a predchádzanie negatívnym prejavom v správaní, spojené s pohybom, spevom, hudbou a s využitím relaxačných pomôcok.

Žiaci boli na vyučovacích hodinách zamestnaní, disciplinovaní, mali spontánnu radosť z hrových aktivít, snažili sa pracovať podľa svojich schopností a možností, zväčša boli pozorní a aktívni. Viacerí z nich vedeli poznatky prakticky aplikovať, niektorí boli manuálne zruční, tešili sa z každého úspechu. Ak o to požiadali, učiteľia im radili a pomáhali. **Imobilní** žiaci s výrazným pohybovým obmedzením boli odkázaní na pomoc asistentov učiteľa, úroveň ich sebaobsluhy nebolo možné hodnotiť. Žiaci so **sluchovým postihnutím** sa dorozumievali pomocou prstovej abecedy. Takmer **nevidiaci** žiaci sa učili rozoznávať europeniaze hmatom a s použitím špeciálnej šablóny, upevňovali si Braillovo písmo, písanie na Pichtovom stroji. Negatívnym zistením v tretine škôl bolo nedocenenie priebežného vyhodnotenia pridelených úloh učiteľmi, ako aj veľmi stručné hodnotenie výsledkov práce žiakov, využité v závere sledovaných hodín.

Odbornopraktické predmety

Praktická príprava sa realizovala v škole alebo v detskom domove, v rôznych družstvách, zariadeniach, v domove sociálnych služieb, v chránenej dielni. V 6 školách sa uskutočňovala u právnickej alebo fyzickej osoby. Vyučovacie hodiny, ktoré sa realizovali v triedach, mali väčšinou teoretický charakter. Vyučovanie uskutočnené v odborných učebniach podporovalo získavanie praktických **zručností** žiakov.

Všetci učiteľia plnili **ciele** vyučovania zadávaním úloh zameraných na rozvíjanie vedomostí, zručností a návykov. Plnenie cieľov overovali, využívali priebežnú i záverečnú **spätnú väzbu**. Na väčšine hospitovaných hodín zadávali žiakom úlohy diferencovane, rešpektovali

individuálne dispozície žiakov, prispôbovali pracovné tempo ich špecifikám. Pri učebnej činnosti žiakov s autizmom a žiakov s ťažkým stupňom postihnutia spolupracovali učitelia s **asistentom** učiteľa, ktorý podľa pokynov učiteľa pomáhal prekonávať bariéry v učení sa žiakov. Tým vo veľkej miere uplatňovali **individuálny prístup**. Vytvárali priaznivú pracovnú **atmosféru** podporovanú pokojným, priateľským a citlivým prístupom. Pri učebných témach vychádzali z reálnych životných situácií a skúseností žiakov, pričom zmysluplne využívali **medzipredmetové vzťahy**. Pomocou dôslednej vstupnej inštruktáže s praktickou ukážkou a s individuálnou pomocou žiaci zvládli požadovanú činnosť. Využívali sa vhodné učebné **pomôcky, pracovné nástroje a materiály**, pripravené už pred vyučovacou hodinou. Umožnili žiakom zapojiť viac zmyslov naraz. Žiaci s viacnásobným postihnutím používali **kompenzačné a špeciálne učebné pomôcky**, vždy v závislosti od ich potrieb. V štruktúre vyučovacích hodín prevažovali **praktické úlohy**. Činnosti boli okrem rozvoja špecifických zručností zamerané aj na rozvoj jemnej motoriky a koordinácie pohybov, na utváranie a fixáciu **sebaobslužných činností**. Pri zadávaní úloh kládli učitelia dôraz na úspech každého žiaka, **povzbudzovali** ich, **motivovali**, výkony **hodnotili** slovne, pochvalou. **Nedostatky** vo výkonoch žiakov primerane korigovali, v prípade zlyhania ich povzbudzovali a motivovali k ďalším činnostiam. Primerane kladenými otázkami **podnecovali** žiakov ku **komunikácii**, často vysvetľovali obsah jednotlivých slov, od žiakov očakávali primeranú terminológiu. Skupinovú prácu, ale aj premysleným usporiadaním pracovných stolov umožňujúcich vzájomnú interakciu a zmysluplné rozdelenie pracovných úloh, podporovali **socializáciu** každého žiaka. Pred začiatkom pracovného úkonu upozorňovali žiakov na potrebu udržiavania **poriadku** na pracovných stoloch, na správne zaobchádzanie s pracovnými nástrojmi, bezpečnú manipuláciu s elektrickými spotrebičmi, čím ich viedli k dodržiavaniu pravidiel **bezpečnosti a ochrany zdravia**, hygieny a k **samostatnosti** pri sebaobsluže. Žiaci pracovali zväčša s pomocou učiteľa či asistenta alebo samostatne pod ich dozorom. Témy odborných predmetov boli pre žiakov zaujímavé, do činností sa väčšinou aktívne zapájali. Záujem o učenie žiaci výraznejšie prejavovali najmä pri manuálnych činnostiach. Slabšou stránkou vyučovacieho procesu bolo sporadické vedenie žiakov k sebahodnoteniu. Efektivitu rozvíjania pracovných zručností v niektorých školách znižoval dôraz na teoretické poznatky, ktoré vo vyučovaní prevládali nad reálnou praktickou činnosťou žiakov.

Voliteľné predmety

Edukačný proces charakterizovali priaznivá **atmosféra**, adekvátne **materiálno-technické zabezpečenie** a zmysluplné vykonávanie činností. Prostredníctvom nich si žiaci osvojovali znalosti a praktické zručnosti, nadobúdali schopnosti umožňujúce im vykonávať a organizovať nenáročné manuálne činnosti. Zoznamovali sa s **kultúrnym dedičstvom** regiónu. Pozitívom bolo zohľadňovanie **výchovno-vzdelávacích potrieb** jednotlivých žiakov s ohľadom na dosiahnutý rozvojový potenciál, individuálne pracovné tempo a odlišné špeciálnopedagogické potreby vyplývajúce zo zdravotného znevýhodnenia. Učitelia priebežne **overovali** úroveň pochopenia učiva, uskutočňovali kontrolu správnosti vykonávaných činností. Prácu žiakov **hodnotili** slovne, pochvalou. Požadovali dodržiavanie **pravidiel bezpečnosti** počas všetkých aktivít a uplatňovanie správnych postupov pri práci a zaobchádzaní s pomôckami, nástrojmi, náradím a materiálom. Manipulácia s nimi zvyšovala **názornosť** preberaného učiva a podporovala samostatnosť žiakov. Viedli ich k **samostatnosti** a **sebaobsluže**, dodržiavaniu **hygieny** a **poriadku**. Správne pracovné návyky podporovali používaním **ochranných pracovných pomôcok**. **Opakovanými činnosťami** aktualizovali a udržiavali potrebnú mieru osvojenia zručností. Pri individuálnom **zlyhaní** žiakov povzbudzovali, tým podporovali ich výdrž a kvalitnejšiu realizáciu požadovaných úloh.

Žiaci boli počas vyučovacích hodín aktívni, výraznejší záujem prejavovali pri manuálnych činnostiach, vzájomne sa rešpektovali a pomáhali si. Svoje pracoviská udržiavali v čistote, pracovali v rámci svojich schopností a možností sústredene. Nedostatky sa konštatovali najmä v nezhrnutí učiva a nezopakovaní kľúčových informácií v závere vyučovacích hodín, v nepreukázateľnosti plnenia učných osnov v niektorých triedach zmiešaných zo žiakov rôznych ročníkov.

Odbornú činnosť logopéda, psychológa a fyzioterapeuta sledovali školskí inšpektori prostredníctvom 5 hospitácií v Bratislavskom, Trnavskom, Prešovskom a v Košickom kraji.

1.4.2 Implementácia podpory zdravia a zdravého životného štýlu žiakov v praktickej škole v rámci ŠkVP

Počas komplexných inšpekcií sa v 1. polroku školského roka 2014/2015 venovala **zvýšená pozornosť** implementácii podpory zdravia a zdravého životného štýlu žiakov. Inšpekcie sa uskutočnili v **24** praktických školách v **8** krajoch SR.

Téma podpory zdravia a zdravého životného štýlu bola v školách zapracovaná v jednotlivých častiach ŠkVP, okrem 2 škôl, v ktorých bola súčasťou iných dokumentov školy. V **školských vzdelávacích programoch** boli zapracované **projekty** a školské **preventívne programy** podporujúce zdravie a zdravý životný štýl. Všetky kontrolované školy realizovali preventívne programy, ktorých cieľom bolo zmeniť životný štýl žiakov správnymi stravovacími návykmi a pitným režimom, viesť ich k starostlivosti o zdravie, k dodržiavaniu správnych hygienických návykov, k otužovaniu a športovaniu. Každá škola sa zapojila do rozvojových projektov vyhlásených MŠVVaŠ SR alebo do interných školských projektov. V ŠkVP školy uvádzali organizovanie kultúrno-spoločenských a športových **podujatí** zameraných na podporu zdravého životného štýlu. Aj činnosť **záujmových útvarov** bola zameraná na zdravú výživu, boj proti obezite a civilizačným chorobám.

V ŠkVP školy deklarovali sústavnú veľkú pozornosť **bezpečnosti a ochrane zdravia**, zdraviu vyhovujúcim podmienkam v priestoroch na výchovu a vyučovanie a dodržiavaniu hygienických noriem. Všetci žiaci boli na začiatku školského roka na vyučovacích a triednických hodinách, ako aj pred organizovaním hromadných akcií, oboznámení s pravidlami bezpečnosti a ochrany zdravia a poučení o ich dodržiavaní. Zásady bezpečnosti vymedzoval i školský poriadok, boli súčasťou učebných osnov. Zásady bezpečnosti boli zverejnené v odborných učebniach, v telocvični a na chodbách škôl. Témy smerujúce k podpore zdravia a zdravého životného štýlu tvorili integrálnu súčasť obsahu vzdelávania. Ten bol vypracovaný v súlade so Vzdelávacím programom pre praktickú školu – ISCED 2C – nižšie stredné vzdelanie ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu. Témy podpory zdravia a zdravého životného štýlu boli zapracované do učebných osnov všeobecno-vzdelávacích, odbornopracovných a aj voliteľných predmetov.

Primerané **priestorové a materiálno-technické podmienky** škôl umožňovali plniť ciele vzdelávania zapracované do ŠkVP. Praktické školy väčšinou sídlili v **budovách** spojených škôl. Len menšina mala (úplne alebo čiastočne) vybudované bezbariérové prostredie. Priestory škôl boli bezpečné, upravené, poskytovali žiakom a učiteľom motivujúce pracovné prostredie. **Exteriér** dotvárali ihriská, dvor, školská záhrada (so skleníkom), školský pozemok, rozlohovo menšie trávnaté a asfaltové plochy. Výchovno-vzdelávací proces všeobecno-vzdelávacích predmetov sa uskutočňoval v **triedach** s primeraným základným vybavením. Triedy pre žiakov s autizmom boli štruktúrované, s priestorom určeným na vyučovanie, rela-

xáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu, ojedinele vybavené výškovo nastaviteľným nábytkom. Školy realizovali praktickú prípravu žiakov v **odborných učebniach** s dobrým materiálo-technickým vybavením, tiež na školskom pozemku a v cvičnej školskej kuchynke. Časť praktickej prípravy sa realizovala na zmluvných pracoviskách. Vybavenosť škôl na vyučovanie **telesnej výchovy** mala rôznu úroveň. Školy boli vcelku dobre vybavené **relaxačnými a špeciálnymi pomôckami**, žiaci s postihnutím mali aj vlastné kompenzačné pomôcky.

Školskí inšpektori sledovali **využívanie priestorov** školy vo vyučovacom čase a v čase mimo vyučovania na športové aktivity žiakov a vyučovanie zdravotnej telesnej výchovy. Vo vyučovacom aj mimo vyučovacom čase mali žiaci väčšiny škôl možnosť používať telocvičňu a športový areál, v časti škôl aj bazén, posilňovňu a iné priestory.

Všetky školy viedli žiakov **k pohybovej aktivite**, k pobytu vonku, k pobytu v prírode. Na rozvíjanie obmedzenej hybnosti žiakov s viacnásobným postihnutím v štvrtine škôl realizovali **zdravotnú telesnú výchovu**. S cieľom uvedomiť si význam pobytu a pohybu v prírode pre zdravie človeka časť praktických škôl pre svojich žiakov organizovala **školu v prírode**. V záujme motivácie k pohybovej aktivite realizovali školy **športové podujatia** aj v čase mimo vyučovania. Pravidelné boli **vychádzky** do blízkeho aj širšieho okolia a turistické vychádzky spoločne s rodičmi žiakov.

Informovanosť žiakov o zásadách zdravia, správnej výživy, zdravého životného štýlu bola podľa názoru viac ako polovice riaditeľov škôl veľmi dobrá, podľa ostatných dostatočná. Informácie žiaci získali pri vyučovaní predmetov zodpovedajúcich danej téme, na triednických hodinách i prostredníctvom tematických nástienok, ktoré boli inštalované v priestoroch škôl. K ochrane zdravia boli žiaci vedení pravidelným umývaním rúk pri práci s potravinami, pôdou, pôdnym substrátom. Pri plnení tejto úlohy 83 % škôl **spolupracovalo** s rôznymi organizáciami a zariadeniami.

Možnosť stravovania v škole či internáte malo 92 % žiakov praktických škôl. V školskej jedálni ponúkali vegetariánsku alebo diétnu stravu v 42 % škôl. Stravovanie žiakov bolo zabezpečené v školskej jedálni, vo výdajnej školskej jedálni, v školskej jedálni blízkej ZŠ, žiaci navštevujúci školský internát mali zabezpečenú celodennú stravu. Žiaci, ktorí boli klientmi domova sociálnych služieb, sa stravovali v ňom, ďalší žiaci obedovali doma. Možnosť stravovať sa v školskej jedálni niektorí žiaci využívali nepravidelne v závislosti od finančných možností, prípadne nemali záujem o stravovanie.

Všetky školy dodržiavali **psychohygienické zásady**. Pri organizácii výchovy a vzdelávania boli dodržané základné fyziologické a psychohygienické potreby žiakov pri stanovení začiatku vyučovania, dĺžky vyučovacích hodín a ich počtu v jednom dni, ako aj pri organizácii prestávok a ich dĺžok. V triedach v Nitrianskom kraji nebol prívod vody.

Vo všetkých školách sa dodržiaval **pitný režim**, žiaci mali v priebehu doobedia a poobedia prístup k pitnej vode alebo čaju. V súkromnej praktickej škole v Košickom kraji bol prístup k dávkovačom pitnej vody, ktoré škola získala od sponzora. V niektorých školách ponúkali žiakom ovocné šťavy či bylinné čaje. Väčšina žiakov si nosila tekutiny aj z domu.

Ani v jednej z kontrolovaných škôl nebol zriadený školský **bufet**, ani inštalovaný nápojový či potravinový **automat**.

1.4.3 Kontrola plnenia opatrení v špeciálnych školách

Následné inšpekcie sa uskutočnili v **15** špeciálnych školách v **5** krajoch SR, z toho v **14** špeciálnych materských školách a v **1** špeciálnej základnej škole. Dvanásť škôl bolo

súčasťou spojených subjektov, z toho 1 pri zdravotníckom zariadení. Z kontrolovaných škôl boli 3 súkromné a 1 cirkevná, 1 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským. Stav a úroveň odstránenia zistených nedostatkov sa sledovali v 12 subjektoch po komplexnej inšpekcii, v 1 po tematickej, v 1 po informatívnej a v 1 po následnej inšpekcii.

Tabuľka 14 Uplatnené opatrenia

Prehľad uplatnených opatrení						
Spolu	120					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené školskou inšpekciou	
Počet	56		62		2	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	53	94,6	60	96,8	2	100
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		2		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
0		0		0		

Z celkového počtu uplatnených opatrení boli takmer všetky akceptované a splnené. Úsilím vedúcich zamestnancov kontrolovaných subjektov bolo zistené nedostatky odstrániť, tým zlepšiť kvalitu výchovy a vzdelávania.

Zistené nedostatky v špeciálnych materských školách boli v/vo:

- » školskom vzdelávacom programe,
- » školskom poriadku,
- » pedagogickej a ďalšej dokumentácii,
- » vydávaní rozhodnutí riaditeľom školy,
- » kontrolnom systéme,
- » prijímacom procese,
- » činnosti metodických orgánov spojenej školy vo vzťahu k špeciálnej materskej škole,
- » odbornosti vzdelávania,
- » rozsahu priamej výchovno-vzdelávacej činnosti riaditeľa školy,
- » organizácii výchovy a vzdelávania,
- » zabezpečení adekvátnych podmienok na vzdelávanie,
- » výchovno-vzdelávacom procese.

Zistené nedostatky v špeciálnej základnej škole sa vyskytli v/vo:

- » školskom vzdelávacom programe,
- » pedagogickej a ďalšej dokumentácii,
- » odbornosti vyučovania,
- » vydávaní rozhodnutí riaditeľom školy,
- » počte žiakov v skupine/triede,
- » organizácii vyučovania telesnej výchovy.

Zriaďovateľ (Okresný úrad Trnava – odbor školstva) bol v minulom školskom roku pri komplexnej inšpekcii **upozornený** na vydanie zriaďovacej listiny bez uvedenia identifikačného čísla organizácie a na obsadenie funkcie riaditeľa špeciálnej materskej školy bez riadneho výberového konania osobou, ktorá nespĺňala požadované kvalifikačné predpoklady. Pri následnej inšpekcii sa zistilo, že zriaďovateľ uvedené nedostatky odstránil.

Akceptáciou odporúčaní a splnením opatrení v špeciálnych materských školách sa odstránili zistené nedostatky v riadení škôl, zlepšili sa podmienky výchovy a vzdelávania a splnili sa požiadavky na zabezpečenie primeranej edukácie detí. V špeciálnej základnej škole sa akceptovaním odporúčaní a splnením prijatých opatrení doplnil ŠkVP a skvalitnilo vedenie pedagogickej dokumentácie školy, vytvorili sa optimálne podmienky výchovy a vzdelávania žiakov. Obidve opatrenia uložené školskou inšpekciovou riaditeľovi špeciálnej materskej školy boli splnené. Zlepšila sa tým informovanosť rodičov o postupe v prípade odvolania sa voči rozhodnutiu vydaného riaditeľom školy a rozložilo sa pracovné zaťaženie učiteľa participujúceho na výchove a vzdelávaní v triede s riaditeľom. V 2 špeciálnych materských školách **neboli hodnotené** prijaté opatrenia súvisiace s vypracovaním plánov výchovno-vzdelávacej činnosti z dôvodu zmeny všeobecne záväzných právnych predpisov vo vedení povinnej pedagogickej dokumentácie. V ŠMŠ **neakceptovaním** odporúčaní pretrvávala nedôslednosť postupu vedenia školy k skvalitňovaniu výchovno-vzdelávacej činnosti a neboli zaistené podmienky na výchovu a vzdelávanie podľa rozvojových možností a potrieb detí. V ŠZŠ v dôsledku neakceptovania odporúčania naďalej nebola dostatočne zabezpečená odbornosť vyučovania.

1.4.4 Kontrola plnenia opatrení v špeciálnych výchovných zariadeniach

Následné inšpekcie sa uskutočnili v **15** špeciálnych výchovných zariadeniach v **4** krajoch SR. Z kontrolovaných zariadení **3** boli diagnostické centrá, **7** bolo reedukačných centier a **5** liečebno-výchovných sanatórií. Všetky subjekty boli s vyučovacím/výchovným jazykom slovenským, štátne, len **1** zariadenie bolo súkromné. Inšpekcie sa uskutočnili po tematickej inšpekcii, jej predmetom bola kontrola stavu výchovy a vzdelávania, dodržiavania detských a ľudských práv v špeciálnych výchovných zariadeniach.

Tabuľka 15 Uplatnené opatrenia

Prehľad uplatnených opatrení						
Spolu	122					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené školskou inšpekciovou	
Počet	43		79		0	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	35	81,4	72	91,1	0	0
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		0		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	1		0		0	

Z celkového počtu uplatnených opatrení bola väčšina akceptovaných a splnených. Vedúci zamestnanci kontrolovaných subjektov sa snažili skvalitniť výchovu a vzdelávanie v zariadeniach a nedostatky odstrániť.

Zistené nedostatky boli najčastejšie v/vo:

- » školskom vzdelávacom programe/výchovnom programe,
- » školskom poriadku,
- » vydávaní rozhodnutí riaditeľom školy,
- » procese prijímania detí a žiakov,
- » nedodržaní zákonného postupu pri prestupe žiakov do iného ročníka, pri opakovaní ročníka, pri postupe žiakov do vyššieho ročníka,
- » vykonávaní funkcie vedúcich pedagogických zamestnancov bez splnenia stanovených kvalifikačných požiadaviek,
- » nezabezpečení výchovy a vzdelávania pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi požadované kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky,
- » nevyhodnocovaní individuálnych reedukačných programov,
- » nekompletnej pedagogickej dokumentácii,
- » nezriadení ochrannej miestnosti, nesplňaní požiadaviek na úpravu a vybavenie ochrannej/karanténnej miestnosti,
- » nedodržiavanie stanoveného počtu detí umiestnených v ochrannej miestnosti.

Zriaďovateľ (Okresný úrad Trnava – odbor školstva) bol v minulom školskom roku pri tematickej inšpekcii **upozornený** na nevyhovujúce priestorové podmienky v 1 reedukačnom centre. Riaditeľ zariadenia reorganizáciou využitia podkrovných priestorov internátu čiastočne zlepšil priestorové podmienky v zariadení. Nedostatky týkajúce sa netesniacich okien a opadáajúcej omietky pretrvávali, riaditeľ nevyhovujúce podmienky oznámil zriaďovateľovi, čaká na ďalšie riešenie.

Akceptácia odporúčaní a prijatých opatrení vytvorila predpoklad na humánnejší, empatickejší prístup pedagogických zamestnancov k deťom, prispela k posilneniu bezpečnosti a ochrane ich zdravia. Skvalitnila sa pedagogická dokumentácia, doplnili chýbajúce údaje v ŠkVP a v školskom výchovnom programe. Vytvorili sa podmienky na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu v školách pri špeciálnych výchovných zariadeniach, ako aj lepšiu realizáciu popoludňajších činností a voľno-časových aktivít detí. Správne prijímanie žiakov do učebných odborov odstránilo ich diskrimináciu v prístupe k vzdelávaniu. Dodržiavaním stanovených spôsobov postupu žiakov pri prestupe do iného ročníka, opakovaní ročníka, či postupe žiakov do vyššieho ročníka bola zabezpečená kontinuita vzdelávania a objektivita hodnotenia, vytvoril sa predpoklad na úspešné zvládnutie požiadaviek príslušného vzdelávacieho programu. Odstránenie nedostatkov v ochranných a karanténnych miestnostiach viedlo k zlepšeniu podmienok a zaisteniu bezpečnosti počas pobytu žiakov v nich. Dôvodom **nehodnotenia** 1 odporúčania bolo nepridelenie finančných prostriedkov na činnosť pedagogického asistenta napriek žiadosti riaditeľa špeciálneho výchovného zariadenia. **Neakceptovanie** odporúčaní a nespĺnenie prijatých opatrení spôsobilo pretrvávajúce formálne nedostatky vo výchovných a učebných osnovách a znižovalo administratívnu úroveň vedenia pedagogickej dokumentácie. Neupravením štruktúry ŠkVP, výchovného programu a školského poriadku sa nezlepšila ich prehľadnosť a výpovedná hodnota. Naďalej chýbali správy z psychologických vyšetrení, čo spochybňovalo opodstatnenosť vzdelávania detí v špeciálnych školách.

1.4.5 Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie v špeciálnej škole a v špeciálnom výchovnom zariadení

Výrazne pozitívne zistenia

- » školský vzdelávací program rešpektoval príslušný vzdelávací program pre žiakov so zdravotným znevýhodnením ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu
- » so školským vzdelávacím programom boli oboznámení učitelia, žiaci, zákonní zástupcovia aj verejnosť
- » klíma a kultúra školy
- » služby školy
- » personálne podmienky
- » podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole
- » plnenie cieľov vyučovania
- » individuálny prístup, rešpektovanie špeciálnopedagogických potrieb, osobitostí a záujmov žiaka
- » vedenie žiakov k osvojeniu základných vedomostí, rozvíjanie komunikačných schopností žiakov, pracovných zručností, zadávanie praktických úloh

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- » nezohľadnenie štruktúry školského vzdelávacieho programu s požiadavkou školského zákona
- » nedostatky vo výchovnom programe
- » nesúlad procesu prijímacieho konania a ukončovania štúdia žiakov praktickej školy s právnymi predpismi
- » nevydanie učebníc pre praktickú školu
- » absencia bezbariérového prostredia
- » nerozvíjanie sebahodnotenia žiakov
- » nedostatočný podiel vykonávania praktických činností žiakmi na hodinách odbornopracovníckych predmetov v niektorých praktických školách, dôraz na teoretické poznatky
- » nezriadenie ochrannej miestnosti, nespĺňanie požiadaviek na úpravu a vybavenie ochrannej/karanténnej miestnosti, nedodržiavanie stanoveného počtu detí umiestnených v ochrannej miestnosti

1.4.6 Podnety a odporúčania

Riaditeľom praktických škôl

- » vypracovať jednotlivé časti školského vzdelávacieho programu a interné dokumenty podľa podmienok praktickej školy
- » zlepšiť úroveň prijímania žiakov
- » stanoviť v školskom poriadku pre praktickú školu podmienky na ukončenie štúdia žiakov, ktorí splnili povinnú školskú dochádzku a dlhodobo vykazujú neospravedlnenú absenciu

- » zamerať kontrolnú činnosť vedúcich zamestnancov spojených škôl aj na praktickú školu

Riaditeľom špeciálnych materských škôl

- » rozpracovať dôkladne špecifiká vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením v školskom vzdelávacom programe
- » zriaďovať podľa možnosti samostatné triedy pre deti s autizmom a inými pervazívnymi vývinovými poruchami a pre deti s viacnásobným postihnutím v špeciálnej materskej škole
- » realizovať pravidelnú kontrolnú a hospitačnú činnosť v špeciálnych materských školách, ktoré sú súčasťou alebo organizačnou zložkou príslušnej školy
- » prijímať deti/žiacov do špeciálnej školy len na základe preukázateľného zdravotného znevýhodnenia po diagnostických vyšetreniach vykonaných zariadením výchovného poradenstva a prevencie
- » vyžadovať v správach z diagnostických vyšetrení detí/žiacov od poradenského zariadenia, ktoré diagnostiku uskutočnilo, jednoznačné určenie zdravotného znevýhodnenia (mentálneho postihnutia)
- » aktualizovať pravidelne webové sídlo školy v záujme skvalitnenia úrovne informovanosti širokej verejnosti o práci špeciálnych škôl

Riaditeľom špeciálnych výchovných zariadení

- » aktualizovať a doplniť chýbajúce údaje do školského vzdelávacieho programu/školského výchovného programu
- » zverejňovať školský vzdelávací program/školský výchovný program a školský poriadok na verejne prístupnom mieste
- » do ochranej miestnosti v reedukačnom centre umiestniť dieťa len kvôli ochrane a upokojeniu, nie za trest
- » venovať pozornosť prijímaniu reálnych opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku
- » vykonávať účinnú a efektívnu kontrolnú činnosť vo vzťahu ku kontrole splnenia prijatých opatrení

Zriaďovateľom špeciálnych škôl

- » usmerňovať riaditeľov praktických škôl v oblasti právnych predpisov
- » odhaľovať a riešiť prípady neoprávneného prijatia žiakov do praktickej školy aj na základe kontroly štatistických výkazov, správ o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy
- » akceptovať podľa možnosti žiadosti riaditeľov špeciálnych škôl na zriadenie špeciálnej materskej školy

Výskumnému ústavu detskej psychológie a patopsychológie

- » uvádzať zreteľne zariadením výchovného poradenstva a prevencie v správach z diagnostických vyšetrení druh zdravotného znevýhodnenia dieťaťa/žiaka a návrh na formu vzdelávania

Poskytovateľom kontinuálneho vzdelávania vrátane Metodicko-pedagogického centra

- »» organizovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v oblasti špeciálnej pedagogiky, nových a inovačných terapií či práce so žiakmi s viacnásobným postihnutím

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR

- »» zabezpečiť vydanie učebníc pre praktickú školu a distribuovať ich do škôl

1.5 Základné umelecké školy

1.5.1 Správa o stave a úrovni organizačného a personálneho zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu

Kontrola stavu a úrovne organizačného a personálneho zabezpečenia výchovno-vzdelávacej činnosti sa vykonala v 4 školách (1,2 % z celkového počtu základných umeleckých škôl v SR) s vyučovacím jazykom slovenským, z nich bola 1 štátna a 3 boli súkromné.

Subjekty realizovali výchovu a vzdelávanie na základe vypracovaných ŠkVP, ktorých kvalitu znižovalo nedodržanie stanovenej štruktúry. Zistené závažné nedostatky sa týkali predovšetkým absencie **učebných plánov**, **učebných osnov** a **nevypracovania** spôsobu a podmienok ukončovania výchovy a vzdelávania.

V základnom dokumente zadefinované vlastné **ciele** výchovy a vzdelávania súviseli so zameraním škôl. Sústredené boli najmä na rozvoj tvorivého myslenia, vnímania a na rozvoj emočnej inteligencie žiakov. Smerovali aj k zviditeľneniu práce učiteľov a žiakov prostredníctvom interných a verejných koncertov, súťaží, aktívneho zapájania sa do kultúrneho života miest. V **charakteristike** škôl boli uvádzané aktuálne priestorové, materiálno-technické a organizačné podmienky, ale tiež pomenované vízie ďalšej činnosti hlavne v nadväznosti na prehlbovanie spolupráce s rodičmi, školami a miestnymi kultúrnymi inštitúciami. V tejto časti subjekty deklarovali aj zámery týkajúce sa skvalitňovania podmienok výchovy a vzdelávania. Na ich plnenie však zriaďovatelia 3 súkromných ZUŠ nevytvorili potrebné priestorové ani materiálno-technické podmienky. Tieto subjekty, vrátane ich 55 alokovaných pracovísk, pôsobili v nevyhovujúcich prenajatých priestoroch ohrozujúcich neraz bezpečnosť žiakov. Pre vzdelávaciu činnosť hudobného odboru chýbali kvalitné hudobné nástroje, chýbali učebné pomôcky pre skupinové vyučovanie, absentovalo vybavenie pre činnosť literárno-dramatického odboru aj pre odbor audiovizuálnej a multimediálnej tvorby.

Negatívne zistenia v **učebných plánoch** pre I. a II. stupeň základného štúdia v zriadených odboroch nevytvárali predpoklad na plnenie záväzného obsahu vzdelávania. V 2 školách neboli plány súčasťou ŠkVP, 3 subjekty do plánov nezaradili všetky povinné predmety, s čím súviselo aj nedodržanie týždennej časovej dotácie hodín. Ďalšie zistenia sa týkali neakceptovania stanoveného počtu žiakov v skupinách, nepovoleného spájania ročníkov, nevypracovania poznámok k učebnému plánu o organizačnom zabezpečení výchovno-vzdelávacieho procesu. **Učebné osnovy** nevyhotovili 2 ZUŠ pre všetky vyučované predmety, prípadne ich vyhotovili v rozpore s platnou právnou normou a v ďalších 2 ich nevypracovali vôbec.

Pedagogickú dokumentáciu viedli školy podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva. Vážnejšie nedostatky boli zistené hlavne v rozvrhoch hodín (s výnimkou 1 subjektu boli spracované neprehľadne). Základné umelecké školy zverejňovali informácie o **prijímacích skúškach** prostredníctvom vlastných webových sídiel alebo vývesnými tabuľami v priestoroch škôl, ich podmienky a organizácia boli súčasťou ŠkVP. Organizáciu a priebeh **záverečných skúšok** 2 subjekty vyhotovili formálne, nekomplexne. Ročné plány kontinuálneho vzdelávania boli vypracované, jednotliví pedagógovia absolvovali rôzne druhy vzdelávania zamerané hlavne na aktivizujúce metódy a formy práce so žiakmi, na využívanie informačných technológií vo vyučovacom procese.

Kvalifikačné predpoklady a **osobitné kvalifikačné požiadavky** (odbornosť vyučovania) boli zabezpečené v sledovaných ZUŠ na 82 % (v 1 subjekte boli zaistené len na 52 %). Kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti nespĺňala riaditeľka 1 školy, väčšina vedúcich pedagogických zamestnancov však neabsolvovala funkčné vzdelávanie.

Kontrolované subjekty záujemcom o štúdium ponúkali prípravné štúdium (jedno alebo dvojročné), 1. – 4. ročník primárneho vzdelávania, 1. – 4. ročník nižšieho sekundárneho vzdelávania na I. stupni základného štúdia a II. stupeň základného štúdia. Rozšírené a skrátené štúdium školy v aktuálnom školskom roku neuskutočňovali. **Negatívnym zistením** v organizácii výchovy a vzdelávania v **súkromnej ZUŠ** bolo **zaradenie predprimárneho stupňa vzdelávania (ISCED 0) v rozpore** so všeobecne platným právnym predpisom.

1.5.2 Kontrola plnenia opatrení

Inšpekcie sa vykonali v **18** základných umeleckých školách, z nich bolo **11** štátnych a **7** súkromných. Všetky kontrolované školy boli s vyučovacím jazykom slovenským. Podľa závažnosti zistených nedostatkov bolo uplatnených **200** opatrení, z nich 65 odporúčaní, 10 uložených opatrení školskou inšpekciou a 125 opatrení prijali na odstránenie nedostatkov a príčin ich vzniku riaditelia kontrolovaných subjektov. Celkovo bolo akceptovaných a splnených **146** (73 %) opatrení, splnenie 5 nebolo možné hodnotiť z dôvodu organizačných zmien v ZUŠ.

Tabuľka 16 Uplatnené opatrenia

Prehľad uplatnených opatrení						
Spolu	200					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené školskou inšpekciou	
Počet	65		125		10	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	57	91,9	84	68,3	5	50,0
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		0		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	3		2		0	

Zistené nedostatky sa vyskytovali v/vo:

- » školských vzdelávacích programoch,
- » učebných plánoch a učebných osnovách,
- » organizácii výchovy a vzdelávania (nedodržanie určeného počtu žiakov v skupinách a ich zaraďovanie do skupín rôznych ročníkov),
- » zabezpečení pedagogických zamestnancov s kvalifikačnými predpokladmi a osobitnými kvalifikačnými požiadavkami,
- » vedení pedagogickej a ďalšej dokumentácie,
- » zabezpečení materiálno-technických a priestorových podmienok pre činnosť odborov,
- » vypracovaní požiadaviek kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov.

Splnením prijatých a uložených opatrení kontrolované subjekty doplnili ŠkVP o chýbajúce časti, sprehľadnili a zosúladiť jeho štruktúru s platnou právnou normou. **Nesplnenie** prijatých a uložených opatrení týkajúcich sa chýbajúcich učebných plánov škôl, nedostatkov v organizácii vyučovacieho procesu (spájanie hodín, tvorba skupín, počet žiakov v skupinách, trvanie vyučovacích hodín) malo negatívny dopad na plnenie záväzného obsahu základného umeleckého vzdelávania v ZUŠ.

1.5.3 Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie

Výrazne pozitívne zistenia

- » prezentácia škôl na verejnosti

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- » skvalitnenie priestorových a materiálno-technických podmienok vzdelávania
- » zabezpečenie plnenia záväzného obsahu vzdelania vo všetkých odboroch

1.5.4 Podnety a odporúčania

Riaditeľom základných umeleckých škôl

- » zabezpečiť plnenie záväzného obsahu vzdelávania v zriadených odboroch
- » zvýšiť úroveň spracovania školských vzdelávacích programov
- » skvalitniť kontrolnú činnosť škôl najmä na elokovaných pracoviskách

Zriaďovateľom

- » zabezpečiť školám zodpovedajúce materiálno-technické a priestorové vybavenie

Metodicko-pedagogickému centru

- » zaradiť do plánov vzdelávacích aktivít projekty vzdelávania učiteľov základných umeleckých škôl zamerané na inovovaný štátny vzdelávací program a vzdelávacie štandardy

1.6 Školské zariadenia

1.6.1 Podmienky a výchovno-vzdelávacia činnosť v školskom klube detí

Stav zabezpečenia podmienok a priebehu výchovno-vzdelávacej činnosti v školskom klube detí sa kontroloval v **180** subjektoch. Školské zariadenia (okrem 3 súkromných) boli zriadené ako súčasť ZŠ, zapísaných v nich bolo **12 038** detí v **498** oddeleniach.

Personálne zabezpečenie bolo priaznivé, kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon pedagogickej činnosti spĺňala väčšina (92 %) vychovávateľiek. Ojedinele pôsobili v kluboch tiež asistentky, ktoré pomáhali v príprave detí na vyučovanie a v Košickom kraji v 1 subjekte za účelom skvalitnenia využívania voľného času bol ustanovený aj koordinátor voľného času. Riaditelia umožňovali vychovávateľkám účasť na rôznych vzdelávacích aktivitách, ich odborný rast podporovali nielen formou **externého**, ale aj **interného vzdelávania**. Vychovávateľky najčastejšie pracovali v **metodickom združení** spoločne s učiteľmi prvého stupňa ZŠ, menej často s učiteľmi druhého stupňa, ojedinele (v kluboch s vyšším počtom oddelení) bolo metodické združenie zriadené samostatne. Na jednotlivých zasadnutiach riešili aktuálne otázky týkajúce sa najmä prípravy detí na vyučovanie, efektívnych spôsobov učenia, eliminovania negatívnych prejavov v správaní jednotlivcov. Svoju činnosť zameriavali aj na skvalitňovanie a koordináciu vzájomnej spolupráce.

Priestorové podmienky umožňovali realizovať činnosť v súlade s výchovným programom (96 %). Prevažná väčšina oddelení bola umiestnená v kmeňových triedach ZŠ, ktoré boli esteticky dotvorené výtvarnými, literárnymi i technickými prácami detí. Vlastnými priestormi disponovali skôr ojedinele, ale pre svoje aktivity mali možnosť využívať vonkajší areál školy, z vnútorných priestorov najmä školskú knižnicu, telocvičňu, rôzne odborné učebne. Niektoré kluby mali zriadené samostatné herne alebo klubovne, uskutočňovali v nich hlavne oddychové a relaxačné aktivity. Nevyhovujúce podmienky boli zistené v ŠKD v Nitrianskom kraji, kde rozloha učebne nevyhovovala vysokému počtu detí (35) v jednom oddelení. Naopak, mimoriadne podmienky pre svoje aktivity malo vytvorené ŠKD v Banskobystrickom kraji. V špecializovanej miestnosti pod vedením vychovávateľky sa deti kreatívne prejavili vo filmovej tvorbe a získali ocenenia vo viacerých súťažiach.

Zaistenie **materiálno-technických podmienok** bolo takmer v každom kontrolovanom subjekte postačujúce s ohľadom na zabezpečenie prípravy detí na vyučovanie i na zaistenie plánovaných oddychových aktivít. Vybavenosť funkčnou didaktickou technikou, učebnými pomôckami, športovými potrebami, literatúrou pre deti a mládež v jednotlivých oddeleniach bola adekvátne v nadväznosti na počet detí.

Prevádzka v ŠKD bola prispôbená potrebám detí a požiadavkám rodičov, realizovala sa v pracovných dňoch v ranných aj popoludňajších hodinách počas celého školského roka. O prázdninovú činnosť (podľa vyjadrenia vychovávateľiek) prejavili zákonní zástupcovia detí záujem sporadicky.

Závažnejšie nedostatky boli zistené v 9 subjektoch, ktoré v **rozpore s ustanovením školského zákona zabezpečovali pre deti v ŠKD záujmovú činnosť** prostredníctvom zriadených záujmových útvarov alebo krúžkov.

Sledované zariadenia (96,7 %) mali vyhotovené **výchovné programy**, podľa ktorých uskutočňovali výchovno-vzdelávacie činnosti. Ich súčasťou boli výchovné plány, štandardy i osnovy. Štruktúra základných dokumentov bola zväčša v súlade s ustanovením školského zákona a riaditelia subjektov ich vydali a zverejnili po prerokovaní v pedagogickej rade a v orgánoch školskej samosprávy (83 %). Pedagogická a ďalšia **dokumentácia** bola vedená

prevažne v súlade s platnými právnymi predpismi a podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva. Nedostatky sa vyskytli v osobných spisoch dieťaťa a v rozvrhoch týždennej činnosti. V niektorých zariadeniach bol časový rozsah činností, hlavne oddychovej, ovplyvnený skutočnosťou, že klub navštevovali deti rôznych ročníkov a s rôznou dĺžkou vyučovania. Činnosť v ŠKD v značnej miere ovplyvňoval nielen rozdielny príchod a odchod detí z klubu, ale aj rozdielna náplň prípravy na vyučovanie spájaných ročníkov a migrácia žiakov na záujmové útvary do ZŠ, CVČ či do ZUŠ.

Práva a povinnosti detí a ich zákonných zástupcov subjekty rozpracovali v **školských poriadkoch** školského zariadenia, vyhotovili ich ako samostatné dokumenty (tvorili prílohu výchovného programu) alebo boli súčasťou školských poriadkov ZŠ. Nie vždy boli aktualizované či spracované komplexným spôsobom. **Výchovno-vzdelávacia činnosť** sa uskutočňovala podľa schváleného rozvrhu týždennej činnosti a v súlade s výchovnými osnovami. V kontrolovaných subjektoch v **498** oddeleniach ŠKD bolo vykonaných **534** skrátených **hospitácií** zameraných na činnosť vychovávateľiek a detí počas oddychových aktivít a počas prípravy na vyučovanie. Sledované činnosti prispievali k rozvíjaniu všetkých školskou inšpekciou sledovaných kľúčových kompetencií detí a výrazne podporovali aj ich samostatnosť. Pozitívnym prvkom bolo tiež rozvíjanie kreativity a estetického cítenia, realizovanie výchovných aktivít modernými zážitkovými metódami. V čase hospitácií zabezpečili vychovávateľky v oddeleniach pozitívnu a motivujúcu atmosféru, prípravu žiakov na vyučovanie striedali s aktivitami zameranými na plnenie cieľov jednotlivých výchovných oblastí a zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí. K negatívnym skutočnostiam patrilo, že v niektorých subjektoch sa krúžková činnosť realizovala počas výchovno-vzdelávacej činnosti ŠKD.

1.6.2 Kontrola plnenia opatrení v školskom klube detí

Inšpekcie sa vykonali v **51** školských kluboch detí, z nich bolo **47** štátnych, **2** kluby boli cirkevné a **2** súkromné. Výchovný jazyk slovenský malo **35** klubov, jazyk maďarský **15** a výchovný jazyk slovenský a maďarský **1** klub. Podľa závažnosti zistení bolo voči kontrolovaným subjektom celkovo uplatnených **149** opatrení.

Tabuľka 17 Uplatnené opatrenia

Prehľad uplatnených opatrení						
Spolu	149					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené školskou inšpekciou	
Počet	48		96		5	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	44	91,7	96	100	5	100
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		0		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	0		0		0	

Zistené nedostatky sa vyskytovali v/vo:

»» výchovných programoch,

- » pedagogickej dokumentácii,
- » zabezpečení personálnych podmienok,
- » materiálno-technickom zabezpečení výchovno-vzdelávacej činnosti,
- » zaistení podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia.

Zriaďovateľ 1 ŠKD bol **upozornený** na skutočnosť, že vedúci pedagogický zamestnanec nespĺňa požiadavky na výkon riadiacej funkcie.

Riaditelia školských klubov **akceptáciou** odporúčaní a **splnením** opatrení na **97 %** zabezpečili odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku vo výchovných programoch, v pedagogickej dokumentácii, v personálnych i v materiálno-technických podmienkach a v podmienkach na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí pri činnosti v záujmových útvaroch.

1.6.3 Kontrola plnenia opatrení v centre voľného času

Inšpekcie sa vykonali v **27** centrách voľného času, z nich bolo **19** štátnych, **4** boli súkromné a **4** cirkevné. Výchovný jazyk slovenský malo **25** centier a **2** mali výchovný jazyk slovenský a maďarský. Správy o akceptovaní odporúčaní a splnení uložených i prijatých opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a ich príčin predložili riaditelia subjektov, okrem 1 centra, v stanovených termínoch. Podľa závažnosti zistení bolo voči kontrolovaným subjektom celkovo uplatnených **125** opatrení.

Tabuľka 18 Uplatnené opatrenia

Prehľad uplatnených opatrení						
Spolu	125					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené školskou inšpekciou	
Počet	40		73		12	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	36	94,7	70	97,2	12	100
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	2		1		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	0		0		0	

Zistené nedostatky sa vyskytovali v/vo:

- » výchovných programoch,
- » pedagogickej dokumentácii,
- » zabezpečení personálnych podmienok,
- » zaistení podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia.

Zriaďovatelia 2 súkromných centier boli **upozornení** na nezriadenie rady školského zariadenia a v 1 z nich aj na neabsolvovanie funkčného vzdelávania riaditeľom školského zariadenia.

Dôsledné odstránenie nedostatkov a príčin ich vzniku **akceptáciou** odporúčaní a **splnením** opatrení temer na **100 %** sa pozitívne prejavilo na celkovej kvalite výchovných

programov a následne výchovno-vzdelávacej činnosti CVC. V oblasti riadenia bola posilnená vnútorná školská kontrola a zaistené dôsledné vedenie pedagogickej dokumentácie.

1.6.4 Výrazne pozitívne zistenia a oblasti vyžadujúce zlepšenie v školských zariadeniach

Výrazné pozitívne zistenia

- » realizovanie výchovných aktivít modernými zážitkovými metódami
- » zabezpečenie vhodných priestorových a dobrých materiálno-technických podmienok
- » zabezpečenie vysokej kvalifikovanosti vychovávateľiek

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- » dodržiavanie stanovenej štruktúry výchovného programu, jeho aktualizovanie

1.6.5 Podnety a odporúčania zo zistení v školských zariadeniach

Riaditeľom

- » vypracovať výchovné programy v súlade so zásadami tvorby výchovných programov školských zariadení
- » venovať pozornosť vedeniu pedagogickej dokumentácie
- » zabezpečiť primerané podmienky pre realizáciu výchovno-vzdelávacej činnosti

Zriaďovateľom

- » menovať do funkcie riaditeľa školského zariadenia zamestnanca spĺňajúceho kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie

Metodicko-pedagogickému centru

- » realizovať vzdelávanie vychovávateľov v oblasti tvorby výchovného programu školského zariadenia

Štátnemu pedagogickému ústavu

- » vypracovať inovovaný vzorový výchovný program a metodiku tvorby výchovných programov

Ministerstvu školstva vedy, výskumu a športu

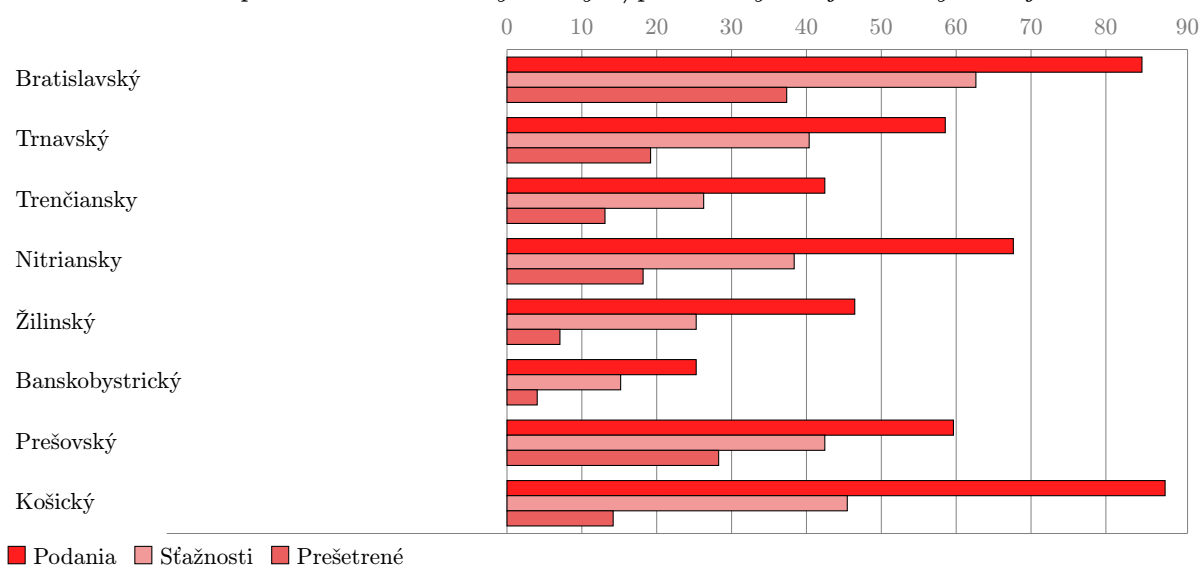
- » aktualizovať vyhlášku č. 306/200 Z. z. o školskom klube detí, školskom stredisku záujmovej činnosti, centre voľného času, školskom hospodárstve a stredisku odbornej praxe a o zmene a doplnení niektorých zmiern všeobecne záväzného právneho predpisu vzhľadom na zmeny v školskom zákone (vymedzenie činnosti školského klubu detí, redukcia pedagogickej dokumentácie a ďalšej dokumentácie klubu)

2 Podania vybavované Štátnou školskou inšpekciou

V období od 1. 9. 2014 do 31. 8. 2015 bolo do centrálnej evidencie kancelárie hlavného školského inšpektora doručených **515** podaní, z toho **446** smerovalo voči školám a školským zariadeniam. Z celkového počtu podaní bolo **302** klasifikovaných **ako sťažnosť**, z celkového počtu sťažností bolo 140 prešetrených. Činnosť súvisiaca s prešetrovaním a vybavovaním všetkých sťažností si vyžiadala spolu cca **3 600** hodín.

Podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení zákona č. 289/2012 Z. z. sa odkladali nielen anonymné sťažnosti, ale aj sťažnosti podané elektronickou poštou, ktoré neboli so zaručeným elektronickým podpisom a neboli do piatich pracovných dní písomne potvrdené podpisom. Odkladali sa aj sťažnosti, ktoré za sťažovateľa podávala iná osoba (napr. rodič plnoletého žiaka, starý rodič), ale nedoložila úradne osvedčené splnomocnenie podľa zákona. Odkladanie sťažností podľa zákona spôsobuje veľký rozdiel medzi doručenými a prešetrovanými sťažnosťami. **Je však potrebné uviesť, že ak odložené sťažnosti poukazovali na závažné nedostatky, Štátna školská inšpekcia ich využívala ako podnety na vykonanie školských inšpekcí.** To sa týka aj podaní, ktoré síce boli podávateľom označené ako sťažnosť, ale nespĺňali podmienku ustanovenia § 3 uvedeného zákona o sťažnostiach, t. j. neuvádzali konkrétne nedostatky znamenajúce porušenie právneho predpisu alebo z nich nebolo zrejmé, ochrany akého svojho práva sa pisateľ domáha. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že orgán verejnej správy v procese vybavovania sťažnosti musí rešpektovať nielen práva sťažovateľa, ale aj práva osoby, proti ktorej sťažnosť smeruje.

Graf 56 Počet podaní a sťažností vybavených/prešetrených v jednotlivých krajoch SR

Tabuľka 19 Počet sťažností podľa jednotlivých druhov škôl

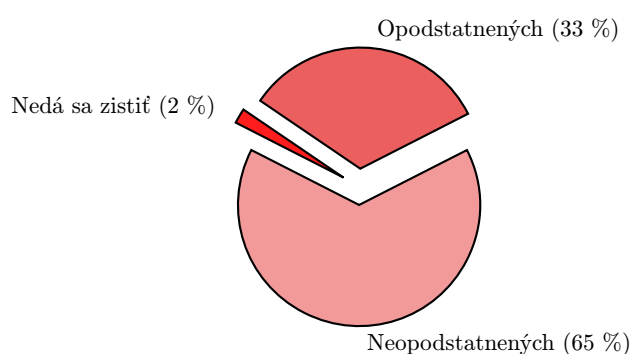
	MŠ			ZŠ			SŠ			INÉ			spolu		
Podania spolu	55			269			122			69			515		
z toho sťažnosti	35			159			73			35			302		
Sťažnosti PVP	21			66			30			23			140		
Opodstatnenosť sťažností	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ
Počet	6	12	3	23	42	1	10	20	0	1	22	0	40	96	4

Skratky:

O – opodstatnená sťažnosť; N – neopodstatnená; NZ – opodstatnenosť sa nedala zistiť; PVP – priamo vybavené prešetrovaním.

Opodstatnenosť sťažností

Zo 140 prešetrovaných sťažností bolo 46 opodstatnených (33 %, v minulom školskom roku 43 %) a 90 neopodstatnených (65 %, v minulom školskom roku 53 %). Pri ostatných sťažnostiach (2 %) sa opodstatnenosť nedala zistiť, príp. sťažovateľ požiadal o zastavenie prešetrovania sťažnosti, takže sa jej opodstatnenosť nevykazovala. Oproti dlhodobému priemeru (cca 50 %) sa opodstatnenosť prešetrovaných sťažností v posledných troch rokoch znižuje, v školskom roku 2014/2015 dokonca výrazne.

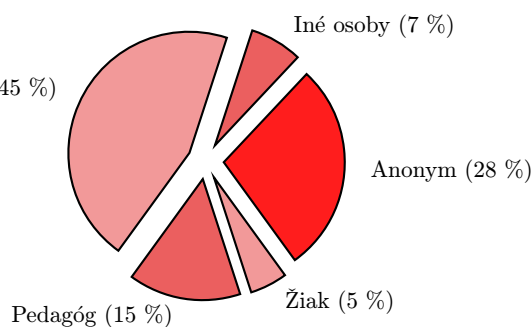
Graf 57 Percentuálny pomer opodstatnenosti sťažností**Tabuľka 20** Percento opodstatnených sťažností v jednotlivých druhoch škôl

Druh školy	Školský rok 2014/2015	Školský rok 2013/2014	Školský rok 2012/2013
Materské školy	38 %	50 %	57 %
Základné školy	40 %	47 %	46 %
Stredné školy	36 %	38 %	44 %

Pisatelia podaní

Z podávateľov boli najviac zastúpení rodičia, na druhom mieste anonymní pisatelia a na treťom pedagogickí zamestnanci. Zvyšné podania zaslali žiaci a iné osoby (inštitúcie, nepedagogickí zamestnanci, starí rodičia a pod.). Údaje o podávateľoch sa týkajú všetkých podaní, ktoré boli doručené do centrálnej evidencie Štátnej školskej inšpekcie, bez ohľadu na to, ako ich Štátna školská inšpekcia dodatočne klasifikovala a akým spôsobom ich vybavovala. Naďalej zostáva pomerne vysoký počet anonymných podaní.

Graf 58 Percentuálny pomer podávateľov sťažností

Osoby, proti ktorým podania smerovali

Najviac podaní smerovalo proti riaditeľom škôl, čo je spôsobené najmä tým, že riaditelia priamo zodpovedajú za veci, ktoré rodičovská verejnosť vníma veľmi citlivo (prijímanie do škôl, ukladanie závažnejších výchovných opatrení, klasifikácia správania a pod.) a v konečnom dôsledku za dodržiavanie právnych predpisov vôbec. Jednou z príčin podávania sťažností na riaditeľov škôl je aj neriešenie problémových situácií, či už ide o vzťah učiteľ – žiak alebo učiteľ – rodič. Druhou najpočetnejšou skupinou, voči ktorej smerovali sťažnosti, boli pedagogickí zamestnanci, najmä učitelia.

Tabuľka 21 Osoby, proti ktorým podania smerovali

Osoby	Počet	Percento
Riaditelia	379	67 %
Učitelia	131	23 %
Školskí inšpektori	36	6 %
Iné osoby	30	4 %

Poznámka:

1. Súčet osôb, proti ktorým podania smerujú, je vyšší ako celkový počet podaní, pretože niektoré z nich smerujú proti viacerým osobám (napr. proti riaditeľovi aj proti učiteľovi). Percento sa vypočítavalo zo všetkých podaní občanov, bez ohľadu na to, ako ich Štátna školská inšpekcia dodatočne klasifikovala a akým spôsobom ich vybavovala.
2. Pri podaniach na školských inšpektorov išlo zväčša o nespokojnosť s prešetrovaním pôvodnej sťažnosti.
3. Inými osobami boli napr. funkcionári zriaďovateľov, členovia rád škôl.

Podania z hľadiska odosielateľa, resp. odstupujúceho orgánu

Tabuľka 22 Podania z hľadiska odosielateľa, resp. odstupujúceho orgánu

Odosielateľ	Sťažovateľ	MŠVVaŠ SR	Zriaďovateľ	Iný subjekt
Počet	437 (85 %)	26 (5 %)	28 (5 %)	24 (5 %)

Poznámka:

V stĺpci iný subjekt sú započítané podania odstúpené napr. od inšpektorátu práce, útvarov Policajného zboru, Úradu vlády SR.

Najčastejšie príčiny podávania sťažností (oproti predchádzajúcim rokom neprišlo k podstatným zmenám)

Materské školy

Námietky smerujúce proti riaditeľkám materských škôl:

- »» nedostatky v školskom vzdelávacom programe, nesúlady školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom, nedostatky v organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu (uzatvorenie materskej školy bez oznámenia, nezabezpečenie odbornosti vyučovania, prijatie pedagogického zamestnanca bez odbornej a pedagogickej spôsobilosti, vysoký počet detí v triedach, zastupovanie učiteliek nepedagogickými zamestnancami, predlžovanie odpočinku, skracovanie pobytu vonku), nedostatky v pedagogickom riadení (direktívny spôsob riadenia, neprijatie dieťaťa do materskej školy, nejednoznačne stanovené kritériá na prijímanie, nezverejnenie, resp. nedodržovanie stanovených kritérií, kritériá v rozpore s právnym predpisom, predčasné ukončenie predprimárneho vzdelávania, nízka úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu), nevhodná komunikácia s učiteľkami a s rodičmi, nevytvorenie podmienok na bezpečnosť a ochranu zdravia detí, neposkytnutie informácií o dieťati rodičovi, vyberanie peňazí od rodičov nad rámec stanovený právnym predpisom, nedostatky vo vybavovaní sťažností zákonných zástupcov detí.

Námietky smerujúce proti učiteľkám materských škôl:

- »» nepedagogický prístup k deťom, nevhodná komunikácia s rodičmi, zanedbávanie dozoru, predlžovanie odpočinku, skracovanie pobytu vonku, nedostatky v oblasti bezpečnosti detí, používanie fyzických trestov, nekvalitný výchovno-vzdelávací proces.

Základné školy

Námietky smerujúce proti riaditeľom škôl:

- »» nedostatky v školskom vzdelávacom programe, nesúlady školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom, nezabezpečenie odbornosti vyučovania (prepúšťanie kvalifikovaných pedagogických zamestnancov, prijímanie zamestnancov bez spĺňania kvalifikačných predpokladov), nedostatky v organizácii vyučovania, neodučenie hodín, neodôvodnené skracovanie vyučovania, neodôvodnené udeľovanie riaditeľského voľna, nezabezpečenie učebníc, neobjektívna klasifikácia správania, nedostatky pri ukladaní výchovných opatrení, nedostatky pri realizácii komisionálnych skúšok (zaujatosť, neprímeraná náročnosť úloh), neinformovanie zákonného zástupcu žiaka o zhoršenom prospechu alebo správaní žiaka, odmietnutie poskytnúť uvedené informácie (najmä jednému z rozvedených rodičov, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti), nedostatky pri začleňovaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, nerešpektovanie odporúčaní poradenských zariadení pri ich vzdelávaní, nezohľadňovanie potrieb takýchto žiakov, nezabezpečenie asistenta učiteľa, nevypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu, nedostatočné riešenie prípadov šikanovania a iného agresívneho správania žiakov v škole, neriešenie problémov, ktoré spôsobujú žiaci s poruchami správania, nevhodná komunikácia s rodičmi, nevhodná komunikácia s pedagogickými zamestnancami, nedostatky pri vydávaní rozhodnutí, nesprávne prešetrovanie a vybavovanie sťažností rodičov, resp. ich neprešetrovanie.

Námietky smerujúce proti učiteľom:

- »» neobjektívna klasifikácia prospechu, nízka úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, osobitne cudzích jazykov, sčasti alebo úplne neodučené hodiny, nevhodná komunikácia s rodičmi, nepedagogický prístup k žiakom – ponížovanie žiakov, používanie fyzických trestov (facky, nadávky, ťahanie za vlasy), neinformovanie rodičov o podstatnom zhoršení prospechu, neriešenie šikanovania, nesprávny postup pri ospravedlňovaní hodín.

Stredné školy

Námietky smerujúce proti riaditeľom škôl:

- »» nedostatky v školskom vzdelávacom programe, nesúlad školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom, nekvalitná výučba (osobitne cudzích jazykov), nedostatky súvisiace s vykonávaním odbornej praxe, klasifikácia prospechu na komisionálnych skúškach, klasifikácia prospechu na maturitných a záverečných skúškach, klasifikácia správania, nedostatky pri ukladaní výchovných opatrení, neodučené hodiny, neodôvodnené skracovanie vyučovania, neodôvodnené udeľovanie riaditeľského voľna, neinformovanie rodiča neplnoletého žiaka o podstatnom zhoršení prospechu alebo správania, neposkytnutie, prípadne nedostatočné poskytovanie informácií o prospechu, správani a dochádzke, nedostatky v rozhodovaní, neobjektívne komisionálne skúšky (zaujatosť, neprimeraná náročnosť úloh), neakceptovanie záverov psychologického, prípadne špeciálnopedagogického vyšetrenia, neriešenie šikanovania a iných foriem agresívneho správania žiakov.

Námietky smerujúce proti učiteľom:

- »» nízka úroveň vyučovania, neobjektívna klasifikácia prospechu, vrátane klasifikácie na ústnych a písomných maturitných skúškach, neplnenie školského vzdelávacieho programu, sčasti alebo úplne neodučené hodiny, nepedagogický prístup k žiakom (ponížovanie, nadávky, psychický nátlak), nezohľadňovanie špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiakov.

Poznámka:

Sťažnosti proti učiteľom v niektorých prípadoch ŠŠI prešetrovala z dôvodu, že smerovali súčasne aj proti riaditeľovi školy, alebo autori podaní spochybňovali objektivitu riaditeľov pri vybavovaní, resp. uvádzali, že riaditelia v ich sťažnosti nekonali.

Počet sťažností podávaných v súvislosti s ukončovaním štúdia na stredných školách sa za posledné tri školské roky znížil, v školskom roku 2014/2015 výrazne, a to napriek tomu, že počet neprospievajúcich žiakov na maturitných skúškach, vrátane opravného termínu, sa zvýšil. Sťažnosti v niektorých prípadoch potvrdzujú najmä neprihliadanie na žiakom dosahovaný prospech počas štúdia pri stanovovaní známky z ústnej formy internej časti maturitnej skúšky, čo je v rozpore so školským zákonom.

Sťažnosti doručené Štátnej školskej inšpekcii, na ktorých prešetrenie nemá zo zákona kontrolnú kompetenciu, poukazovali najmä na nedostatky pri výberových konaniach, uprednostňovanie rodinných príslušníkov, na nedostatky v oblasti hygieny, nehospodárne nakladanie s majetkom školy, neefektívne využívanie finančných prostriedkov, nedostatky v oblasti pracovno-právnych vzťahov a pod.

Kvantifikácia prijatých opatrení a pozitívne zmeny, ktoré nastali na základe prešetrenia sťažností

Riaditelia škôl na základe stanovenia opodstatnenosti sťažností prijali cca 140 opatrení, v rámci ktorých nastali najmä nasledujúce pozitívne zmeny:

- » odstránenie nedostatkov v školskom vzdelávacom programe,
- » odstránenie nedostatkov v organizácii vyučovania,
- » zlepšenie podmienok na ochranu zdravia žiakov,
- » realizácia komisionálnej skúšky za prítomnosti školského inšpektora,
- » zopakovanie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky,
- » objektivizácia klasifikácie prospechu,
- » objektivizácia klasifikácie správania,
- » zrušenie výchovného opatrenia,
- » úprava školského poriadku, doplnenie práv žiakov, spresnenie povinností žiakov,
- » zrušenie výkonu nesprávnych rozhodnutí riaditeľov, ktoré porušovali práva žiakov,
- » poskytnutie informácií zákonnému zástupcovi žiaka o prospechu, správaní a dochádzke,
- » skvalitnenie práce riaditeľov škôl v oblasti kontroly, dodržiavania právnych predpisov a vybavovania sťažností občanov,
- » vyriešenie problémov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu, rešpektovanie záverov poradenského zariadenia,
- » zintenzívnenie kontroly zo strany riaditeľov škôl ako prevencia voči nedostatkom,
- » zabránenie opakovaniu nedostatkov, prehľbovanie právneho vedomia učiteľov i riaditeľov škôl.

Nevyriešeným a veľmi vážnym problémom zostáva, a to aj napriek snahe riaditeľov škôl a prijímaným opatreniam, stále sa zhoršujúce správanie žiakov s poruchami aktivity a pozornosti a poruchami správania a z toho vyplývajúce obmedzovanie práv ostatných účastníkov vzdelávania.

3 Prílohy

3.1 Počet vykonaných inšpekcii z hľadiska zriaďovateľa a druhu inšpekcie

Tabuľka 23 Počet vykonaných inšpekcii z hľadiska zriaďovateľa a druhu inšpekcie

		ŠIC BA			ŠIC TT			ŠIC TN			ŠIC NR			ŠIC ZA			ŠIC BB			ŠIC PO			ŠIC KE			Spolu za SR				
		Š	C	S	Š	C	S	Š	C	S	Š	C	S	Š	C	S	Š	C	S	Š	C	S	Š	C	S	Š	C	S	Spolu	
MŠ	KI	10	1	1	12	0	0	27	3	0	39	1	0	14	0	2	30	0	1	16	2	2	22	2	0	170	9	6	185	
	TI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	NI	5	0	0	14	0	0	11	0	0	17	1	0	6	0	0	9	0	2	17	0	1	16	0	1	95	1	4	100	
Spolu		15	1	1	26	0	0	38	3	0	56	2	0	20	0	2	39	0	3	33	2	3	38	2	1	265	10	10	285	
ZŠ	KI	8	1	0	16	0	0	15	1	1	23	2	0	23	2	1	35	0	1	11	3	0	21	1	0	152	10	3	165	
	TI	5	3	1	14	1	0	11	1	0	16	4	0	17	1	0	21	4	1	9	1	0	16	1	0	109	16	2	127	
	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	NI	2	0	0	51	0	2	19	2	1	54	0	0	14	0	0	34	2	0	13	2	0	21	2	1	208	8	4	220	
Spolu		15	4	1	81	1	2	45	4	2	93	6	0	54	3	1	90	6	2	33	6	0	58	4	1	469	34	9	512	
G	KI	2	1	0	1	0	0	2	1	0	2	1	0	5	0	0	6	0	1	1	0	3	2	1	22	6	1	29		
	TI	7	2	6	2	1	1	10	3	0	12	3	0	10	3	0	9	0	2	3	6	0	15	2	1	68	20	10	98	
	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
	NI	4	2	2	3	0	0	5	1	2	6	2	1	4	0	0	6	1	1	2	2	1	5	3	0	35	11	7	53	
Spolu		13	5	8	6	1	1	17	5	2	20	6	1	19	3	0	21	1	3	6	9	2	23	7	2	125	37	19	181	
SOŠ	KI	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	0	8	
	TI	19	1	6	14	0	3	25	5	2	30	0	0	22	1	5	36	0	5	15	1	3	27	1	4	188	9	28	225	
	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	NI	4	0	2	10	0	3	8	0	0	8	0	2	8	0	1	3	0	1	5	0	1	13	0	1	59	0	11	70	
Spolu		24	1	8	25	0	6	34	5	2	39	0	2	31	1	6	40	0	6	21	1	4	40	1	6	254	9	40	303	
SVVP	KI	6	0	0	5	0	0	4	0	0	2	0	0	4	1	0	4	0	0	2	1	0	12	1	1	39	3	1	43	
	TI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	NI	2	0	0	4	0	1	0	0	0	4	0	0	6	0	1	0	0	0	3	1	1	7	0	0	26	1	3	30	
Spolu		8	0	0	9	0	1	4	0	0	6	0	0	10	1	1	4	0	0	5	2	1	19	1	1	65	4	4	73	
ZUŠ	KI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	TI	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	3	4	
	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	NI	3	0	0	2	0	0	1	0	2	2	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	2	11	0	7	18	
Spolu		3	0	3	2	0	0	1	0	2	2	0	0	0	1	1	0	1	2	0	1	1	0	2	12	0	10	22		
JŠ	KI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	TI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	
	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	NI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
Spolu		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	3	
SKD	KI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	TI	5	1	0	16	0	0	14	1	1	23	2	0	37	4	1	39	0	0	13	3	1	17	2	0	164	13	3	180	
	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	NI	1	0	0	5	0	0	7	1	0	11	0	0	0	0	0	10	0	2	0	0	0	11	1	2	47	2	2	51	
Spolu		6	1	0	21	0	0	21	2	1	34	2	0	37	4	1	49	0	0	15	3	1	28	3	2	211	15	5	231	
CVC	KI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	TI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	NI	0	0	0	4	0	0	4	0	0	5	0	0	1	0	1	1	0	0	2	1	0	2	3	3	19	4	4	27	
Spolu		0	0	0	4	0	0	4	0	0	5	0	0	1	0	1	1	0	0	2	1	0	2	3	3	19	4	4	27	
Spolu za SR		84	12	21	174	2	10	164	19	9	255	16	4	172	12	14	245	7	15	117	24	12	210	21	18	1421	113	103	1637	

Skratky:

KI komplexné inšpekcie
 TI tematické inšpekcie
 II informatívne inšpekcie
 NI následné inšpekcie

Š štátna škola
 S súkromná škola
 C cirkevná škola

ŠIC BA Školské inšpekčné centrum Bratislava
 ŠIC TT Školské inšpekčné centrum Trnava
 ŠIC TN Školské inšpekčné centrum Trenčín
 ŠIC NR Školské inšpekčné centrum Nitra
 ŠIC ZA Školské inšpekčné centrum Žilina
 ŠIC BB Školské inšpekčné centrum Banská Bystrica
 ŠIC PO Školské inšpekčné centrum Prešov
 ŠIC KE Školské inšpekčné centrum Košice

3.2 Prehľad o počte hospitácií

Tabuľka 24 *Prehľad o počte hospitácií*

Počet hospitácií pri komplexných inšpekciách						
Trieda/Oddelenie/Záujmový útvar	MŠ	ZŠ	G	SOŠ	PŠ	ŠKD
v bežnej triede	2 287		1 078		491	
v špeciálnej triede		72				
v nultom ročníku ZŠ		10				
v bežnej triede 1. stupňa ZŠ		2 451				
v bežnej triede 2. stupňa ZŠ		2 822				
v bežnej triede – všeobecné predmety				186		
v bežnej triede – odborné predmety				188		
v bežnej triede – praktická príprava				333		
Počet skrátených hospitácií pri tematických inšpekciách						
v oddelení						534
Počet hospitácií pri následných inšpekciách						
v bežnej triede	200	48	142	1		
Spolu	2 487	5 403	1 220	708	491	534

Skratky:

- MŠ materská škola
- ZŠ základná škola
- G gymnázium
- SOŠ stredná odborná škola
- PŠ praktická škola
- ŠKD školský klub detí

3.3 Uplatnené opatrenia a počet následných inšpekcií

Tabuľka 25 Uplatnené opatrenia

Prehľad uplatnených opatrení						
Spolu	4 031					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	1 628		2 092		311	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	1 342	81,5	1 888	87,9	282	87,8
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	6		9		2	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	9		40		7	

Skratky: ŠŠI – Štátna školská inšpekcia.

Tabuľka 26 Počet následných inšpekcií

ŠIC	Druh školy									
	MŠ	ZŠ	G	SOŠ	ŠVVP	ZUŠ	JŠ	ŠKD	CVC	Spolu
BA	5	2	8	6	2	3	0	1	0	27
BB	11	36	8	4	0	2	0	10	1	72
KE	17	24	8	14	7	3	0	14	8	95
NR	18	54	9	10	4	2	1	11	5	114
PO	18	15	5	6	5	2	0	2	3	56
TN	11	22	8	8	0	3	0	8	4	64
TT	14	53	3	13	5	2	0	5	4	99
ZA	6	14	4	9	7	1	0	0	2	43
Spolu	100	220	53	70	30	18	1	51	27	570

Skratky:

MŠ	materská škola
ZŠ	základná škola
G	gymnázium
SOŠ	stredná odborná škola
ŠVVP	špeciálna škola a špeciálne školské zariadenie
ZUŠ	základná umelecká škola
JŠ	jazyková škola
ŠKD	školský klub detí
CVC	centrum voľného času

ŠIC BA	Školské inšpekčné centrum Bratislava
ŠIC TT	Školské inšpekčné centrum Trnava
ŠIC TN	Školské inšpekčné centrum Trenčín
ŠIC NR	Školské inšpekčné centrum Nitra
ŠIC ZA	Školské inšpekčné centrum Žilina
ŠIC BB	Školské inšpekčné centrum Banská Bystrica
ŠIC PO	Školské inšpekčné centrum Prešov
ŠIC KE	Školské inšpekčné centrum Košice

3.4 Kritériá hodnotenia

Tabuľka 27 *Oblasti, kritériá a indikátory hodnotenia v materskej škole*

Oblasť hodnotenia – Riadenie školy	
Kritérium hodnotenia	Indikátor
Školský vzdelávací program	<ul style="list-style-type: none"> » Škola má vypracovaný školský vzdelávací program, podľa ktorého uskutočňuje výchovu a vzdelávanie. » V ŠkVP má škola vymedzené vlastné ciele a poslanie výchovy a vzdelávania. » Škola má v ŠkVP rozpracované učebné osnovy, umožňujúce rozvoj kľúčových kompetencií detí. » Škola ponúka edukačné príležitosti pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. » So ŠkVP sú oboznámení pedagogickí, odborní zamestnanci a zákonní zástupcovia detí.
Pedagogické riadenie	<ul style="list-style-type: none"> » Škola vedie dokumentáciu, ktorou riadi proces výchovy a vzdelávania, zabezpečuje organizáciu a riadenie školy. » Vedúci pedagogickí zamestnanci podporujú udržiavanie a rozvíjanie profesijných kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov. » Rozhodovanie vo verejnej/štátnej, v súkromnej alebo v cirkevnej škole je realizované v súlade s právnymi predpismi. » Riaditeľ participuje s poradnými orgánmi v oblasti pedagogického riadenia vrátane skvalitňovania výchovy a vzdelávania a v dosiahnutí stanovených cieľov školy.
Vnútorný systém kontroly a hodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> » Vnútorná kontrola školy je dôsledne vedúcimi pedagogickými zamestnancami plánovaná a uplatňovaná.
Klíma a kultúra školy	<ul style="list-style-type: none"> » Škola sa zapája do aktivít významne ovplyvňujúcich jej zameranie a výchovno-vzdelávaciu činnosť. » V škole prevláda vzájomná podpora, spolupráca, dobré vzťahy.
Služby školy	<ul style="list-style-type: none"> » Škola poskytuje zákonným zástupcom konzultačno-poradenské služby a informácie o možnosti spolupráce s centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a s centrom špeciálno-pedagogického poradenstva. » Škola organizuje krúžkovú činnosť podľa potrieb a záujmov detí v súlade so ŠkVP a právnymi predpismi.
Oblasť hodnotenia – Podmienky výchovy a vzdelávania	
Personálne podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci školy spĺňajú príslušné kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky na výkon pedagogickej, odbornej činnosti a na výkon činnosti vedúcich pedagogických zamestnancov.
Priestorové podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Škola má vo vzťahu k počtu a potrebám detí, učiteľov a zameraniu primerané priestorové podmienky, umožňujúce realizovanie ŠkVP. » Priestory školy sú účelne využívané. » Škola má vytvorené bezbariérové prostredie.
Materiálno-technické podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Zabezpečenie materiálno-technických podmienok pozitívne ovplyvňuje obsah predprimárneho vzdelávania.
Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole	<ul style="list-style-type: none"> » Školský poriadok upravuje práva a povinnosti detí, zamestnancov školy, zákonných zástupcov detí vyplývajúce z riadenia a organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu školy. » Bezpečnosť a ochrana zdravia vo výchove a vzdelávaní, v činnostiach priamo súvisiacich s výchovou a vzdelávaním a pri poskytovaní služieb školou je zaistená.
Oblasť hodnotenia – Priebeh výchovy a vzdelávania	
Vyučovanie učiteľom	<ul style="list-style-type: none"> » Ciele výchovy a vzdelávania » Zohľadňovanie výchovno-vzdelávacích potrieb detí » Rozvíjanie psychomotorických kompetencií detí » Rozvíjanie kognitívnych a učebných kompetencií detí » Rozvíjanie komunikatívnych kompetencií detí » Rozvíjanie informačných kompetencií detí » Rozvíjanie osobnostných a sociálnych kompetencií
Učenie sa detí	<ul style="list-style-type: none"> » Psychomotorické kompetencie detí » Kognitívne a učebné kompetencie detí » Komunikatívne kompetencie detí » Informačné kompetencie detí » Osobnostné a sociálne kompetencie detí

Tabuľka 28 *Oblasti, kritériá a indikátory hodnotenia v základnej škole*

Oblasť hodnotenia – Riadenie školy	
Kritérium hodnotenia	Indikátor
Školský vzdelávací program	<ul style="list-style-type: none"> » Škola má vypracovaný školský vzdelávací program, podľa ktorého uskutočňuje výchovu a vzdelávanie. » Ciele stanovené v ŠkVP smerujú k príprave žiakov na ďalšie vzdelávanie. » Vyhodenie učebného plánu školy umožňuje realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi stanovenými školským zákonom a príslušným ŠVP. » Vypracované učebné osnovy umožňujú realizovať výchovu a vzdelávanie a rozvíjať kľúčové kompetencie žiaka v súlade s cieľmi stanovenými príslušným ŠVP. » Škola v ŠkVP ponúka vzdelávacie príležitosti pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. » So ŠkVP sú oboznámení učitelia, zákonní zástupcovia žiakov a verejnosť.
Pedagogické riadenie	<ul style="list-style-type: none"> » Škola vedie pedagogickú dokumentáciu a ďalšiu dokumentáciu súvisiacu s procesom výchovy a vzdelávania, s organizáciou a s riadením školy. » Vedúci pedagogickí zamestnanci podporujú odborný rast pedagogických zamestnancov. » Výkon štátnej správy v prvom stupni v štátnej škole a rozhodovanie v súkromnej alebo v cirkevnej škole sa realizujú v súlade s platnými právnymi predpismi. » Riaditeľ školy využíva odbornú pomoc metodického združenia a predmetových komisií pri dosahovaní jednotného postupu školy v oblasti riadenia výchovy a vzdelávania.
Vnútorný systém kontroly a hodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> » Vedúci pedagogickí zamestnanci školy dôsledne postupujú pri kontrolnej činnosti v súlade s vypracovanými vnútornými systémami kontroly a hodnotenia žiakov, pedagogických zamestnancov.
Klíma a kultúra školy	<ul style="list-style-type: none"> » Škola zapája žiakov do školských a mimoškolských aktivít významne ovplyvňujúcich jej výchovno-vzdelávaciu činnosť. » Výchovno-vzdelávaciu činnosť školy pozitívne ovplyvňujú priaznivé klíma a kultúra.
Služby školy	<ul style="list-style-type: none"> » Výchovné poradenstvo je v škole zabezpečené.
Oblasť hodnotenia – Podmienky výchovy a vzdelávania	
Personálne podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Riaditeľ školy a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci spĺňajú kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie. » Riaditeľ školy zabezpečuje vyučovací proces pedagogickými zamestnancami, ktorí spĺňajú požadované kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky.
Priestorové podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Primerané priestorové podmienky v škole umožňujú realizáciu ŠkVP. » Priestory školy sa účelne využívajú. » Škola má vytvorené bezbariérové prostredie.
Materiálno-technické podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Škola je vybavená učebnicami/učebnými textami. » Zabezpečenie materiálno-technických podmienok pozitívne ovplyvňuje obsah vzdelávania.
Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole	<ul style="list-style-type: none"> » Školský poriadok upravuje základné pravidlá vnútorného režimu školy. » Škola realizuje aktívnu ochranu predchádzania sociálno-patologických javov a riešenia ich príznakov. » V škole pracuje žiacka školská rada. » Pri organizácii vyučovania sa v škole dodržiavajú základné fyziologické, psychické a hygienické potreby žiakov. » Škola zaisťuje bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov pri výchovno-vzdelávacích činnostiach.
Oblasť hodnotenia – Priebeh výchovy a vzdelávania	
Vyučovanie učiteľom	<ul style="list-style-type: none"> » Ciele vyučovania » Zohľadňovanie vzdelávacích potrieb žiakov » Využívanie materiálnych prostriedkov vyučovacieho procesu vhodne a účelne vo vzťahu k vyučovanej téme » Rozvíjanie poznávacích kompetencií žiakov (kompetencie k celoživotnému učeniu sa) » Rozvíjanie kompetencií žiakov k celoživotnému učeniu sa » Rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov » Rozvíjanie pracovných (praktických) návykov a zručností žiakov » Rozvíjanie občianskych a sociálnych kompetencií žiakov » Rozvíjanie kompetencií žiakov v oblasti využívania IKT
Učenie sa žiakov	<ul style="list-style-type: none"> » Poznávacie kompetencie žiakov » Kompetencie k celoživotnému učeniu sa » Komunikačné kompetencie žiakov » Pracovné (praktické) návyky a zručnosti žiakov » Občianske a sociálne kompetencie žiakov » Kompetencie žiakov v oblasti využívania IKT

Tabuľka 29 *Oblasti, kritériá a indikátory hodnotenia na gymnáziu*

Oblasť hodnotenia – Riadenie školy	
Kritérium hodnotenia	Indikátor
Školský vzdelávací program	<ul style="list-style-type: none"> » Škola má vypracovaný školský vzdelávací program, podľa ktorého uskutočňuje výchovu a vzdelávanie. » V ŠkVP stanovené strategické ciele smerujú k príprave žiakov na ďalšie vzdelávanie/lepšie uplatnenie na trhu práce. » Vyhотовenie učebného plánu umožňuje realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi stanovenými školským zákonom a príslušným ŠVP. » Vypracované učebné osnovy umožňujú realizovať výchovu a vzdelávanie a rozvíjať kľúčové kompetencie žiaka v súlade s cieľmi stanovenými príslušným ŠVP. » Škola v ŠkVP ponúka vzdelávacie príležitosti pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. » So ŠkVP sú oboznámení učitelia, zákonní zástupcovia žiakov a verejnosť.
Pedagogické riadenie	<ul style="list-style-type: none"> » Škola vedie pedagogickú dokumentáciu a ďalšiu dokumentáciu súvisiacu s procesom výchovy a vzdelávania, s organizáciou a s riadením školy. » Vedúci pedagogickí zamestnanci školy podporujú odborný rast pedagogických zamestnancov. » Výkon štátnej správy v prvom stupni v štátnej škole a rozhodovanie v súkromnej alebo v cirkevnej škole sa realizujú v súlade s platnými právnymi predpismi. » Riaditeľ školy zabezpečuje prijímacie konanie. » Riaditeľ školy využíva odbornú pomoc predmetových komisií pri dosahovaní jednotného postupu školy v oblasti riadenia výchovy a vzdelávania.
Vnútorný systém kontroly a hodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> » Vedúci pedagogickí zamestnanci školy dôsledne postupujú pri kontrolnej činnosti v súlade s vypracovanými vnútornými systémami kontroly a hodnotenia žiakov, pedagogických zamestnancov.
Klíma a kultúra školy	<ul style="list-style-type: none"> » Škola zapája žiakov do školských a mimoškolských aktivít významne ovplyvňujúcich jej výchovno-vzdelávaciu činnosť. » Výchovno-vzdelávaciu činnosť školy pozitívne ovplyvňujú priaznivá klíma a kultúra.
Služby školy	<ul style="list-style-type: none"> » Výchovné poradenstvo je v škole zabezpečené na úrovni poradenskej komunikácie.
Oblasť hodnotenia – Podmienky výchovy a vzdelávania	
Personálne podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Riaditeľ školy a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci spĺňajú kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie. » Riaditeľ školy zabezpečuje vyučovací proces pedagogickými zamestnancami, ktorí spĺňajú požadované kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky.
Priestorové podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Primerané priestorové podmienky v škole umožňujú realizáciu ŠkVP. » Priestory školy sa účelne využívajú. » Škola má vytvorené bezbariérové prostredie.
Materiálno-technické podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Škola je vybavená učebnicami/učebnými textami. » Zabezpečenie materiálno-technických podmienok pozitívne ovplyvňuje obsah vzdelávania.
Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole	<ul style="list-style-type: none"> » Školský poriadok upravuje základné pravidlá vnútorného režimu školy. » Škola realizuje aktívnu ochranu predchádzania sociálno-patologických javov a riešenia ich príznakov. » V škole pracuje žiacka školská rada. » Pri organizácii vyučovania sa v škole dodržiavajú základné fyziologické, psychické a hygienické potreby žiakov. » Škola zaisťuje bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov pri výchovno-vzdelávacích činnostiach.
Oblasť hodnotenia – Pribeh výchovy a vzdelávania	
Vyučovanie učiteľom	<ul style="list-style-type: none"> » Ciele vyučovania » Zohľadňovanie vzdelávacích potrieb žiakov » Využívanie materiálnych prostriedkov vyučovacieho procesu vhodne a účelne vo vzťahu k vyučovanej téme » Rozvíjanie poznávacích kompetencií žiakov (kompetencie k celoživotnému učeniu sa) » Rozvíjanie kompetencií žiakov k celoživotnému učeniu sa » Rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov » Rozvíjanie pracovných (praktických) návykov a zručností žiakov » Rozvíjanie občianskych a sociálnych kompetencií žiakov » Rozvíjanie kompetencií žiakov v oblasti využívania IKT
Učenie sa žiakov	<ul style="list-style-type: none"> » Poznávacie kompetencie žiakov » Kompetencie k celoživotnému učeniu sa » Komunikačné kompetencie žiakov » Pracovné (praktické) návyky a zručnosti žiakov » Občianske a sociálne kompetencie žiakov » Kompetencie žiakov v oblasti využívania IKT

Tabuľka 30 Oblasť, kritériá a indikátory hodnotenia v strednej odbornej škole

Oblasť hodnotenia – Riadenie školy	
Kritérium hodnotenia	Indikátor
Školský vzdelávací program	<ul style="list-style-type: none"> » Škola má vypracovaný školský vzdelávací program, podľa ktorého uskutočňuje výchovu a vzdelávanie. » V ŠkVP stanovené strategické ciele, zadané profil absolventa smerujú k príprave žiakov na ďalšie vzdelávanie/lepšie uplatnenie na trhu práce. » Vyhodenie učebného plánu umožňuje realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania. » Vypracované učebné osnovy umožňujú realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania. » Škola v ŠkVP ponúka vzdelávacie príležitosti pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. » So ŠkVP sú oboznámení učitelia, zákonní zástupcovia žiakov a verejnosť.
Pedagogické riadenie	<ul style="list-style-type: none"> » Škola vedie pedagogickú dokumentáciu a ďalšiu dokumentáciu súvisiacu s procesom výchovy a vzdelávania, s organizáciou a s riadením školy. » Vedúci pedagogickí zamestnanci školy podporujú odborný rast pedagogických zamestnancov. » Výkon štátnej správy v prvom stupni v štátnej škole a rozhodovanie v súkromnej alebo v cirkevnej škole sa realizujú v súlade s platnými právnymi predpismi. » Riaditeľ školy zabezpečuje prijímacie konanie. » Riaditeľ školy využíva odbornú pomoc predmetových komisií pri dosahovaní jednotného postupu školy v oblasti riadenia výchovy a vzdelávania.
Vnútorný systém kontroly a hodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> » Vedúci pedagogickí zamestnanci školy dôsledne postupujú pri kontrolnej činnosti v súlade s vypracovanými vnútornými systémami kontroly a hodnotenia žiakov, pedagogických zamestnancov.
Klíma a kultúra školy	<ul style="list-style-type: none"> » Škola zapája žiakov do školských a mimoškolských aktivít významne ovplyvňujúcich jej výchovno-vzdelávaciu činnosť. » Výchovno-vzdelávaciu činnosť školy pozitívne ovplyvňujú priaznivá klíma a kultúra.
Služby školy	<ul style="list-style-type: none"> » Výchovné poradenstvo je v škole zabezpečené.
Oblasť hodnotenia – Podmienky výchovy a vzdelávania	
Personálne podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Riaditeľ školy a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci spĺňajú kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie. » Riaditeľ školy zabezpečuje vyučovací proces pedagogickými zamestnancami, ktorí spĺňajú požadované kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky.
Priestorové podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Primerané priestorové podmienky v škole umožňujú realizáciu ŠkVP. » Priestorové podmienky pre odborné vzdelávanie umožňujú plniť profil absolventa uvedený v ŠkVP/zodpovedajú požiadavkám NORMATÍVU. » Priestory školy sa účelne využívajú. » Škola má vytvorené bezbariérové prostredie.
Materiálno-technické podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Materiálno-technické zabezpečenie pre teoretické vzdelávanie umožňuje plniť profil absolventa/akceptuje požiadavky NORMATÍVU. » Materiálno-technické zabezpečenie pre praktickú prípravu umožňuje plniť profil absolventa/akceptuje požiadavky NORMATÍVU. » Škola je vybavená učebnicami/učebnými textami. » Škola je vybavená kompenzačnými pomôckami pre začlenených žiakov so ŠVVP.
Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole	<ul style="list-style-type: none"> » Školský poriadok upravuje základné pravidlá vnútorného režimu školy. » Škola realizuje aktívnu ochranu predchádzania sociálno-patologických javov a riešenia ich príznakov. » V škole pracuje žiacka školská rada. » Pri organizácii vyučovania sa v škole dodržiavajú základné fyziologické, psychické a hygienické potreby žiakov. » Škola zaisťuje bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov pri výchovno-vzdelávacích činnostiach.
Oblasť hodnotenia – Pribeh výchovy a vzdelávania	
Vyučovanie učiteľom	<ul style="list-style-type: none"> » Ciele vyučovania » Zohľadňovanie vzdelávacích potrieb žiakov » Využívanie materiálnych prostriedkov vyučovacieho procesu vhodne a účelne vo vzťahu k vyučovanej téme » Rozvíjanie poznávacích kompetencií žiakov (kompetencie k celoživotnému učeniu sa) » Rozvíjanie kompetencií žiakov k celoživotnému učeniu sa » Rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov » Rozvíjanie pracovných (praktických) návykov a zručností žiakov » Rozvíjanie občianskych a sociálnych kompetencií žiakov » Rozvíjanie kompetencií žiakov v oblasti využívania IKT
Učenie sa žiakov	<ul style="list-style-type: none"> » Poznávacie kompetencie žiakov » Kompetencie k celoživotnému učeniu sa » Komunikačné kompetencie žiakov » Pracovné (praktické) návyky a zručnosti žiakov » Občianske a sociálne kompetencie žiakov » Kompetencie žiakov v oblasti využívania IKT

Tabuľka 31 *Oblasti, kritériá a indikátory hodnotenia v praktickej škole*

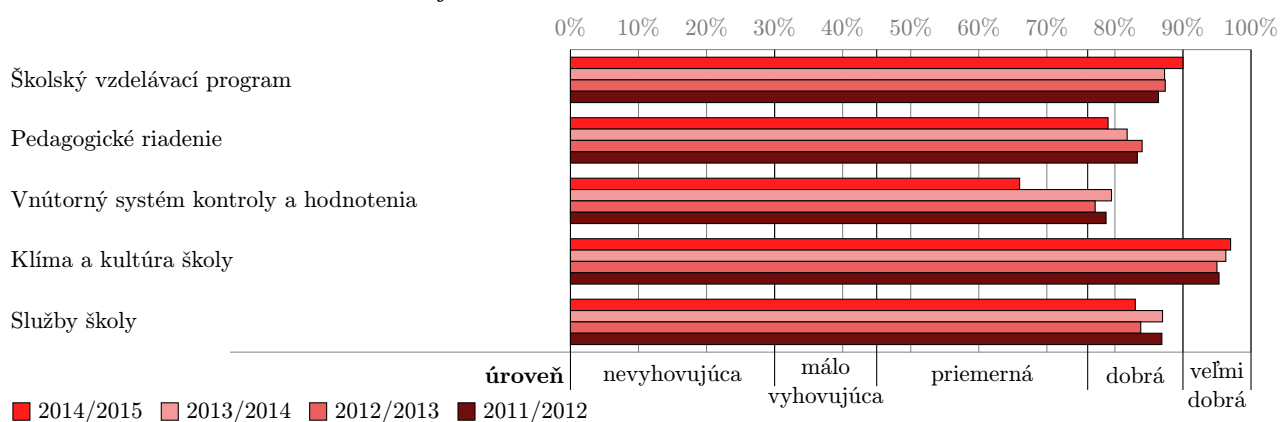
Oblasť hodnotenia – Riadenie školy	
Kritérium hodnotenia	Indikátor
Školský vzdelávací program	<ul style="list-style-type: none"> » Škola má vypracovaný školský vzdelávací program, podľa ktorého uskutočňuje výchovu a vzdelávanie. » ŠkVP rešpektuje ŠVP a jeho súčasť vzdelávací program pre praktickú školu. » V ŠkVP stanovené strategické ciele, zadané profil absolventa smerujú k príprave žiakov na sebestačnejší život. » Vyhotovenie učebného plánu školy umožňuje realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi stanovenými školským zákonom a príslušným ŠVP. » Vzdelávacie oblasti sú rozpracované do učebných osnov alebo modulov, umožňujú realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s cieľmi stanovenými ŠVP. » So ŠkVP sú oboznámení pedagogickí, odborní zamestnanci, zákonní zástupcovia žiakov a verejnosť.
Pedagogické riadenie	<ul style="list-style-type: none"> » Škola vedie pedagogickú dokumentáciu a ďalšiu dokumentáciu súvisiacu s procesom výchovy a vzdelávania, s organizáciou a s riadením školy. » Vedúci pedagogickí zamestnanci podporujú odborný rast pedagogických a odborných zamestnancov. » Výkon štátnej správy v prvom stupni v štátnej škole a rozhodovanie v súkromnej alebo v cirkevnej škole sa realizujú v súlade s právnymi predpismi. » Prijímanie žiakov sa uskutočňuje v súlade s právnymi predpismi. » Ukončovanie štúdia sa uskutočňuje v súlade s právnymi predpismi. » Riaditeľ participuje s poradnými orgánmi v oblasti pedagogického riadenia, skvalitňovania výchovy a vzdelávania a v dosiahnutí stanovených cieľov školy.
Vnútorný systém kontroly a hodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> » Vedúci pedagogickí zamestnanci školy dôsledne postupujú pri kontrolnej činnosti v súlade s vypracovanými vnútornými systémami kontroly a hodnotenia žiakov, pedagogických a odborných zamestnancov.
Klíma a kultúra školy	<ul style="list-style-type: none"> » Škola zapája žiakov do školských a mimoškolských aktivít významne ovplyvňujúcich jej výchovno-vzdelávaciu činnosť primerane k možnostiam a zdravotnému znevýhodneniu žiakov. » V škole prevláda vzájomná podpora, spolupráca a dobré vzťahy.
Služby školy	<ul style="list-style-type: none"> » Výchovné poradenstvo je v škole zabezpečené. » Škola poskytuje/sprostredkuje žiakom odborné služby. » Súčasťou školy sú školský internát a školský klub detí. » Súčasťou školy je centrum špeciálno-pedagogického poradenstva.
Oblasť hodnotenia – Podmienky výchovy a vzdelávania	
Personálne podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Riaditeľ školy a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci spĺňajú kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie. » Riaditeľ školy zabezpečuje vyučovací proces pedagogickými zamestnancami a odbornú činnosť odbornými zamestnancami, ktorí spĺňajú požadované kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky.
Priestorové podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Primerané priestorové podmienky v škole umožňujú realizáciu ŠkVP. » Priestory školy sa účelne využívajú. » Škola má vytvorené bezbariérové prostredie.
Materiálno-technické podmienky	<ul style="list-style-type: none"> » Škola je vybavená učebnicami/učebnými textami. » Zabezpečenie materiálno-technických podmienok na teoretické vyučovanie a praktickú prípravu pozitívne ovplyvňuje obsah vzdelávania. » Škola je vybavená kompenzačnými, špeciálnymi učebnými a relaxačnými pomôckami.
Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole	<ul style="list-style-type: none"> » Školský poriadok upravuje základné pravidlá vnútorného režimu školy. » Škola realizuje aktívnu ochranu predchádzania sociálno-patologických javov a riešenia ich príznakov. » Pri organizácii vyučovania sa dodržiavajú základné fyziologické, psychické a hygienické potreby žiakov. » Škola zaisťuje bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov pri výchovno-vzdelávacích činnostiach. » Naplnenosť tried je optimálna.
Oblasť hodnotenia – Priebeh výchovy a vzdelávania	
Vyučovanie učiteľom	<ul style="list-style-type: none"> » Plnil ciele vyučovania/zadával úlohy na zmysluplnú činnosť. » Overoval plnenie cieľov/využíval spätnú väzbu. » Uplatňoval individuálny prístup, rešpektoval osobitosti, záujmy a potreby žiakov. » Vytváral a podporoval priaznivú atmosféru. » Využíval učebné pomôcky (vrátane učebnic), didaktickú techniku, IKT; pomôcky boli v triede pripravené. » Využíval špeciálne pomôcky/umožnil žiakom využívať pomôcky (kompenzačné, špeciálne učebné, relaxačné); pomôcky boli v triede pripravené. » Využíval pracovné pomôcky (pracovné nástroje, stroje, materiály); pomôcky boli v miestnosti pripravené. » Viedol žiakov k osvojeniu si základných vedomostí, zadával praktické úlohy. » Slovné povzbudzoval, motivoval žiakov. » Slovné hodnotil úroveň dosiahnutých vedomostí a zručností žiakov. » Rozvíjal komunikačné schopnosti žiakov a pracovné (praktické) zručnosti. » Podporoval socializáciu každého žiaka v rámci jeho individuálnych možností. » Viedol žiakov k dodržiavaniu pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia, hygieny, k poriadku. » Viedol žiakov k samostatnosti pri sebaobslužbe.
Učenie sa žiakov	<ul style="list-style-type: none"> » Boli aktívni/učili sa/pracovali/boli zamestnaní (aj sebaobsluhou).

3.5 Oblasti a kritériá hodnotenia pri komplexných inšpekciách

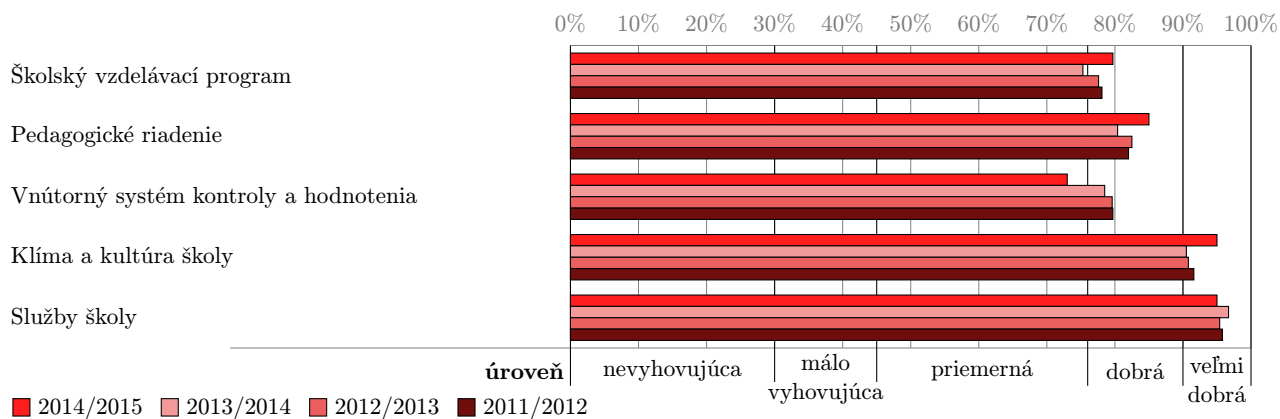
(porovnanie za ostatné štyri roky)

Stupnica hodnotenia v %	
< 90 – 100 >	veľmi dobrá úroveň
< 76 – 90)	dobrá úroveň
< 45 – 76)	priemerná úroveň
< 30 – 45)	málo vyhovujúca úroveň
< 0 – 30)	nevyhovujúca úroveň

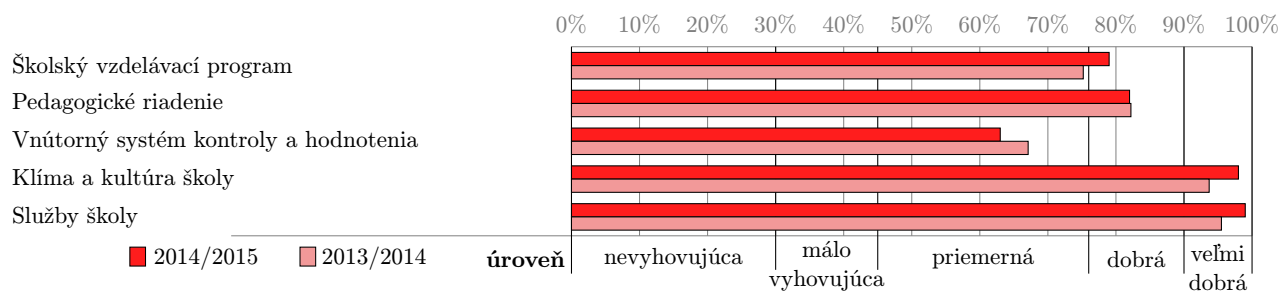
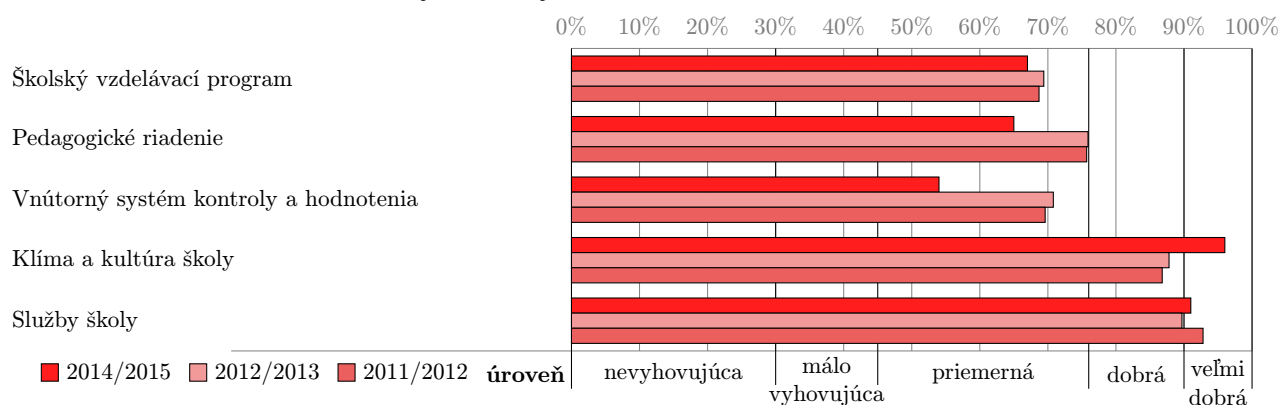
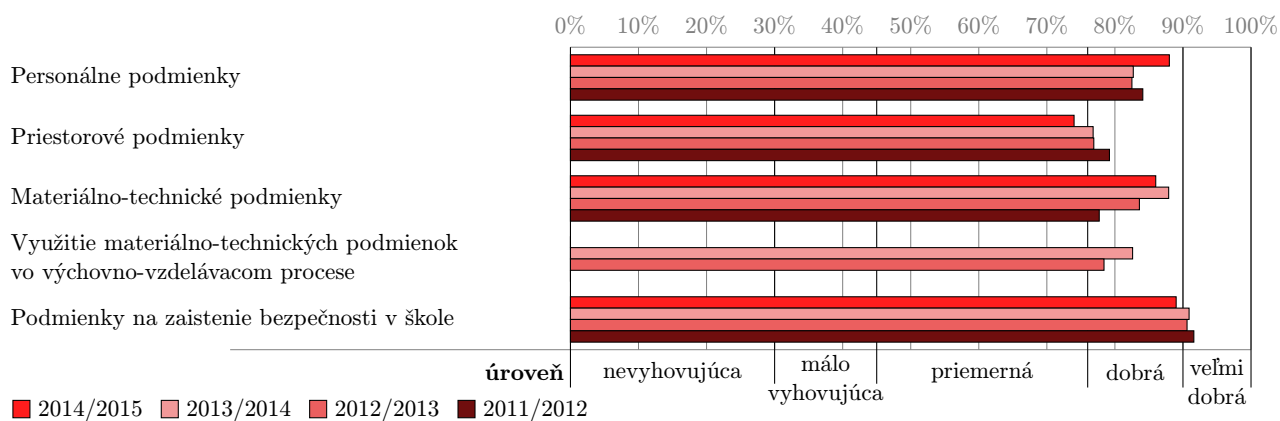
Graf 59 Riadenie v materskej škole

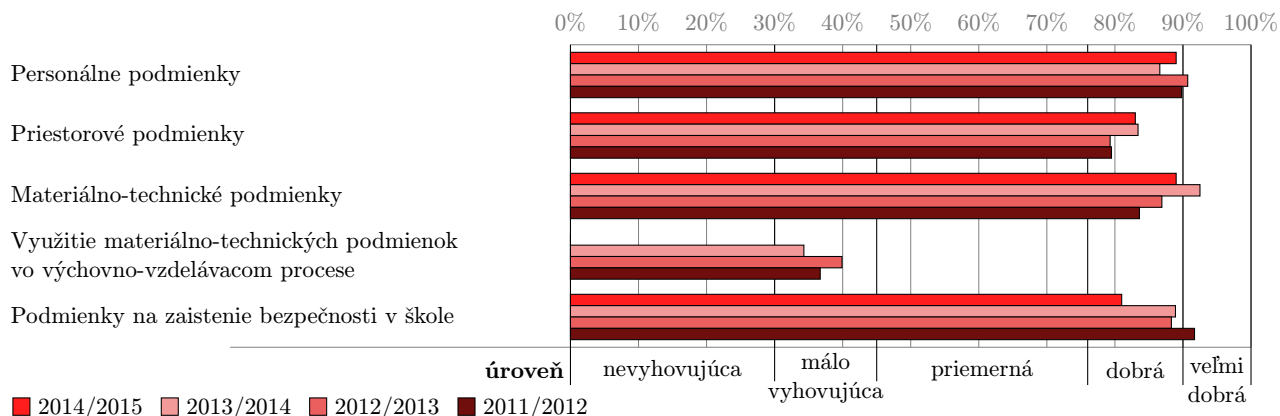
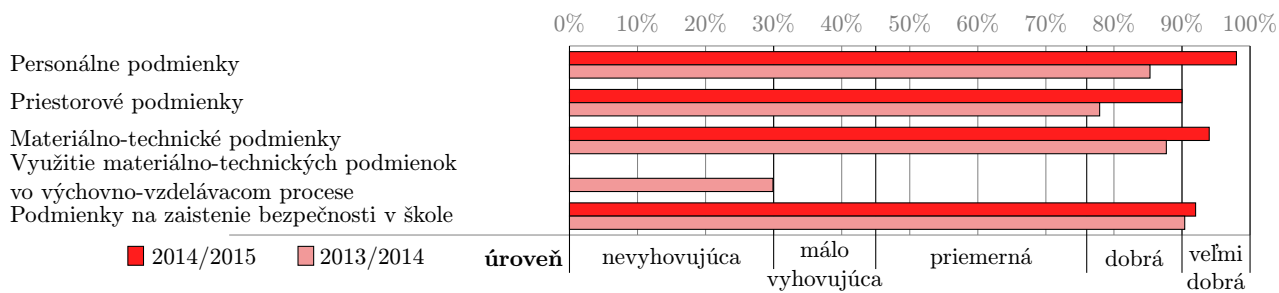
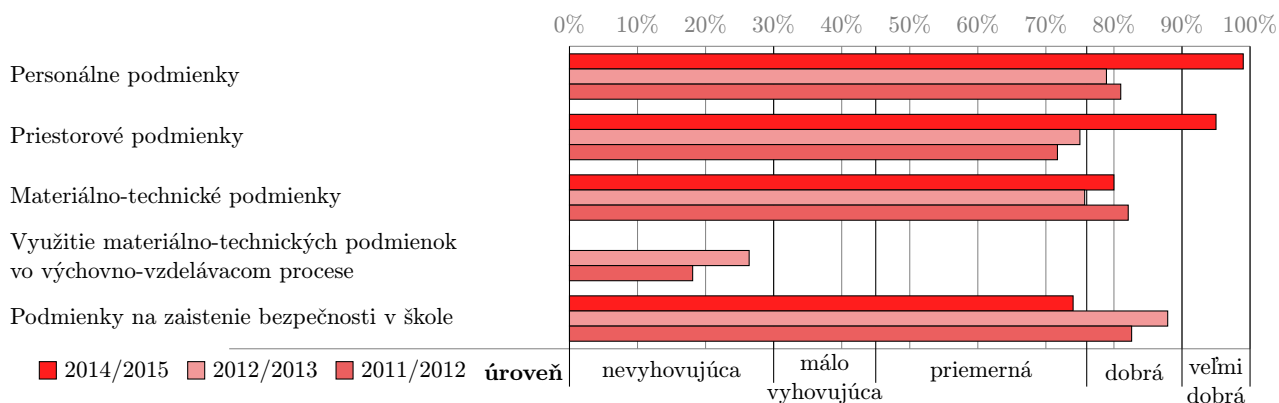

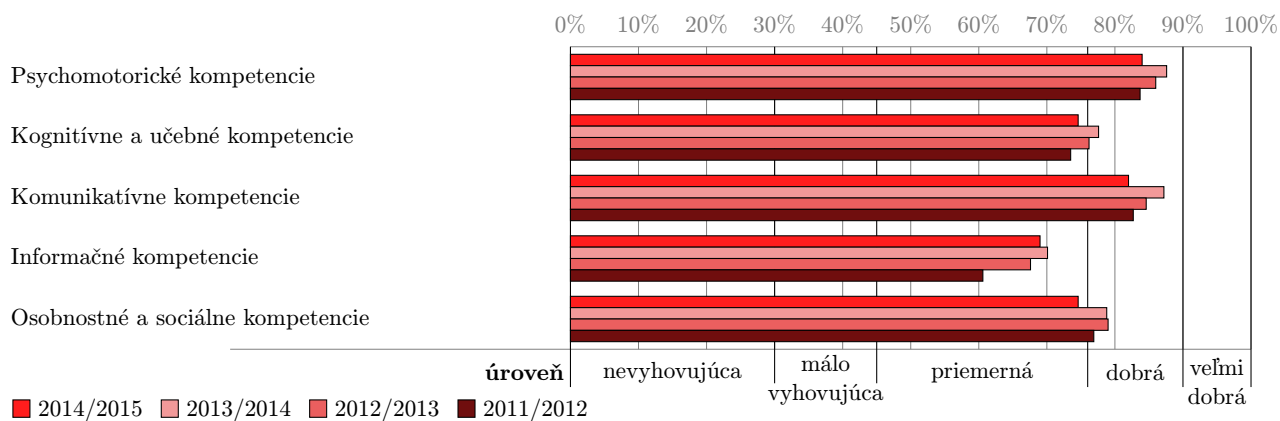
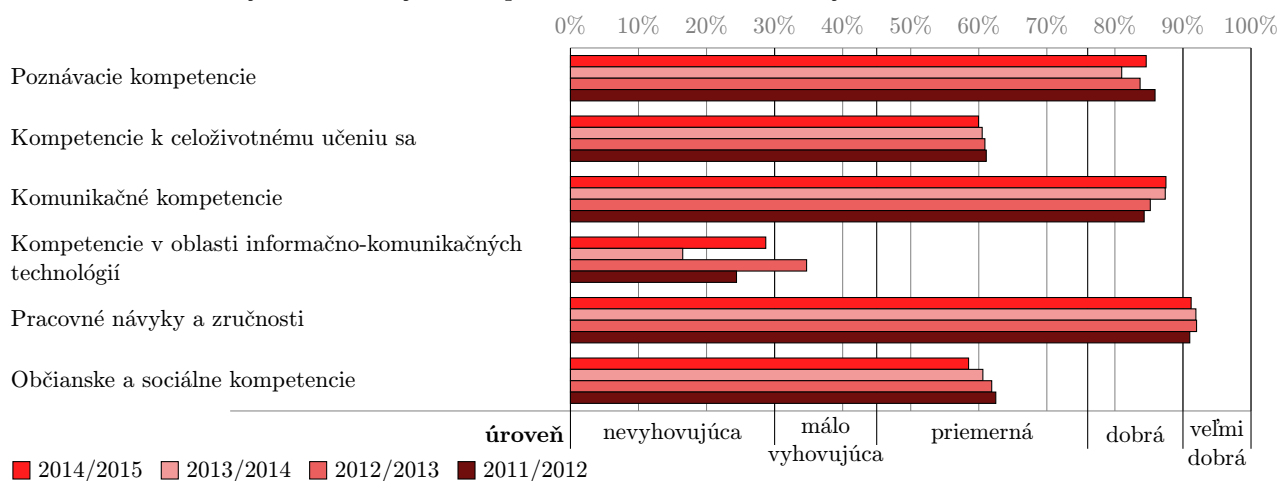
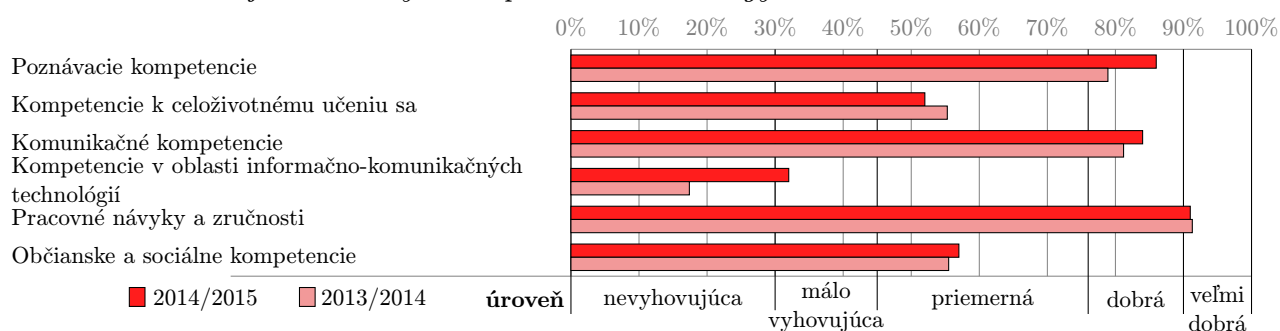
Graf 60 Riadenie v základnej škole

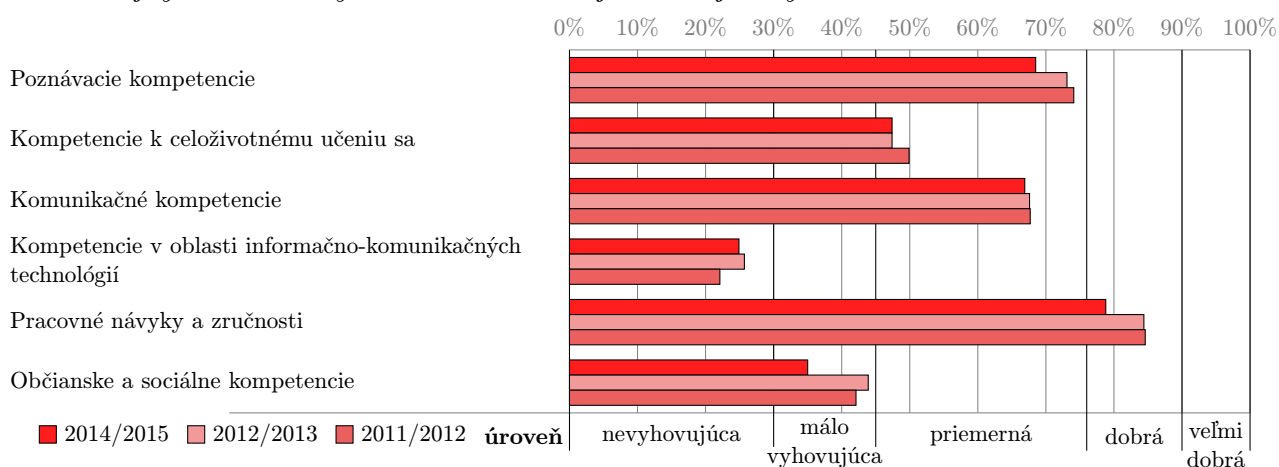

Graf 61 Riadenie na gymnáziu**Graf 62** Riadenie v strednej odbornej škole**Graf 63** Podmienky výchovy a vzdelávania v materskej škole

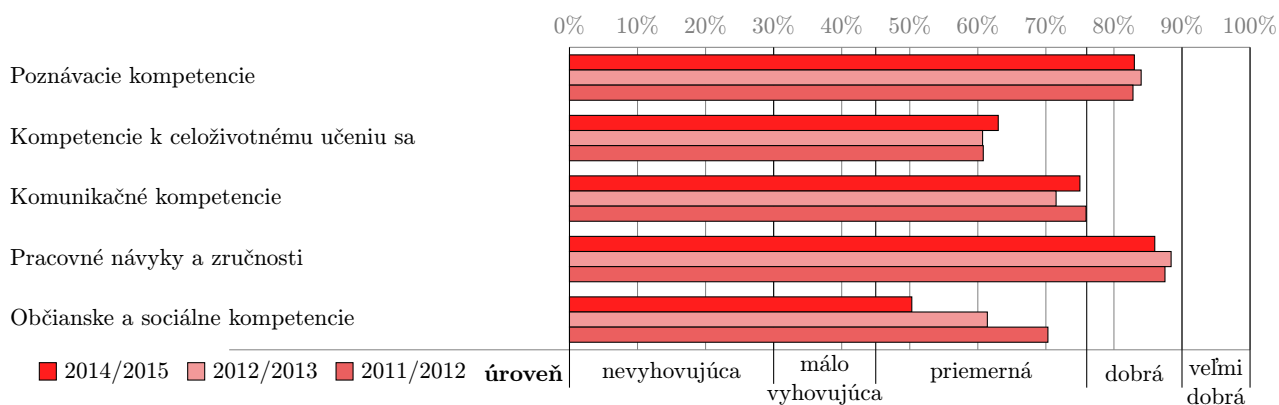
Graf 64 Podmienky výchovy a vzdelávania v základnej škole**Graf 65** Podmienky výchovy a vzdelávania na gymnáziu**Graf 66** Podmienky výchovy a vzdelávania v strednej odbornej škole

Graf 67 Rozvíjanie kľúčových kompetencií detí v materskej škole**Graf 68** Rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov v základnej škole**Graf 69** Rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov na gymnáziu

Graf 70 Rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov v predmetoch teoretického vzdelávania v študijných a v učebných odboroch strednej odbornej školy

Graf 71 Rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov v predmetoch praktickej prípravy v študijných a v učebných odboroch strednej odbornej školy

Poznámka:

V školských rokoch 2012/2013 sa riadenie, podmienky výchovy a vzdelávania a proces výchovy a vzdelávania nesledovali na gymnáziu, v školskom roku 2013/2014 v strednej odbornej škole.

Kolektív autorov:

PaedDr. Viera Kalmárová

Mgr. Tatiana Ďuriačová, Mgr. Iveta Kozáková, PaedDr. Beata Kozelová, PaedDr. Mária Kubovičová, Ing. Igor Kurc, Mgr. Želmíra Kvassayová, Mgr. Elena Laššová, PhDr. Teodora Spodniaková, PaedDr. Ľuboš Tužinský, PhD., PaedDr. Ilona Uváčková, Ing. Adriana Vykydalová, PaedDr. Jarmila Žaškovská

Správa **o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách** **a školských zariadeniach v Slovenskej republike** **v školskom roku 2014/2015**

Vydal:

© Štátna školská inšpekcia
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4
www.ssiba.sk

Rok vydania:

2015

Náklad:

200 ks

Grafické spracovanie:

Mgr. Eliška Pätoprstá

Tlač:

Ultra Print, s.r.o., Bratislava

ISBN 978-80-971552-2-3